

การนำเสนอข่าวภาวะวิกฤต คลื่นสึนามิ ของโทรทัศน์ไอทีวีกับการเปิดพื้นที่
สาธารณะ ศึกษาเฉพาะกรณีการพัฒนาบ้านน้ำเต็ม จ.พังงา

รัชนีวรรณ ดวงแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ. 2549

**ITV 's News Station Coverage of the 2004 Indian Ocean Tsunami Crisis
and the Offering a Public Sphere Case study the Development of
Nam Kem Village, Phang -Nga , Thailand**

Ratchaneewan Daungkaew

CD. NO. 6796, 6797, 6798

เลขทะเบียน.....	0199574.....
วันส่งมอบ.....	- 2 ส.ย. 2551
เลขเรียกเก็บ.....	070. 449363349
	33430
	[2049]

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication)
Department of Development Communication,
Graduate School, Dhurakij Pundit University**

2006

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การนำเสนอข่าวภาวะวิกฤต คลื่นสึนามิของโทรทัศน์ ไอทีวี กับการเปิดพื้นที่
สาธารณะ ศึกษาเฉพาะกรณีการพัฒนาบ้านน้ำเค็ม จ.พังงา

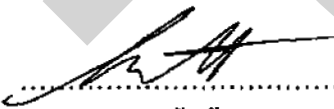
เสนอโดย รัชนีวรรณ ดวงแก้ว

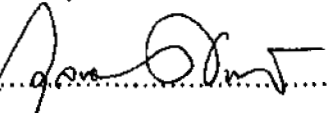
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ กลุ่มวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

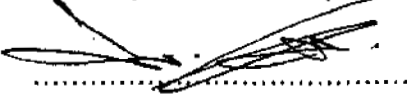
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.อุษา บิ๊กกินส์

ได้พิจารณาเห็นชอบ โดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(ผศ.ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รศ.ดร.อุษา บิ๊กกินส์)

.....กรรมการ
(ผศ.ดร.กุลทิพย์ ศาสตรระจุจิ)

.....กรรมการ
(นายจิรายุ ห่วงทรัพย์)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผศ.ดร.สมศักดิ์ ดำริชอบ)

วันที่ 15 เดือน กันยายน พ.ศ. 2550

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แม้จะมีระยะเวลาในการศึกษาที่นานพอสมควร แต่ก็ได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อุษา บิ๊กกินส์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยกระตุ้นเตือน ให้กำลังใจ เมื่อยามท้อแท้ และคอยแนะนำให้คำปรึกษาการทำวิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณ และไม่อาจลืมความกรุณาอันยิ่งใหญ่จากชีวิตได้

ขอขอบพระคุณ ดร. กุลทิพย์ ศาสตรระจุกิ, ดร.อัสวิน เนตรโพธิ์แก้ว และ ผศ. วลัย วัฒนะศิริ สำหรับความปรารถนาดี และมอบความรู้ในระดับปริญญาโท ที่ได้รับการสั่งสอนและชี้แนะจากคณาจารย์ด้วยดีตลอดมา

ขอบคุณ สถาบัน สถานีโทรทัศน์ไอทีวี และบุคลากรของสถานี ไอทีวีทุกท่าน ที่ควรได้รับการยกย่อง และบันทึกในหน้าประวัติศาสตร์ ว่าเป็นสถาบันสื่อมวลชน ที่ทำหน้าที่ อันยิ่งใหญ่ เพื่อบรรเทาทุกข์ เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เมื่อยามประสบเหตุวิกฤตของชีวิต

และที่ละเลยไม่ได้ ขอขอบคุณ พี่หนึ่ง (เชิงชาย) ที่เป็นผู้จุดประกายในการศึกษา และพี่ดิง หัวหน้างาน ที่ให้เวลาและกระตุ้นให้ทำวิจัยให้จบ รวมทั้งกำลังใจจาก พี่วัตติ, น้องก้อย และเพื่อนๆ ทุกคนในห้อง Hot news และเพื่อนๆ ทุกคนในไอทีวี รวมทั้งครอบครัว และพี่อืดที่ร่วมทำให้งานวิจัยสำเร็จสมบูรณ์ได้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอไว้อาลัย ต่อการสิ้นสลายของ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี และเชื่อว่า งานวิจัยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านและคนรุ่นต่อ ๆ ไป ให้ตระหนักถึงพลังอำนาจของสื่อมวลชนที่ยิ่งใหญ่

รัชনীวรรณ ดวงแก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหำนำการวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	6
1.5 นิยามศัพท์.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 ทฤษฎีปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนองาน.....	10
2.2 ทฤษฎีบทบาทหน้าที่สื่อมวลชน.....	13
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับ พื้นที่สาธารณะ.....	23
2.4 แนวคิดผลกระทบของสื่อมวลชน.....	29
2.5 แนวคิด ผู้นำความคิด.....	32
2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
3. ระเบียบวิธีการวิจัย.....	41
3.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	41
3.2 การดำเนินงานศึกษาวิจัยมี 3 ลักษณะ.....	41
3.3 แนวการตั้งคำถาม.....	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 กลุ่มตัวอย่าง.....	44
3.5 กรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย.....	47
4. ผลการวิจัย.....	49
4.1 ประวัติสถานีโทรทัศน์ไอทีวี	49
4.2 ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวในภาวะวิกฤตของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี..	58
4.3 บทบาทสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวช่วงวิกฤต.....	82
4.4 การเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี.....	98
4.5 ผลกระทบที่เกิดจากการเปิดพื้นที่สาธารณะที่มีต่อผู้ประสบภัย และ ชุมชนบ้านน้ำเค็ม.....	116
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	143
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	143
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	155
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	167
บรรณานุกรม.....	171
ภาคผนวก.....	176
ภาคผนวก ก.....	177
ภาคผนวก ข.....	211
ประวัติผู้เขียน	216

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แบบจำลององค์กรสื่อสารมวลชนกับพลังทางสังคมของ Mc. Quail.....	11
ภาพที่ 2.2 แบบจำลองการสื่อสารมวลชนแบบสองขั้นตอน.....	37
ภาพที่ 4.1 โครงสร้างการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี.....	52
ภาพที่ 4.2 แสดงการประชุมโต๊ะข่าว เพื่อกำหนดทิศทางข่าวรายวัน.....	54
ภาพที่ 4.3 ภาพข่าวที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี 29 ธันวาคม 2547.....	60
ภาพที่ 4.4 บุคลากรสถานีโทรทัศน์ไอทีวีระดมกำลังรายงานข่าวเมื่อ วันที่ 27 ธันวาคม 2547.....	61
ภาพที่ 4.5 ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ประกาศไอทีวีเป็นสถานีข่าวเพื่อประชาชน วันที่ 28 ธันวาคม 2547	62
ภาพที่ 4.6 บุคลากรสถานีโทรทัศน์ไอทีวีระดมความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ.....	63
ภาพที่ 4.7 เทคโนโลยีการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี	64
ภาพที่ 4.8 สัญญาณถ่ายทอดภาพข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี.....	65
ภาพที่ 4.9 ภาพข่าวการระดมความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์สึนามิ.....	66
ภาพที่ 4.10 เฮลิคอปเตอร์ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี.....	67
ภาพที่ 4.11 ภาพถ่ายจากมุมบนเพื่อแสดงการเกิดคลื่นยักษ์สึนามิของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี....	68
ภาพที่ 4.12 ภาพข่าวแสดงความเสียหายในชีวิตของผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์สึนามิ.....	69
ภาพที่ 4.13 หนึ่งในทีมผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ไอทีวีลงพื้นที่สั่งการการนำเสนอข่าว	70
ภาพที่ 4.14 ลักษณะสำคัญของคลื่นยักษ์สึนามิ	72
ภาพที่ 4.15 ภาพข่าวรายงานความสูญเสียในเหตุการณ์สึนามิจากพื้นที่ประสบเหตุ	73
ภาพที่ 4.16 ภาพข่าวรายงานความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ.....	74
ภาพที่ 4.17 ภาพข่าวรายงานความช่วยเหลือจากทุกองค์กรในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย.....	76
ภาพที่ 4.18 ภาพการรายงานข่าวตามปกติของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี	77
ภาพที่ 4.19 ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ไอทีวีออกโทรทัศน์ชี้แจงความเป็นสถานีข่าว.....	78
ภาพที่ 4.20 ภาพข่าวเหตุภัยพิบัติสึนามิถูกนำเสนออย่างต่อเนื่องทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี.....	79
ภาพที่ 4.21 ภาพการทำงานของบุคลากรสถานีโทรทัศน์ไอทีวี	81

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.22 ภาพข่าวการรายงานข่าวเหตุภัยพิบัติสึนามิของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี.....	82
ภาพที่ 4.23 ภาพการนำเสนอข่าวจากพื้นที่ของบุคลากร ไอทีวี.....	83
ภาพที่ 4.24 ภาพการนำเสนอข่าวสึนามิของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี.....	87
ภาพที่ 4.25 ภาพข่าวผู้เสียชีวิตจากเหตุภัยพิบัติสึนามิ.....	88
ภาพที่ 4.26 ภาพข่าวการเปิดรายการ “ร่วมมือร่วมใจช่วยผู้ประสบภัยสึนามิ”.....	91
ภาพที่ 4.27 ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ไอทีวีออกทีวีชี้แจงบทบาทไอทีวี	92
ภาพที่ 4.28 ผู้บริหารรับเงินบริจาค และพิธีกรรายการ “ร่วมมือ ร่วมใจ”.....	96
ภาพที่ 4.29 ภาพข่าวไอทีวีเป็นสื่อกลางติดตามหาผู้ที่สูญหายจากเหตุการณ์ สึนามิ.....	97
ภาพที่ 4.30 ผังรายการข่าวสึนามิของวันที่ 26 -31 ธันวาคม 2547.....	106
ภาพที่ 4.31 รายการ “ร่วมมือร่วมใจ” ในการเปิดพื้นที่สาธารณะในการรับบริจาคสิ่งของ.....	108
ภาพที่ 4.32 ภาพข่าวการขอความร่วมมือเพื่อร่วมบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัยสึนามิ.....	110
ภาพที่ 4.33 ภาพข่าวการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กับผู้เกี่ยวข้องกับเหตุภัยสึนามิ.....	112
ภาพที่ 4.34 ภาพการรับเงินบริจาค จากหน่วยงานเอกชนและประชาชนทั่วไป บริจาคผ่านสื่อไอทีวี.....	114
ภาพที่ 4.35 ภาพข่าวไอทีวีเป็นสื่อกลางในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย.....	115
ภาพที่ 4.36 ภาพความเสียหายของทรัพย์สินอันเกิดจากเหตุภัยพิบัติสึนามิ.....	116
ภาพที่ 4.37 ภาพความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินซึ่งถูกนำเสนอทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี... ..	118
ภาพที่ 4.38 รายชื่อคณะกรรมการบริหารชุมชน ไอทีวี.....	119
ภาพที่ 4.39 การลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สึนามิ.....	121
ภาพที่ 4.40 ภาพป้ายหมู่บ้านร่วมมือร่วมใจของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี.....	123
ภาพที่ 4.41 ภาพข่าวการขึ้นเลขที่บัญชีเพื่อขอรับบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัย	128
ภาพที่ 4.42 ภาพข่าวสิ่งของบริจาคที่มีให้กับผู้ประสบภัยสึนามิ.....	130
ภาพที่ 4.43 ภาพการลงพื้นที่	131
ภาพที่ 4.44 ภาพการลงพื้นที่ สัมภาษณ์ชาวบ้านน้ำแก้มผู้ได้รับผลกระทบ	133

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.45 ภาพคณะกรรมการชุมชน บ้านร่วมมือร่วมใจ.....	135
ภาพที่ 4.46 ป้ายความร่วมมือขององค์กรต่างชาติต่อการฟื้นฟูอาชีพชาวบ้านน้ำเค็ม.....	136
ภาพที่ 4.47 ภาพข่าวการรอรับบริจาคของชาวบ้าน.....	139
ภาพที่ 4.48 ภาพมุมบนของชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันตกภายหลังจากทะเลสงบ.....	140
ภาพที่ 4.49 ภาพข่าวประชาชนสนใจเดินทางมาให้กำลังใจผู้ประสบภัยที่ไอทีวี.....	141
ภาพที่ 5.1 แสดงแบบจำลององค์กรสื่อสารมวลชนกับพลังทางสังคมของ Mc. Quail.....	157
ภาพที่ 5.2 แสดงแผนบริหารงานข่าวในภาวะวิกฤต.....	160
ภาพที่ 5.3 แสดงแผนรองรับการนำเสนอข่าวในภาวะวิกฤต.....	168

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน.....	15
ตารางที่ 2.2 แบบแผนการสื่อสาร	37
ตารางที่ 3.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย.....	47
ตารางที่ 3.2 กรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย	48
ตารางที่ 4.1 แสดงอุตสาหกรรมสื่อโทรทัศน์ (ฟรีทีวี) ในปัจจุบัน	80
ตารางที่ 4.2 แสดงผังรายการของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีของวันที่ 26 ธันวาคม 2547.....	100
ตารางที่ 4.3 แสดงผังรายการของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีของวันที่ 27 ธันวาคม 2547.....	101
ตารางที่ 4.4 แสดงผังรายการของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีของวันที่ 28 ธันวาคม 2547.....	102
ตารางที่ 4.5 แสดงผังรายการของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีของวันที่ 29 ธันวาคม 2547.....	104

ชื่อวิทยานิพนธ์	การนำเสนอข่าวภาวะวิกฤตคลื่นสึนามิของโทรทัศน์ไอทีวีกับการเปิดพื้นที่สาธารณะ ศึกษาเฉพาะกรณีการพัฒนา บ้านน้ำเค็ม จ.พังงา
ชื่อนักศึกษา	รัชนีวรรณ ดวงแก้ว
อาจารย์ที่ปรึกษา	รศ.ดร. อุษา บีกิ้นส์
สาขา	นิเทศศาสตร์ (พัฒนาการ)
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการนำเสนอข่าวภาวะวิกฤตคลื่นสึนามิ ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี กับการเปิดพื้นที่สาธารณะ ศึกษาเฉพาะกรณี การพัฒนาบ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในภาวะวิกฤต 2. เพื่อศึกษาบทบาท ความเป็นสื่อมวลชนของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในภาวะวิกฤต 3. เพื่อศึกษาลักษณะการเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ชมรายการ 4. เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ที่มีต่อผู้ประสบภัย และ ชุมชนบ้านน้ำเค็ม

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการศึกษาข้อมูล จากเอกสารภายใน ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี และสื่อสิ่งพิมพ์ รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ผู้วิจัยใช้ประสบการณ์ในการเป็นนักข่าวในพื้นที่ร่วมสังเกตการณ์ และนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์จนพบว่า

เหตุการณ์สึนามิ เป็นสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับชีวิต ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวาง เป็นปัจจัยแวดล้อมภายนอก ที่เป็นต้นเหตุให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ต้องปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สถานีโทรทัศน์ไอทีวีในฐานะสื่อมวลชน จึงต้องปรับตัว ด้วยการระดมสรรพกำลังทั้งหมดในการนำเสนอข่าวอย่างเต็มที่ โดยปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการภายในให้การเสนอข่าวในช่วงวิกฤต รวดเร็ว ฉับไว ทันต่อสถานการณ์ จนได้เปรียบคู่แข่ง ซึ่ง เป็นสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ขณะที่ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คู่แข่งและ ผลประโยชน์ทางธุรกิจ ไม่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ที่ตัดสินใจยกผังรายการ นำเสนอข่าวสึนามิ เพียงอย่างเดียว เพื่อสนองความต้องการข่าวสารของประชาชน ส่วนปัจจัยแวดล้อมภายนอกด้านสังคม แสดงถึงความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของคนไทย ในการสนับสนุนและมีส่วนร่วมของสังคม จากการเปิดพื้นที่สาธารณะของไอทีวี ที่ได้รับความร่วมมืออย่างดี

บทบาทของสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวช่วงวิกฤต พบว่าสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ไม่มีแผนการเสนอข่าวภาวะวิกฤต แต่ผู้บริหารสูงสุดไอทีวีเป็นผู้ตัดสินใจ กำหนดทิศทางและนโยบายของสถานีในช่วงเกิดเหตุการณ์สึนามิ และมีการเพิ่มช่องทางการสื่อสาร เพื่อให้การนำเสนอข่าวครอบคลุมและรวดเร็ว ซึ่งบทบาทไอทีวีจึงทำหน้าที่สื่อมวลชนซึ่งไม่ใช่เพียงผู้ส่งสาร แต่เป็นผู้รับสารในคราวเดียวกัน พร้อมกับทำหน้าที่ระดมความช่วยเหลือทั้งทรัพย์สิน สิ่งของ และเงินบริจาคให้กับผู้ประสบภัยสึนามิ

การเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี พบว่า เป็นลักษณะการยกผังรายการปกติออก และให้เวลาในการนำเสนอข่าวสึนามิ โดยยกให้รายการ “ร่วมมือ-ร่วมใจ” เป็นศูนย์กลางในการรับบริจาคเงิน และสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย และยังให้ความสำคัญในการเสนอข่าวสึนามิลักษณะเกาะติดกับเหตุการณ์ตลอดเวลา เพื่อสนองความอยากรู้ของผู้ชม แต่ก็พบว่าการขอรับความช่วยเหลือจากบุคคลทั่วไป ยังก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางธุรกิจ จากปัญหาโฆษณาแฝง และการจัดลำดับการออกอากาศ อย่างไรก็ตามการเปิดช่วงเวลาทั้งหมดไม่มีผลประโยชน์ด้านรายได้ของสถานีฯ เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา พบว่า สถานีโทรทัศน์ไอทีวีมีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้ชมทั่วไป จึงสามารถโน้มน้าวให้เกิดการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย จนนำมาซึ่งเงินบริจาคกว่า 220,000,000 บาท (สองร้อยยี่สิบล้านบาท) ขณะเดียวกันผู้ที่เปิดรับสื่อ และรับรู้ข่าวสารเข้าถึงข้อมูลได้มากกว่าบุคคลอื่นในพื้นที่ จะตั้งตัวเป็นผู้นำกลุ่มเพื่อเจรจาต่อรองให้กับชาวบ้าน จึงก่อให้เกิดผลกระทบทางอ้อม คือความแตกแยกของชาวบ้านน้ำเค็ม

นอกจากนี้ ไอทีวีได้นำเงินบริจาคไปก่อตั้งหมู่บ้านไอทีวี กองทุนฟื้นฟูชีวิตประชาชน เงินและของบริจาค กลายเป็นต้นเหตุของปัญหาที่ตามมาในชุมชน วิถีชีวิตเปลี่ยนไปจากคนที่พึ่งตนเอง มาเป็นรอรับสิ่งของบริจาค ความสัมพันธ์ภายในชุมชนเกิดความห่างเหินและแตกแยก ซึ่งปัญหามาจากไม่มีระบบการบริหารจัดการของบริจาคและความช่วยเหลือที่ชัดเจน และแนวทางการช่วยเหลือที่ไม่ชัดเจนของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีที่มีเจตนาดีแต่แก้ปัญหาในเบื้องต้นเท่านั้น ส่วนหน้าที่ในลำดับถัดไปเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐส่วนอื่นๆ ในการเข้าไปฟื้นฟูและจัดระเบียบชีวิตของคนในบ้านน้ำเค็มแทน

Thesis Title	ITV ' s news Station Coverage of the 2004 Indian Ocean Tsunami crisis and The Offering a Public Sphere Case Study the Development of Nam Kem Village, Phang -Nga , Thailand
Author	Ratchaneewan Duangkaew
Thesis Advisor	Assoc. Porf. Dr. Ousa Biggins
Department	Development Communication Arts.
Academic Year	2006

ABSTRACT

This research, "ITV News station's coverage of the 2004 Indian Ocean Tsunami Crisis and the initiating of a Public Sphere Case study: The development of Nam Khem village Phang Nga Thailand" had four main purposes, which were, (1) to study about surrounding factors which had an effect on ITV's news presentation during times of a crisis, (2) to study about the role of ITV as a media during times of a crisis, (3) to study about the initiation of a Public Sphere by ITV which gave the viewers access to participation, and (4) to study about the effects which occurred among the Tsunami victims at Nam Khem village after ITV initiated a public sphere.

This research implies a qualitative research method by analyzing internal information various Medium including in ITV, print media, and information on-line along with an in-depth interviews. Most importantly, the researcher used her field experience during this crisis to manipulate the received information.

The Indian Ocean Tsunami was considered an external factor, which caused total devastation to many lives, property, and the environment along the six Andaman provinces. As a TV news station, ITV was forced to adapt itself to the situation by reorganizing the management within, and allocating all of its resources, including manpower, budget and air time to cope with the situation. However, the external economic factors, outside competition and financial interests had no affect on ITV's board of directors' decision to dedicate all the airtime to the Tsunami crisis. It is mainly to serve public interest. While social factors showed that Thai people's hospitality and kindness to disaster victims.

This research found, that ITV's performance was outstanding in its role as a public media. However, the research found that ITV did not have any emergency plans to manage such

crisis. The company's decision makers, initiated a public sphere to mobilize financial and moral support, which shows that ITV's status at the time was not only a media, which sent information, but also an organization, which received information.

This research also found that ITV's public sphere stood mainly on the company's airtime, and by offering such valuable time and dedicating programs such as "Ruam Mue Ruam Jai" as a center to relief the victim's pain. ITV has always kept the public up to date with the latest situation, but a large number of assistance sent had hidden agendas such as below the line advertisements. On the other hand, ITV itself had no financial interest during this crisis.

The effects occurring among the Tsunami victims at Nam Khem village after ITV initiated a public sphere, Had a direct impact to audience as a wholl and had a major role in mobilizing help and support, which totaled up to THB 220,000,000. There was a rise of many opinion leaders in Nam Khem village to head the community and resulted in unfair distribution of resources.

The research also found that part of the donation, incurring from the mentioned public sphere, was used to establish a new Nam Khem village along with a fund aiming to develop the lives of people in the community. However, the cash and donated items totally changed the people's way of life, that is, instead of working decently to gain a living, many stood upon donations. As a result, people within the community were divided and split apart. This problem occurred due to the lack of a clear management plan to deal with the donated resources. As for ITV's assistance to the villagers, even though it had a good will, ended up causing problems as well. At the end, it the state officials' job to rehabilitate and reallocate villagers' lives.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เหตุการณ์ธรณีพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 สร้างความเสียหายต่อประเทศไทย และประเทศในแถบภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะประเทศไทยเกิดขึ้นใน 6 จังหวัดชายฝั่งอันดามันในพื้นที่บางส่วนของจังหวัดภูเก็ต, พังงา, กระบี่, ระนอง, ตรัง และสตูล ในบริเวณ 25 อำเภอ 95 ตำบล 407 หมู่บ้าน ทำให้มีผู้เสียชีวิตในประเทศไทย 5,395 คน ชาวไทยจำนวน 1,975 คน ชาวต่างชาติ 2,245 คน และไม่ทราบสัญชาติจำนวน 1,175 คน และมีผู้ได้รับบาดเจ็บ 8,457 คน ชาวไทย 6,065 คน ชาวต่างชาติ 2,392 คน พร้อมกับมีผู้ที่สูญหาย จำนวน 2,822 คน คนไทย 1,924 คน และชาวต่างชาติ 898 คน พบอีกว่ามีเด็กกำพร้าไร้การอุปการะคุณ 208 คน , บ้านเรือนเสียหาย 4,806 หลัง (ภาพข่าวบันทึกเหตุการณ์สึนามิ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี. 1 กรกฎาคม 2549. บันทึกสึนามิ)

ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้น เป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า หรือ การวางมาตรการเตรียมความพร้อมในการอพยพ หรือความพร้อมสำหรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน แม้ว่าก่อนเกิดเหตุการณ์จะมีการรายงานเหตุการณ์แผ่นดินไหว บริเวณเกาะสุมาตราประเทศอินโดนีเซีย เริ่มต้นขึ้นเมื่อเวลา 7.58 นาฬิกา วัดแรงสั่นสะเทือนถึง 9.4 ริคเตอร์ มีศูนย์กลางถึง 10 กิโลเมตร ซึ่งนักธรณีวิทยาคาดการณ์ว่า สาเหตุการเกิดปฏิกิริยาทางภูมิศาสตร์นี้ มาจากการทรุดตัวอย่างเฉียบพลันของเปลือกโลก และเกิดการเคลื่อนตัวเป็นทางยาว 1 พันกิโลเมตร ส่งผลให้สภาพใต้มหาสมุทร เกิดการกระเพื่อมของมวลน้ำรัศมีกว้าง แผ่ไปยังมหาสมุทรอินเดีย ทะเลอันดามัน และหมู่เกาะนิโกลบา ทำให้เกิดแรงสั่นสะเทือนไปหลายประเทศ เป็นผลให้เกิดคลื่นได้ทะเล หรือ เรียกว่า "คลื่นสึนามิ" เนื่องจากเกิดขึ้นหลายครั้ง และทำให้มีผู้เสียชีวิตนับหมื่นคนเช่นกัน จึงเป็นที่มาของสถานการณ์ ธรณีพิบัติภัยนี้ว่า "สึนามิ" หรือ "ซุนามิ" เป็นคำจากภาษาญี่ปุ่น แปลภาษาอังกฤษว่า "harbor wave" หรือคลื่นที่เข้าสู่อ่าวฝั่งท่าเรือมาจากแผ่นดินไหวจะสร้างคลื่นขนาดมหึมาทำอันตรายต่อสิ่งที่อยู่ตามชายฝั่ง ความเร็วเฉลี่ย 1,000 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ทำให้การเตือนภัยไม่สามารถทำได้ทัน และการตรวจจับทำได้ยาก

เหตุการณ์ "คลื่นยักษ์ สึนามิ" ถือเป็นสถานะฉุกเฉินที่รัฐบาล ประชาชนทุกสาขาวิชาชีพ และสื่อมวลชน ไม่เคยคาดคิดว่าจะเกิดขึ้นในประเทศไทย ทำให้ไม่มีมาตรการในการป้องกัน

หรือจัดการกับปัญหาอย่างรู้เท่าทัน เพื่อรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน วิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลให้ประเทศไทยตกอยู่ในสภาวะคับขันตลอดระยะเวลา 24 ชั่วโมง โดยที่ไม่มีหน่วยงานใด แม้แต่ทางราชการ เอกชน หรือสื่อมวลชน เตรียมรับมือกับสถานการณ์ครั้งนี้ได้อย่างทันทั่วทั้ง เป็นเหตุการณ์เฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นพร้อมกันหลายพื้นที่ สร้างความเสียหายต่อชีวิตทรัพย์สินของผู้คนจำนวนมาก ทำให้การช่วยเหลือของรัฐไม่สามารถทำได้ทั่วถึง นับตั้งแต่การแจ้งเตือนภัย การติดต่อสื่อสาร การติดตามสถานการณ์ในพื้นที่ การช่วยเหลือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ เห็นได้จากเมื่อเกิดเหตุแผ่นดินไหวขึ้นที่เกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย กรมอุตุนิยมวิทยา ซึ่งถือเป็นหน่วยราชการที่ตรวจสอบสภาพภูมิอากาศ และธรณีวิทยาของประเทศไทยไม่ได้ทำการแจ้งเตือนล่วงหน้า หรือ บอกเล่าให้ประชาชนได้รับทราบ ว่า แรงสั่นสะเทือน หรือการเกิดแผ่นดินไหวครั้งนี้ ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน และทำให้เกิด “คลื่นยักษ์สึนามิ” ขึ้น

ระบบการแจ้งเตือนภัยล้มเหลว และไม่มีส่งสัญญาณเตือนให้ประชาชน หรือนักท่องเที่ยว ที่อยู่ริมชายหาด หรือที่พักอยู่ในบ้านเรือน ได้รู้ตัวก่อน 15 นาที หรือครึ่งชั่วโมง เพื่อหาทางหลบหนีเข้ามาในแผ่นดิน หรือไปอยู่ในที่ตึกสูงเกิน 3 ถึง 4 ชั้น เพื่อมีโอกาสรอดชีวิต

“ณ นาที ที่เกิดแผ่นดินไหวระดับ 8.9 – 9.0 ริกเตอร์ นอกชายฝั่งสุมาตรา เมื่อใกล้เวลา 8.00 นาฬิกา ก่อนที่คลื่นยักษ์จะเกิดหากมีการเตือนเพื่อให้ประชาชนรู้ว่าเกิดเหตุผิดปกติกับพื้นผิวโลก ในตึกสูงมีการอพยพ และการคาดการณ์ เหตุชายฝั่งความสูญเสียบางมหาศาลก็จะไม่เกิด และ ที่น้ำเสิร์ฟสด สถานีโทรทัศน์ทุกแห่งยังมีรายการบันเทิง หรือสื่อ “ตัววิ่ง” ก็ไม่มีแม้จะมีการขยับตัวมากขึ้น โดยมีการเกาะติดสถานการณ์ และรายการพิเศษหลังเกิดเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้น ซึ่งพบว่า สถานีโทรทัศน์บางช่องเท่านั้นที่ให้ความสำคัญ โดยเฉพาะ ช่อง 11 , ช่อง 9 และ ช่อง “ไอทีวี” (ผู้จัดการรายวัน, 2547 : 5)

เหตุการณ์ดังกล่าวสื่อมวลชนได้รับการวิจารณ์ว่า ทำหน้าที่สื่อมวลชนบกพร่อง โดยเฉพาะสื่อที่นำเสนอข่าวได้รวดเร็วอย่างสื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุได้รับการวิจารณ์อย่างมาก เพราะถือว่าเป็นสื่อที่มีอิทธิพล และเข้าถึงประชาชนอย่างรวดเร็วที่สุด และถือเป็นการทำหน้าที่บกพร่องของสื่อมวลชน ในการแจ้งเตือนภัย เพื่อให้ประชาชนได้ป้องกันตนเอง

26 ธันวาคม 2547 หลังจากที่สึนามิเข้าถล่ม 6 จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน สถานีโทรทัศน์ทุกสถานีเริ่มที่จะมีการรายงานถึงเหตุการณ์สึนามิ และความเสียหายที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่ 6 จังหวัด โดยในช่วงระยะเวลาดังกล่าว สถานีโทรทัศน์ไอทีวีซึ่งเป็นบริษัทเอกชน ภายใต้การร่วมทุนของกลุ่มบริษัทที่เข้ามาประมูลสัมปทานกับสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อเปิดสถานีโทรทัศน์ ยูเอชเอฟแห่งใหม่ การเปลี่ยนแปลงที่ เรียกกันว่า “โทรทัศน์เสรี” ได้ตัดสินใจที่จะเสนอรายการข่าวเหตุการณ์ “สึนามิ” ออกอากาศต่อเนื่องเป็นเวลาเกือบ 24 ชั่วโมง และใช้ราย

การ “ร่วมมือ-ร่วมใจ” เพื่อเป็นสถานีสื่อกลางในการระดมความช่วยเหลือจากประชาชน แม้ในเบื้องต้นสถานีโทรทัศน์ไอทีวีจะมีแนวนโยบายในลักษณะการบริหารงานโดยมีกลยุทธ์ ด้านการตลาดนำการผลิตข่าว และรายการระบบการบริหารบริษัท หรือองค์กรแบบทุนนิยม ลักษณะนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะแสวงหากำไรสูงสุดจากการดำเนินงาน

การตัดสินใจที่จะเสนอรายการข่าวเหตุการณ์ สีนามิ ออกอากาศต่อเนื่องมีการระดมทีมงานของสถานีออกปฏิบัติหน้าที่และเป็นสื่อกลางในการระดมความช่วยเหลือประชาชน โดยได้ส่งผู้สื่อข่าว เจ้าหน้าที่พร้อมอุปกรณ์ด้านเทคนิค และเทคโนโลยีด้านการสื่อสารโทรคมนาคม เพื่อให้มีการรายงานข่าวเหตุการณ์จากพื้นที่

การกระทำครั้งนี้ไอทีวี ได้พลิกบทบาทจากสถานีที่รายงานข่าวสาร มาเป็นสถานีแห่งความช่วยเหลือ และเป็นสื่อกลางของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งการเปิดสายโทรศัพท์ให้แจ้งเหตุ, การฝากข้อความ, การส่งข้อความทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์, ตัวกลางการรับบริจาค และหาสิ่งของ เครื่องอุปโภคบริโภคอย่างเร่งด่วน ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ลงพื้นที่ไปให้ความช่วยเหลือมาสู่ประชาชน เช่น แพทย์หญิงคุณหญิง พรทิพย์ โรจนสุนันท์ รักษาการผู้อำนวยการนิติวิทยาศาสตร์ ร้องขอผ่านทางไอทีวี เพื่อช่วยเป็นสื่อกลาง ในการประสานงานขอความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การแพทย์เช่น ถุงมือยาง, ผ้าห่อศพ, สำลี และอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น โดยไอทีวีใช้เวทีของรายการ “ร่วมมือ-ร่วมใจ” เป็นศูนย์กลาง

เหตุการณ์ “คลื่นยักษ์สึนามิ” ซึ่งเข้าทำลายเพียงไม่กี่ชั่วโมงได้สร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นทั้งชีวิต และทรัพย์สินของคนไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในพื้นที่ 6 จังหวัด โดยพบว่า จังหวัดพังงาเป็นพื้นที่ที่พบการสูญเสียชีวิตมากที่สุดในประเทศไทย และที่นี่ได้เป็น “สุสานขนาดใหญ่” ที่กลืนกินผู้เสียชีวิตทั้งคนไทยและคนต่างชาติมากที่สุด ซากศพกองพะเนินที่ต้องขุดฝัง และแช่เย็นผู้เสียชีวิตที่รอญาติมารับที่วัดย่านยาว จังหวัดพังงา

ความเสียหายได้พุ่งเป้าไปยังหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ริมทะเลโดยเฉพาะบ้านน้ำเค็ม ตำบลบางม่วง อำเภอกะถังป่า จังหวัดพังงา จะพบความเสียหายมากที่สุด จมอยู่ในกองโคลนที่ท่วมทับทั้งหมู่บ้าน ศพเกลื่อนชายหาด ซึ่งแต่เดิมหมู่บ้านน้ำเค็มมีประชากรทั้งหมด 4,171 คน แบ่งเป็น ชาย 2,071 คน หญิง 2,100 คน โดยประกอบด้วยบ้านเรือนทั้งสิ้น 1,566 หลังคาเรือน พบว่าเฉพาะหมู่บ้านน้ำเค็ม มีบ้านเรือนเสียหายทั้งสิ้น 672 หลังคาเรือน มีผู้เสียชีวิต เกือบยกหมู่บ้านแบ่งเป็น ผู้ประสบภัย 1,891 คน แยกเป็น ผู้เสียชีวิต 941 คน ผู้สูญหาย 502 คน ผู้บาดเจ็บ 448 คน

จากเหตุการณ์ธรณีพิบัติใน 6 จังหวัดภาคใต้เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 นั้น ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้เป็นสื่อกลางในการรับบริจาคสิ่งของและทุนทรัพย์ เพื่อนำไปช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยในชื่อ “ไอทีวี ร่วมมือร่วมใจเพื่อผู้ประสบภัยภาคใต้” ซึ่งทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ได้รับเงินบริจาคจากประชาชนและหน่วยงานด้านเอกชน เป็นจำนวนถึง 220,000,000 บาท (สองร้อยยี่สิบล้านบาท) โดยทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้ดำเนินการจัดสรรเงินบริจาคเพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนเบื้องต้นในด้านสิ่งของอุปโภคบริโภค ซึ่งเป็นความจำเป็นเร่งด่วน โดยได้มอบให้กับประชาชนที่ประสบภัยในจังหวัดพังงา, ภูเก็ต, ระนอง และกระบี่ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือประชาชนในด้านที่อยู่อาศัยทุนการศึกษา และการฟื้นฟูอาชีพและสิ่งแวดล้อมหลังประสบภัย

การช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากหน่วยงานต่างๆ ทางกรมป้องกันบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ระบุว่า อุปสรรคของการดำเนินงาน เนื่องจากอุปนิสัยและสาธารณภัยส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเกินความคาดหมายรุนแรง ทำให้ยากต่อการจัดการโดยลำพัง เพราะฉะนั้นการแก้ไขอย่างเป็นระบบ ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดการเพื่อแก้ปัญหาอุปนิสัยและสาธารณภัยที่มีประสิทธิภาพจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ดังนั้นการที่ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ จึงตัดสินใจปรับผังรายการของสถานีทั้งหมด โดยปรับเปลี่ยนให้เป็นสถานีข่าวสาร รายการข่าวเหตุการณ์อย่างต่อเนื่องเกือบตลอด 24 ชั่วโมง เป็นเวลากว่า 1 สัปดาห์ ทำให้บทบาทการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีครั้งนี้ ได้รับการยอมรับ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญต่อการเผยแพร่ข่าวสารอย่างเต็มที่ การเสนอข่าวที่หลากหลาย การติดตามผู้สูญหาย และการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานราชการ เพื่อกอบกู้วิกฤติที่เกิดขึ้น

รายงานจากบริษัท นิลเส็น มีเดีย รีเสิร์ช ไทยแลนด์ แจ้งว่า ในการวัดความนิยมรายการโทรทัศน์หรือเรตติ้งทีวี ช่วงวันแรกที่เกิด คลื่นสึนามิต่วม 11 ประเทศ รวมทั้ง 6 จังหวัดภาคใต้ของไทยพบว่า ช่วงที่มีผู้ชมโทรทัศน์มากที่สุดหรือ ช่วงไพรม์ไทม์ 19.00-21.00 น.หรือช่วงรอง 22.30 น. สถานีโทรทัศน์ ช่อง 7 แชมป์เก่า เสียแชมป์ให้กับ ไอทีวี โดยเรตติ้ง ช่วงไพรม์ไทม์ ของวันที่ 26 ธันวาคม ไอทีวี เรตติ้งเพิ่ม เป็น 6.45 ,ช่อง 7 เรตติ้ง 5.98 ,ช่อง 9 หรือ โมเดิร์นไนน์ 3.83 ,ช่อง 3 เป็น 3.81 และ อันดับสุดท้าย ช่อง 5 เป็น 0.68 (โพสต์ทูเดย์, 2548 : 4)

นอกจากนี้ ไอทีวี ได้รับรางวัลดีเด่นโทรทัศน์ทองคำปี 2547 ในการนำเสนอข่าว “คลื่นยักษ์สึนามิ” และรางวัลข่าวประเภทเหตุการณ์ยอดเยี่ยมจากมูลนิธิแสงชัย สุนทรวัฒน์ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า ภาคสังคมยอมรับว่า สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวพร้อมกับการเป็นสื่อกลาง ในการเปิดประตูให้กับ ผู้รับสาร และผู้ส่งสารได้มีส่วนร่วมระหว่างกัน ด้วยการรับสิ่งของ และเงินบริจาค นอกเหนือจากการสะท้อนภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว การนำเสนอข่าวของไอทีวี ยังสร้างกระบวนการให้ความช่วยเหลือของภาคประชาชนผ่านสื่อมวลชน ถือเป็นช่องทางให้เกิดการติดต่อสื่อสารของประชาชนในสังคม ขณะนั้นในทันทีจึงได้เห็นภาพที่ประชาชนทั่วทุกสารทิศ ส่งกำลังใจมาให้ผู้ประสบภัยผ่านทาง “ SMS” หรือการมอบสิ่งของ

บริจาค รวมถึงการติดตามญาติที่สูญหายด้วยการประกาศข่าวผ่านหน้าจอโทรทัศน์ การให้ความสำคัญต่อการนำเสนอข่าวสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี จึงถือเป็นการเปิดพื้นที่สาธารณะให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และใช้พื้นที่สาธารณะในการคลี่คลายสถานการณ์ร่วมกัน ซึ่งสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้ยกผังรายการประจำทั้งวัน และจัดรายการพิเศษอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นการเปิดเวลาที่มากที่สุดตั้งแต่เปิดสถานีมา การมีเวลาในการสื่อสารได้มาก ทำให้ประชาชนสามารถติดตามได้ตลอดเวลา และต้องการมีส่วนร่วมในการรับรู้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการช่วยเหลือของภาคประชาสังคมทั่วประเทศ

ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการเสนอข่าวของไอทีวี ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ในฐานะสื่อมวลชน ในช่วงที่เกิดเหตุภาวะ ฉุกเฉิน โดยเฉพาะการกำหนดทิศทางข่าว สถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้พลิกบทบาทจากผู้นำเสนอข่าวสาร มาเป็นสถานีที่ให้ความช่วยเหลือ โดยการเปิดพื้นที่สาธารณะผ่านรายการ “ร่วมมือร่วมใจ” ให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด รวมถึงการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือของประชาชนจากทั่วประเทศ ซึ่งบทบาทการทำหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี จากสถานีข่าวไปสู่สถานีการให้ความช่วยเหลือ มีการเปิดพื้นที่สาธารณะ รวมถึงอิทธิพลที่มีต่อประชาชนที่รับข้อมูลข่าวสารการให้ความช่วยเหลือทั้งกำลังใจและกำลังทรัพย์ และ ผลที่ตามมาสู่ประชาชนจากกลุ่มผู้สูญเสียทรัพย์สิน , ญาติที่เสียชีวิต ซึ่งถือเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง โดยเลือกพื้นที่ศึกษาเฉพาะกรณี บ้านน้ำเต็ม อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ ไอทีวี จัดตั้งหมู่บ้าน ไอทีวี และกองทุนฟื้นฟูชีวิตประชาชน รวมถึงกลุ่มประชาชนนอกพื้นที่ที่ให้ความช่วยเหลือ ทั้งการบริจาคสิ่งของและเงินบริจาค เพื่อจะรับทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งผลกระทบโดยตรง ทางอ้อมและผลข้างเคียงที่เกิดขึ้นกับผู้ประสบภัยและชุมชน เพื่อเป็นบทบาทเรียนทั้งสื่อมวลชน, ภาครัฐ, ประชาชน และทุกหน่วยงาน ที่อาจเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ได้เตรียมความพร้อมในการป้องกัน และหาแนวทางในการแก้ไขต่อไป

1.2 ปัญหาการวิจัย

1.2.1 ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในภาวะวิกฤตเป็นอย่างไร

1.2.2 บทบาทความเป็นสื่อมวลชนของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในภาวะวิกฤตเป็นอย่างไร

1.2.3 การเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีมีลักษณะเป็นอย่างไร ได้ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ชมรายการอย่างไร

1.2.4 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ที่มีต่อผู้ประสบภัยและชุมชนบ้านน้ำเค็ม เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 ศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในภาวะวิกฤต

1.3.2 ศึกษาบทบาทความเป็นสื่อมวลชนของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในภาวะวิกฤต

1.3.3 ศึกษาลักษณะการเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีที่มีต่อการมีส่วนร่วมของผู้ชมรายการ

1.3.4 ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีที่มีต่อผู้ประสบภัย และชุมชนบ้านน้ำเค็ม

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้อาศัยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และศึกษาข้อมูลจากเทปบันทึกภาพการนำเสนอข่าวเหตุการณ์คลื่นสึนามิถล่ม 6 จังหวัด ประเทศไทยระหว่างวันที่ 26 ธันวาคม 2546 ซึ่งเป็นวันที่เกิดเหตุภัยพิบัติอย่างรุนแรง และไอทีวีเสนอข่าวอย่างต่อเนื่อง จนเข้าสู่วันที่ได้นำเสนอข่าวตามปกติ โดยศึกษาการนำเสนอข่าวในพื้นที่สาธารณะ หรือรายการ “ร่วมมือร่วมใจช่วยผู้ประสบภัยสึนามิ” ว่ามีลักษณะอย่างไร

ขณะเดียวกันยังมุ่งศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการผลิตข่าวของสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี ในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ คลื่นยักษ์ สึนามิ ซึ่งการศึกษาทั้งหมดจะเน้นหนักสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกกับผู้บริหารระดับสูงที่เป็นผู้กำหนดทิศทางข่าว รวมถึงบรรณาธิการบริหาร และบรรณาธิการข่าว ที่นำนโยบายการบริหารในภาวะวิกฤตมาปฏิบัติ และผู้ปฏิบัติงานตามการบริหารงานข่าว

สำหรับการศึกษาระดมเฉพาะการพัฒนาบ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา ได้ใช้วิธีการศึกษาด้วยการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกกับผู้นำชุมชน ที่เป็นผู้มีบทบาทในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย และ สัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง จากผู้ประสบภัยที่ได้รับความเดือดร้อนในพื้นที่ และผู้ประสบภัยที่อยู่ในหมู่บ้านไอทีวี และกลุ่มประชาชนที่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ และในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้ทำวิจัยได้ใช้ระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่ ช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2548 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2550 และสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ปรับเปลี่ยนองค์กร และใช้ชื่อว่า สถานีโทรทัศน์ ทีไอทีวี ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2549

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 **ปัจจัยการนำเสนอข่าว** หมายถึง ปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจนำเสนอข่าวเหตุการณ์ คลื่นสึนามิต่อ 6 จังหวัดอันดามันภาคใต้ ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 26 ธันวาคม 2546 จนถึงวันที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวีกลับมาเสนอข่าวตามผังเวลาปกติ โดยปัจจัยแวดล้อมภายในจะหมายถึงการจัดการบุคลากร และเทคโนโลยี ส่วนปัจจัยแวดล้อมภายนอกหมายถึง ลักษณะสำคัญของเหตุการณ์สึนามิ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และ ปัจจัยด้านคู่แข่ง

1.5.2 **เหตุการณ์ คลื่น สึนามิ** หมายถึง การเกิดคลื่นใต้น้ำขนาดใหญ่มาก ที่ต้นเหตุมาจาก แผ่นดินไหวหรือ การเคลื่อนตัวของผิวโลกใต้ผิวน้ำ จนให้เกิดคลื่นยักษ์ขนาดใหญ่ พัดขึ้นสู่ฝั่ง ซึ่งกรณีดังกล่าว ได้ทำความเสียหายให้กับพื้นที่ 6 จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 โดยเป็นภัยธรรมชาติ ที่ ส่งผลให้ มีผู้เสียชีวิต บาดเจ็บ และสูญหาย ทั้งคนไทย และนักท่องเที่ยว ต่างประเทศจำนวนมาก

1.5.3 **บทบาทสื่อมวลชน** หมายถึง การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ ทำหน้าที่ในการสอดส่องและติดตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม และเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสมาชิกในสังคมมารายงานให้สมาชิกในสังคมได้รับทราบ รวมถึงการเฝ้าดูแลสอดส่องเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเป็นอันตรายต่อสมาชิก ขณะเดียวกันยังทำหน้าที่คือ ศึกษาตรวจสอบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม แล้วนำมาชี้แจงให้สมาชิกกลุ่มต่างๆ ในสังคมเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน นำมาซึ่งความสงบเรียบร้อย และสื่อมวลชนยังมีหน้าที่ในการเผยแพร่ถ่ายทอดความรู้ ค่านิยม ทัศนคติ และบรรทัดฐานของสังคมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งต่อไป

1.5.4 **บทบาทในทางบวก** หมายถึง การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนเกิดผลกระทบทางด้านบวกต่อระดับสังคม และระดับบุคคล โดยระดับสังคมคือข่าวสารจากสื่อมวลชนจะถูกนำมาใช้ในการเตือนภัยจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและมีผลต่อสังคม เพื่อให้คนในสังคมได้ระมัดระวังหรือเตรียมตัวพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาไว้ก่อนล่วงหน้า ส่วนระดับบุคคลนั้น บุคคลที่มีข่าวสารมาก ๆ มักได้รับการยอมรับนับถือเป็นผู้ที่มีศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ เช่น ผู้นำทางความคิดเห็นในสังคมต่างๆ

1.5.5 **บทบาทในทางลบ** หมายถึง การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนเกิดผลกระทบทางด้านลบต่อระดับสังคม และระดับบุคคล โดยระดับสังคมจะก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อเสถียรภาพทางสังคม และความตื่นตระหนก ส่วนระดับบุคคลจะทำให้เกิดความเคียดแค้นและแตกแยกของกลุ่ม

1.5.6 **ภาวะวิกฤต** หมายถึง ภาวะที่ไม่คาดฝัน ไม่มีการทำนาย หรือแจ้งเตือนล่วงหน้า เป็นเหตุการณ์ร้ายแรงยิ่งกว่าการเกิดอุบัติเหตุ และเป็นภัยธรรมชาติที่มีความรุนแรงระดับสงคราม

ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อความปลอดภัยของชีวิต สิ่งแวดล้อม ทำให้การเสนอข่าวของไอทีวีมีการปรับเปลี่ยนการออกอากาศที่ไม่ดำเนินการตามผังเวลารายการปกติ

1.5.7 การเปิดพื้นที่สาธารณะ หมายถึง บทบาทของ สถานีโทรทัศน์ ไอทีวี ที่เปิดช่องทางการสื่อสาร โดยให้เกิดการมีส่วนร่วมจาก สาธารณะ ส่งผ่านความช่วยเหลือหรือ ขอความช่วยเหลือ ผ่าน รายการ “ร่วมมือ – ร่วมใจ ช่วยผู้ประสบภัย” ทางสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี เช่น การบริจาคเงิน, สิ่งของในชีวิตประจำวัน, ส่งข้อความอิเล็กทรอนิกส์

1.5.8 ผลกระทบ ของสื่อ หมายถึง หลังจากการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ได้ส่งผลให้ผู้ชมรายการเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความเข้าใจความรู้ ความคิด ทักษะจิต ความรู้สึก จนนำมาสู่ผลทางด้านพฤติกรรมคือการมีส่วนร่วมในการบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์ สึนามิ ส่งผลให้ชาวบ้านน้ำเค็มได้รับบริจาคบ้าน สิ่งของ และการจัดตั้งกองทุน ไอทีวี

1.5.9 การมีส่วนร่วม หมายถึง การแสดงออกของผู้ชมรายการต่อสถานีโทรทัศน์ไอทีวี นับตั้งแต่ การโทรศัพท์เข้ามาเพื่อแสดงความคิดเห็น การส่ง sms และ mms จนถึงระดับที่ร่วมบริจาคเงิน สิ่งของ และการให้ความร่วมมือกับการทำกิจกรรมของสถานีฯ

1.5.10 บ้านน้ำเค็ม อำเภอ ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา หมายถึง หมู่บ้านที่ได้รับความเสียหายที่รุนแรงที่สุดจากเหตุการณ์สึนามิ และเป็นพื้นที่ที่ทางสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี จัดสร้างชุมชนใหม่ และ ดั่งกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการพัฒนาอาชีพ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 การศึกษา การนำเสนอข่าว ภาวะวิกฤต ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี จะสะท้อนถึงการเปลี่ยนบทบาทของสถานีข่าวสาร เป็น สถานีโทรทัศน์ที่เป็นศูนย์กลางของการให้ความช่วยเหลือ และการบรรเทาสาธารณะภัย

1.6.2 การเปิดพื้นที่สาธารณะให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในช่วงสภาวะวิกฤตของประเทศ ที่ต้องการการร่วมแรงร่วมใจกัน โดยมีสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เป็นผู้เริ่มต้น และเป็นช่องทางหนึ่ง ที่ตอบสนองการส่งความช่วยเหลือต่อผู้ประสบภัยอย่างเป็นรูปธรรม

1.6.3 การศึกษาจะสะท้อนถึง ผลที่ผู้ประสบภัย โดยกรณีศึกษา บ้านน้ำเค็ม อำเภอ ตะกั่ว ป่า จังหวัด พังงา ได้รับความช่วยเหลือ ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี และผลกระทบของสื่อโทรทัศน์ที่มีผลต่อ การพัฒนา หลังเหตุการณ์คลื่นยักษ์ สึนามิ เกิดขึ้น

1.6.4 การศึกษาจะทำให้เป็นแนวทาง การวางแผนบรรเทาสาธารณภัยต่อพื้นที่ประสบ
ภาวะวิกฤต และ การพัฒนาศักยภาพของสื่อโทรทัศน์ต่อบทบาท และหน้าที่ของสื่อมวลชน ในการ
เตือนภัย ประชาชน ในภาวะวิกฤต

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

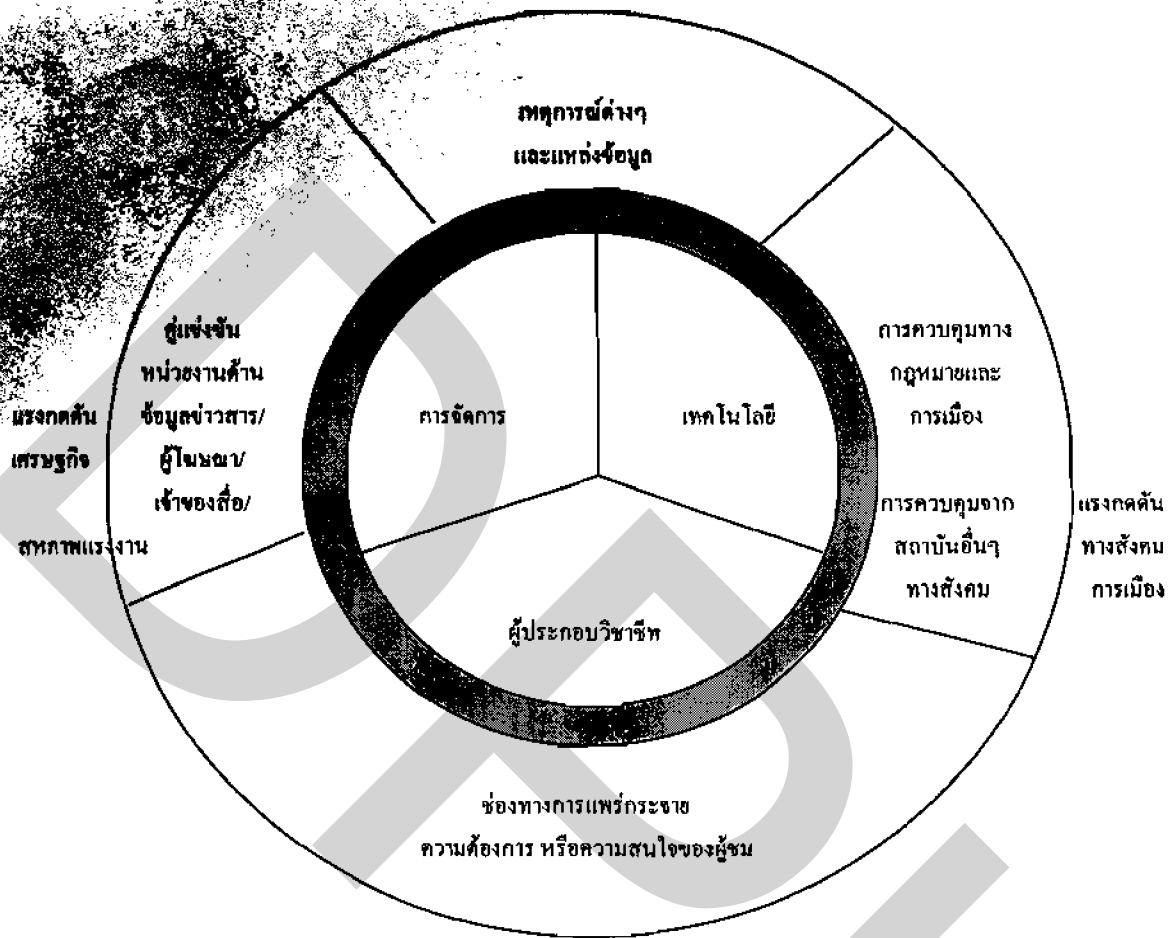
การศึกษาวิจัย : การนำเสนอข่าวภาวะวิกฤต คลื่นสึนามิ ของโทรทัศน์ไอทีวีกับการเปิดพื้นที่สาธารณะ ศึกษาเฉพาะกรณีการพัฒนาบ้านน้ำเค็ม จ.พังงา ผู้วิจัยได้ ศึกษาตามแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบความคิดพื้นฐาน และสนับสนุนศึกษาวิเคราะห์ และอภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

- 2.1 ทฤษฎีปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอข่าว
- 2.2 ทฤษฎีบทบาทหน้าที่สื่อมวลชน
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ
- 2.4 แนวคิดผลกระทบของสื่อมวลชน
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำทางความคิด
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอข่าว

การดำเนินงานขององค์กรสื่อสารมวลชนต้องตกอยู่ท่ามกลางแรงผลักดัน ทั้งจากภายในองค์กร และภายนอกองค์กร ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจขององค์กร และความสัมพันธ์ในวัฒนธรรมการผลิตสื่อสารมวลชน อาจกล่าวได้ว่า บุคคลที่อยู่ในฐานะผู้สื่อสารกับมวลชน ย่อมต้องปฏิบัติงานอยู่ภายใต้กรอบนโยบายขององค์กร ผู้ผลิตสื่อสารมวลชนที่สังกัดอยู่ ในขณะที่เดียวกันองค์กรผู้ผลิตสื่อมวลชน ก็ถูกกำหนดให้ปฏิบัติงานหรือผลิตผลงานของตนเองออกมาภายใต้กรอบของสถาบันอื่นๆในสังคมจึงเปรียบเสมือนว่า ทุก ๆ ส่วนในสังคมได้ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมอีกต่อหนึ่ง

Mc. Quail (1994) ได้กล่าวถึงการที่องค์กรผู้ผลิตสื่อมวลชนถูกควบคุมในระดับต่างๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้องค์กรผู้ผลิตสื่อมวลชน จึงไม่สามารถปฏิบัติงานโดยอิสระด้วยตัวเอง แต่จะต้องดำเนินงานอยู่ท่ามกลางแรงกดดันจากตัวแปรต่างๆทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอกองค์กร ที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจในการกำหนดนโยบายและหลักการในการปฏิบัติงานขององค์กร

ภาพที่ 2.1 แบบจำลององค์กรสื่อสารมวลชนกับพลังทางสังคมของ Mc. Quail
 ที่มา Dennis Mc.Quail. หน้า 334 (1994 : 334)

แนวคิดของเดนิส แมคเวล การดำเนินการและการจัดรูป องค์กร ธุรกิจสื่อมวลชน จะมี ปัจจัยหลายประการทั้งปัจจัยภายในองค์กร และปัจจัยภายนอกองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการ จัดองค์กรและเนื้อหาสื่อมวลชน ซึ่งการบริหารงานในองค์กรสื่อมวลชนตกอยู่ท่ามกลาง ปัจจัยแวด ล้อมที่สำคัญ 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยแวดล้อมภายใน หมายถึง ปัจจัยที่เกิดขึ้น หรือมีขึ้นภายในตัวองค์กรผู้ผลิตราย การ ซึ่งอาจให้เป็นไปในแนวทางใดก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ “นโยบาย” ขององค์กรโดยปัจจัยเหล่านี้ ได้ แก่

1.1 ปัจจัยทางการจัดการ (Management) การบริหาร การจัดองค์กร การ บริหารรายได้การบริหารบุคคลขึ้นอยู่กับนโยบายว่าจะมีการกำหนดให้เป็นอย่างไร ซึ่งแต่ละองค์กร จะมีความแตกต่างกันออกไป

1.2 ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology) อุปกรณ์เครื่องมือในการดำเนินการผลิตมี
**ข้ามองค์กร องค์กรใดที่มีอุปกรณ์ครบ มีการใช้เทคโนโลยี ที่ทันสมัย โอกาสที่จะเอาชนะคนอื่นย่อม
 มีมาก**

1.3 ปัจจัยด้านบุคลากรหรือ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อ (Media Professional) คือ ผู้ที่ทำ
**หน้าที่เป็นสื่อขององค์กรเป็นผู้คิดสร้างสรรค์ คัดเลือกเนื้อหาสาร แต่ละคนมีวัตถุประสงค์ของตน
 ในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งต้องอาศัยความเป็นมืออาชีพ จึงจะได้งานที่ออกมามีคุณภาพ รวมถึง
 คุณภาพในด้านวิชาชีพ ซึ่งจะช่วยเสริมให้บรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น**

2. ปัจจัยแวดล้อมภายนอกหรือ ปัจจัยแรงกดดันทางสังคมและการเมือง และปัจจัยแรง
 กดดันทางเศรษฐกิจ เนื่องจากองค์กรสื่อมวลชนเป็นรูปแบบที่เป็นตัวเป็นตนของสถาบันสื่อมวลชน
 ซึ่งเป็นสถาบันสังคมย่อย ๆ สถาบันหนึ่ง ดังนั้นการทำงานขององค์กรสื่อหนึ่ง ๆ จึงต้องโยงใยกับ
 ปัจจัยภายนอกแวดล้อมภายนอก เช่น

2.1 ปัจจัยด้านสังคมและการเมือง (Social and Political Pressures) กฎหมายและ
 กฎระเบียบต่างๆ ย่อมมีผลกระทบต่อเนื้อหาการสร้างกฎหมายสื่อมวลชนก็เพื่อใช้ในการควบคุม
 การทำงานขององค์กร จะสามารถเห็นได้ชัดเจนในองค์กรที่บริหารโดยรัฐบาล เหตุการณ์ต่างๆ และ
 แหล่งข้อมูลข่าวสาร และกระแสวัฒนธรรม

2.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Pressures) ประกอบด้วย

- คู่แข่งขัน (Competitor) มีการแข่งขันกันเพื่อสร้างความนิยมแก่ผู้ชม เมื่อมีผู้
 ชมจำนวนมาก ผลพลอยได้ก็คือคือ การโฆษณาองค์กร จึงจำเป็นที่จะต้อง ผลิตรายการให้ตรงกับ
 ความสนใจของผู้รับให้มากที่สุด

- ผู้โฆษณา (Advertisers) เเอเจนซี่โฆษณาเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ
 ดำเนินการผลิตเช่นกัน การที่จะสามารถขายโฆษณาได้นั้น นอกจากจะต้องผลิตรายการที่มีคุณภาพ
 แล้ว ยังต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเอเจนซี่โฆษณาด้วย จึงสามารถขายโฆษณาได้ดี

- เจ้าของทุนหรือ ผู้ให้เงินทุน (Owners / Unions) ผู้ที่เป็นเจ้าของจะมีอำนาจ
 ในการควบคุมการปฏิบัติงานและมีผลกระทบต่อเนื้อหา ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น เจ้าของสถานีโทรทัศน์
 ผู้สนับสนุนด้านการเงินแก่สถานีโทรทัศน์

2.3 ปัจจัยด้านผู้รับสาร (Audience) ผู้รับสารมีความสนใจเฉพาะเรื่อง ผู้ผลิตมองว่า
 ผู้รับสารคือลูกค้า ผู้บริโภค จึงต้องผลิตสิ่งที่ตรงกับความต้องการของผู้รับสารให้มากที่สุด เพื่อเป็น
 การดึงดูดใจให้มาชมรายการ

ดังนั้นการบริหารองค์กรและกลยุทธ์ในการบริหารงานขององค์กรนั้นก็สามารถเปลี่ยนแปลง
 แปลงได้ ถ้าได้รับการยอมรับและสามารถเข้ากันได้กับปัจจัยต่าง ๆ ภายในองค์กร และสามารถ

นโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการการเปลี่ยนแปลงขึ้นจากปัจจัยภายนอก คือ นโยบายการกระจายอำนาจ องค์กรไม่สามารถกระทำอย่างรวดเร็วได้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการกระจายอำนาจเกิดขึ้นจากความต้องการเปลี่ยนแปลงของทุกคนรวมกัน ยกเว้นแต่จะมีนโยบายที่ออกมาจากฝ่ายบริหาร ที่เปรียบเสมือนเป้าหมาย จากนโยบายที่นำสู่การวางแผนในชั้นปฏิบัติการ เช่นเดียวกับองค์กรผู้ผลิตรายการข่าวโทรทัศน์ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง กำหนดนโยบายที่เหมาะสมและชัดเจน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาองค์กรต่อไป

2.2 ทฤษฎีบทบาทหน้าที่สื่อมวลชน

2.2.1 ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของสื่อสารมวลชน

ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของสื่อสารมวลชน เป็นแนวทางการศึกษาแนวทางหนึ่ง ที่ใช้ศึกษาสื่อมวลชน ทฤษฎีนี้จัดอยู่ในประเภท ทฤษฎีทางสังคมวิทยา ซึ่งอธิบายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างซ้ำซาก และกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ถูกรวบรวมจัดขึ้นในรูปของความเป็นสถาบันด้วย เหตุผล “ความจำเป็น” ของสังคม R. Merton (1949) (พีระจิวโรโสภณ, 10-11) กล่าวว่า สังคมนั้นถูกพิจารณาว่า มวลชนเป็นส่วนหนึ่งของระบบ ระบบย่อยๆ มีความเกี่ยวพันติดต่อกัน ซึ่งสื่อมวลชนก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบด้วย ระบบย่อยๆ เหล่านี้แต่ละระบบจะช่วยกันผดุงรักษาระบบใหญ่เอาไว้ ในทฤษฎีนี้สื่อมวลชนถูกเน้นว่าเป็นตัวเชื่อมเพื่อทำให้เกิดการรวมตัวกันเข้าของทุกส่วนในสังคม เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม สื่อมวลชนพยายามที่จะสนองต่อความต้องการของสมาชิกในสังคม ทั้งที่เป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่มก้อนอย่างสม่ำเสมอ ผลก็คือสื่อมวลชนได้ทำประโยชน์ให้แก่สังคม โดยไม่ได้ตั้งใจในแง่ที่สามารถรวมสมาชิกทั้งหมดเข้าไว้เป็นอันเดียวกัน และสื่อมวลชนได้เป็นทั้งผู้ชี้แนะและผู้แก้ไขตัวของสื่อมวลชนเอง ภายใต้กฎเกณฑ์บางประการที่กำหนดมาจากสถาบันที่ควบคุมตัวสื่อมวลชนอยู่

2.2.2 ทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism)

แนวคิดหลักที่สำคัญของทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism) คือการเปรียบสังคมกับร่างกายของมนุษย์ โดยถือว่าร่างกายทั้งหมดเป็นระบบใหญ่ ระบบใหญ่นี้จะประกอบด้วยระบบย่อย ๆ (เช่นอวัยวะทั้ง 32) ซึ่งต่างต้องพึ่งพาอาศัยประสานงานกัน (Interdependence) เพื่อให้ระบบทั้งระบบมีความสมดุลทุกส่วนจะต้องมีการแบ่งงานกันทำตามหน้าที่และเป็นหลักการเช่นเดียวกันว่า หน้าที่ย่อย ๆ ทั้งหมดต้องสอดคล้องประสานกัน เพื่อตอบสนองทั้งความต้องการเฉพาะส่วน และความต้องการโดยภาพรวม (Harmony / Cohesive) หากระบบย่อย ๆ ทำหน้าที่ได้อย่างดี ระบบทั้งหมดก็จะมีเสถียรภาพ แต่หากมีระบบย่อยใดทำหน้าที่ไม่ดีหรือทำหน้าที่ที่เป็นอันตรายต่อส่วนรวม ก็จะลดระดับเสถียรภาพของทั้งระบบ

1) การศึกษาสื่อมวลชนตามกรอบทฤษฎีหน้าที่นิยมมุ่งความสนใจไปที่ "สื่อมวลชน" ในฐานะระบบย่อยระบบหนึ่งในสังคม ว่ามีบทบาทและหน้าที่อะไร มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างไร และระบบย่อยระบบหน้าที่นี้ขึ้นต่อระบบใหญ่ทั้งหมดเป็นอย่างไร ซึ่ง ฮาโรลด์ ลาสเวลล์ (Harold Lasswell) (กิตติมา สุรสานธิ, 2541 : 66)

กล่าวว่า ในการศึกษาหน้าที่ของสื่อมวลชน (ในฐานะระบบย่อย) นั้นจะพิจารณาหน้าที่ของสื่อมวลชนของการสื่อสารตามลำพังเท่านั้นไม่ได้ หากแต่จะต้องพิจารณาอย่างสัมพันธ์กับกระบวนการทางสังคมทั้งหมด (ระบบใหญ่) ดังนั้นหน้าที่พื้นฐานของสถาบันสื่อมวลชนจึงเป็นไปตามความต้องการของระบบสังคมใหญ่เพื่อการธำรงรักษาเสถียรภาพของสังคม ลาสเวลล์ ได้กำหนดหน้าที่ของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมไว้ 3 ประการดังนี้

2) สังเกตการณ์สภาพแวดล้อม (Surveillance of environment) คือ สื่อมวลชนมีหน้าที่ในการสอดส่องและติดตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมและเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสมาชิกในสังคมมารายงานให้สมาชิกในสังคมได้รับทราบ รวมถึงการเฝ้าดูแลสอดส่องเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเป็นอันตรายต่อสมาชิกในสังคม สื่อมวลชนจึงมีบทบาทในการกั้นกรองข่าวสารที่จะนำเสนอต่อผู้รับสารจึงเรียกบทบาทนี้ว่า ผู้เฝ้าประตู (Gate keeper)

3) ประสานความสัมพันธ์ส่วนต่างๆ ของสังคมรวมตัวอยู่ได้ (Correlation of the parts) คือ สื่อมวลชน มีหน้าที่ในการศึกษาตรวจสอบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม แล้วนำมาชี้แจงให้สมาชิกกลุ่มต่างๆ ในสังคมเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทำให้กลุ่มสมาชิกอยู่รวมในสังคมเดียวกันได้ด้วยความสะดวกเรียบร้อย สื่อมวลชนจึงมีบทบาทในการวิพากษ์วิจารณ์ (critical function) สิ่งต่างๆ เหตุการณ์ที่สำคัญในสังคมพร้อมทั้งเสนอแนะวิธีการแก้ไขหรือ ทางออกให้เกิดผลดีต่อสังคม รวมถึงบทบาทในการชักจูง โน้มน้าว (persuasion function) (กิตติมา สุรสานธิ, 2541:67)

4) ถ่ายทอดมรดกทางสังคม (transmission of social inheritances) คือ สื่อมวลชนมีหน้าที่ในการเผยแพร่ถ่ายทอดความรู้ ค่านิยม ทักษะคติ และบรรทัดฐานของสังคมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งต่อกันไป เพื่อสืบทอดวิทยาการ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของสังคมนั้นๆ ให้คงอยู่ต่อไป หรือ กล่าวได้ว่าสื่อมวลชนมีหน้าที่ในการสืบทอดวัฒนธรรมไปยังอนุชนรุ่นต่อ ๆ ไป สื่อมวลชนมีบทบาทหน้าที่ในการให้การศึกษา

ต่อมา Chariers R.Wright. (1975) (กิตติมา สุรสานธิ, 2541:98) ได้เพิ่มเติมหน้าที่ที่ประการที่ 4 ของสื่อมวลชนไว้อีกประการหนึ่ง คือหน้าที่ในการให้ความบันเทิง (Entertainment Function) ซึ่งหมายถึงการเผยแพร่ถ่ายทอดทางด้านศิลปะการแสดงดนตรี เพื่อสร้างความจรรโลงให้แก่มวลชน

จากหน้าที่ของสื่อมวลชนทั้ง 4 ประการดังกล่าว เราอาจนำมาวิเคราะห์ถึงผลสะท้อน
 ต่างๆ ของการสื่อสารมวลชนที่มีต่อสังคมและบุคคลได้ อาทิ หน้าที่ของสื่อมวลชนในการ
 ...

2.1 บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน

ประเภทสื่อของสื่อมวลชน	ระดับสังคม	ระดับบุคคล
บทบาทในทางบวก	-ใช้ในการเตือนภัย หรืออันตราย ต่างๆ เช่นภัยธรรมชาติ สงคราม -การให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในด้าน ต่างๆ เช่น ข่าวสารที่จำเป็นต่อวง การธุรกิจ การเศรษฐกิจ การ สาธารณสุข และอื่นๆ -การยกระดับจริยธรรม	- การเตือน -การให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ การลง ทุน โรคภัยไข้เจ็บ - เพื่อเพิ่มทุนศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ เช่น การเป็นผู้นำทางความคิดเห็น -ทำให้เด่น เป็นที่ยอมรับ -ทำให้เกิดการแยกตัวจากกลุ่ม และ ทำให้เกิดความเฉื่อยชา
บทบาทในทางลบ	-กระทบกระเทือนเสถียรภาพทาง สังคม เช่นข่าวสาร เกี่ยวกับสังคม อื่นที่คิดว่า -ทำให้เกิด “ความตระหนก”	

ที่มา (กิติมา สุรสนธิ, 2541:99)

บทบาทที่ปรากฏ ขึ้นมีทั้งด้านบวกและด้านลบ บทบาทด้านบวกที่มีต่อสังคมและบุคคล
 คือ ข่าวสารจากสื่อมวลชน จะถูกนำมาใช้ในการเตือนภัยจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและมีผลต่อ
 สังคม เพื่อเป็นการให้คนในสังคมได้ระมัดระวังหรือเตรียมตัวพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาไว้ก่อนล่วงหน้า
 เช่นการออกข่าวเตือนภัยเรื่องธรรมชาติ อาทิ พายุ การทิ้งระเบิดในสงคราม หรือโรคระบาดที่
 กำลังแพร่ระบาดอยู่ในขณะนั้น นอกจากนี้ข่าวสารจากสื่อมวลชนยังกระตุ้นให้คนทำความดี เกิด
 ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการยกระดับของสังคมให้สูงขึ้น

บุคคลที่มีข่าวสารมาก ๆ มักได้รับการยอมรับนับถือเป็นผู้ที่มีศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ เช่น ผู้
 นำทางความคิดเห็นในสังคมต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนบทบาททางลบที่อาจเกิดขึ้นก็คือ ในบางกรณีที่มี
 สื่อมวลชนออกข่าวในลักษณะที่ประโคมข่าวมาก อาจทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อเสถียร
 ภาพทางสังคม เช่น อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางใดทางหนึ่ง หรือลักษณะที่ประโคมหรือการ
 ให้ข่าวสารที่ไม่ชัดเจน “ความตื่นตระหนก” ขึ้นทำให้คนในสังคมเกิดความวุ่นวายได้

2.2.3 บทบาทและหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์

วันหนึ่ง ๆ ทั่วโลกมีเหตุการณ์อุบัติขึ้นนับไม่ถ้วน บางเหตุการณ์ มีความสำคัญเป็นที่น่าสนใจแก่คนทั่วโลก ประชากรที่อาศัยอยู่ร่วมโลกจึงควร ได้รับรู้เหตุการณ์ สำคัญที่เกิดขึ้นพร้อมกัน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศหนึ่ง อาจมีกระทบต่อประเทศอื่นได้ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม บางเหตุการณ์ก็มีผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจ บางเหตุการณ์ก็มีผลทางการเมือง บางเหตุการณ์ก็มีผลต่อทางสังคมและจิตวิทยา การรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากที่ต่างๆ ของโลกให้ประชากรในโลกได้รับรู้จึงนับมีความจำเป็น และมีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชากรโลกอย่างยิ่ง หากไม่มีรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้รับรู้ประเทศต่าง ๆ คงมีลักษณะต่างคนต่างอยู่ สังคมโลกคงหยุดนิ่ง ไม่มีการเคลื่อนไหวไปมาหาสู่ในสังคมที่ถูกปิดตาย แต่มนุษย์จะต้องมีการติดต่อสื่อสารกันและกัน ต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการให้ การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วฉับไวคือวิทยุโทรทัศน์ ดังนั้นจึงถือว่า เป็นสื่อที่มีความสำคัญ ในการรายงานเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้น ได้อย่างเหมาะสม

โทรทัศน์ (Television) นิยมใช้ตัวย่อว่า “ทีวี” นับเป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทสำคัญในการแพร่กระจายข่าวสาร มีคุณสมบัติของความเป็นสื่อที่ทรงอำนาจในการก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบการรับรู้ของบุคคลผู้รับสาร อันเนื่องมาจากลักษณะเฉพาะของสื่อโทรทัศน์ ดังนี้

1. สามารถนำเสนอภาพเหตุการณ์และบุคคลที่เกี่ยวข้องในลักษณะที่ใกล้ชิดจนสร้างให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างผู้รับและผู้ส่งสาร
2. ให้ทั้งภาพประกอบเสียงที่มีชีวิตและความสมจริงช่วยให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกเหมือนมีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์จริง เนื่องจากประจักษ์พยานทางภาพและเสียงที่ทำให้เกิดความเชื่อว่าเป็นจริง
3. ให้ความได้เปรียบของการได้เข้าไปใกล้ชิดกับเหตุการณ์เพราะสามารถเห็นภาพได้ในรายละเอียด และสมบูรณ์มากกว่าการที่เข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ด้วยตนเอง

วิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีคุณสมบัติพิเศษ ซึ่งเป็นส่วนเสริมบทบาทหน้าที่ในการเสนอข่าวสาร ซึ่งถือว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวของโทรทัศน์ที่ทำให้ได้เปรียบกว่าสื่ออื่นๆ คือ (เอกสารการสอนสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราชนนทบุรี, 2528: 121 – 122)

1. โทรทัศน์ให้ทั้งภาพและเสียงพร้อมๆกันและเป็นการเคลื่อนไหวตามธรรมชาติทำให้เห็นจริงจึงสามารถชักจูงผู้รับสารให้เกิดความเลื่อมใส ศรัทธา และคล้อยตามได้ง่ายกว่าสื่อชนิดอื่น

2. โทรทัศน์เสนอข่าวได้รวดเร็วกว่าสื่อสิ่งพิมพ์และภาพยนตร์ ถึงแม้ว่าจะล่าช้ากว่าวิทยุกระจายเสียงเล็กน้อย แต่ข่าวที่เสนอนั้นมีความกระชับแข็งแรงกว่า เพราะมีภาพที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ดี

3. โทรทัศน์ สามารถนำเสนอข้อมูลได้หลายวิธี เช่น การบรรยาย การใช้ภาพถ่าย ภาพยนตร์ แถบเทปบันทึกภาพ ทำให้ผู้รับสามารถเปลี่ยนบรรยากาศได้หลาย ๆ แบบ

4. โทรทัศน์สามารถทำให้ผู้ชมได้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ภายในโลกได้ทันทั่วถึง โดยการใช้เทคนิค สมัยใหม่ช่วยในการถ่ายทอดผ่านดาวเทียม

5. โทรทัศน์ใช้ได้กับผู้ชมทั้งกลุ่มเล็กกลุ่มใหญ่ และสามารถถ่ายทอดไปในระยะไกล

6. โทรทัศน์ช่วยลดการเป็นผู้ช่วยให้ข่าวสารคือ แทนที่ผู้ที่ให้ข่าวสารจะต้องไปเผยแพร่ ความรู้ข่าวสารหลาย ๆ แห่งก็บรรยายออกทางโทรทัศน์ครั้งเดียวก็สามารถชมได้ทั่วถึงกันทั้งหมด

จากคุณสมบัติพิเศษดังกล่าวจึงเป็นเหตุผลที่ดีที่ว่าเหตุใด สื่อโทรทัศน์จึงมีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารในทุก ๆ ด้านมากกว่าสื่ออื่นใด หน้าที่พื้นฐานสำคัญของสื่อโทรทัศน์ก็คือการให้ข่าวสารแก่ผู้ชม โดยที่ปัจจุบันการรายงานและการนำเสนอข่าวทางโทรทัศน์มีการเคลื่อนไหว และการแข่งขันที่ค่อนข้างสูง เนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการสื่อสารและแรงผลักดันทางเศรษฐกิจ ทุกสถานีดั้งก็พยายามพัฒนาการนำเสนอบริการด้านข่าวสารที่เน้นความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ ทั้งบริการด้านภาพและเสียง ตลอดจนความครบถ้วนของเนื้อหาเพื่อให้ได้รับความเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับจากประชาชนมากขึ้น

2.2.4 บทบาทหน้าที่ สื่อมวลชนในการเสนอข่าวสภาวะวิกฤติ

บทบาทหน้าที่และวัตถุประสงค์ของการสื่อสารมวลชนจะมีการเปลี่ยนแปลง โดยขึ้นอยู่กับ การได้รับการถ่ายทอดจากความต้องการและผลประโยชน์ของกลุ่มต่าง ที่มีอยู่ในสังคมเช่น การควบคุมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสังคมหรือชาติ ผลกำไรและสถานภาพของเจ้าของสื่อ วิธีการควบคุมหรือการเปลี่ยนแปลงกลุ่มย่อยในสังคม แหล่งข่าว วัฒนธรรมและการใช้สื่อของผู้รับ การเข้าถึงเสียงของสังคม การทำงานและความพึงพอใจ ของผู้ทำการสื่อสาร อำนาจของกลุ่มอิทธิพล

ชาร์ล เอฟ. เฮอร์แมน (เกียรติยา ธรรมวิวัฒน์, 2544 :30) นักวิชาการด้านการเมือง แห่งมหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน กำหนดความหมายคำว่า สภาวะวิกฤติ สามารถแยกแยะออกได้เป็น เรื่องของระบบ และหากเข้าถึงกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งสภาวะวิกฤติจะไม่ปรากฏให้เห็น โดยอัตโนมัติ แต่การตัดสินใจ หรือกรอบของระบบ จะช่วยสร้างสมมุติฐานในกรณีที่มีวิกฤติ โดยจะพิสูจน์ถึงตัวแปรที่จะช่วยอธิบายผลของการเข้าถึง หรือกรอบขององค์กร บนตัวแปรของสถานการณ์จะเป็นความขัดแย้ง สภาวะวิกฤติจะเป็นสถานการณ์ที่ทำให้เกิดระบบความยุ่งเหยิง แตกแยก และสถาน

การดังกล่าวจะเป็นสถานการณ์ที่สร้างขึ้นอย่างเฉียบพลัน การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทันที ในหนึ่งหรือหลายตัวแปร

Michael Bland (1995 : 77 –78) เมื่อเกิดภาวะวิกฤต สื่อมวลชน ไม่สามารถปฏิบัติหรือคาดหวังการทำงานตาม กระบวนการข่าวที่ถูกกำหนดจากองค์กร แต่การทำงานของสื่อมวลชนจะต้องปฏิบัติ เหมือนกับการถูกกำหนดบทบาทการทำงานหน้าที่ ในโต๊ะข่าวประจำวัน โดยสิ่งที่จะต้องคิด และทำทันที

1) การพยายามหาหลักฐาน จากความสัมพันธ์ของแหล่งข่าว ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า และได้รับข้อมูลที่รับมา โดยบางครั้งอาจต้องมองข้ามเหตุผล โดยยึดที่ประโยชน์ของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

2) หาข้อมูลจากบุคคลที่ เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือ บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ และสามารถให้ข้อมูลกับเหตุการณ์นั้นได้ทันที

เซอร์แมน (เกียรติยา ชรรณวิวัฒน์, 2544 :30) กล่าวอีกว่า สถานการณ์แบบวิกฤต (Crisis Situation) มีผลกระทบร้ายแรงต่อเป้าหมายของประเทศชาติ เจ้าหน้าที่รัฐบาลระดับสูง จะเป็นผู้ตัดสินใจต่อเหตุการณ์นั้นๆ ภายใต้ระยะเวลาจำกัด รวมกับความสามารถในการตัดสินใจระดับสูง การเปิดโอกาสให้ละเว้นความสนใจจากการดำเนินการในแบบปกติ ซึ่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ในภาวะวิกฤต จะมีความสำคัญมาก เพราะมีช่วงเวลานั้นสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล และทางเลือกในการดำเนินการในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นน้อย บางครั้งในภาวะวิกฤต ผู้ดำเนินนโยบายอาจจะไม่เห็นด้วยกับนโยบายนั้นๆ จำเป็นต้องมีการตัดสินใจจากเสียงส่วนใหญ่ เพราะการตัดสินใจในภาวะนี้จะมีการตอบสนองที่ไม่แน่นอนของสถานการณ์รอบข้าง จึงทำให้ผู้บริหารเกิดความไม่แน่ใจหรือกังวล ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญกับสถานการณ์หลังจากการตัดสินใจที่จะต้องได้รับการสนับสนุนจากพันธมิตร และบุคคลอื่นๆ โดยรวมลักษณะภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้น ในความคิดเห็นของคาร์ล เอ. สไลเคิว (Karl A. Slaikeu ,1984:53) กล่าวถึง องค์ประกอบที่แสดงถึงภาวะที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในชั่วขณะและไม่สามารถจัดการระเบียบใด ๆ ได้ คือ

1. เกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วน คือในขณะที่เกิดเหตุการณ์ปกติ จะมีระยะเวลาในการดำเนินไปเรื่อย ๆ นับเป็นขั้นเวลาเป็นปี แต่ภาวะวิกฤตที่ผิดแผกไปจากเหตุการณ์ที่ดำเนินอยู่

2. เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดมาก่อน แม้ว่าจะมีการเตรียมการต่อเหตุการณ์ในภาวะวิกฤตบ้าง แต่คนส่วนใหญ่มักคิดเข้าข้างตนเอง และคิดว่าเหตุการณ์แบบนี้คงไม่เกิดขึ้นกับตนเอง

3. มีลักษณะความเป็นฉุกเฉิน มีผลกระทบกระเทือนต่อร่างกาย และจิตใจ จำเป็นต้องมีการปฏิบัติการอย่างฉับพลันทันที โดยมีการกำหนดขั้นตอนที่เหมาะสม

3. มีผลกระทบต่อสาธารณสุข เนื่องจากเหตุการณ์ต้องเกี่ยวข้องกับคนหมู่มาก ทั้งญาติพี่น้องเพื่อนฝูงจำเป็นต้องแก้ไขหรือดำเนินการต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างรวดเร็ว

4. เป็นภาวะที่ลึกลับอย่างรุนแรงชั่วขณะ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ของสภาวะวิกฤตเกิดขึ้น จะส่งผลโดยตรงให้ครอบครัวผู้เสียชีวิตตกต่ำ หรือ สูงขึ้น

นอกจากนี้ สไลคิว (Slaikue, Karl A. , 1984 : 9) กล่าวเพิ่มเติมว่า เมื่อเกิดสภาวะวิกฤตขึ้น ไม่สามารถจัดระเบียบได้อย่างทันที และไม่สามารถที่จะต่อสู้กับสถานการณ์นั้นได้ โดยลำพัง ซึ่งหากใช้ความเชื่อของตนเองในการแก้ปัญหา อาจเกิดผลทั้งในด้านบวก และด้านลบ ซึ่งเมื่อเกิดสภาวะวิกฤตขึ้นควรมีการเข้าไปแทรกแซง ในเหตุการณ์ เพื่อให้เกิดผลในเชิงป้องกัน 3 ลักษณะ

1. เพื่อลดความสับสนอลหม่าน
2. เพื่อลดผลกระทบของเหตุการณ์
3. เพื่อพวงไม่ให้เกิดความเสียหายหลังจากเกิดเหตุการณ์ขึ้น

นิวซอม และ คณะ (เกียรตินา ธรรมวิวัฒน์, 2544:13) กล่าวว่า ภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้น ย่อมมีหลายลักษณะ และหลายประเภท แต่ที่เกิดผลกระทบต่อสาธารณสุข สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทหลัก ดังนี้

1. ภาวะวิกฤตชนิดรุนแรง (Violent Crisis) เป็นภาวะวิกฤตที่มีความรุนแรงเชิง กายภาพ มีผลต่อชีวิตและทรัพย์สิน เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด เช่น เกิดแผ่นดินไหว ไฟไหม้ เครื่องบินตก การก่อการร้าย และกรณีที่ศึกษาคลื่นสึนามิ เป็นต้น

2. ภาวะวิกฤตชนิดไม่รุนแรง (Nonviolent Crisis) เป็นภาวะวิกฤตที่ไม่รุนแรงเชิงกายภาพแต่มีผลต่อจิตใจ และก่อให้เกิดความเสียหายรุนแรง หากทอดเวลาออกไป เช่นกรณีเหตุการณ์ 11 กันยายน (nine one one), ภาวะโรคระบาดเช่น โรคเอดส์ , ไข้หวัดนก, ซาร์ส และวิกฤตภัยแล้ง เป็นต้น

แนวคิดของ สไลคิว บวกกับ แนวคิด ของ นิวซอม และ คณะ ทำให้เล็งเห็นว่า ก่อนที่จะให้เหตุการณ์บานปลายออกไป มากกว่าเดิม ไม่ว่าจะอยู่ในภาวะวิกฤตประเภทชนิดรุนแรงหรือชนิดไม่รุนแรง ก็ตามควรจะมี การเข้าไปแทรกแซงเหตุการณ์โดยเร็ว ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากนักคิดหลายคน

จากภาวะวิกฤต ถือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันมีผลกระทบ และจำเป็นต้องมีการตอบสนอง และเกิดในช่วงเวลาหรือจุดหนึ่งของเวลา ในการตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อต้องเผชิญหน้ากับสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน ในสถานการณ์ที่ตึงเครียด จึงต้องมีการจัดการให้เข้าสู่ภาวะปกติ โดยเร็ว และภาวะวิกฤตนี้สามารถเกิดขึ้นกับ บุคคล ครอบครัว องค์กร หรือ ประเทศ

ยูจีน โรเบิร์ต (1964:94-98) นักเคมีระบบประสาทวิทยา กล่าวถึงการเผชิญภาวะวิกฤตของมนุษย์ในยุคแรกได้แก่ สัญญาณป่า การสั่นสะเทือนของพื้นดิน ไฟป่า รวมถึงสัญญาณภัยคุกคามต่อการอยู่รอดของคนในยุคนั้น บ่อมีผลต่อกลไกที่จะป้องกันทั้งร่างกายและอารมณ์เริ่มทำงาน สัญญาณภัยดังกล่าวหากเปรียบเทียบกับในยุคปัจจุบันแสดงให้เห็นได้ในองค์กรหรือสถาบัน เช่น วิกฤตทางธรรมชาติ เกิดเหตุการณ์อุบัติเหตุ แผ่นดินไหว พายุถล่ม น้ำท่วม โคลนถล่ม ไฟไหม้ ดึกถล่ม หรือ ทางสังคม การวางระเบิด การก่อวินาศกรรมจากผู้ก่อการร้าย การสไตรค์ การออกกฎเกณฑ์ที่เข้มงวด การควบคุมโดยรัฐ การเคลื่อนไหวขององค์กร เหตุการณ์เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดภาวะวิกฤตต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเมื่อได้รับสัญญาณ

จอห์น ไวท์ John White (1991) (คุณวดี อึ้งสกุล, 2537:45) กล่าวในหนังสือ "How to Understand and Manage Public Relations" ว่า เมื่อเกิดสภาวะวิกฤตขึ้นการติดต่อสื่อสารจะเพิ่มมากขึ้นตามมา องค์กรต้องรับข่าวสารจากภายนอกมากขึ้น ประชาชนก็มีความต้องการรับทราบข่าวสาร จึงจำเป็นต้องมีการจัดการกับภาวะวิกฤตให้เหมาะสมกับ สถานการณ์มากที่สุด โดยเสนอแนวทางแก้ปัญหาวิกฤตไว้ 3 ขั้นตอนคือ

1. การวางแผนรับภาวะวิกฤต

ต้องมีการวางแผนรับภาวะวิกฤตไว้ล่วงหน้า เมื่อเกิดเหตุการณ์วิกฤตขึ้น องค์กรจะสามารถตอบสนองทันที โดยแผนการรองรับจะต้องทันสมัยและซักซ้อมเป็นอย่างดี และกลุ่มผู้บริหารระดับสูงจะเป็นผู้พิจารณาแผน

2. การจัดการกับภาวะวิกฤต

การดำเนินการในช่วงภาวะวิกฤต เป็นการดำเนินการภายใต้สภาพการณ์ดังเครีดการติดต่อสื่อสารจะเพิ่มมากขึ้น กลุ่มผู้บริหารระดับสูงจะต้องตัดสินใจกระทำการใด ๆ เป็นไปอย่างรีบเร่ง โดยที่ได้รับข้อมูลไม่สมบูรณ์ ถึงแม้จะมีข้อมูลข่าวสารที่พร้อมอยู่แล้ว แต่ไม่มีเวลาจัดกระบวนการข้อมูล และตีความหมายออกมา ซึ่งภายใต้ภาวะดังเครีด การตัดสินใจไม่ถูกต้องเหมาะสม อาจเกิดความผิดพลาดที่อาจย้อนกลับมาทำลายกลุ่มผู้ตัดสินใจ

เพราะฉะนั้น สิ่งที่สำคัญในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพในช่วงภาวะวิกฤตคือการตระหนัก (Awareness) ถึงข้อจำกัดต่างๆ ที่มีต่อการตัดสินใจ ในช่วงภาวะวิกฤตความพยายามที่จะลดความตึงเครียดในการตัดสินใจ และการควบคุมการไหลของข้อมูลข่าวสารเข้าและออกองค์กร

ไมเคิล รีเจสเตอร์ (1989) (คุณวดี อึ้งสกุล, 2537: 16) ผู้เชี่ยวชาญในการจัดการภาวะวิกฤต แห่งสหราชอาณาจักรอังกฤษ ตั้งข้อสังเกตในการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในช่วงวิกฤตในหนังสือ (Crisis Management) เน้นถึงความจำเป็นในการลดความกดดันในการตัดสินใจ โดยตั้งศูนย์ฉุกเฉิน (Emergency Centre) หรือห้องยุทธการ (war room) ซึ่งใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติการ

ช่วงวิกฤต เป็นศูนย์กลางการไหลของข้อมูลเกี่ยวกับสภาวะวิกฤต โดยข้อมูลทั้งหมดจะถูกส่งมายังกลุ่มผู้ปฏิบัติการ ในห้องนี้เพื่อตีความ และ คัดสินใจ จากนั้นจึงจะมีการเผยแพร่ข่าวผ่านสื่อมวลชน

สิ่งที่เน้นย้ำ ในช่วงของสภาวะวิกฤต ผู้บริหารระดับสูงจะลดแรงกดดัน โดยการตั้งระบบการจัดไหลของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ และปฏิบัติงานติดต่อโดยตรงกับกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภูมิหลัง เพื่อเผยแพร่ต่อทางสื่อมวลชน และทยอยการให้ข้อมูล เบื้องต้น ต่อเนื่อง จนมีรายละเอียดที่เพียงพอ

3. ภายหลังภาวะวิกฤต

การปฏิบัติจากนี้ คือการรื้อฟื้น สัมพันธภาพในทางที่ดีแก่องค์กร แต่หากเกี่ยวข้องกับระบบสังคมแล้ว การเร่งสร้างภาพพจน์ การฟื้นฟูให้เกิดขึ้น โดยจะต้องมีการวางแผน มอบหมายหน้าที่ให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมที่ดีแก่องค์กร

แนวคิดที่กล่าวมาทั้งหมด ทำให้ผู้วิจัยต้องการนำมาเป็นกรอบในการศึกษา ภาวะวิกฤตชนิดรุนแรงคือ การเกิดเหตุจากภัยพิบัติธรรมชาติ และการเข้าไปแทรกแซงเหตุการณ์ที่ปฏิบัติโดยสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เพื่อต้องการอธิบายการจัดการระบบการจัดการต่อภาวะวิกฤตให้เข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว เพราะกรอบการปฏิบัติเดิมในภาวะปกติ ไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานได้ ในขณะที่เกิดภาวะวิกฤตที่ยู่เชิงได้ รวมถึง ศึกษาวิธีการตัดสินใจจากฝ่ายบริหาร เพื่อกำหนดทิศทางในการนำเสนอข่าวในภาวะวิกฤต ว่ามีตัวกำหนดบ้าง รวมถึงผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสายบังคับบัญชา โดยมีภาวะวิกฤต เป็นปัจจัยภายนอกที่เข้ามากำหนดทิศทาง การนำเสนอข่าวในช่วงเหตุการณ์นี้

2.2.5 การสร้างประเด็นข่าว ในสภาวะวิกฤต

ก่อนที่จะมีการนำเสนอข้อมูล สิ่งแรกที่สื่อมวลชนจะต้องปฏิบัติ โดยการแสวงหา ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับเหตุการณ์นั้นให้มากที่สุดในเวลาที่มีอยู่ และการเตรียมคำถามในการเตรียมตัว สำหรับการสัมภาษณ์ โดยต้องประกอบด้วย

1) ข้อมูลข่าวสาร : เมื่อเกิดภาวะวิกฤต พบว่ามีประเด็นหรือ ข้อมูลที่หลากหลาย ซึ่งข้อจำกัดของ ผู้รับฟัง ไม่สามารถที่จดจำ ข้อมูลได้ทั้งหมด เพราะฉะนั้นสื่อมวลชนจะมีหน้า จะคัดเลือกประเด็นที่สำคัญที่สุด เพื่อจะนำเสนอ ต่อผู้รับสาร เพื่อให้รับรู้หรือเข้าใจได้ทันที โดยเฉพาะภาวะวิกฤตจะต้อง นำเสนอข้อมูลที่เป็นแก่นแท้ของเหตุการณ์

2) เหตุการณ์เฉพาะหน้า : เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นครั้งแรกของการเสนอภาพเหตุการณ์ ผู้รับสาร อาจได้รับข้อมูลจากการอ่านหรือ การได้ยิน และจิตใต้สำนึกของผู้รับสารก็ต้องการรับรู้เหตุการณ์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนที่จะต้องหาข้อมูลเพิ่มเติม

3) กลั่นกรองข้อมูล : การทำงานที่แข่งขันกับเวลา ต้องการข้อมูลที่กระชับชัดเจน และเข้มแข็ง เพื่อจะได้ส่งผ่านข้อมูลในช่วงเวลาที่กดดัน จะมีการให้ข้อมูลที่ยังไม่ได้มีการกลั่นกรอง ซึ่งจำเป็นที่จะต้องพยายามสร้างความเข้าใจ และจับประเด็นในการนำเสนอที่มีความหมายที่ “เกาะกินใจ”

4) ตัวอย่าง : ข้อมูลที่มีคุณค่า เพียงตัวอย่างเดียว ย่อมมีคุณค่ามากกว่า ข้อมูลจำนวนมากที่ไม่มีค่าความหมาย โดยเฉพาะหากมีการสนับสนุน จากข้อมูลเจาะลึก โดยมีภาพประกอบ ที่จะสนับสนุนให้ข่าวมีความน่าเชื่อถือ

บทบาทของสื่อมวลชน ที่ปฏิบัติในช่วงเกิดเหตุวิกฤต จะปฏิบัติอยู่นอกเหนือจากระบบการจัดการที่มีอยู่ตามปกติ และสื่อมวลชนจะปฏิบัติโดยอัตโนมัติ

R. Merton (1949) (พีระ จิรโสภณ, ม.ป.ป. 10-11) ได้กล่าวถึง การสร้างสมดุลระหว่างหน้าที่ต่าง ๆ (Function equivalence) สื่อมวลชนได้ทำหน้าที่ (dysfunction) จนประชาชนอาจจะรู้สึก ตื่นตระหนก กับข้อเท็จจริงหรือก้าวร้าว แต่การทำหน้าที่สื่อมวลชนบางประการที่ทำให้สังคมอยู่ได้อย่างเป็นระบบคือ หน้าที่สร้างสิ่งชดเชยหรือทดแทน (Compensation) เช่น การออกข่าวเด็กชายที่ยากจน แต่มีความซื่อสัตย์อย่างน่ายกย่อง รายการระดมความช่วยเหลือในรูปแบบการกุศลที่คนรวยช่วยคนจน เป็นต้น

บริษัทวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ของญี่ปุ่น (NHK) พบว่า ประเทศที่ประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจ มิได้ละเลยการบริการผู้ฟังและผู้ชมรายการทางสังคมและวัฒนธรรม โดยการศึกษาพบว่า วิทยุโทรทัศน์น่าจะเข้ามาตอบสนองความจำเป็นทางสังคมให้มากขึ้น โดยเฉพาะ ประเทศที่มีภัยธรรมชาติ ซึ่งญี่ปุ่นกำลังศึกษาระบบวิธีปลูกเตือนภัย สถานีโทรทัศน์สามารถส่งสัญญาณเปิดเครื่องรับที่บ้านโดยอัตโนมัติ เพื่อประกาศภาวะฉุกเฉินและวิธีปฏิบัติตนของประชาชน ในกรณีที่เกิดหรือ กำลังเกิดอุบัติเหตุ

(ทักษิณ บุญนาค, 2546 : 81) กล่าวว่า หน้าที่ของสื่อในภาวะวิกฤตคือ ต้องหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนมากที่สุด อันตรายร้ายแรงอย่างไร ใครรับผิดชอบ เกี่ยวข้องกับใคร อะไรเป็นสาเหตุ เกิดเมื่อไร ที่ไหน รัศมีเสียหาย คนตาย บาดเจ็บ หน่วยงานช่วยเหลือคือใคร และจะติดต่อที่ไหน อย่างไร เมื่อเกิดภาวะวิกฤต สื่อมวลชนจะถูกกำหนดบทบาทเป็นตัวผลักดันให้เกิดการเคลื่อนไหวในสังคม การรณรงค์โดยมีจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับสังคม โดยสื่อมวลชนจะถูกคาดหวังว่า เป็นตัวปกป้องผลประโยชน์ของประเทศ ให้เกิดค่านิยมบางประการ รวมทั้ง รูปแบบพฤติกรรมบางอย่าง โดยเฉพาะในภาวะในยามวิกฤต บทบาทผลักดันให้เกิดการเคลื่อนไหวในสังคม ถูกมอบหมายให้เป็นภารกิจสื่อ

โรบิน ออริกอรี่ (Robin Oregory) (อัจฉรา วรรณพิมพ์, 2535 :57) กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยเฉพาะในภาวะเสี่ยง เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาการรับรู้ต่อความเสี่ยงของประชาชน เพราะสื่อทำตัวเสมือนตัวเชื่อมระหว่าง ผู้รู้ (Experts) ในด้านเทคนิคกับสามัญชน

(Laypersons) สื่อมีบทบาทสำคัญ การเปิดช่องทางการสื่อสารแบบสองทาง คือ จากประชาชนไปยัง ผู้รู้หรือ รัฐบาลหรือ ผู้บริหารที่มีอำนาจในการตัดสินใจ สื่อมีบทบาทในการเลือกข้อมูลเพื่อเสนอแก่ประชาชน รวมถึง การประเมินผลการศึกษา และ ผลที่ประชาชนจะได้รับ

ทฤษฎี และแนวคิดบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน แสดงให้เห็นว่าสถานีโทรทัศน์ไอทีวีควรดำเนินการอย่างไรในภาวะวิกฤต และงานวิจัยครั้งนี้จะศึกษาให้เห็นว่า สถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้ดำเนินการอย่างไรต่อสภาวะที่เกิดขึ้น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับ พื้นที่สาธารณะ

กาญจนา แก้วเทพ (2543 : 171) ได้กล่าวถึง ความหมายของคำว่า “พื้นที่สาธารณะ” ประกอบด้วย 2 คำ คือ พื้นที่ และคำว่าสาธารณะ

“พื้นที่สาธารณะ” ประกอบด้วยคำ 2 คำ คือ คำว่า “พื้นที่” และ คำว่า “สาธารณะ” ความหมายของคำ 2 คำมีดังนี้

“พื้นที่” ประกอบด้วยลักษณะที่เป็นทั้งรูปธรรม “พื้นที่” หมายถึง อาณาบริเวณแห่งใดแห่งหนึ่ง (area) ที่มีการแบ่งกันเขตเอาไว้อย่างแน่นอน (boundary) เช่นพื้นที่ในโรงงาน พื้นที่ในบ้าน พื้นที่ในบริเวณวัด หรือห้างสรรพสินค้าที่กำหนดไว้อย่างแน่นอน

ลักษณะทาง นามธรรม “พื้นที่” มีความหมาย ทางสังคม- การเมือง - วัฒนธรรม เช่น เวทีทางสังคม ที่มีการช่วงชิงอำนาจต่อกัน อาทิ พื้นที่ทางวัฒนธรรมในสื่อสารมวลชน พบว่า ละครโทรทัศน์ เขาเรื่องราวคนไทยเชื้อสายจีนมาสร้างเป็นตัวเอกเช่น ลอดลายมังกร สามิ ฯลฯ ทำให้เกิดค่านิยมของการช่วงชิงพื้นที่ทางวัฒนธรรม เช่นเดียวกับรายการโทรทัศน์ บางประเภท News & Talk Show เชิญตัวแทนผู้นำชาวบ้าน ตัวแทนชาวเขา ฯลฯ มาเล่าประสบการณ์ทำงานของเศรษฐกิจแบบพอเพียง ฟังพาดตนเอง แทนที่เศรษฐกิจแบบฟองสบู่ที่เคยยึดพื้นที่สาธารณะอยู่ ทำให้เห็นว่า ความรู้และ ภูมิปัญญาจากระดับรากหญ้า (grass-root) เข้ามามีที่ทางในเวทีสาธารณะของสังคม

“สาธารณะ” หมายถึง “ส่วนรวม” (public) และขยายไปถึงเรื่องผลประโยชน์ของส่วนรวมสำหรับคนหมู่มากหลากหลายกลุ่มที่อาจสอดคล้องกันหรือขัดแย้งกับผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งคำว่า “สาธารณะ” ก็มีได้ 2 นัยยะ ทั้งลักษณะรูปธรรมเช่น สวนสาธารณะคือ สวนสาธารณะ คือ

ส่วนรวม และในเชิงนามธรรมเช่น ผู้นำชุมชนที่ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น

“พื้นที่สาธารณะ” เริ่มตั้งแต่ยุคสมัยศตวรรษที่ 17 ในยุคที่ศักดินา มีแต่สถาบันกษัตริย์ และ สถาบันศาสนา เท่านั้นที่มีสิทธิในการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะในทางการเมือง (public sphere in political society)

J. Habermas (อาานนท์ กาญจนพันธุ์, 2545 : 173) เป็นนักวิชาการในสำนักแฟรงเฟิร์ต ที่มีความสนใจในเรื่องบทบาทของการสื่อสารหรือ สื่อสารมวลชน กับการสร้างพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) Habermas. ให้คำนิยาม แนวคิดเรื่อง พื้นที่สาธารณะ ที่อยู่ใน หนังสือ “The Structural Transformation of the Public Sphere 1989 Habermas” นิยามแนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ “ความรู้สึกเป็นส่วนรวม” (Sense of public) ซึ่งแนวคิดนี้มีได้เลื่อนลอยเป็น นามธรรม แต่เป็นการปฏิบัติทางสังคมที่ฝังตัวอยู่ในวัฒนธรรมแต่ละยุค

2.3.1 วิวัฒนาการของพื้นที่สาธารณะ

ยุคศตวรรษที่ 18 ปรากฏการณ์สร้างพื้นที่ สาธารณะในสังคมได้แก่ พวกชนชั้นกลาง พ่อค้า ขุนนาง ประชาชน ที่นัดพบกันตามร้านกาแฟ โรงเหล้า โดยเป็นพื้นที่ที่ปลอดจากอำนาจ กษัตริย์และศาสนาอยู่ภายใต้ภาคประชาสังคม (Civil society) โดยบุคคลดังกล่าวจะมีการทำกิจกรรมด้วยการพบปะกันอย่างสม่ำเสมอถกเถียงกันอย่างมีอิสระ เสรี และใช้เหตุผลในเรื่องกฎหมาย การเมืองการปกครองของรัฐอยู่บนความเสมอภาคเท่า โดยมิตบบาทของสื่อมวลชน ประเภท หนังสือพิมพ์เป็นศูนย์กลาง โดยเรื่องที่พูดคุยกันจะเป็นประเด็นของผลประโยชน์ร่วมกัน ที่สมาชิกแต่ละคนได้รับข่าวสารมาจากหนังสือพิมพ์หรือการอ่านหนังสือพิมพ์ประเด็นสาธารณะดังกล่าวถือเป็นการมาพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนกันโดยมิใช่เป็นการพูดคุยกันเพื่อรับสนองทางปัญญาเท่านั้น แต่ “พื้นที่สาธารณะ” ดังกล่าวได้ทำหน้าที่เป็นพื้นที่ต่อสู่ทางการเมืองของชนชั้นกลางด้วย

อาจกล่าวได้ว่าศตวรรษ 17 - 18 เป็นช่วงเฟื่องฟูของ พื้นที่สาธารณะ ซึ่งทำหน้าที่เป็น เครื่องมือการต่อสู้ของคนชั้นกลางที่มีต่อชนชั้นศักดินา การพัฒนาแนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะ ดำเนินไปไม่หยุดหยั่ง โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 20 พบว่า รูปแบบ และทิศทางการเคลื่อนไหวทาง สังคมเปลี่ยนจาก 3 ศตวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะ วัตถุประสงค์ของการสร้างพื้นที่สาธารณะ และ มวลเหตุจูงใจให้ สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากมิตติของกลุ่มแล้ว ยังทำให้เกิดมิตติของการ “เข้าถึง” มาเกี่ยวข้องด้วย ร่องรอยทางประวัติศาสตร์พบว่า มีการเปิดพื้นที่สาธารณะเกิดขึ้นในแต่ละยุคแล้ว สังคมเกิดสภาพการเปลี่ยนแปลงกับปัญหาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น

วิภา อุดมจันทร์ (2544) กล่าวถึง พื้นที่สาธารณะในความหมายของฮาบเอร์มาสว่าจำเป็นต้องเกิดขึ้นกับสื่อที่เป็นอิสระ เพื่อจะได้สร้างคุณูปการเพื่อพื้นที่สาธารณะอย่างแท้จริง ดังนั้น

บรรดาสื่อมวลชนของประเทศต่างๆ จึงได้คิดออกแบบองค์กรพิเศษซึ่งปราศจากภัยคุกคามของอำนาจการเมืองที่มีต่อสื่อ โดยเฉพาะในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ และ ครั้งที่ ๒ ให้เป็นองค์กรอิสระที่ให้บริการแก่สาธารณะโดยไม่แสวงหากำไรไม่ได้ดำเนินการในเชิงพาณิชย์ จึงปลอดจากอิทธิพลของการค้า โดยรัฐได้ออกกฎหมายให้องค์กรสื่อแห่งนี้ต้องปฏิบัติ พันธกิจเพื่อบริการแก่สังคมและมีความเป็นกลางทางการเมือง ตัวอย่างขององค์กรดังกล่าวได้แก่ BBC ของอังกฤษ NHK ของญี่ปุ่น ABC ของออสเตรเลีย CBC ของแคนาดา ฯลฯ ซึ่งต่างก็มีความเป็นอิสระจากการเมืองและการค้าตามเกณฑ์ของฮาเบอร์มาส ในระดับที่แตกต่างกัน BBC และ NHK มีความเป็นอิสระค่อนข้างสูงจึงสามารถทำงานอย่างเป็น “วัตถุวิสัย” (objectivity) ได้ในระดับที่นับว่าดีกว่าคนอื่น

เมื่อเข้าสู่ยุคของ สื่อมวลชน ยุคโลกาภิวัตน์ “พื้นที่สาธารณะ” ก็สามารถพบได้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ เริ่มมีกระบวนการสร้างพื้นที่สาธารณะแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนรูปแบบจากเดิม โดยสื่อมวลชนทางสื่อวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ เริ่มต้นจากบทบาทเป็นที่พึ่งพิงประชาชน เป็นช่องทางในการร้องทุกข์ การเปิดโอกาสให้ประชาชน นำเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ เพื่อเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบเช่น รายการวิทยุกระจายเสียง ในรายการ “ท่านถามเราตอบ” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยตั้งแต่ปี 2503 ซึ่งต่อมาคือ รายการ “บ้านเมืองของเรา” ในปัจจุบันรายการข่าวพัฒนาบ้านเมือง สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 เริ่มในปี 2521 และรายการ วิทยุ จส. 100 หรือ รายการ “ร่วมด้วย ช่วยกัน” ของ สำนักข่าวไอเอ็นเอ็น ซึ่งต่อมาสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี ได้จัดทำรายการรับเรื่องราวร้องทุกข์ โดยให้ผู้เดือดร้อนเป็นผู้ที่เสนอเรื่องราวด้วยตนเอง ทั้งภาพและเสียง นับเป็นวิธีการที่นำมาแทนที่วิธีการแบบเดิมที่ให้ผู้สื่อข่าวเป็นผู้รายงาน แต่ให้ผู้เดือดร้อนคือ ประชาชนทำหน้าที่เป็นผู้บอกเล่าเรื่องราวความเดือดร้อน เริ่มตั้งแต่รายการ “ทุกข์ชาวบ้าน” จนถึงรายการ “ร่วมมือ ร่วมใจ” ของสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี ถือว่าเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เปิดพื้นที่สาธารณะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรายการ และในปัจจุบันมีการเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในรายการ ด้วยการโทรศัพท์เข้ามาในรายการ เพื่อบอกเล่าเหตุการณ์หรือ การเชิญประชาชนเข้ามาเป็นผู้บอกเล่ารายการโดยตรง

นักวิชาการ Scannell & Cardiff (1989) (นิภาภรณ์ ใหญ่กระโทก, 2548 : 17) พบว่าบทบาทของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีต่อการสร้างพื้นที่สาธารณะแบบใหม่ และโดยเฉพาะสื่อคอมพิวเตอร์ ที่มีการโต้เถียงอภิปราย โดยลักษณะการมี ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน แม้ว่าการสื่อสารจะต้องผ่านตัวกลาง มิใช่การเผชิญหน้า ถือว่าเป็นการพัฒนาและ นำไปสู่แนวทางการ ปฏิบัติ ของ “พื้นที่สาธารณะ” ต้องยอมรับว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุโทรทัศน์ทำหน้าที่เป็นพื้นที่สาธารณะ

ได้ แต่บทบาทหน้าที่ อาจจะน้อยมาก แม้ว่าจะเป็นสื่อที่มีความรวดเร็วมากที่สุดก็ตาม เนื่องจากรูปแบบการใช้สื่อวิทยุและโทรทัศน์เป็นสื่อที่อยู่ในวงจำกัด เช่น ในบ้านแบบส่วนตัวมากกว่าเป็นครอบครัว รวมถึงลักษณะการนำเสนอ จะต้องกำหนดประเด็นที่อยู่ภายใต้ เงื่อนไขของเวลา ทำให้ความสนใจ ถอยห่างอย่างรวดเร็ว และการเปิดตัวสื่อทั้งสองประเภท เน้นเรื่องของบันเทิงมากกว่า แต่แม้ว่าสื่อทั้งสองจะมีข้อบกพร่อง ก็ไม่ควรมองข้ามคุณสมบัติ ที่สามารถสร้างสารสัมพันธ์แบบจินตนาการ (Imagined connectedness) รวมถึง บทบาทและหน้าที่ที่จะเชื่อมโยง และสร้างความสมานฉันท์ต่อกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะการวิจัยพบว่า หากวิทยุและโทรทัศน์ ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่เชื่อมโยงและสร้างความสมานฉันท์ ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และพยายามสร้างรูปแบบการสื่อสารแบบการมีส่วนร่วมเกิดขึ้น เช่น การโทรศัพท์ การเขียนจดหมาย การเชิญออกรายการ และปัจจุบันจะมีการสื่อสาร โดยใช้ระบบ SMS หรือการส่งข้อความแสดงความคิดเห็นเข้ามาให้รายการโทรทัศน์ รวมถึงยุคคอมพิวเตอร์ที่พบว่า มีการสื่อสารระหว่างกันได้ โดยผ่านสื่อกลางไม่ต้องมีลักษณะการสื่อสารแบบเผชิญหน้า (Face-to-face communication) แต่ผ่านโลกของคอมพิวเตอร์ หรือ (cyber space) เช่น ผู้ส่งสารและผู้รับสารจะสนทนาผ่าน ห้อง (Chat room) ห้องสนทนาทางคอมพิวเตอร์

2.3.2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร; 2533) การกระทำหรือพฤติกรรมใด ๆ ของคนเรา ส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกของบุคคล โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้ และทัศนคติของบุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันก็เนื่องมาจากการมีความรู้ และทัศนคติที่แตกต่างกันเกิดขึ้นได้ก็เพราะความแตกต่างอันเนื่องมาจากการเปิดรับสื่อ และความแตกต่างในการแปลสารที่ตนเองได้รับ จึงก่อให้เกิดประสบการณ์ที่ต่างกัน อันมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลแนวความคิดกับการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนนั้นได้ บังเกิดขึ้นกับชุมชนต่าง ๆ ทั่วโลก

การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหาที่สมาชิกมีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมของกลุ่ม โดยอาจจะเกี่ยวข้องในลักษณะของการทำงานร่วมกัน การดำเนินงานร่วมกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายตามที่ต้องการ ซึ่งมองได้ 2 แนวทาง แนวทางแรกมองว่าองค์กรที่มีบทบาทส่วนใหญ่เป็นองค์กรราชการ การจัดทำโครงการจึงมีระยะสั้นไม่ถาวรและโครงการล้มเลิกไปได้ง่าย แนวทางที่ 2 มองว่าประชาชนมีบทบาทเป็นการมองไปที่ความสนใจ และปัญหาความต้องการของประชาชน ดังนั้นแนวทางการจัดทำโครงการจึงต้องคำนึงถึงปัญหาความต้องการ ซึ่งจะต้องเข้าใจพื้นฐานวัฒนธรรมและค่านิยมเป็นองค์ประกอบในการสร้างความร่วมมือ แนวทางนี้จะทำให้ความร่วมมือในแต่

ละโครงการถาวร ไม่ผจญเฉพาะหน้า เพราะเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชน (อุ้มสิง ธีระวิภาไพ ศิริกุลปต์ ; 2540) การจัดลำดับปัจจัยที่ได้นำประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดังนี้

(Jose. Agbayani, Jr. : 1970)

1. การร่วมประชุม
2. การออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
3. การตีปัญหาให้กระจ่าง
4. การออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านปัญหา
5. การออกเสียงเลือกตั้ง
6. การบริจาคเงิน
7. การบริจาควัตถุ
8. การช่วยเหลือด้านแรงงาน
9. การใช้โครงการให้เป็นประโยชน์อย่างถูกต้อง
10. การช่วยเหลือในการรักษาโครงการ
11. การทำงานร่วมกับผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ทฤษฎีและแนวคิดการมีส่วนร่วมจะเป็นตัวบ่งชี้ว่า การเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้รับการตอบรับจากประชาชนผู้รับสารมากน้อยเพียงใด

2.3.3 เศรษฐศาสตร์การเมืองกับการเปิดพื้นที่สาธารณะ

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมสื่อมวลชนในช่วงศตวรรษที่ 20 ที่ผ่านมา ถือเป็นปรากฏการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจทุนนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคสมัยของทุนนิยมผูกขาด (Monopoly capitalism) ซึ่งสื่อมวลชนมีลักษณะที่เป็นสินค้าเช่นเดียวกับสินค้าอื่น ๆ ในระบบเศรษฐกิจทุนนิยม ที่ในด้านหนึ่งก็มีลักษณะเป็นสินค้า (Commodity) ดังจะเห็นได้จากธุรกิจสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะโทรทัศน์ต่างก็หวังผลกำไรสูงสุด เมื่อต้องมีการลงทุนสูงในการผลิต ผลประโยชน์อันมหาศาลในธุรกิจ ตลอดจนสภาพการแข่งขันที่รุนแรง ทำให้เจ้าของธุรกิจสื่อสารมวลชนไม่เพียงแต่ใช้อำนาจทางเศรษฐกิจที่ตัวเองมีเท่านั้น เพราะสื่อโทรทัศน์ ที่ก่อให้เกิดความรู้ (knowledge) และความบันเทิง (Entertainment) แต่อีกด้านก็มีลักษณะสำคัญในการกำหนดจิตสำนึกคนในสังคมหรือ การครอบงำทางวัฒนธรรม (Cultural domination) หรือครอบงำความคิด (Hegemony) ด้วย

เจ้าของธุรกิจสื่อสารมวลชนไม่เพียงแต่ใช้อำนาจทางเศรษฐกิจเท่าที่ตัวเองมีอยู่เท่านั้น แต่ยังใช้อำนาจทางการเมือง หรือ อำนาจรัฐเข้ามาเกี่ยวพัน เพราะอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อน

(Conflict of interest) ระหว่างผลประโยชน์ทางธุรกิจกับ “ความเป็นกลาง” ของสื่อ และท้ายสุด ทุนย่อมเป็นปัจจัยชี้ขาด ซึ่งส่วนมากแล้วสื่อมักจะรับใช้ผู้มีอำนาจในรัฐบาลมากกว่าประชาชน ในแง่นี้สื่อก็ไม่ได้เป็นอิสระจากทุน ตรงกันข้ามกลับถูกทุนเป็นตัวกำหนด

มาร์กซ์ (1976) (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2544 : 249) ระบุว่า ปัจจุบัน อุตสาหกรรมสื่อ (Media industry) ได้นำเอาข่าวสารข้อมูล ความรู้ ความคิด อารมณ์ความรู้สึกและวัฒนธรรมต่างๆ มาผลิตเป็นสินค้าวัฒนธรรม อย่างกว้างขวางเพื่อแสวงหากำไรทางเศรษฐกิจ

เมอร์ดีคและยานุส(1985) (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2544:251) ชี้ให้เห็นว่า อุตสาหกรรมโฆษณามีส่วนสำคัญในการกำหนดประเภทของเนื้อหาสาระและรูปแบบรายการ โดยเลือกที่จะให้เงินหรือไม่ให้เงินสนับสนุนรายการประเภทใดประเภทหนึ่ง แก่คนบางกลุ่ม เช่นเลือกให้การสนับสนุนแก่รายการละคร โทรทัศน์ภาคค่ำมากกว่าจะให้รายการสารคดี ทำให้รายการโทรทัศน์ภาคค่ำส่วนใหญ่เป็นรายการละครมากกว่ารายการประเภทอื่น

ซิลเลอร์ (1989) (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2544 : 251.) ระบุว่า สิ่งที่เสนอผ่านสื่อส่วนใหญ่คือการสะท้อนความต้องการและความคิดเห็นของทุน (Corporate expression) ไม่ใช่การสะท้อนเสียงประชาชนหรือเสียงสาธารณะแต่อย่างใด

ฉรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2546) พบว่า ในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย การครอบงำความคิดโดยผ่านวัฒนธรรม (cultural hegemony) ทำให้ความคิดในการต่อต้านระบบเป็นไปได้ยากลำบากขึ้น เพราะสินค้าวัฒนธรรมจะเป็นตัวเชื่อม (social cement) ให้ผู้รับสื่อมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ขณะเดียวกันก็ได้สร้างความเป็นปัจเจกชนปลอม ๆ ขึ้นมาด้วย กล่าวในแง่นี้สินค้าวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการควบคุมความคิดจิตสำนึกของผู้คนในสังคม ได้เป็นอย่างดี กล่าวอีกนัยหนึ่ง เสรีภาพและความรู้สึกที่จะต่อต้านปฏิสระบบของผู้รับสารจะเหือดหายไปเป็นที่สุด ผู้รับสารที่ถูกครอบงำอย่างเบ็ดเสร็จจากอุตสาหกรรมวัฒนธรรมก็จะมีสภาพเหมือนคนที่ใช้ยาเสพติด

ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อระบบวัฒนธรรมและข้อมูลข่าวสารกลายเป็นสินค้าผู้ที่มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมมากที่สุดก็คือ ธุรกิจเอกชนด้านสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจสื่อขนาดใหญ่ เพราะเป็นกลุ่มผู้ผลิตและกระจายสื่อ ซึ่งทำหน้าที่ในการแปรรูปความคิด อารมณ์ความรู้สึก ออกมาเป็นภาษาสื่อในรูปแบบต่างๆ และนำมาขายเป็นสินค้า ประเด็นที่สำคัญในที่นี้ก็คือ อะไรที่เคยเป็นวัฒนธรรมของสาธารณชน (popular culture) ก็จะเปลี่ยนรูปแบบร่างกลายเป็นวัฒนธรรมของธุรกิจเอกชน (corporate culture) และตกเป็นสมบัติส่วนตัวของบริษัทเอกชนในท้ายที่สุด แนวโน้มของปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้พื้นที่สาธารณะ (public sphere) ซึ่งเป็นปริณิพจน์ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและผลประโยชน์ส่วนรวมนั้นน้อยลง สิทธิของประชาชนในฐานะ

ของ “พลเมือง” ก็จะมีช่องทางแสดงออกได้น้อยลงตามไปด้วย รูปแบบการแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมในสังคมอาจเหลือเพียงแค่การชุมนุม การเดินขบวนหรือยื่นจดหมายเปิดผนึก เป็นต้น

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ต้องการวิจัยว่า ผลประโยชน์ทางธุรกิจมีผลต่อการเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีหรือไม่ ซึ่งแนวคิดที่เกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะจะเป็นกรอบในการศึกษาสถานีโทรทัศน์ไอทีวีว่า เมื่อเกิดเหตุวิกฤตขึ้นการเพิ่มช่องทางการสื่อสารให้ประชาชนมีส่วนร่วมผ่านรายการ “ร่วมมือร่วมใจ” ได้ช่วยบรรเทาสาธารณะภัยต่อสังคมอย่างไร และประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยแค่ไหน กรอบแนวคิดเหล่านี้จะเป็นการตอบปัญหาวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับ บทบาท ของการเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

2.4 แนวคิดผลกระทบของสื่อมวลชน

ผลของการสื่อสารที่เกิดขึ้นหลังจากการสื่อสารระหว่างบุคคลกับเหตุการณ์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยตรงของการสื่อสารไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม (ศิริชัย ศิริเกษ และ กาญจนา, 2531:268-269)

อำนาจของสื่อ หมายถึง ศักยภาพหรือโอกาสที่เป็นไปได้ที่สื่ออาจจะมีพลังในอนาคตเมื่ออยู่ภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ

ประสิทธิภาพหมายถึง ประสิทธิภาพของสื่อในการที่จะปฏิบัติงานจนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้

การศึกษาสื่อแบ่งระดับที่จะศึกษาออกเป็นอย่างกว้างขวางดังนี้

1. ผลทางด้านความเข้าใจ เกี่ยวกับความรู้และความคิด (Knowledge)
2. ผลทางด้านอารมณ์ความรู้สึก เกี่ยวกับทัศนคติและความรู้สึก (Affection)
3. ผลทางด้านพฤติกรรม (Action)

แคลปเปอร์ (Klapper, 1967) (ศุภฤกษ์ โพธิ์ไพรัตน์, 2547:14) อธิบาย ทฤษฎีผลกระทบอันจำกัดของสื่อมวลชนว่า มนุษย์ไม่ได้เป็นผู้รับสารที่ไร้ความคิดหรือไร้ทางเลือก และแยกประเภทผลของการสื่อสารไว้ดังนี้ การเกิดการเปลี่ยนแปลงจากหน้ามือเป็นหลังมือ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามความตั้งใจของผู้ส่งสาร

1. การเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ๆ น้อย ๆ เช่นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ หรือเปลี่ยนความเข้มข้น
2. การตอกย้ำ : เป็นการตอกย้ำของเก่า โดยผู้ที่รับสารยังคงยืนยันความเชื่อ ความคิดเดิม

แนวคิดนี้จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดต่อผู้รับสาร ซึ่งจะมีผลใน 3 ระดับ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงย่อมมีลักษณะที่แตกต่างกัน

กระบวนทัศน์เรื่องผลกระทบอันจำกัดของสื่อ (Limited Effect Paradigm)

กระบวนทัศน์ ที่เชื่อในพลังศักยภาพอันมหาศาลของสื่อที่สามารถจะเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้รับสารให้เป็นไปตามเจตจำนงของผู้ส่งสาร เช่น ทฤษฎี Bullet Theory

ในช่วง ค.ศ. 1920 ยุคที่สื่อภาพยนตร์ เป็นดาวรุ่งพุ่งแรงจากคุณลักษณะภาพเคลื่อนไหว มีเสียงประกอบ มีการเล่าเรื่อง ทำให้เป็นสื่อที่มีอิทธิพลโน้มน้าวผู้คนได้อย่างมาก ความเชื่อนี้ถูกตอกย้ำจาก ประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงความคิดประชาชนในประเทศ รัสเซีย ที่เปลี่ยนไปเป็นระบอบสังคมนิยม จากการใช้ภาพยนตร์ในการโฆษณาชวนเชื่อ

ค.ศ. 1938 อิทธิพลของสื่อจากสื่อวิทยุ เมื่อวันที่ ฮาโลวีน (เป็นวันปล่อยผีฝรั่ง) Orson Welles นักจัดรายการวิทยุ ออกล้อเลียนกับกลุ่มผู้ฟังวิทยุ นำเอาบทประพันธ์ ของ H.G.Wells เรื่อง War of The Worlds มาแสดงเป็นละครวิทยุด้วยการอ่านข่าว ขณะนี้มีมนุษย์ต่างดาวกำลังบุกเข้ามาใกล้เมือง New Jersey ทำให้เกิดการโกลาหลไปทั่ว พบว่า ปฏิกริยาของผู้ฟัง แบ่งออกเป็นหลายกลุ่ม

กลุ่ม 1 ตอบได้อย่างทันทีหลังจากที่ได้ฟังเรื่องราวเพียงตอนแรกของรายการ เนื่องจากเชื่อในสิ่งที่ได้ฟังจากวิทยุโดยปราศจากข้อสงสัย ไม่ได้วิธีการตรวจสอบข่าว หากแต่ออกจากบ้าน และแพร่กระจายข่าวให้แก่บุคคลอื่นๆ เช่นคนรู้จัก เพื่อนบ้าน (ยุคไม่มีวิทยุพกพา หรือ วิทยุติดรถยนต์)

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ไม่ได้ฟังวิทยุ หากแต่รับฟังจากเพื่อนบ้านที่มานอก และคนกลุ่มนี้เชื่อข่าวสารมาจากเพื่อนบ้าน หลายคนไม่ได้คิดตรวจสอบข่าว

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่มีความคิดและวิจารณญาณในการไตร่ตรอง พวกนี้จะทำการตรวจสอบความถูกต้องจากข่าวสาร พวกเขาจะเปิดวิทยุฟังตอนต่อไป และพบว่าเป็นเรื่องเล่าตลกในวันฮาโลวีน เท่านั้น

ข้อสรุปการศึกษาพบว่า ปัจจุบันบุคคลได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนน้อยกว่าผู้ส่งสารที่เป็นผู้นำความคิด (Opinion Leader) เช่นกลุ่มที่ 2 ที่ได้รับฟังข่าวสารจาก เพื่อนบ้านและเชื่อทันที

การที่บุคคลจะได้รับผลกระทบมากน้อยจากสื่อมวลชนนั้น มีตัวแปรที่เข้ามาเกี่ยวข้องคือ “ลักษณะบุคลิกภาพของผู้รับสาร” เป็นคนหัวอ่อน หรือ คนง่าย ชี้กั้วหรือไม่สถานะของสื่อมวลชนในการสร้างผลกระทบ ไม่ได้เป็นสาเหตุหลัก (Cause) ของการก่อให้เกิดผลกระทบ หากเป็นเพียงปัจจัยเสริมหรือ ตัวแปรเท่านั้น

แนวคิดของ Mc. Luhan แห่งสำนัก Toronto

Mc. Luhan (1962) (พีระ จีระโสภณ. เอกสารการสอน:10-86) เป็นนักทฤษฎีกลุ่มเทคโนโลยี เป็นตัวกำหนดที่ทำงานอยู่ในสำนักโทรอนโต มองเห็นว่า เทคโนโลยีช่วยขยายประสบการณ์ของมนุษย์ให้กว้างออกไป โดยเน้นการ วิเคราะห์ประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล โดยมีการหาคำตอบจากความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสื่อ กับประสบการณ์ด้านการผัสสะ (Sense) ของมนุษย์จาก การเห็น การได้ยิน การสัมผัส ในกาละและ เทศะต่างๆ

ในที่นี้ ยกการศึกษาจากสื่อโทรทัศน์ ที่ทำให้พูดคุยได้ในรูปแบบสื่อเสียง โทรทัศน์ทำให้มองเห็นได้ยิน (เกือบจะสัมผัส) กับเรื่องราวที่อยู่ไกลตัว โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้ขยายประสบการณ์ของมนุษย์ออกไปอย่างมากมาย จนราวกับว่าทำให้ คนจำนวนมาก สามารถรับรู้เรื่องที่ไหนก็ได้ (Space) ภายในเวลาที่รวดเร็ว (Time) การเกิดขึ้นของการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียม ทำให้คนที่อยู่ห่างจากเหตุการณ์นับหมื่นไมล์ ได้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน ช่วงเวลาจริง (Real time) พัฒนาการของเทคโนโลยี การสื่อสารในยุคปัจจุบัน ไม่อาจปิดกั้นประสบการณ์ของมนุษย์อีกต่อไป

จุดเด่นของ Mc. Luhan ศึกษาไม่ได้สนใจในเนื้อหาของข่าวสาร ว่า “มนุษย์มีประสบการณ์กับอะไร” (What We Experience) แต่กลับสนใจว่า “มนุษย์มีประสบการณ์อย่างไร” (How We Experience) แต่สนใจในรูปแบบของสื่อ (From / Media) ก็สร้างผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในประสบการณ์ของมนุษย์แล้ว

ประสบการณ์ของผู้รับสารที่สัมผัสสื่อโทรทัศน์ จะมีลักษณะเอาตัวเข้าผูกพันกับเรื่องราวใน สื่อสูงมาก โดยสื่อที่ให้ภาพและเสียง ซึ่งเป็นรูปแบบสื่อที่ดึงดูดทั้งใจและการ ที่ให้ผู้รับเข้าไปสังเกตในระยะใกล้ และสามารถดึงดูดให้ผู้ชม “In” เข้าไปอย่างที่ไม่รู้สึกตัว จึงทำให้ประสบการณ์ผู้ชมในลักษณะให้อารมณ์มากกว่าเหตุผล เป็นต้น

ปรมา สตะเวทิน (2539 :181-183) กล่าวว่าจากผลการศึกษาอิทธิพลของสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของประชาชน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อประชาชนนั้น ไม่ใช่อิทธิพลโดยตรง แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ความมีโน้มน้าของข่าวสาร การเลือกของผู้รับสาร อิทธิพลของบุคคล ลักษณะของธุรกิจด้านสื่อมวลชน

2. สื่อมวลชนมีอิทธิพลในการสนับสนุนทัศนคติ รสนิยม ความมีใจโน้มน้า และแนวโน้มน้าพฤติกรรมของประชาชนให้ชัดเจนมากขึ้น และพร้อมที่จะสนับสนุนให้บุคคลแสดงออกพฤติกรรมเมื่อได้รับแรงจูงใจที่เพียงพอ หรือเมื่อมีโอกาสที่เหมาะสม เนื่องจากประชาชนมีความคิด

เห็น ทักษะคติ และท่าทีดั้งเดิมเป็นปัจจัยในการกำหนดเลือก และสกัดกั้นข่าวสาร และความคิดเห็น จากสื่อมวลชนที่แตกต่างไปจากความคิดเห็น

3. สื่อมวลชนมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงทางด้านทักษะคติ ค่านิยม และพฤติกรรม ประชาชน เมื่อบุคคลนั้นมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่แล้ว สื่อมวลชนนำเสนอการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับทักษะคติ ความต้องการและพฤติกรรม ซึ่งเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนที่จะ เสนอหนทาง ในการการเปลี่ยนแปลงทักษะคติและพฤติกรรมเท่านั้น

4. สื่อมวลชนมีอิทธิพลที่ก่อให้เกิดการสร้างทักษะคติ และค่านิยมใหม่ให้แก่ประชาชน ได้ในทันทีทันใด และในระยะเวลาอันสั้น อิทธิพลแบบนี้เกิดจากการนำเสนอที่มีเรื่องราวในแนว เดียวกันซ้ำๆ และบ่อยๆ หรืออาจกล่าวได้ว่า อิทธิพลของสื่อมวลชนเป็นผลกระทบแบบสะสม (Cumulative impact)

นอกจากนี้ Klapper (1967) (สุภฤกษ์ โปธิไพรัตนา, 2547 : 14) แนวความคิดของทฤษฎี ผลกระทบอันจำกัดของสื่อมวลชนว่า สื่อมวลชนบางครั้งก็ไม่ได้มี อิทธิพลที่ทำให้เกิดผลทั้งหมด

1. การสื่อสารไม่ใช่สาเหตุที่จำเป็นหรือเพียงพอสาเหตุเดียว ที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึก คิดของผู้บริโภค
2. มีตัวแปรอื่นๆ ที่มีผลส่งเสริมหรือขัดขวางอิทธิพลของการสื่อสารที่มีต่อผู้รับสาร
3. การสื่อสารที่มีอิทธิพลอย่างแท้จริง เมื่อมีการผูกขาดการสื่อสาร และมนุษย์ไม่มีการ สื่อสารระหว่างบุคคล
4. ประสิทธิภาพของการสื่อสารขึ้นอยู่กับลักษณะต่างๆ ของการสื่อสาร และบรรยากาศ ของการสื่อสารในแต่ละสังคม

แนวคิด ในการศึกษาถึง ผลกระทบจากสื่อมวลชน เพื่อจะศึกษาว่า การส่งสารของ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี มีอิทธิพลทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกนึกคิดด้านใด และมีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งความเชื่อ ทักษะคติ รวมถึง ผลจากการใช้รายการ “ร่วมมือร่วมใจ” เพื่อแสดงความคิดเห็น และการมีส่วนร่วม ได้ทำให้ผู้บริโภคข่าวสาร เกิดผลการตอบสนองด้านใด และผลกระทบนี้ นำ ไปสู่การพัฒนาบ้านน้ำเค็ม จ.พังงาอย่างไรบ้าง

2.5 แนวคิด ผู้นำความคิด (Opinion leader)

หมายถึง บุคคลที่สามารถมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของผู้อื่น (Roger,1983) (เมธิตา เบญจพงษ์ , 2546 : 25)

เสถียร เขยประทับ (2530 : 43) (เมธิตา เบญจพงศ์, 2546 : 26) กล่าวว่า ผู้นำทางความคิด คือ ระดับที่บุคคลหนึ่งสามารถมีอิทธิพลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมที่เปิดเผยของบุคคลอื่น ๆ ตามที่บุคคลผู้นั้นต้องการ โดยอาศัยวิธีที่ไม่เป็นทางการ และสามารถมีอิทธิพลเช่นนี้ได้ก่อนข้างบ่อย

พัชนี เขยจรรยา และ คณะ (2537) (เมธิตา เบญจพงศ์, 2546 : 26) กล่าวถึง ความหมายของผู้นำทางความคิดว่า ผู้นำทางความคิดเห็นคือ บุคคลที่ได้รับความเชื่อถือจากบุคคลอื่นในสังคม ผู้นำทางความคิดเห็นเห็นภารกิจที่ต้องแจ้งข่าวสาร เสนอความคิดเห็น และการตัดสินใจต่อกลุ่มคนต่าง ๆ

ผู้นำทางความคิดเห็นในเรื่องหนึ่งหรือกิจกรรมหนึ่ง อาจไม่ใช่ผู้นำทางความคิดเห็นในเรื่องอื่นหรืออีกกิจการหนึ่ง เช่นผู้นำทางความคิดเห็นด้านการเมืองจะไม่ใช่ผู้นำทางความคิดเห็นในด้านแฟชั่น ความงาม

คุณลักษณะของผู้นำทางความคิด

จากการที่ผู้นำทางความคิดสามารถมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นผู้อื่น ส่งผลให้บุคคลนั้นๆ ขอมรับสิ่งที่ผู้นำทางความคิดชี้แนะ และนำมาซึ่งการปฏิบัติตาม ดังนั้นจึงต้องมีการวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะของผู้นำทางความคิดว่าเป็นอย่างไร จึงได้รับความเชื่อถือจากคนส่วนใหญ่ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน

Rogers (1983) (เมธิตา เบญจพงศ์, 2546:26) ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้นำทางความคิด (Characteristics of Opinion leaders) ซึ่งประกอบไปด้วย

1. การสื่อสารภายนอก (External Communication) การกำหนดคกฏหลัก ไว้ดังต่อไปนี้

- 1.1 ผู้นำทางความคิดสามารถเข้าถึงสื่อมวลชน ได้มากกว่าผู้ตามทางความคิด
- 1.2 ผู้นำทางความคิดมีลักษณะสากลมากกว่าผู้ตามทางความคิด
- 1.3 ผู้นำทางความคิดมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่พัฒนา มากกว่าผู้ตามทางความคิด

2. การเข้าถึง (Accessibility) ผู้นำทางความคิดต้องสามารถพูดคุยได้โดยตรงกับผู้อื่น หรือมีส่วนร่วมในสังคมที่เป็นทาง และไม่เป็นทางการ

3. สถานะทางสังคม และเศรษฐกิจ (Socioeconomic Status) ผู้นำทางความคิดมีสถานะทางสังคม และเศรษฐกิจสูงกว่าผู้ตามทางความคิด

4. ความเร็วในการรับนวัตกรรม (Innovativeness) ผู้นำทางความคิดจะยอมรับนวัตกรรมได้เร็วกว่าผู้ตามทางความคิด เมื่อในสังคมมีบรรทัดฐานที่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้นำทางความคิดจะยอมรับนวัตกรรมได้เร็วกว่า แต่ถ้าบรรทัดฐานของระบบสังคม ไม่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงผู้นำทางความคิดจะไม่ยอมรับนวัตกรรมได้เร็วนัก

ผู้นำทางความคิดนั้นจะมีอิทธิพลต่อประชาชนในชุมชนนั้นๆ และมีส่วนสำคัญต่อบุคคลซึ่งไม่สามารถจะรับข่าวสารจากสื่อมวลชนได้ ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ วิชญ สุวรรณเพิ่ม (2525) (ชลิตดา สุขสวัสดิ์ , 2547 :62)

1. ผู้นำทางความคิด หรือบุคคลที่มีอิทธิพลในชุมชนใดๆ ย่อมมีลักษณะทางการให้ข่าวสารแก่ชุมชนนั้นเป็นผู้แสวงหาข่าวสารใหม่ๆ มาป้อนให้กับกลุ่มชุมชนอยู่เสมอ (Giving and seeking information)

2. ผู้นำทางความคิด โดยมากจะเป็นผู้รับสารจากสื่อมวลชนมากกว่าผู้อื่นในชุมชนของคนซึ่งจะฟังมาก อ่านมาก เห็นมาก

3. ผู้นำทางความคิด เป็นศูนย์กลางของการสื่อสาร เป็นเครือข่ายของการสื่อสารความหมายบางครั้งเป็นตุลาการทางความคิดผู้ตัดสินใจในข่าวสารข้อมูลต่างๆ ของสมาชิก บางทีผู้นำทางความคิดนั้นยังต้องแสวงหาข่าวสารข้อมูลจากผู้นำทางความคิดกลุ่มอื่นอีกต่อหนึ่ง

โดยส่วนใหญ่แล้วผู้นำทางความคิดมักจะเป็นผู้นำท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย จึงทำให้ได้รับความเชื่อถือจากบุคคลอื่นทั่วไป ในสังคม จากที่เคยมีการศึกษาเกี่ยวกับการวัดความเป็นผู้นำทางความคิดเพื่อให้เกิดความถูกต้องแน่นอน และปราศจากความคลาดเคลื่อนในความเป็นจริง จึงมีการคิดหาวิธีการการวัดความเป็นผู้นำทางความคิด

Roger (1983) (ชลิตดา สุขสวัสดิ์ , 2547 :63) จำแนกวิธีในการวัดความเป็นผู้นำทางความคิดไว้ ดังต่อไปนี้

1. **วิธีการวัดจากสังคม (Sociometric Method)** วิธีนี้เป็นการสัมภาษณ์ทุกคนในสังคม โดยอาศัยการตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ในการวิจัยว่า คนในสังคมได้แสวงหาข่าวสารหรือคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากใคร ซึ่งผู้นำทางความคิดก็คือ คนที่ได้รับการเอ่ยชื่อมากที่สุด วิธีการวัดความเป็นผู้นำแบบ Sociometric เป็นวิธีที่มีความเที่ยงตรงมากที่สุดแต่ต้องอาศัยความพยายาม และเวลามากเพื่อหาผู้นำทางความคิดซึ่งมีจำนวนน้อยในสังคม

2. **วิธีการวัดจากผู้นำข่าวสาร (Informant' rating)** เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถหาผู้นำทางความคิดได้โดยการถามผู้บอกข่าว หรือผู้นำข่าวสารซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการแพร่กระจายความคิดในสังคม หรือเป็นผู้ที่รู้ว่าใครคือผู้มีอิทธิพลทางความคิด วิธีนี้เหมาะกับสังคมที่มีขนาดเล็ก

3. **วิธีการมองถึงตัวเอง (Self-designating method)** ถามผู้ถูกสัมภาษณ์เพื่อชี้แนะโน้มน้าวหรือความน่าจะเป็นที่คนอื่น ๆ คิดว่าผู้นั้นเป็นผู้นำทางความคิด คำถามที่ใช้ในการวัดคือ

“ท่านคิดว่าชาวบ้านมา ตามข่าวสารหรือคำแนะนำจากท่านบ่อยกว่าไปถามคนอื่น ๆ ไหม” โดยที่วิธีการวัดแบบนี้จะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการประเมินภาพลักษณ์ของตนเอง

4. การสังเกต (Observation) เป็นการสำรวจพฤติกรรมการสื่อสารของคนในสังคม ซึ่งเป็นการวัดความเป็นผู้นำที่เที่ยงตรงแน่นอน ซึ่งเหมาะกับสังคมเล็กๆ ที่ผู้สำรวจมองเห็นความเคลื่อนไหวทุกจุดในหมู่บ้าน และสามารถเก็บข้อมูลได้ทั้งหมด แต่มีข้อเสีย คือ กลุ่มตัวอย่างชาวบ้านจะรู้ว่า พวกเขาถูกสังเกตพฤติกรรม หรือถูกเก็บข้อมูลจึงมีพฤติกรรมที่ต่างไปจากเดิม

บุคคลที่มีลักษณะของการเป็นผู้นำทางความคิด คนอื่น ๆ มักจะไปขอข่าวสาร หรือคำแนะนำในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่คนอื่น ๆ คิดว่าบุคคลพวกนี้เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือเป็นผู้รู้ดี บุคคลที่มีอิทธิพลเช่นนี้อาจมีตำแหน่งเป็นผู้นำอย่างเป็นทางการ แต่อิทธิพลที่บุคคลเหล่านี้มีต่อผู้อื่นจะมีลักษณะที่ไม่เป็นทางการ โดยผ่านสื่อสารระหว่างบุคคล (เสถียร เศษประทับ, 2525) (ชลิตดา สุขสวัสดิ์, 2547 :63)

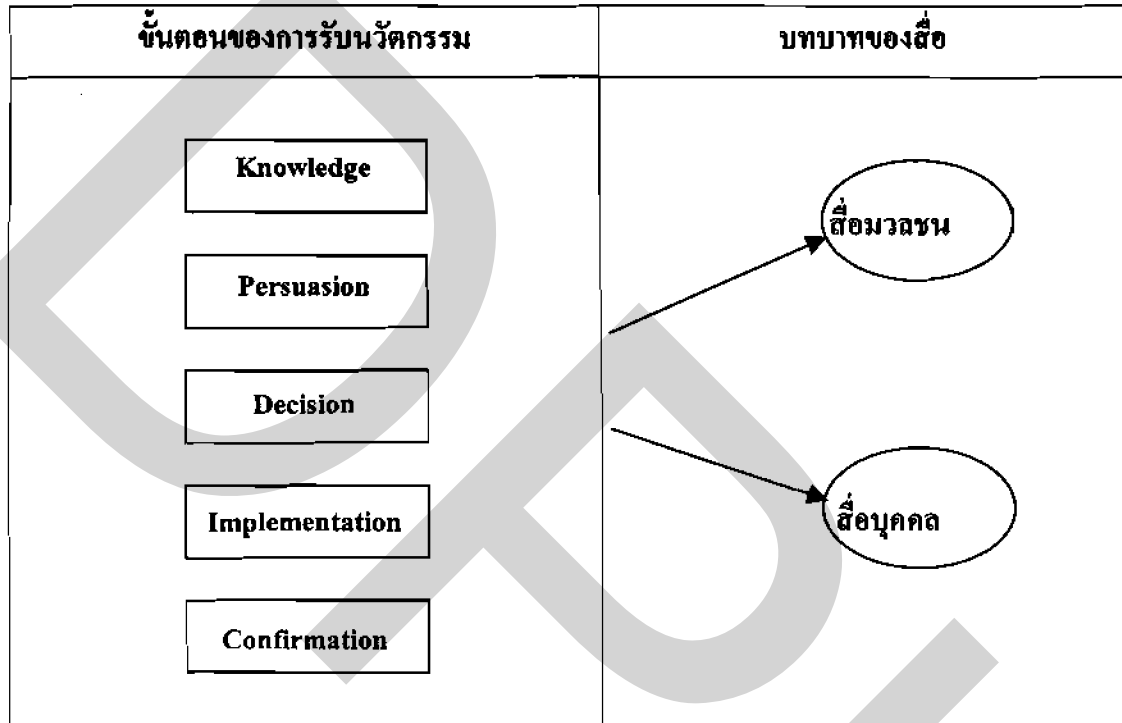
ผู้นำความคิดเห็นในท้องถิ่น ได้แก่ พระ ครู แพทย์ กำนัน ผู้ใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบล ฯลฯ บุคคลเหล่านี้เป็นทรัพยากรบุคคล ที่สำคัญของชุมชนในท้องถิ่นและในสังคม (เกศินี จุฑาวิจิตร, 2540) (ชลิตดา สุขสวัสดิ์, 2547 :63)

ในการสื่อสารระหว่างบุคคล ผู้นำความคิด เป็นสื่อบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารเพื่อพัฒนาชุมชน เนื่องจาก สื่อสารมวลชนมิใช่เข้าถึงผู้รับสารได้โดยตรงทุกคน และ ผู้รับสารทุกคนมิใช่รับสารจากเพียงสื่อมวลชนแหล่งเดียวเท่านั้น ดังนั้นการสื่อสารของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน ที่จะนำไปสู่ การปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมได้ ย่อมมีความเกี่ยวข้องกับเงื่อนไขและกลไกทางสังคมหลายชนิดที่เข้าไปเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล หรือการสื่อสารมวลชน ซึ่งได้ถูกคาดหมายให้เข้าไปมีบทบาทส่วนร่วมในการพัฒนา โดยจะมุ่งเน้นการศึกษา “การสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชน” ที่มีใจความสำคัญของการพัฒนา เพื่อผลประโยชน์ของใคร และสื่อสารโดยใครถึงใคร เป็นต้น

Roger, E.M. (ed) (1972) ค้นคว้าและพัฒนาแนวคิด เรื่องการสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชน และพบว่าการใช้ “นวัตกรรม” (Innovation) อันอาจหมายถึง สิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่นวัสดุอุปกรณ์แบบใหม่ หรือสิ่งที่เป็นแนวธรรม เช่นแนวคิดใหม่ กระบวนการต่างๆ ที่จะแพร่กระจายนวัตกรรมเหล่านี้ เข้าสู่สังคมหนึ่ง ๆ ได้จะต้องมีขั้นตอน ในหนังสือ “Diffusion of Innovation” (1972) Roger เสนอว่า การถ่ายทอดแนวคิดใหม่ ๆ จากสื่อมวลชน โดยตรงไปยังประชาชนไม่สามารถรับประกันผลสำเร็จได้ หากจำเป็นต้องใช้แบบจำลองสองจังหวะ (Two-Step Flow of Information) คือการจัดให้ข่าวสารไหลจากสื่อมวลชนไปยังผู้นำความคิดเห็นในชุมชน (Opinion Leaders) เป็นจังหวะแรก จากนั้นการไหลของจังหวะที่สองจากกลุ่มผู้นำความคิดเห็นไปยังมวลชนอีกทอดหนึ่ง ความจำเป็นที่ต้องใช้แหล่งข่าว 2 ชนิด เนื่องจากแหล่งข่าวสารแต่ละอย่างทำหน้าที่ได้เฉพาะตัว เช่นสื่อมวลชนก็มีหน้าที่ในการถ่ายทอด และโน้มน้าวด้วยข้อมูลเท่านั้น แต่ขั้นตอนในการตัดสินใจลงมือปฏิบัติหรือ

การใช้วัตรกรรมอย่างต่อเนื่อง ไปอย่างถาวรยาวนานจำเป็นต้องอาศัยคำแนะนำ และการสนับสนุน จากสื่อบุคคล เป็นผู้นำในท้องถิ่นดังภาพต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 แบบแผนการสื่อสาร

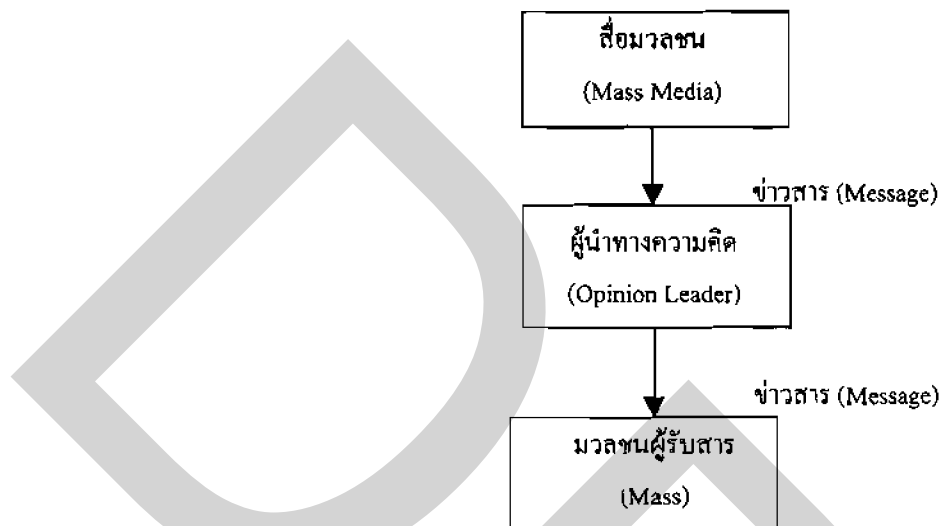
ที่มา : Roger,E.m.(ed) (1972) (การสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชน, หน้า 21)

แบบจำลองของ E.Roger ได้ผนวกเอาส่วนประกอบของท้องถิ่น เช่น กลุ่มผู้นำชุมชน แต่โดนพื้นฐานแนวคิดของ Roger ที่มีต่อการสื่อสารยังไม่เปลี่ยนไป และยังคงเน้นการวางแผนการพัฒนาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่เบื้องบน (Top-down, hierachy) ที่นั่งวางแผนจากส่วนกลาง (Centralized planning) แล้วถ่ายทอดไปยังประชาชนผู้รับสาร

ทฤษฎีสองขั้น (Two Step Flow of Communication)

พอล เอฟ ลาซาสเฟลด์ (Paul F . Lazarsfeld) และทีมงานของเขาในเอลมिर่า ในกรุงนิวยอร์ก (1940) ซึ่งทั้งหมดเป็นนักวิจัย ได้ค้นพบในสิ่งที่เค้าไม่ได้ตั้งใจสำหรับการทำวิจัย เกี่ยวกับผลของการใช้สื่อมวลชนกับผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งประธานาธิบดี เขาพบว่าการใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) เข้าช่วยจะทำให้การสื่อสารมวลชนมีอิทธิพลมากขึ้น ซึ่งผลกระทบนี้นำให้เกิดความเข้าใจในบทบาทของสื่อมวลชนที่แตกต่างไปจากทฤษฎีขั้นตอนเดียว และถูกเรียกว่าเป็นสมมุติฐานของการสื่อสารสองขั้นตอน เขาพบว่าในกระบวนการสื่อสารมวลชน ผู้นำ

ทางความคิด (Opinion Leader) ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนแล้วนำไปสื่อสารต่อจะมีอิทธิพลต่อกลุ่มผู้รับข่าวสารปลายทางมากกว่าที่ผู้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนโดยตรง

ภาพที่ 2.2 แบบจำลองการสื่อสารมวลชนแบบสองขั้นตอน
ที่มา : ผู้วิจัยเป็นผู้จัดทำเอง

ผู้นำทางความคิดตามแนวความคิดของ เอลิฮู แคทซ์ และพลอ ลาซาร์สเฟลด์ (Elihu Katz and Paul F. Lazarsfeld . 1955) (ดร. พิระ จิตร โสภณ. ม.ป.ป. :10-40) จะอยู่ในกลุ่มอาชีพ สังคม ท้องถิ่น และอื่นๆ ภาวะการเป็นผู้นำจะขึ้นอยู่กับบทบาทของบุคคลตามแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถเปลี่ยนไปตามเวลา หรือเรื่องราวที่เปลี่ยนไป ผู้นำทางความคิดจะมีลักษณะที่คล้ายกับสมาชิกในกลุ่ม

จากการศึกษาของ Rogers และ Svermning (ชลิตดา สุขสวัสดิ์, 2547 :63) สรุปได้ว่า ผู้นำความคิดมีบทบาทอยู่ 2 บทบาท คือ บทบาทที่เป็นผู้รับ และบทบาทที่เป็นผู้ให้บทบาทที่เป็นผู้รับ คือเป็นผู้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนหรือ สื่อระหว่างบุคคล บทบาทที่เป็นผู้ให้คือเป็นผู้ถ่ายทอดข่าวสารไปยังบุคคลอื่นๆ อีกค่อหนึ่ง ซึ่งทำให้ผู้นำความคิดเป็นที่ยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลอื่นๆ ภายในระบบสังคม

ผู้นำความคิดถือเป็นช่องทางสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของคนในชุมชน โดยเฉพาะบทบาทของสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี ที่เปิดพื้นที่สาธารณะเพื่อเป็นสถานีแห่งความช่วยเหลือ ที่ทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชน ที่สื่อกลางช่วยเหลือผู้ประสบภัย ซึ่งการพัฒนาพื้นที่บ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา

สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ในฐานะสื่อมวลชน ที่จะทำให้การพัฒนาบรรลุผลสำเร็จไม่สามารถปฏิบัติได้โดยลำพัง แต่จะต้องอาศัยช่องทางผ่านทางผู้นำท้องถิ่น ดังนั้นเพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้าใจ ยอมรับ และ ศึกษาผลกระทบของ ไอทีวี จากการเปิดพื้นที่สาธารณะ และการพัฒนาที่บ้านน้ำเค็ม จำเป็นที่จะต้องนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับผู้นำมาร่วมในการวิเคราะห์ด้วย

2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัญชลีพร กุศุมภ์ (2545) ศึกษา การบริหารงานข่าวในสภาวะวิกฤติทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ศึกษากรณีวินาศกรรมตึกเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์และอาคารกระทรวงกลาโหม ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า สถานีโทรทัศน์ไอทีวีไม่มีนโยบายการบริหารงานข่าวที่เป็นรูปธรรม ผู้ที่เข้าเวรคือผู้ที่รับผิดชอบในการบริหารงานข่าว และพบปัญหาในกระบวนการดำเนินงานด้านข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 มีปัญหาเกิดขึ้นหลายประการ ได้แก่ไม่มีทีมงานช่วยวางแผน ระบบข้อมูลไม่ดีพอ แผนงานไม่ชัดเจน และการประเมินสถานการณ์ผิดพลาด ทำให้เตรียมงานไม่ทัน และที่สำคัญที่สุด คือการแทรกการละครแทนที่จะเสนอข่าวต่อเนื่อง แต่พบว่ากลุ่มผู้บริหารมีความพอใจกับการทำงาน แต่ในระดับผู้ปฏิบัติงานไม่พอใจกับการทำงานครั้งนี้ และมีการเสนอแนะให้มีการจัดทำคู่มือรายงานข่าวในสภาวะวิกฤติเพื่อให้เป็นแนวทางในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

มล. อัจฉราพร ณ สงขลา (2535). ศึกษา กรณีการใช้สื่อมวลชนในภาวะวิกฤต ของกรณีอุบัติเหตุทางเครื่องบินโดยสารของ บริษัทเดินอากาศไทย จำกัด ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นในสภาวะการณ์ที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านวัน เวลา และ สถานที่ที่เกิดอุบัติเหตุ จำนวน และลักษณะ สถานภาพ เชื้อชาติของผู้ประสบเคราะห์กรรม ย่อมมีผลต่อการวางแผน และการดำเนินงานการตัดสินใจใช้สื่อมวลชนในการแก้ไขวิกฤต นอกจากนี้โครงสร้างของระบบสื่อมวลชน สภาพการแข่งขันในการนำเสนอข่าวทางสื่อมวลชน เป็นตัวกำหนดถึงลักษณะของความร่วมมือในการเผยแพร่ กระจายหรือการควบคุมสารสนเทศในการแก้ไขภาวะวิกฤต

โดยเฉพาะการแก้ไขวิกฤตโดยใช้สื่อมวลชน ต้องมีลักษณะเป็นการให้ข้อมูลที่ เป็นข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ชัดเจนอย่างค่อเนื่องเป็นหลัก และ คิดตามด้วยการให้คำแนะนำ ตลอดจนการ โน้มน้าวใจ และ จะต้องมีการสร้างกิจกรรมพร้อม ๆ กับการเลือกใช้สื่อสารมวลชนได้อย่างเหมาะสมกับเวลา และโอกาสจะสามารถลดความตื้นตระหนกของประชาชน และจะสามารถฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ประสบเคราะห์กรรมและผู้ที่เกี่ยวข้องได้

อูนชัย สมบูรณ์ทรัพย์. (2537). ศึกษา การบริหารการสื่อสารในภาวะวิกฤต กรณีศึกษาของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยผลการศึกษาพบว่า การให้ข่าวสารแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

แตกต่างกัน ในภาวะวิกฤตต้องปฏิบัติอย่างรวดเร็ว คอยย้ำ และให้ข้อมูลข่าวสารที่มีสาระ คือ ข่าวสารนั้น จะต้องแสดงถึงความอ่อนคลายของเหตุการณ์ จะต้องมีสาระเกี่ยวกับมาตรฐานการแก้ไข การรับรอง การค้าประกัน การชดเชย ทดแทน การฟื้นฟู หรือ การขยายโอกาส การอ่อนคลายกฎเกณฑ์ของทางการ นอกจากนี้จะต้องมีสาระเกี่ยวกับเหตุการณ์และชี้ถึงปัจจัยพื้นฐานอันมั่นคง เพราะนอกจากข่าวสารจากตลาดหลักทรัพย์แล้ว ยังมีข่าวสารอื่นที่อยู่นอกเหนือการควบคุมตลาด จึงไม่ส่งผลดี แต่เป็นการช่วยชะลอ หรือผ่อนปรนผลกระทบได้ ในห้วงเวลาภาวะวิกฤต ผู้รับสารจะต้องการข่าวสารที่รวดเร็ว และมีความถี่มากกว่าปกติ

คุณวดี อึ้งสกุล. (2537). ศึกษา บทบาทของสถานีวิทยุกระจายเสียงในเครือกองทัพบก ในช่วงวิกฤตการณ์ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2535. ผลการศึกษาพบว่า รมโครงสร้างวิทยุกระจายเสียงในเครือกองทัพบก ยึดติดกับระบบราชการ และถูกควบคุมเนื้อหา และกระบวนการออกอากาศ โดยภารกิจหลักเพื่อใช้สนับสนุน กองทัพบก และป้องกันราชอาณาจักร โดยเฉพาะการทำหน้าที่กระบอกเสียงของกองทัพ และเน้นเชิงการหาผลประโยชน์ในแง่การตอบสนองทางธุรกิจ แต่เมื่อบ้านเมืองเกิดวิกฤต สถานีฯ วิทยุ กระจายเสียง กองทัพบก จะมีบทบาทในด้านกระบอกเสียงของกองทัพ ในด้านการระดมสรรพกำลัง เพื่อจัดการภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้น พร้อมกันนี้ เนื้อหาการนำเสนอของ ข่าวสารในช่วงดังกล่าวถูกปิดกั้น และรวมศูนย์แห่งเดียวเพื่อให้ข้อมูลไหลออกในทิศทางเดียวกัน โดยเป็นของฝ่ายรัฐบาลฝ่ายเดียว โดยไม่มีการเสนอรายละเอียดทุกแง่มุม

เกียรติยา ธรรมวิวัฒน์ (2544). ศึกษา การสร้างความเป็นจริงจากการรายงานข่าว เหตุการณ์ในภาวะวิกฤต ในกรณีก่อวินาศกรรมอาคารเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ ประเทศสหรัฐอเมริกาของ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย. การศึกษาพบว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์ในภาวะวิกฤต จะทำให้ สถานีวิทยุโทรทัศน์ ต้องแปรสภาพการทำงาน โดยเฉพาะการรายงานข่าว การทำรายการพิเศษ ที่ทำรายการเลิกการปกติ ของทางสถานี โดยผ่านกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูงในกองบรรณาธิการ เพื่อนำเสนอเหตุการณ์เฉพาะ ภายใต้วงเวลาที่จำกัด รวมทั้งทุกสถานีต้องรีบรายงานเหตุการณ์ ให้สาธารณชนทราบทันที เพื่อเป็นการช่วงชิงความรวดเร็วในการรายงานข่าวและพบว่า ทุกสถานีข่าวจัดการกับภาวะวิกฤต โดยสร้างความเป็นจริงจากการรายงานข่าว โดยมีสำนักข่าว ซีเอ็นเอ็น เป็นหลัก รวมถึงการนำเสนอข่าวตรงกับสภาพความเป็นจริง ที่มีผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้ความสามารถ และเหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ

สาธินี ชัยพันธ์ (2544). ศึกษา การบริหารงานข่าวโทรทัศน์ : ข่าว 9 อ.ส.ม.ท ผลการศึกษา ปัจจัยแวดล้อมภายในส่งผลต่อการบริหารงานข่าวมากที่สุด คือ ปัจจัย การจัดการ, ความเป็นวิชาชีพ, ปัจจัยแวดล้อมภายนอก พบว่า ปัจจัยเหตุการณ์และกระแสวัฒนธรรม สถานีโทรทัศน์คู่แข่ง รวมถึงความนิยมของผู้ดูที่มีต่อรายการส่งผลจากรายได้จากการโฆษณา และอนาคตปัจจัยภายนอก

จากการควบคุมด้านกฎหมายและการเมือง สถาบันสังคมจะส่งผลต่อการบริหารงานข่าว รวมทั้งการบริหารงานข่าวระดับชาติ (Nation Oriented) ไม่แสวงหากำไร แต่การบริหารงานข่าวระดับนานาชาติ หรือระดับโลก (Global Oriented)

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัย “การการนำเสนอข่าวภาวะวิกฤต คลื่นสึนามิ ของโทรทัศน์ไอทีวีกับการเปิดพื้นที่สาธารณะ ศึกษาเฉพาะกรณีการพัฒนาบ้านน้ำเค็ม จ.พังงา” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) ด้วยวิธีการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group Interview) เพื่อศึกษาการบ่งชี้การนำเสนอข่าว ธรรมชาติพิบัติ และการเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี และการพัฒนาหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ภัยพิบัติในครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

3.1.1 แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ที่นำมาศึกษาวิเคราะห์ในการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. หนังสือสึนามิของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
2. บทความหนังสือพิมพ์รายวัน

3.1.2 แหล่งข้อมูลประเภทโสตทัศนวัสดุ

1. บันทึกเหตุการณ์สึนามิของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
2. ภาพข่าวการออกอากาศในช่วงเหตุการณ์สึนามิระหว่างวันที่ 26 -31 ธันวาคม 2547

3.1.3 แหล่งข้อมูลสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต

1. เว็บไซต์ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี www.itv.co.th

3.1.4 แหล่งข้อมูลประเภท บุคคล ผู้วิจัยได้ขอสัมภาษณ์ แหล่งข้อมูลประเภท บุคคล ได้แก่ ผู้บริหารบริษัทไอทีวี, บรรณาธิการบริหาร, บรรณาธิการข่าวประจำวัน, ผู้ดำเนินรายการ ร่วมมือร่วมใจ และผู้สื่อข่าวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี พร้อมทั้งมีการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม ผู้ประสบภัย ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์บ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา โดยผู้วิจัยได้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ครั้งนี้ด้วย ซึ่งการกระทำครั้งนี้จะอยู่ในฐานะผู้สังเกตการณ์

3.2 การดำเนินงานศึกษาวิจัยมี 3 ลักษณะดังนี้ :

- 3.2.1 การศึกษา ช่วงเหตุการณ์ จาก เทปบันทึกภาพ การออกอากาศรายการข่าว ระหว่างวันที่

26 ธันวาคม 2547 ถึงวันที่ฝังรายงานข่าวประจำวันปกติ โดยศึกษาเพียงบางประเด็นของเหตุการณ์ เพื่อให้ทราบถึง ปัจจัยการบริหารงานข่าว พร้อมกับบทบาทการเปิดพื้นที่สาธารณะ จากรายการ ร่วมมือ-ร่วมใจ ในการบรรเทาสาธารณภัยต่อผู้ประสบภัย และเทปบันทึกภาพรำลึกเหตุการณ์สึนามิของ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ที่ศึกษาการจำลองภาพรวมเหตุการณ์ และคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารจนถึง เจ้าหน้าที่ไอทีวีที่เกี่ยวข้องกับ เหตุการณ์

3.2.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth interview) เพื่อต้องการศึกษา แนวทางการนำเสนอข่าวช่วงสภาวะวิกฤต เหตุการณ์คลื่นสึนามิ และการบรรเทาสาธารณภัย ของสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี โดยผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหาร และบรรณาธิการข่าว รวมทั้งผู้ประกาศข่าว ผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ที่เป็นผู้ที่อยู่ร่วมในเหตุการณ์ และการตัดสินใจต่อในเนื้อหาของรายการที่ ออกอากาศต่อสาธารณะ รวมถึงการสะท้อนภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เกิดภัยพิบัติ

3.2.3 การสัมภาษณ์ แบบกลุ่ม (Focus group) จากกลุ่มประชากร เช่น กลุ่มประชาชนที่สูญเสียทรัพย์สิน, กลุ่มประชาชนที่สูญเสียบุคคลในครอบครัว และกลุ่มประชาชนที่ได้รับความช่วยเหลือ จาก สถานีไอทีวี และตัวแทนผู้นำชุมชน และผู้ประสบภัย ที่บ้านน้ำเค็ม อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth interview) เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น ระหว่างที่เกิดเหตุการณ์ และ หลังการมี การบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงผลกระทบของสื่อ ที่มีต่อ ชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน

3.3 แนวการตั้งคำถาม

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เป็นคำถามปลายเปิด โดยคำถามแต่ละข้อจะกำหนดขึ้นเพื่อให้ได้คำตอบในแต่ละด้านและเป็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูง และผู้บริหารงานฝ่ายข่าว ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี และชาวบ้านน้ำเค็มที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิ โดยมีแนวคำถามดังต่อไปนี้

3.3.1 แนวคำถามที่เกี่ยวข้องสำหรับผู้บริหาร และบรรณาธิการ ฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

1. ปัจจัยแวดล้อม ภายในองค์กรและภายนอกองค์กร มีผลต่อการนำเสนอข่าวในภาวะวิกฤตประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. วิธีการจัดการบริหารงานข่าว ในช่วงเหตุการณ์สึนามิ อย่างไร
3. กำหนดบทบาทของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ในช่วงเหตุการณ์สึนามิอย่างไร และมีผลในแง่บวกและแง่ลบ ในทางธุรกิจอย่างไร รวมถึงผลตอบสนองในทางบวกและลบอย่างไร ของผู้ชมไอทีวีในช่วงเหตุการณ์สึนามิ

4. ผลประโยชน์ทางธุรกิจ มีผลต่อการตัดสินใจในการกำหนดรายการร่วมมือร่วมใจช่วยเหลือผู้ประสบภัยหรือไม่

5. บทบาทสื่อมวลชน มีผลอย่างไรต่อการนำเสนอข่าวอย่างไร

6. การตัดสินใจ เปิดรายการร่วมมือร่วมใจ เพื่อเป็นสื่อกลางในการช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยสึนามิ มีปัจจัยอย่างไรบ้าง

7. รายการร่วมมือ ร่วมใจ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ชมรายการอย่างไร

8. สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ประเมินการกำหนดทิศทางให้ ไอทีวี เป็นทีวีแห่งการบรรเทาสาธารณภัยอย่างไร และถือว่าการประสบความสำเร็จหรือไม่ อย่างไร

9. ไอทีวี ได้ให้การช่วยเหลืออย่างไร ต่อชาวบ้านน้ำเค็มอย่างไรบ้าง

10. การตัดสินใจ เปิดพื้นที่รายการร่วมมือร่วมใจ มีผลต่อการตอบสนองของผู้ชมอย่างไร และในอนาคตไอทีวีได้กำหนดบทบาทของสถานีในทิศทางใด

3.3.2 แนวคำถาม ที่เกี่ยวข้องสำหรับ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ดำเนินรายการร่วมมือร่วมใจ ของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี

1. ปัจจัยแวดล้อม ทั้งภายในองค์กร และ ภายนอกองค์กร มีผลต่อการนำเสนอข่าวในภาวะวิกฤตประกอบด้วยอะไรบ้าง

2. วิธีปฏิบัติหน้าที่ และบทบาทของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวในช่วงเหตุการณ์สึนามิ เป็นอย่างไร

3. บทบาทของสื่อมวลชน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมจากผู้ชมรายการอย่างไรบ้าง

4. บทบาทของสื่อมวลชน ทำให้มีผลให้เกิดการพัฒนาบ้านน้ำเค็มอย่างไร

5. รายการร่วมมือร่วมใจ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างไร และมีช่องทางใดบ้าง

6. ผลประโยชน์ทางธุรกิจ มีผลต่อรายการร่วมมือร่วมใจหรือไม่

7. การตอบสนองของ ผู้ชมรายการร่วมมือร่วมใจเป็นอย่างไร

8. ไอทีวี ใช้ช่องทางรายการร่วมมือร่วมใจ ช่วยเหลือชาวบ้านน้ำเค็มอย่างไรบ้าง

3.3.3 แนวคำถาม ที่เกี่ยวข้องกับ การเปิดพื้นที่สาธารณะ กรณีศึกษาเจาะจง ตัวแทนระดับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน หรือ ชาวบ้านน้ำเค็ม แบบไม่เฉพาะเจาะจง

1. ชาวบ้านน้ำเค็ม มีทัศนคติ ต่อสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ผ่านทางรายการร่วมมือร่วมใจอย่างไร

2. ชาวบ้านน้ำเค็ม ได้รับรู้ถึงช่องทางความช่วยเหลือต่อไอทีวีอย่างไร

3. ชาวบ้านน้ำเค็ม ได้รับการช่วยเหลือจาก ไอทีวี อย่างไร ไอทีวีอย่างไร

4. ชาวบ้านน้ำเค็ม พอใจความช่วยเหลือของ ไอทีวีหรือไม่

5. ชาวบ้านน้ำเค็ม มีวิถีชีวิตและได้รับการพัฒนาอย่างไรบ้าง

3.4 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยเจาะจงกลุ่มตัวอย่าง และใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง คัดเลือกโดยกำหนดเป็น ผู้บริหารระดับสูง และผู้บริหารระดับกลาง และผู้ปฏิบัติการ รวมทั้งกลุ่มผู้ประสพภัยที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ คลื่นนามิถล่ม 6 จังหวัดภาคใต้ จำนวน 21 คน และกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน จากการให้สัมภาษณ์ในหนังสือบันทึกเหตุการณ์สึนามิ จำนวน 4 คน ทั้งหมดจำนวน 25 คน มีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 กลุ่มผู้บริหารระดับสูงของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีประกอบด้วย 3 คน

1. ประธานกรรมการสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เป็นผู้มีบทบาท กำหนดทิศทางให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวี เปลี่ยนบทบาทจากสถานีข่าว เป็นสถานีแห่งการบรรเทาสาธารณภัย และทำให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวีมีบทบาทในการจัดตั้งหมู่บ้านไอทีวี และกองทุนความช่วยเหลือผู้ประสพภัย (นิวส์นั้รง บุญทรงไพศาล, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2549)

2. ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เป็นผู้กำหนด นโยบาย และ ทิศทางข่าวของไอทีวี ในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ และลงพื้นที่ในการนำความช่วยเหลือต่อผู้ประสพภัย (อัชฌา สุวรรณปากแพรก, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2549)

3. รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าววางแผนและพัฒนา และอดีตบรรณาธิการฝ่ายข่าว ช่วงเหตุการณ์สึนามิ เป็นผู้สั่งการและบังคับบัญชาการทิศทางการข่าวของไอทีวี โดยดูภาพรวมของการนำเสนอข่าวทั้งหมด (ฉัตรชัย ตะวันธรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

3.4.2 กลุ่มผู้บริหารระดับกลางของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ไอทีวีประกอบด้วย 2 คน

1. บรรณาธิการข่าวประจำวัน เป็นผู้ที่ควบคุมการออกอากาศในวันเกิดเหตุการณ์ และได้รับการสั่งการจากนโยบายในการนำเสนอข่าว ภาวะวิกฤต (อำไพ โพธิ์ชัยรัตน์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

2. บรรณาธิการข่าวภูมิภาค กำหนดการปฏิบัติการและ สั่งการ การทำงานของ นักข่าวในพื้นที่ทั้งหมด (นุกูล อนุโต, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

3.4.3 กลุ่มผู้ปฏิบัติงานของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในเหตุการณ์ สึนามิ ประกอบด้วย 4 คน

1. พิธีกรรายการ “ร่วมมือ-ร่วมใจ” ซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินรายการ เพื่อนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร และ การเปิดพื้นที่สาธารณะ (วันชัย สอนศิริ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

2. พิศิกรรายการ “ร่วมมือ-ร่วมใจ” ซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินรายการ เพื่อนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร และ การเปิดพื้นที่สาธารณะ (ศศิวรรณ เลิศวิริยะประภา, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)
3. โปรดิเวเซอร์ รายการ “ร่วมมือ – ร่วมใจ” มีหน้าที่ในการกำหนดทิศทางและประเด็น ในการออกอากาศ(กานดา สุขเกษม, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)
4. พนักงานฝ่ายขายสถานีโทรทัศน์ไอทีวี และมีหน้าที่ในการดูแล รายได้จากการ โฆษณา ของสถานี (บัณฑิต คลังหิรัญ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2550)

3.4.4 กลุ่มผู้ปฏิบัติงานของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในช่วงเหตุการณ์สึนามิ

(ข้อมูลมาจากหนังสือบันทึกเหตุการณ์สึนามิจำนวน 4 คน)

1. อนันต์ อัครวนนท์ อดีตผู้อำนวยการฝ่ายข่าว หน้าที่รับนโยบายจากผู้บริหารระดับสูงและกำหนดทิศทางของฝ่ายข่าวในช่วงเหตุการณ์สึนามิ
2. จิรายุ ห่วงทรัพย์ บรรณาธิการสกายนิวส์ และผู้ประกาศข่าวภาคสนาม หน้าที่รายงานข่าวความเสียหายโดยใช้การถ่ายภาพความเสียหายจากเฮลิคอปเตอร์ (Sky News)
3. ชีระ รัตนอนันต์ผล ผู้ประกาศข่าวในสถานี ในช่วงเหตุการณ์สึนามิ
4. มนตรี อุดมพงษ์ ผู้สื่อข่าวภาคสนาม ที่ลงไปทำหน้าที่รายงานข่าวในพื้นที่ ที่เสียหาย ในช่วงเหตุการณ์สึนามิ

3.4.5 กลุ่มผู้นำท้องถิ่น และ ผู้นำชาวบ้าน รวมถึงประชาชนที่ได้รับความเสียหายในหมู่บ้านน้ำเค็ม อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา อยู่ในเหตุการณ์ 8 คน

1. ประชาน อบต.บ้านน้ำเค็ม มีบทบาทเป็นผู้ประสานงานกับส่วนราชการ และ ให้การช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ และ จัดระเบียบเหตุการณ์ต่อประชาชน เช่นการจัดหาที่อยู่อาศัยชั่วคราว และจัดหาปัจจัย สี่เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย (ชัยณรงค์ มหาแร่, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)
2. อบต. บ้านน้ำเค็ม หรือ ผู้นำท้องถิ่น ที่มีบทบาทสูง ในการกำหนดทิศทางการช่วยเหลือประผู้สภภัย และเป็นผู้นำที่แบ่งกลุ่มการพัฒนาในพื้นที่ (ไมตรี กงไกรจักร, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2549)
3. อนันต์ ทองศรีแก้วประธานกองทุนตลาดหลักทรัพย์และผู้ที่บริหารเงินทุนพัฒนาผู้ประสบภัยบ้านน้ำเค็ม อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา จำนวน 10 ล้านบาท (สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)
4. ศักดิ์ดา พันชนศรี หัวหน้ากลุ่มด้านที่อยู่อาศัย (สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)
5. ปัญญา อินตกุล หัวหน้าฝ่ายอาชีพ (สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

วีเป็นผู้ก่อสร้างหมู่บ้านไอทีวี (สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

7. เกษรา ชนะศึก กรรมการหมู่บ้าน ที่สถานีโทรไอทีวีเป็นผู้ก่อสร้างหมู่บ้านไอทีวี (สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

8. ชนะ เกตุเผือก กรรมการกองทุนสมาชิกไอทีวี ที่ได้รับเงินจากกองทุนสนับสนุนจากสถานีโทรทัศน์ไอทีวีและตลาดหลักทรัพย์เพื่อสร้างอาชีพให้แก่ผู้ประสบภัย (สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

3.4.6 กลุ่มชาวบ้านน้ำเค็มที่ไม่เจาะจงกลุ่ม 4 คน

1. พ่อค้าขายของชำในหมู่บ้านน้ำเค็ม เป็นผู้ประสบที่สูญเสียทรัพย์สินและคนในครอบครัวในเหตุการณ์สึนามิ (กิมฮง พุ่มจันทร์, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2549)

2. อาชีพประมงในหมู่บ้านน้ำเค็ม และเป็นผู้สูญเสียเรือประมงและ อุปกรณ์ในการทำประมงรวมทั้งบุคคลในครอบครัวในเหตุการณ์สึนามิ (วิเชียร สัญญากิจ, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2549)

3. อายุ 22 ปี อาชีพเดิม ค้าขายใน หมู่บ้านน้ำเค็ม ผู้ประสบภัยที่ย้ายไปอยู่นอกหมู่บ้านน้ำเค็ม และพักอยู่ในหมู่บ้าน ภรณ์ทิพย์ นาคหิรัญกนก (อุไรรัตน์ พัดตัน, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2549)

4. อายุ 26 ปี ศาสนา คริสต์ เปลี่ยนศาสนาหลังเกิดเหตุ สึนามิ และเป็นผู้ประสบภัยที่พักอยู่ บ้านมูลนิธิปอเต็กตึ๊ง (อังคณา คงกัลป์, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2549)

ผู้วิจัย จะใช้ประสบการณ์ของการลงไปอยู่ร่วมในเหตุการณ์ในฐานะ สื่อมวลชน ประกอบการตั้งคำถามและการสะท้อนภาพเหตุการณ์ในครั้งนี้ด้วย

3.5 กรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย

ตารางที่ 3.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย

วัตถุประสงค์	กรอบทฤษฎี/แนวคิด	ศึกษา	กลุ่มเป้าหมาย
ศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในภาวะวิกฤติเป็นอย่างไร	ปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก	ปัจจัยแวดล้อมภายใน ประกอบด้วย การจัดการ บุคลากร เทคโนโลยี ปัจจัยแวดล้อมภายนอกประกอบด้วย ลักษณะเหตุการณ์สถานี มี ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และ คู่แข่ง	ศึกษาจากกลุ่มผู้บริหาร ไอทีวีและระดับปฏิบัติการ
ศึกษาบทบาทความเป็นสื่อมวลชนของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีว่าได้แสดงบทบาทของตนเองอย่างไรในภาวะวิกฤติ	บทบาทของสื่อมวลชนภาวะวิกฤติ และการตัดสินใจแก้ไขปัญหา	การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในสภาวะวิกฤติ บทบาทของสื่อมวลชน ส่งผลทั้งด้านบวก และ ลบต่อระดับสังคม และ บุคคล	กลุ่มผู้บริหารที่กำหนดทิศทางการออกอากาศ ผู้ดำเนินรายการ พิธีกร ผู้ปฏิบัติงาน

ที่มา : ผู้วิจัยจัดทำขึ้นมาเอง

ตารางที่ 3.2 กรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย

วัตถุประสงค์	กรอบ/ทฤษฎีแนวคิด	ศึกษา	กลุ่มเป้าหมาย
ศึกษาการเปิดพื้นที่ สาธารณะของสถานีโทร ทัศน์ไอทีวีมีลักษณะเป็น อย่างไร ได้ก่อให้เกิดการมี ส่วนร่วมของผู้ชมรายการ อย่างไร	พื้นที่สาธารณะ การมีส่วนร่วมของผู้ชมราย การ เศรษฐศาสตร์การเมืองกับ การเปิดพื้นที่สาธารณะ	ลักษณะของพื้นที่สาธารณะ ลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ ชมรายการ ผลประโยชน์ของธุรกิจมีผล ต่อการเปิดพื้นที่สาธารณะ หรือไม่	ศึกษารายการร่วมมือ ร่วมใจ ศึกษาจากผู้บริหารที่ มีผลต่อการตัดสินใจ ศึกษาจากพิธีกร ศึกษาจากผู้ปฏิบัติงาน
ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการเปิดพื้นที่สาธารณะ ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ที่มีต่อผู้ประสงค์ และ ชุมชนบ้านน้ำเค็ม เป็น อย่างไร	ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้รับ สื่อ อิทธิพลของสื่อก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลง แนวคิดผู้นำความคิด ทฤษฎีสองชั้น	ศึกษาผลทางด้านความเข้าใจ ความรู้ความคิด (knowledge) ผลทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก เกี่ยวกับทัศนคติ และความรู้สึก (affection) ศึกษาผลทางด้านพฤติกรรม ศึกษาผลกระทบทางตรง ทางอ้อม ผลข้างเคียง ศึกษาการสื่อสารที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลง	ศึกษาจากผู้ปฏิบัติงาน งานที่อยู่กับรายการ ร่วมมือร่วมใจชาว บ้านน้ำเค็มผู้ได้รับผล กระทบ

ที่มา : ผู้วิจัยจัดทำขึ้นมาเอง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอข่าว ภาวะวิกฤต คลื่นสึนามิ ของโทรทัศน์ไอทีวี กับ การเปิดพื้นที่สาธารณะที่ส่งผลต่อการพัฒนาน้ำดื่ม จังหวัดพังงา ได้วางรูปแบบของการนำเสนอผลการวิจัยโดยใช้วิธีบรรยาย แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

- 4.1 ประวัติสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
- 4.2 ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวในสภาวะวิกฤต
- 4.3 บทบาทสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวช่วงวิกฤต
- 4.4 การเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
- 4.5 ผลกระทบที่เกิดจากการเปิดพื้นที่สาธารณะที่มีต่อผู้ประสบภัย และชุมชนบ้านน้ำเค็ม

4.1 ประวัติสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

สถานีโทรทัศน์ไอทีวี เกิดขึ้นบนความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน ในเหตุการณ์ความไม่สงบเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2535 ทำให้เกิดแนวคิดที่จะมี โทรทัศน์ช่องหนึ่งที่ให้พื้นที่ประชาชนในการบอกเล่าเรื่องและปัญหา เนื่องจากประชาชนเชื่อว่าโทรทัศน์เสรีจะเป็นช่องทางหนึ่งที่เปิดให้เป็นทางเลือก และเป็นสื่อที่อาศัยทรัพยากรสาธารณะในการประกอบกิจการ ดังนั้นรัฐบาลชั่วคราวของ นายอานันท์ ปันยารชุน จึงมีดำริให้มีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์แห่งใหม่ที่เป็นโทรทัศน์เสรี ปราศจากการควบคุมดูแลจากรัฐ และดำเนินการในรูปแบบการให้สัมปทานของสื่อโทรทัศน์ ในปี 2538 ซึ่งอยู่ภายใต้กรรมสิทธิ์ของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สถานีโทรทัศน์ ระบบ ยู.เอช.เอฟ. ซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์ของเอกชนแห่งแรกในรูปแบบของบริษัทมหาชน จึงเริ่มต้นขึ้นจากการรวมกลุ่มของบริษัทร่วมทุนในนาม “กลุ่มสยามทีวี” บริษัทสยามทีวีคอมมูนิตีเซ็นเตอร์ ได้รับสัมปทานเป็นผู้ดำเนินการสถานีโทรทัศน์ไอทีวี (ITV) มีอายุสัมปทาน 30 ปี และจะต้องจ่ายผลตอบแทนต่อรัฐ เป็นจำนวน 25,200 ล้านบาทตลอดอายุสัมปทาน ซึ่งตามเงื่อนไขที่กำหนดใน ที.โอ.อาร์. ไอทีวี จะเป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีสัดส่วนการเสนอข่าว สารคดีและสาระประโยชน์ ไม่น้อยกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ และรายการบันเทิง 30 เปอร์เซ็นต์ แต่เพราะสภาวะการบริหาร ของไอทีวีที่ต้องมีการระดมทุนในการบริหารอย่างต่อเนื่อง ทำให้ 10 ปีที่ผ่านมา ไอทีวีต้องมี

การเปลี่ยนแปลงผู้ที่ถือหุ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากปัญหาทางการเงินและการบริหารจัดการ โดยในปัจจุบันกลุ่มบริษัทต่างชาติจากประเทศสิงคโปร์ ในนามบริษัท เทลมาเซ็ก เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ ซึ่งเงื่อนไขสัญญาสัมปทานเดิมที่บริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เป็นผู้นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไข ลดสัดส่วนของการออกอากาศเป็นรายการข่าว และสาระเท่ากับรายการบันเทิง ในอัตราส่วน 50 ต่อ 50 เปอร์เซ็นต์

ในส่วนของการข่าว สถานีโทรทัศน์ไอทีวีจะมีจุดเด่นการนำเสนออยู่ที่ความรวดเร็ว ความหลากหลาย และความลึก พร้อมด้วยสีสันและรูปแบบที่กระชับ ข่าวที่มีความสำคัญจะถูกรายงานและวิเคราะห์รอบด้านเพื่อให้ผู้ชมได้เห็นภาพของเหตุการณ์เหล่านั้นอย่างชัดเจน รายงานข่าวของไอทีวีจะให้ความสำคัญของเหตุการณ์ และความเคลื่อนไหวที่มีผลกระทบต่อชีวิตความรู้สึกรวมของประชาชนทั่วไปไม่ว่าจะเป็น สังคม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ ไอทีวีมีความมุ่งหมายที่จะเป็นสถานีโทรทัศน์ของชุมชนต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด และทันต่อเหตุการณ์

“ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี กล่าวถึงความเป็นสถานีโทรทัศน์ไอทีวีว่า จะต้องยึดถือความน่าเชื่อถือและไอทีวีต้องเป็นสถานีข่าว นำเสนอข่าวที่ต้องทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และสิ่งสำคัญจะต้องมีเนื้อหาที่เจาะลึก และมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือต่อสังคม...” (นิวัฒน์ บุญทรง อารังไพศาล, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2549)

สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ผู้อำนวยการฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ประกาศจุดยืนของความเป็นสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี ที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยมีทิศทางในอนาคตว่า

“วันหนึ่ง วันใด ที่ประชาชน หรือครอบครัว เปิดโทรทัศน์โดยกดมาที่ช่อง 6 ซึ่งจะทำให้ไอทีวี เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวที่พวกเขาสามารถพึ่งพาไอทีวี ได้เป็นเหมือนเพื่อน และเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นปากเสียงให้ประชาชน อีกบทบาทหนึ่ง...” (อัมชา สุวรรณปากแพรง, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2549)

นอกจากการเป็นสถานีข่าวเพื่อประชาชน ข่าวที่นำเสนอต้องมีระบบการตรวจสอบความถูกต้องในเรื่องของภาษาที่จะถูกถ่ายทอด เพราะนั่นหมายถึงหน้าตาของสถานีที่ต้องมีการรักษามาตรฐาน

รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าว วางแผนและพัฒนา อดีตรรณาธิการบริหารฝ่ายข่าวไอทีวี กล่าวว่

“การให้ความสำคัญกับการประชุม เพื่อให้มีการรักษามาตรฐานของข่าว โดยสคริปต์ที่ออกอากาศแต่ละช่วงข่าว จะต้องผ่านการรักษามาตรฐานกับความเชื่อถือของสถานี เพราะฉะนั้น สคริปต์ไรเตอร์ จะต้องดูภาษา การนำเสนอ ก่อนออกอากาศ เพื่อคงเส้นคงวา เพราะนี่คือหน้าตาของสถานี” (ฉัตรชัย ตะวันธรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

นอกจากการคัดเลือกข่าวที่นำเสนอ บริษัทไอทีวี จำกัด (มหาชน) ยังเป็นผู้ประกอบกิจการสถานีวิทยุโทรทัศน์ โดยบริหารเวลาออกอากาศทั้งหมด ของสถานีฯ รวมทั้งเป็นผู้ดำเนินการผลิตรายการและจัดหารายการ ขายเวลาโฆษณาให้เข้าเวลาออกอากาศ และแพร่สัญญาณออกอากาศให้ผู้ชมรายการทั่วประเทศตลอดอายุสัมปทาน

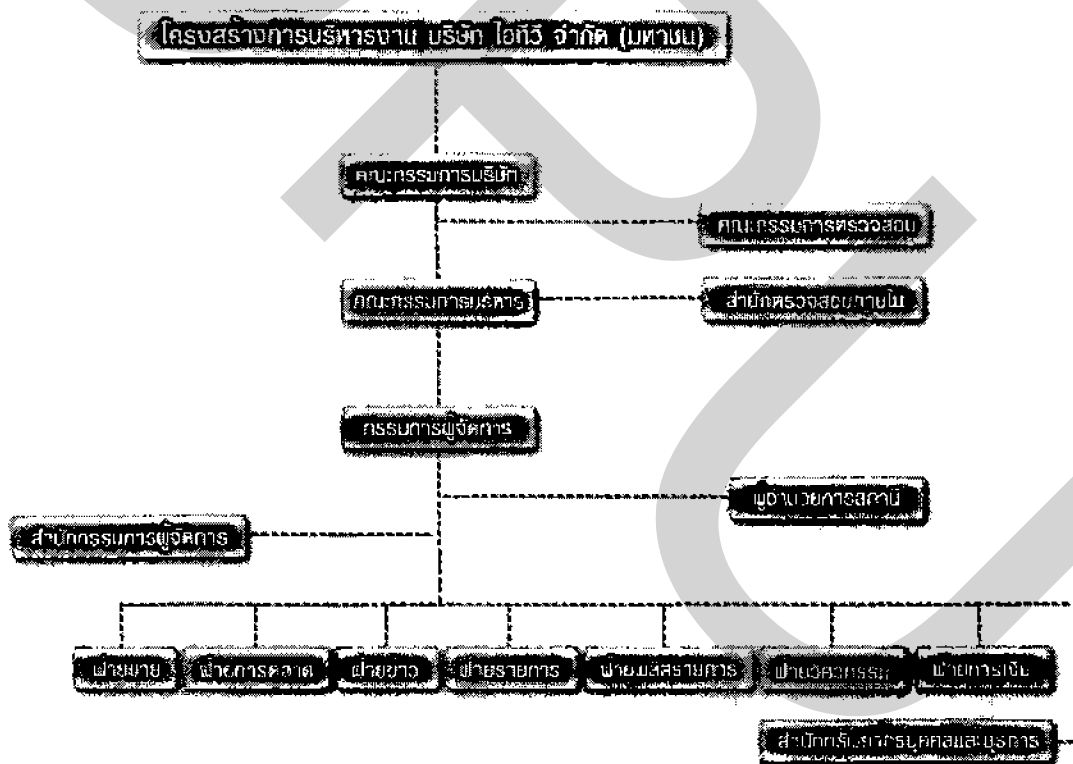
เพราะฉะนั้นผังรายการหลักประจำปีที่ใช้ออกอากาศจะเป็นการจัดวางสัดส่วนรายการแต่ละประเภทเพื่อกำหนดตำแหน่งทางการตลาด (Market Positioning) ของสถานีฯ หลังจากนั้นจึงจัดทำผังรายการออกอากาศของสถานีฯ โดยละเอียด ภายใต้แนวคิดในการจัดผังรายการที่สามารถสร้างพฤติกรรมของผู้ชมให้จดจำวันและเวลาของรายการที่ออกอากาศได้ หรือจัดผังรายการที่ตรงกับกลุ่มผู้ชมเป้าหมายที่ส่วนใหญ่ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ผังรายการที่จัดวาง นั้นจะต้องดึงดูดความสนใจของผู้ชมรายการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยสนับสนุน Rating ของรายการและการขายเวลาโฆษณาของสถานี และเป็นทางเลือกของรายการโทรทัศน์ แต่ละช่วงเวลาซึ่งการวิเคราะห์แนวโน้มความนิยมของผู้ชมในอนาคตโดยทำการสำรวจความนิยม และวิจัยที่จัดทำโดย Nielsen Media Research เป็นองค์ประกอบสำคัญในการวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารายการให้เป็นไปตามความต้องการของกลุ่มผู้ชมเป้าหมายของสถานีฯ และคัดเลือกรายการที่มีคุณภาพและสาระตรงกับความต้องการของผู้ชมส่วนใหญ่ลงผังรายการของสถานี เพื่อดึงดูดจำนวนผู้ชมให้ได้มากที่สุด (รายงานประจำปี บริษัทไอทีวี : Speed & Spice ,2002 : 24)

ดังนั้นการที่ไอทีวีเกิดขึ้นบนเงื่อนไขของสังคมกลางเก่ากลางใหม่ และสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจที่กลายเป็นทุนนิยม แม้เจตนาธรรมของผู้ก่อตั้งต้องการให้ ไอทีวีเป็นสถานีเพื่อประโยชน์แก่สาธารณะ แต่วิธีการก่อตั้งของไอทีวี ที่อยู่บนเงื่อนไขของสัมปทานที่ต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนรัฐตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ทำให้ไอทีวี ประกาศตัวเป็นกิจการโทรทัศน์ที่เป็นธุรกิจ ที่ต้องแสวงหากำไร ไม่ใช่สาธารณะกุศล โดยต้องเป็นสถานีโทรทัศน์ภายใต้นโยบาย “เป็นสถานีที่ดี และมีกำไร”

4.1.1 การจัดการ

โครงสร้างในการจัดการ และการบริหารงานในองค์กรของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี มีการกำหนดขอบเขตการทำงานในโครงสร้างของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน เพื่อให้การทำงานของแต่ละหน่วยงานรับผิดชอบสายงานในความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ และเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร ซึ่งจะทำให้ระบบการบริหารงานมีความชัดเจนตามสายบังคับบัญชา ไม่ทำให้เกิดความสับสนของบุคลากรที่ถือเป็นกลไกในการทำงานในองค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย จึงนับว่าการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานในฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีเป็นกลไกที่สำคัญ เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของระบบให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการตัดสินใจและการสั่งการในการทำงานของฝ่ายข่าว

โครงสร้างการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีมีลักษณะดังนี้

ภาพที่ 4.1 โครงสร้างการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

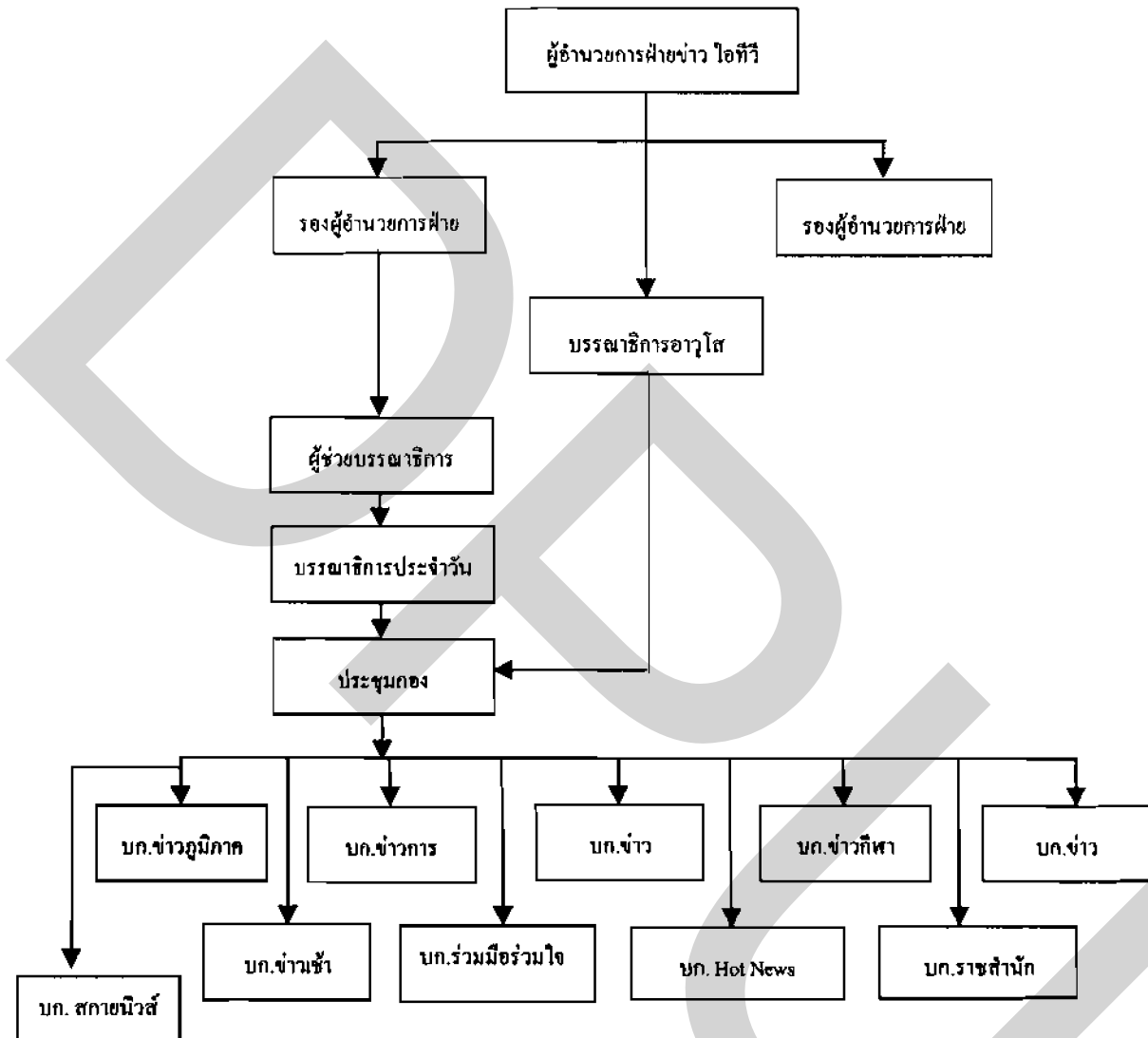
ที่มา : www.itv.co.th

จากโครงสร้างการบริหารงานของ บริษัท ไอทีวี จำกัด(มหาชน) จะเห็นว่าระบบการบริหารงานของทุกฝ่ายจะขึ้นตรงต่อคณะกรรมการผู้จัดการ โดยมีกรรมการผู้จัดการ เป็นผู้มีอำนาจในการบริหารจัดการขององค์กรได้เต็มที่ โครงสร้างการบริหารจัดการจึงไม่มีความซับซ้อนง่ายแก่การบังคับบัญชา สั่งการ รวมถึงการตัดสินใจโดยตรงไปยังฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งฝ่ายต่าง ๆ แม้จะไม่มีหน้าที่ในการกำหนดเนื้อหาของข่าว แต่ก็มีส่วนต่อการสนับสนุนและการส่งเสริมการทำงานของฝ่ายข่าว เพื่อการทำงานในภาพรวมของธุรกิจ ขององค์กรบรรลุตามเป้าหมาย โดยการกำหนดเนื้อหาในการนำเสนอจะเป็นหน้าที่รับผิดชอบตรงของฝ่ายข่าว สำหรับเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิทุกฝ่ายของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) มีส่วนอย่างมากในการกำหนดทิศทางข่าว เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนทั้งประเทศ

4.1.2 การวางแผนงานข่าวในภาวะปกติ

สถานีโทรทัศน์ไอทีวีจะมีการประชุมโต๊ะข่าวแต่ละวัน เพื่อกำหนดประเด็นการทำงาน และการทำข่าวในการเสนอออกอากาศรวมถึงการคัดเลือกข่าวที่น่าสนใจ โดยจะมีการประชุม 3 ครั้งต่อวันในเวลาดังนี้ 10.00 นาฬิกา, 14.00 นาฬิกา และ 18.00 นาฬิกา เพื่อกำหนดทิศทางข่าว และประเด็นข่าว โดยจะต้องมีการหารือที่ประชุมจาก กองบรรณาธิการกลางหรือภาษาข่าว เรียกว่า โต๊ะกลาง ซึ่งการเสนอข่าว จะถูกจัดสรรตามช่วงเวลาข่าวของทางสถานี เช่น เกาะติดข่าวทุก 1 ชั่วโมง, ช่วงภาคเที่ยง, ข่าวภาคค่ำ และข่าวภาคดึก ส่วนรายการของ ฝ่ายข่าวที่เกี่ยวข้องกับรายการ เช่น รายการข่าวเช้าไอทีวี, รายการ Hot news และรายการที่เกี่ยวข้องกับ รายการภาคสังคม เช่น รายการ “ร่วมมือ ร่วมใจ” เป็นต้น จึงทำให้ต้องมีการกำหนดเนื้อหาแต่ละรายการให้สอดคล้องต่อกัน ด้วยการจัดระเบียบวางแผนงานแต่ละช่วงเวลาให้เกิดความชัดเจนระหว่างกัน ถือเป็นนโยบายเบื้องต้นของการบริหารจัดการ

แผนผังการประชุมข่าวในภาวะปกติ

ภาพที่ 4.2 แสดงการประชุมโต๊ะข่าว เพื่อกำหนดทิศทางข่าวรายวัน
ที่มา : สัมภาษณ์ ภัทรชัย ตะวันธรงค์ รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าววางแผนและพัฒนา
และอดีตนายกบริหารฝ่ายข่าว ไอทีวี , 17 สิงหาคม 2549.

จากแผนภาพโครงสร้างการประชุมโต๊ะข่าว เพื่อกำหนดแผนการนำเสนอข่าวประจำวัน โดยจะเป็นการประชุมในระดับหัวหน้างาน และจะมีการกระจายงาน เพื่อนำไปสู่ภาคปฏิบัติ ประโยชน์ของการแบ่งงานและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละโต๊ะข่าว ซึ่งการแยกประเภทโต๊ะต่าง ๆ จะช่วยทำให้งานของแต่ละโต๊ะมีความชัดเจนในสายการบังคับบัญชา และมี

ความคล่องตัว ในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถอธิบายขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรในฝ่ายข่าวที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. ผู้อำนวยการฝ่ายข่าว คือ คุณอัทธมา สุวรรณปากเพร็ก รับผิดชอบ กำกับดูแลเกี่ยวกับนโยบายการบริหารงานฝ่ายข่าวให้เป็นไปตามนโยบายขององค์กรหรือสถานี และมีบทบาทที่สำคัญในการเชื่อมโยงนโยบายขององค์กรมาสู่ภาคปฏิบัติของฝ่ายข่าว และจะเป็นผู้ที่ควบคุมจริยธรรมและ จรรยาบรรณทางวิชาชีพของพนักงานฝ่ายข่าวให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง
2. รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าว (วางแผนและการพัฒนา) คือ คุณฉัตรชัย ตะวันธรงค์ ซึ่งเป็นบรรณาธิการบริหารฝ่ายข่าวในช่วงเกิดเหตุการณ์ธรณีพิบัติ เมื่อมีการปรับเปลี่ยนเข้ารับผิดชอบด้านการนโยบายและการวางแผนและพัฒนาฝ่ายข่าวเพื่อบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร โดยพัฒนา คำน ข่าว E – NEWS ซึ่งเป็นข่าวที่จัดขึ้นโดย ฝ่ายระบบ เว็บไซต์
3. รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าว(สนับสนุนการผลิตรายการ) คือ คุณกิตติ สิงหาปัด รับผิดชอบงานด้านการสนับสนุนการผลิตข่าว ทั้งการรายงานข่าวภาคปกติและรายงานข่าวด่วน รวมทั้งควบคุมบริหารจัดการงานของผู้ประกาศ และช่างภาพให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำหน้าที่เป็นพิธีกรหลักในรายการ HOT-NEWS
4. บรรณาธิการบริหาร (ไม่มีการแต่งตั้งผู้มาดำรงตำแหน่งนี้ หลังจากมีการปรับเปลี่ยน คุณฉัตรชัย ตะวันธรงค์ เมื่อปี 2548 -2549)
5. ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร (สนับสนุน) คือ คุณฉัตรรัศม์ ปิยทัศน์สิริ ดูแลงานของบรรณาธิการข่าวก้าว หรือ รีไรท์เตอร์ รับผิดชอบ งานด้านการตรวจสอบคุณภาพข่าว ด้านภาษา และการเรียบเรียงข่าวทั้งภาพและเสียงให้เป็นไปตามนโยบายของทางสถานีโทรทัศน์ ไอทีวีเป็นสถานีโทรทัศน์ ที่เชื่อถือได้ และมีมาตรฐาน
6. ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร (ภูมิภาค) คือ คุณอนุช อนุโต อดีตบรรณาธิการข่าวภูมิภาค ในช่วงเหตุการณ์ธรณีพิบัติ รับผิดชอบงานด้านนโยบาย และทิศทางการภายในของกองข่าวกภูมิภาค และศูนย์ข่าวทั้ง 4 ศูนย์ รวมถึงควบคุมบริหารงานและจรรยาบรรณ และจริยธรรมของสตริงเกอร์ทั่วประเทศ
7. บรรณาธิการอาวุโส คือ คุณอลงกรณ์ เหมือนดาว มีบทบาทที่สำคัญในการกำหนดเนื้อหาและทิศทางการข่าวของฝ่ายข่าว และเป็นผู้ที่ให้คำปรึกษาด้านงานข่าวของกองบรรณาธิการ และโต๊ะข่าวทุกโต๊ะ เพื่อดูแล เนื้อหาข่าว การผลิต และการออกอากาศของรายการประเภทข่าวของสถานี
8. บรรณาธิการข่าวการเมือง คือ คุณดวงพร อัสวีไล รับผิดชอบการรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่รับตำแหน่งทางการเมืองเช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

และสมาชิกวุฒิสภา รวมถึงความเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองฝ่ายค้านและรัฐบาล ต่าง ๆ รวมถึงข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานที่ราชการเช่น ทำเนียบรัฐบาล รัฐสภา และหน่วยงานด้านความมั่นคง

9. บรรณาธิการเศรษฐกิจ คือ คุณณภา ศรีประสิทธิ์ รับผิดชอบงานข่าว ที่เริ่มตั้งแต่ระดับนโยบายด้านเศรษฐกิจ จนถึงงานข่าวที่อยู่ในระดับปากท้องของประชาชน รวมถึงความเคลื่อนไหวด้านภาคเศรษฐกิจ และธุรกิจขององค์กรภาครัฐ และเอกชน และรายงานตัวเลขทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นรายวัน เพราะฉะนั้นข่าวเศรษฐกิจถือว่ามีความสำคัญต่อภาพรวมของเศรษฐกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ

10. บรรณาธิการข่าวสังคม คือ คุณประทีป คงสิบ รับผิดชอบงานด้านชีวิตและสังคม ด้านการศึกษาสิ่งแวดล้อม และแรงงานซึ่งเป็นภาพรวมของชีวิตความเป็นอยู่ของคนสังคมไทย รวมถึงภาคนโยบายของ กรุงเทพมหานคร และนักรการเมืองระดับท้องถิ่น สมาชิกสภากรุงเทพ (สท.) และสมาชิก สภาเขต (สข.)

11. บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ คือ คุณชิบ จิตนิคม รับผิดชอบงานด้านนโยบายต่างประเทศ และข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ ในทุกแง่ประเด็นข่าวที่เกิดขึ้นในรอบโลก เพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศย่อมเกี่ยวพันกับประเทศไทยและประชาคมโลก โดยตรวจสอบจากข่าวสารของสำนักข่าวต่างประเทศ และหากเป็นประเด็นที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย และเป็นประเด็นข่าวที่น่าสนใจ จะมีการวางแผนงานและจัดส่งทีมข่าวเดินทางไปทำงานในประเทศที่เกิดเหตุการณ์

12. บรรณาธิการข่าวกีฬา คือ คุณอนุมัติ เวชประเสริฐสุข รับผิดชอบข่าวกีฬา ที่เคลื่อนไหวเกิดขึ้นทุกประเภทกีฬาทั้งในประเทศและต่างประเทศ และหากเป็นมหกรรมกีฬาที่ยิ่งใหญ่ และเป็นที่น่าสนใจของคนในประเทศหรือประชาคมโลก จะจัดส่งทีมข่าวไปเพื่อรายงานสด หรือรายงานข่าวในแวดวงกีฬา

13. บรรณาธิการข่าวราชสำนักคือ คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง รับผิดชอบงาน และติดตามรายงานของ พระบรมวงศานุวงศ์ ทุกพระองค์ ที่เกี่ยวกับงานพระราชพิธีที่สำคัญ และพระราชกรณียกิจในพระราชสำนักของสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อรายงานให้พสกนิกรชาวไทยได้รับทราบถึงการออกปฏิบัติภารกิจเพื่อปวงชนชาวไทย และให้ประชาชนได้รับรู้ถึงความเสียสละอันยิ่งใหญ่ของทุกพระองค์เพื่อให้จงรักภักดีต่อ สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

14. บรรณาธิการข่าวอาชญากรรมคือ คุณพรเลิศ ยนต์ศักดิ์สกุล รับผิดชอบการทำข่าวที่เกี่ยวข้องกับข่าวที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมาย อุบัติเหตุ ฆาตกรรมและภัยอันตรายที่ทำให้เกิด การสูญเสียทั้งชีวิต และทรัพย์สิน

15. บรรณาธิการร่วมมือร่วมใจคือ คุณพนม บุญสาถิ์ คุณเกรียงพิศชอบรายการร่วมมือร่วมใจให้บรรดาตามเป้าหมายของรายการ ที่จะป็นสื่อกลางในการประสานงานกับหน่วยงานทั้งราชการ ,เอกชน และบุคคล รวมถึงรับเรื่องราวร้องทุกข์เพื่อขจัดความทุกข์ของประชาชน และให้คำปรึกษาและใช้กฎหมายเป็นทางออกในการปัญหาที่เกิดขึ้น

16. บรรณาธิการข่าว HOT NEWS คือ คุณพีระวัฒน์ ธรรมมะโน รับผิดชอบรายการ HOT NEWS โดยจะเป็นรายการสารคดีเชิงข่าว ที่จะขยายประเด็นข่าวรายวัน และเจาะลึกในประเด็นข่าวที่เป็นข่าวใหญ่ และข่าวที่ประชาชนให้ความสนใจความรอบด้าน และครอบคลุมทุกประเด็น ซึ่งจะให้ความสำคัญในเนื้อหา การนำเสนอภาพและเสียง เพื่อให้ประเด็นข่าวมีความครบถ้วนและสมบูรณ์สู่สายตาประชาชน

17. บรรณาธิการข่าว SKY NEWS คือ คุณจิรายุ ห่วงทรัพย์ รับผิดชอบดูแลครอบคลุมข่าวทางภาคอากาศ โดยเน้นภาพข่าวมุมสูง และข่าวรายงานพิเศษ เจาะลึกจากพื้นที่และข่าวเหตุการณ์ปัจจุบันทันด่วน เช่นข่าวสึนามิ ทีมข่าว Sky news เป็นชุดแรกที่ได้รับคำสั่งการให้ลงไปในพื้นที่ประสบภัย

18. บรรณาธิการข่าวประจำวันคือ คุณอำไพ โพธิ์ชัยรัตน์ และ คุณเขาวนัวัฒน์ วณิชพันธ์ รับผิดชอบในการควบคุมการออกอากาศของข่าวเที่ยง และข่าวค่ำรวมถึงรับผิดชอบในการควบคุมจัดทำ Rundown ข่าวที่ใช้้ออกอากาศประจำวัน และข่าวเหตุการณ์ โดยเป็นผู้จัดลำดับความสำคัญข่าวที่มีอำนาจในการเพิ่มหรือยกเลิกข่าว ซึ่งจะทำงานประสานกับแผนกข่าวอื่นเพื่อออกอากาศ

การประชุมโต๊ะข่าวจะประชุมเฉพาะวันทำงานปกติวันจันทร์ถึงวันศุกร์ และจะยกเว้นในวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดราชการ เนื่องจากแต่ละโต๊ะข่าวจะมีผู้ปฏิบัติการเพียงครั้งหนึ่งจากวันทำงานปกติ โดยจะมีบรรณาธิการประจำวัน แต่ละภาคข่าวเป็นผู้รับผิดชอบดูแลการจัดข่าวเพื่อออกอากาศ

ผู้อำนวยการฝ่ายข่าววางแผนและพัฒนา และอดีตบรรณาธิการบริหารฝ่ายข่าว ไอทีวี ระบุว่า

“การวางโครงสร้างการบริหารงานในฝ่ายข่าว เพื่อให้ในแต่ละวันมีการกำหนดทิศทางการข่าวที่ชัดเจน ซึ่งจะทำให้ระดับหน้างานมีทิศทางในการกำหนดประเด็นรายวัน รวมถึง โดยในระดับผู้อำนวยการฝ่ายข่าว และบรรณาธิการบริหารสามารถที่จะเพิ่มเสริมประเด็นข่าวในแต่ละวันได้ เพื่อให้เนื้อหาของกรนำเสนอมีความเข้มข้น และงคนโยบาย ความลึกและแตกต่าง เพราะต้องคำนึงถึงคู่แข่งจากช่องอื่นด้วย ที่จะป็นตัววัดงานของไอทีวี” (ฉัตรชัย ตะวันธรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

ผู้จัดการแผนกประสานงานออกอากาศและบรรณาธิการข่าวประจำวัน กล่าวว่า

“ในสภาวะการทำงานปกติของฝ่ายข่าว ก่อนที่จะมีการออกอากาศ แต่ละวัน จะต้องมีการประชุมข่าวประจำวัน เพื่อกำหนดประเด็นข่าว และจัดสรรเวลา และ เลือกข่าวในการออกอากาศ แต่ละวัน โดยเฉพาะข่าวภาคเที่ยง และข่าวภาคเย็น รวมทั้งประเด็นข่าวในวันถัดมา” (อ่าไฟโพธิ์ชัยรัตน์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

สถานีโทรทัศน์ไอทีวีมีบทบาทหน้าที่ชัดเจนในการนำเสนอข่าวเพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก โดยมีสายงานการบังคับบัญชาที่ชัดเจนสามารถสนับสนุนการผลิตข่าวให้มีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานี

4.2 ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวในภาวะวิกฤตของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

การนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ ในภาวะปกติจะมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อองค์กร จนทำให้ต้องปรับตัวซึ่งแยกเป็นปัจจัยแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกอยู่ไม่มากนัก หรือแทบจะไม่มี แต่เมื่อมาเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยภายนอกและเป็นปัจจัยหลักซึ่งกระทบโดยตรงต่อการปรับตัวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในการนำเสนอข่าว ดังนั้นจึงจะศึกษาว่า ปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก มีผลต่อการปรับตัว รวมทั้งมีส่วนสนับสนุนต่อการนำเสนอข่าวในช่วงเหตุการณ์สึนามิ ดังต่อไปนี้

4.2.1 ปัจจัยแวดล้อมภายใน

ในภาวะวิกฤต การนำเสนอข่าวภัยพิบัติ สึนามิเป็นการทำงาน ลักษณะการสั่งงานแบบฉุกเฉิน ผ่านระบบการสั่งการที่ยังยึดโยงตามนโยบายเดิมเป็นหลัก ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่เหมือนในภาวะปกติ ทำให้ต้องมีการประเมินสถานการณ์อยู่อย่างต่อเนื่อง และเตรียมความพร้อมทุกส่วนงานให้สอดคล้องกับนโยบาย เพื่อยามที่เกิดสถานการณ์เร่งด่วนจะต้องมีการดำเนินการเพื่อให้การรายงานเกิดขึ้นอย่างทันห่วงที่และคล่องตัวมากที่สุด กรณีเหตุการณ์สึนามิ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ได้ระดมทีมงาน บุคลากร และอุปกรณ์ เทคโนโลยี เพื่อรายงานสดจากพื้นที่อย่างรวดเร็ว และเกาะติดสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง จนกว่าเหตุการณ์จะคลี่คลายลง โดยปัจจัยแวดล้อมภายในที่ต้องปรับตัวประกอบด้วย

ระบบการบริหารงานจัดการองค์กรของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้ถูกปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยยึดหลักความคล่องตัวในการทำงาน และ เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุด และผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการกำหนดทิศทางของนโยบาย

สถานี ในช่วงการเกิดภาวะวิกฤต จึงทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและตัดสินใจในการทำงานของ ฝ่ายข่าวอย่างเป็นระบบ และเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

ผู้จัดการแผนกประสานงานออกอากาศ และ บรรณาธิการข่าวประจำวัน กล่าวว่า

“เริ่มเข้าเรื่องของสึนามิ ประมาณต่อข่าวภาคเที่ยง เพราะตอนสิบโมง และ สิบเอ็ด โมง เราเล่นเรื่องแผ่นดินไหว เริ่มมีภาพและแนวใจเราเลยเล่นเรื่อง สึนามิ แต่ไม่ได้ชี้ชัดว่าสึนามิ จากนั้นเริ่มมีการประชุมของกลุ่มผู้บริหารระดับหัวหน้างานเข้ามาในสถานี เริ่มมีการบัญชาการสั่ง งาน เฮลิคอปเตอร์ขึ้นบิน SKY NEWS และเริ่มมีการวางแผนเรื่องของการเดินน้ำมัน ที่สุราษฎร์ธานี เพื่อที่จะได้ภาพก่อนคำ และมีการเจาะจงว่า เกิดเหตุ สึนามิแน่นอน จึงมีการกำหนดแผนการ ปรับผังรายการ เกาะติดข่าวด่วนทุกครึ่งชั่วโมง เริ่มแรกขอเวลาทุก 5 นาที แต่ตอนหลังเริ่มมีการ รายงานเข้ามาเรื่องจึงไม่มีการจำกัด มีการต่อสายทั้งผู้อยู่ในเหตุการณ์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มีการ เข้าสายรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และ คุณสมิทร ธรรมสาโรช มีกรมอุตุนิยมวิทยา โดยการปรับผังเวลา ใหม่ มีผู้บริหารมาพูดคุยกันที่โต๊ะกลาง รัตนาว์ วางแผนทั้งหมด มีการปรับวิธีการนำเสนอ ขอ โฉมเวลารายการ ยกเลิกรายการเพื่อจะนำมาเกาะติดอย่างต่อเนื่อง” (อาไพ โพธิ์ชัยรัตน์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร และ บรรณาธิการข่าวภูมิภาค กล่าวว่า

“เมื่อก่อนวางแผนในห้องประชุม แต่ตอนนี้เหตุการณ์เร็ว และใหญ่ การยกเลิกข่าว อื่นๆ แทบจะไม่มีข่าวอื่น ๆ การจัดกำลังพลง่ายขึ้น ความคล่องตัวมีสูง การตัดสินใจ ค่อนข้าง อิสระ เชื่อมโยงขบส่วนกลาง” (นุฎล อนุโค, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

การนำเสนอข่าวภัยพิบัติสึนามิ เป็นอีกหนึ่งปรากฏการณ์ที่ชี้ให้เห็นว่า ชั้นในการ บริหารงานของโครงสร้างองค์กรสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้สลายไปชั่วระยะหนึ่ง เพื่อให้เส้นทางใน การบังคับบัญชาสั่งงานสั้นลง สะดวกต่อการปฏิบัติงาน และเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันต่อ เหตุการณ์

ภาพที่ 4.3 ภาพข่าวที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี 29 ธันวาคม 2547

1) บุคลากร

บุคลากรเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญ ในการทำงานขององค์กรโดยเฉพาะในฝ่ายข่าว จำเป็นต้องมีผู้ปฏิบัติงานเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการรายงานข่าว และผลิตข่าวตามสายงานบังคับบัญชาของตนเอง สถานีโทรทัศน์ไอทีวี มีกำลังบุคลากรในฝ่ายข่าวประมาณ 390 คน โดยแบ่งออกเป็นสายงานรับผิดชอบแผนกข่าว 10 แผนก, กองบรรณาธิการ 13 กอง โดยแบ่งเป็น ส่วนงานย่อย ดังต่อไปนี้

1. แผนกธุรการข่าว	มีทั้งหมด 7 คน
2. แผนกผู้ประกาศ	มีทั้งหมด 11 คน
3. แผนกตัดต่อข่าว	มีทั้งหมด 18 คน
4. แผนกช่างภาพและผู้ช่วยช่างภาพ	
- ช่างภาพ	มีทั้งหมด 61 คน
- ผู้ช่วยช่างภาพ	มีทั้งหมด 51 คน
5. แผนก ศูนย์ข้อมูลข่าว	มีทั้งหมด 15 คน
6. แผนก Electronic News	มีทั้งหมด 15 คน
7. แผนกประสานงานออกอากาศ	มีทั้งหมด 9 คน
8. แผนกผู้สื่อข่าว	ส่วนกลางและภูมิภาค มีทั้งหมด 150 คน

หมายเหตุ : ตัวเลขบุคลากรสำรวจเมื่อ ปี 2548 มีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลาปัจจุบัน

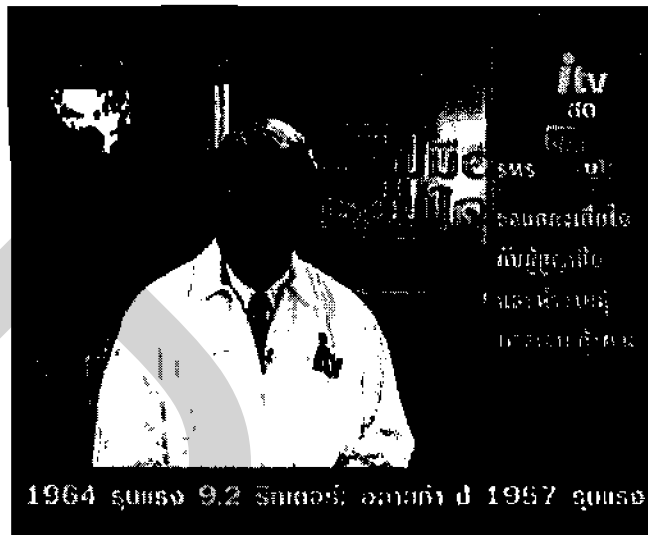
การนำเสนอข่าวสื่อนามิในครั้งนี้ ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีจะทำงานในลักษณะ ระดมบุคลากร ที่สามารถทำงานปฏิบัติงานได้ โดยเน้นบุคลากรหลากหลายรูปแบบเช่น บุคลากรที่เป็นทั้งผู้สื่อข่าวและ เป็นผู้ประกาศข่าวไปรายงานสดตามจุดต่าง ๆ รวมทั้งยังใช้ บุคลากร ด้านอื่นๆ

ภาพที่ 4.4 บุคลากรสถานีโทรทัศน์ไอทีวีระดมกำลังรายงานข่าว เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2547

ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี กล่าวว่า

“ต้องปรับ 100 เปอร์เซ็นต์ การทำข่าว เราเคยมีแบบฉบับในการทำข่าว มีการส่งกองไปทำหรืออะไรต่ออะไรใช่ไหม แต่ตอนนี้เป็นเรื่องของการระดม คือเรียกว่า สงครามไร้รูปแบบ คือใครตอบว่างก็ลงไปนะ ไม่ว่าจะอยู่ข่าวอะไร ข่าวอาชญากรรม ข่าวสังคม เยอะมาก ต้องลงไปหมด ใครเข้าสถานีก็ลงไปเลย แล้วทุกคนก็ยินดีเข้ามา มองเห็นก็อยากไปช่วย.. (นิวัฒน์ ชำรง บุญทรงไพศาล, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2549)

ภาพที่ 4.5 ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ประกาศไอทีวีเป็นสถานีข่าวเพื่อประชาชน
วันที่ 28 ธันวาคม 2547

คุณอนันต์ อัศวนนท์ ผู้อำนวยการฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ไอทีวี กล่าวขอรับว่า เหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ ทำให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวีต้องระดมบุคลากรเพื่อช่วยนำเสนอบริการข่าวเต็มอัตรา และเมื่อพิสูจน์ทราบชัดเจนว่าเป็น มหันตภัยของชาติ ธรรมเนียมปฏิบัติ “สึนามิ” การรายงานข่าวก็เริ่มต้นบนหน้าจอของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ไปสู่โทรทัศน์ทุกบ้านทั่วประเทศพร้อม ๆ กับ การส่งทีมงานออกไปยังพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ ขณะที่พื้นที่ภาคใต้ก็มีการโยกทีมข่าวภูมิภาคทั้งหมดลงไป 6 จังหวัดที่เกิดภัยพิบัติ พร้อมรถถ่ายทอดสดย้ายจากปัตตานีไปภูเก็ต สัมทบกับการถ่ายทอดสดอีก 1 คัน เดินทางจากกรุงเทพฯ ไปจุดหมายปลายทางเดียวกัน ตามด้วยทีมงาน Sky News บินด่วนฉุกเฉินตามหลังไป

ภายในศูนย์บัญชาการข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีก็สามารถระดมพลคนทำงานได้เต็มอัตราทุกฝ่ายทั้งสถานีในช่วงเย็น โดยไม่เหมือนสถานการณ์ข่าวปกติ เพราะไม่รู้ว่าจะงานดังกล่าวจะสิ้นสุดลงเมื่อไหร่ วันไหน ไม่ยกเว้นผู้บริหารระดับสูงของไอทีวีทุกคน. (หนังสือบันทึกเหตุการณ์สึนามิ)

การระดมบุคลากรเต็มอัตราเพื่อรับมือกับเหตุภัยพิบัติสึนามิ ผู้บริหารของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีไม่ได้วางแผนว่าจะต้องบุคลากรคนใดคนหนึ่งที่จะนำเสนอข่าวได้ แต่หมายถึงว่าบุคลากรทุกคนของที่นี่มีความสามารถในการทำงานได้

ภาพที่ 4.6 บุคลากรสถานีโทรทัศน์ไอทีวีระดมความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ

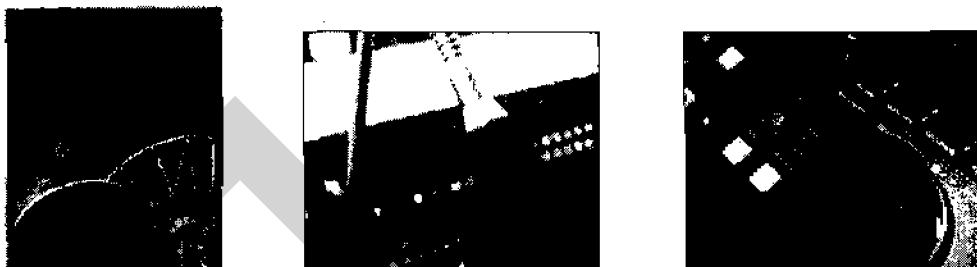
รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าวด้านการบริหาร และอดีตบรรณาธิการบริหารฝ่ายข่าว

“วันอาทิตย์ ซึ่งเกิดเหตุสึนามิยังมั่วอยู่ วันจันทร์มีใหม่ มี แต่เราไม่ได้มาร์กถึงชื่อนาย ก. นาย ข. สิ่งที่เรานึกถึงคือ ต้องมีคนรายงานสด ไม่ใช่ส่งไปแล้วรายงานไม่ได้ แต่ไม่พูดถึงว่าเหมาะสมไม่เหมาะสม แต่เชื่อว่าทุกคนทำได้ มีคนเข้าไปทำงาน ถือไม้ค้ำ ถ่ายภาพ กดปุ่มออกอากาศ” (ฉัตรชัย ตะวันธรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

เหตุภัยพิบัติสึนามิมีผลโดยตรงทำให้บุคลากรทั้งหมดของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีพร้อมจะปรับเปลี่ยนสายการทำงาน และมีความพร้อมและมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การทำงานสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด

2) เทคโนโลยี

การทำงานข่าวโทรทัศน์ ย่อมจะมีความแตกต่างจากสื่อมวลชนแขนงอื่น เนื่องจากการผลิตข่าวที่จะออกอากาศ ในสถานีโทรทัศน์ จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบของอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้นการนำเสนอภาพข่าวที่ต้องการความสะดวกรวดเร็ว และทันสมัย เทคโนโลยีที่ดีจะช่วยสนับสนุนให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น ลดข้อผิดพลาดซึ่งสถานีโทรทัศน์ไอทีวีมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยหลายอย่างคือ

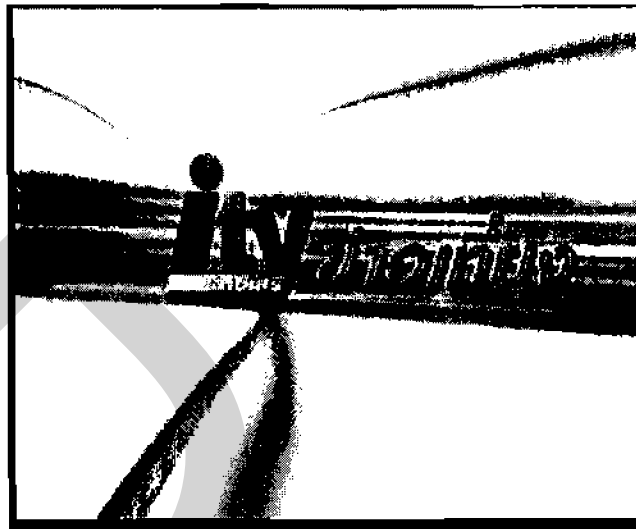
ภาพที่ 4.7 เทคโนโลยีการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
ที่มา : www.itv.co.th

3) ระบบการออกอากาศ

สถานีโทรทัศน์ไอทีวี กำหนดเทคโนโลยีในการผลิตรายการต่างๆ ในสถานี เพื่อสาระและบันเทิงตลอด ไอทีวีได้พัฒนาระบบการทำงานภายในสถานีอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่การเป็นสถานีโทรทัศน์ของไทยแห่งแรกที่ได้นำเทคโนโลยีระบบ Digital Serial Component (DSC) มาใช้งานในกระบวนการผลิตรายการและการส่งผ่านสัญญาณภายในสถานี เพื่อให้ได้คุณภาพของสัญญาณภาพ และเสียงคงไว้เหมือนต้นแบบจึงสามารถสร้างสรรค้งานที่มีความซับซ้อนเป็นอย่างดี

ไอทีวีได้นำอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในกิจการโทรทัศน์ ได้แก่ ระบบ Virtual Studio ซึ่งระบบนี้จะช่วยทำให้การผลิตรายการง่ายและสะดวกขึ้น โดยจะสร้างฉากเสมือนขึ้นด้วย ComputerGraphics2D,3D

รถถ่ายทอดสัญญาณผ่านดาวเทียมระบบดิจิทัล เซลิคอปเตอร์ที่สามารถถ่ายทอดสดภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล และสามารถบันทึกภาพเหตุการณ์ต่างๆ จากมุมสูงซึ่งทำให้ได้รายละเอียดของภาพเหตุการณ์ต่างๆ ได้มากขึ้น

ภาพที่ 4.8 สัญญาณถ่ายทอดภาพข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ในส่วนของการผลิตข่าว ไอทีวีได้พัฒนาไปสู่ระบบที่เรียกว่า Digital News Room ซึ่งเป็นห้องข่าวระบบดิจิทัลที่สมบูรณ์แบบเป็นแห่งแรกในประเทศไทย สามารถผลิตและนำเสนอข่าวให้แก่ผู้ชมได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ ระบบ Digital News Room นี้ช่วยให้ผู้สื่อข่าวในส่วนงานต่าง ๆ สามารถดึงภาพข่าวที่ถูกจัดเก็บไว้ใน Central Storage และ Archive System ของ News Video Server ออกมาใช้งานได้พร้อม ๆ กัน จึงทำให้สามารถผลิตงานข่าวเช่น การเขียน Script ข่าว ดูภาพและบทข่าว งานแปลข่าวต่างประเทศ ตลอดจนการทำ Rundown เพื่อใช้สำหรับการออกอากาศ ได้อย่างสะดวกรวดเร็วและมีคุณภาพ 24 ชั่วโมง ที่เน้นคุณภาพและความทันสมัย เพื่อให้ผู้รับชมรายการต่าง ๆ ได้รับประโยชน์สูงสุด

รายการข่าวของ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี เน้นการพัฒนาคุณภาพ โดยนำระบบงานและอุปกรณ์ที่สามารถเก็บข้อมูลและภาพเป็นระบบดิจิทัล เพื่อให้ภาพข่าวสามารถเก็บ และนำมาใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ในด้านการพัฒนาบุคลากร บริษัทฯ มีนโยบายจัดฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มศักยภาพ ประสิทธิภาพ และความชำนาญเฉพาะด้านให้กับพนักงาน และ บริษัทฯ

ภาพที่ 4.9 ภาพข่าวการระดมความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์สึนามิ

4) ระบบการแพร่ภาพออกอากาศ (www.itv.co.th)

สถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้มีการจัดตั้งสถานีเครื่องส่งสัญญาณโทรทัศน์ในจังหวัดหรืออำเภอต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน พร้อมกับระบบการแพร่ภาพออกอากาศภาคพื้นดิน ใช้คลื่นความถี่ UHF หรือ Ultra High Frequency และใช้มาตรฐานของ Video ระบบ PAL- G ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐาน CCIR โดยช่องสัญญาณย่านความถี่ UHF สำหรับกิจการ

โทรทัศน์ในประเทศไทย ได้จัดสรรไว้ระหว่างช่องที่ 26 ถึง 60 หรือมีความถี่อยู่ระหว่าง 510 ถึง 790 MHz. ระบบเสียงที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวีส่งออกอากาศประกอบด้วยระบบเสียง Mono และ Digital NICAM Stereo ซึ่งระบบเสียง Digital NICAM นี้จะให้เสียงที่มีคุณภาพคมชัดแบบ Stereo และผู้ชมที่บ้านจะสามารถรับฟังเสียง Sound Track ได้จากระบบเสียง Digital NICAM นี้ หากเครื่องรับโทรทัศน์ของผู้ชมที่บ้านมีระบบดังกล่าว

นอกจากนี้ไอทีวีได้พยายามอย่างต่อเนื่องที่จะขยายการส่งสัญญาณโทรทัศน์แพร่ภาพออกไปทั่วประเทศ เพื่อให้ประชาชนทุกพื้นที่ ทั้งในตัวเมืองและชนบทที่ห่างไกล สามารถรับสัญญาณภาพ และเสียงได้อย่างชัดเจนได้รับรู้ข่าวสาร สารบันเทิง ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน โดยระบบเครือข่ายสถานีโทรทัศน์ ไอทีวีได้ขยายระบบเครือข่ายอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ก่อตั้ง จนถึงปัจจุบัน ในปี พ.ศ. 2547 สถานีไอทีวี มีระบบเครือข่ายสถานีส่งสัญญาณภาคพื้นดินเป็นจำนวน 50 สถานี ครอบคลุมประชากรที่ สามารถรับสัญญาณได้ประมาณ 98% ของประชากรทั้งประเทศ

5) การใช้เฮลิคอปเตอร์มาช่วยรายการ

เดือนเมษายน 2546 สถานีโทรทัศน์ไอทีวีทดลองนำ เฮลิคอปเตอร์แบบสองเครื่องยนต์ แบบเทอร์โบเจท ซึ่งเช่าจากบริษัท ซีซังฟลายอิงเวอร์วิส จำกัด เข้ามาใช้ในการทำข่าว การเสนอข่าวด้วยการใช้ เฮลิคอปเตอร์ รายการข่าว SKY NEWS ด้วยความฉับไวในรูปแบบและมุมมองใหม่ ของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ฝ่ายข่าวเฮลิคอปเตอร์ จึงเกิดขึ้นด้วยมุมมองใหม่ให้กับผู้ชมไอทีวี ซึ่งถือเป็นหัวข้อข่าวที่สามารถโอบข่าวได้อย่างฉับไวทันเหตุการณ์ คุงประหนึ่งผู้ชมข่าวไอทีวี ร่วมในเหตุการณ์สำคัญ ซึ่งเหตุการณ์สีนามิ ได้มีการตัดสินใจ ส่งทีมข่าว SKY NEWS ซึ่งเป็นทีมข่าวที่เดินทางรวดเร็วที่สุดลงไปในพื้นที่ประสบภัย

ภาพที่ 4.10 เฮลิคอปเตอร์ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

6) ข่าวด่วน

เมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญ ไม่ว่าจะเกิดเหตุการณ์ ไฟไหม้อุบัติเหตุ หรืออื่น ๆ ในรัศมี 50 กิโลเมตร จากภาครับตี๊กโบหยก และอาคารชินวัตร 3 ริมถนนวิภาวดีรังสิต โดยเครื่องที่แปลงสัญญาณภาพเป็นคลื่นไมโครเวฟที่ส่งสัญญาณอัดโน้มติด้วยระบบ GPS ที่ภาครับใช้เป็นที่รับ

ภาพที่ 4.11 ภาพถ่ายจากมุมบนเพื่อแสดงการเกิดคลื่นยักษ์สึนามิของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

สัญญาณภาพ คลื่นระยะสั้น Sky News สามารถรายงานสดได้ทันที หรือการสนับสนุนทางเทคนิคของทีมข่าวไอทีวี สามารถสนับสนุนรถ DSNG (รถดาวเทียม) เพื่อตั้งจุดรายงานได้ทันทีทั่วประเทศที่มีเหตุการณ์ ด้วยการส่งสัญญาณจาก Sky News มาสู่รถ DSNG และส่งผ่านดาวเทียมมาสู่ผู้ชมทั่วประเทศ

เทคโนโลยีทั้งหมดซึ่งนำมาสู่การออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในปัจจุบัน ได้ถูกนำมาใช้อย่างพร้อมเพียงกับเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ

รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าว ด้านการบริหารและอำนวยการบริหารฝ่ายข่าว

“สถานการณ์แบบนี้ เราจึงมีการขอไฟเขียว เรื่องคน เรื่องเครื่องมือ เราส่งรถ เอสเอ็นจี 4 คัน และงานดาวเทียม ไอพี สตาร์ จำนวน 2 จุด ซึ่งเป็นการระดมทั้งบุคลากรและเครื่องมือ ซึ่งฝ่ายวิศวกรรมก็ทำงานกันอย่างเต็มที่” (ฉัตรชัย ตะวันทรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

ภาพที่ 4.12 ภาพถ่ายแสดงความเสียหายในชีวิตของผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์สึนามิ

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร และ บรรณาธิการข่าวภูมิภาค กล่าวว่า

“อุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยทั้งหมด อุปกรณ์เทคนิคและวิศวกรรมลงไปหมด เฮลิคอปเตอร์ เป็นจุดได้เปรียบของไอทีวี ได้เห็นภาพมุมกว้าง และ ความมุ่งมั่นของทีมงานไอทีวีร่วมมือร่วมใจร่วมแรงกัน” (นุถุช อนุโต, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

ผู้จัดการแผนกประสานงานออกอากาศ และบรรณาธิการข่าวประจำวัน กล่าวว่า

“ในภาพรวมทั้งหมด ถือว่าไอทีวีได้เปรียบเยอะมาก ๆ ในช่วงวันแรก ๆ ภาพที่เห็นเป็นภาพความเสียหาย ต้องยอมรับว่าภาพในช่วงแรกที่ไอทีวีใช้เป็นภาพจากช่องอื่นที่ไอทีวีขอไป แต่ไอทีวีไปเห็นภาพความเสียหาย ภาพเรือลอยเค็งเค็งอยู่กลางทะเล ในขณะที่ช่องอื่นยังไม่มี เพราะไอทีวีมีเฮลิคอปเตอร์ ไอทีวีมีสกายนิวส์เป็นภาพที่ได้จากมุมอื่นที่ช่องอื่นไม่ได้ ไอทีวีได้ความแตกต่างมาก คือ ไอทีวีได้ความสดได้ภาพที่มีชีวิตอยู่ ณ เดียวนั้น เพราะว่าไอทีวีสามารถใช้สัญญาณไมโครเวฟยิงมาที่รถดาวเทียมแล้วยิงออกอากาศได้เลย เหมือนกับเฮลิคอปเตอร์ไอทีวีเป็น OB อันหนึ่ง ไอทีวีได้ภาพสด ได้มุมมองที่แตกต่าง มุมมองที่กว้างไกลกว่า สามารถออกอากาศได้ตลอดเวลา” (อำไพ โพธิ์ชัยรัตน์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

ผู้อำนวยการฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ยอมรับว่า เทคโนโลยีมีผลทำให้การออกอากาศเหตุภัยพิบัติสึนามิของไอทีวีประสบความสำเร็จ

“คุณได้ภาพดียังไง คุณเอามาออกอากาศไม่ได้ มันก็ไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งนั่นก็คือความสำเร็จของสื่อในการสื่อสารกับผู้ชม” (อัชมา สุวรรณปากแพรก, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2549)

ปัจจัยแวดล้อมภายในทางด้านเทคโนโลยีมีส่วนอย่างมากในการสนับสนุนให้การนำเสนอข่าวภัยพิบัติสึนามิเป็นไปด้วยความฉับไว และทันต่อสถานการณ์คือการทันต่อความอยากรู้ของผู้ชมถึงอันตรายจากเหตุภัยพิบัติสึนามิว่าได้ทำลายความเสียหายกับชีวิต และทรัพย์สินไปมากน้อยเพียงใด

ภาพที่ 4.13 หนึ่งในทีมผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ไอทีวีลงพื้นที่สั่งการการนำเสนอข่าว

4.2.2 ปัจจัยแวดล้อมภายนอก

สถานีโทรทัศน์ไอทีวีเป็นองค์กรสื่อสารมวลชน ที่ต้องเปิดรับสิ่งแวดล้อมซึ่งอยู่รอบๆ องค์กรตลอดเวลา เพื่อที่จะปรับตัวให้มีความเท่าทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สิ่งแวดล้อมภายนอกมีทั้งที่เป็นภาวะวิกฤตชนิดรุนแรงที่ต้องตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง และมีผลกระทบต่อสิ่งอื่น ๆ ซึ่งอยู่รอบตัวดังต่อไปนี้

1) เหตุการณ์สึนามิ

สึนามิ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดคลื่นยักษ์ใต้ทะเล ที่ก่อให้เกิดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์ ซึ่งคำว่า สึนามิ เป็นภาษาญี่ปุ่นแปลว่า Harbour Wave คำแรก “สิ” แปลว่า harbour คำที่สอง “นามิ” แปลว่า คลื่น ปัจจุบันใช้เป็นคำเรียก กลุ่มคลื่นที่มีความยาวคลื่นมาก ๆ ขนาดหลายร้อยไมล์ นับจากยอดคลื่นที่ได้ตามกันไป เกิดขึ้นจากการที่น้ำทะเลในปริมาณเป็นจำนวนมากมาชนมหาศาล ถูกผลักดันให้เคลื่อนที่ไปในแนวดิ่ง ด้วยเหตุมาจากการเคลื่อนไหวของเปลือกโลกส่วนที่อยู่ใต้ทะเลลึก

คลื่นยักษ์สึนามิ ซึ่งถล่มภาคใต้ชายฝั่งทะเลอันดามันในประเทศไทย และประเทศแถบภูมิภาคเอเชียและแอฟริกา เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2547 ทำให้สังคมไทยต้องกลับมาทบทวนหลากหลายแง่มุมตั้งแต่ระบบเตือนภัยของภาครัฐ บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน รวมทั้งความรู้และเข้าใจของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุซึ่งเป็นภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับประชาชนทั่วไป เมื่อย้อนกลับมาทบทวนข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะเห็นว่า คลื่นขนาดมหึมาที่พุ่งเข้าใส่ชายหาด รวมทั้งผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามมามีความแตกต่างจากคลื่นปกติที่พัดเข้าสู่ชายฝั่ง แต่เหตุการณ์ความเสียหายที่เกิดทั้งเลือดเนื้อและวิญญาณของมวลมนุษย์ชาติ มีผลต่อการเสนอข่าวภัยพิบัติโดยเฉพาะ สื่อโทรทัศน์เป็นอย่างไร จากข้อมูลการสัมภาษณ์ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพบว่า มีข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงปัจจัยแวดล้อมภายนอกคือ สถานการณ์ต่างๆของเหตุการณ์สึนามิ ที่มีผลต่อการผลิตข่าวภัยพิบัติของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ที่สำคัญดังนี้

2) เป็นเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น

สื่อมวลชนก็ไม่มีความรู้เรื่องของเหตุการณ์สึนามิที่เพียงพอมาก่อนจึงไม่มีการเตือนภัยเพื่อให้ประชาชนทราบล่วงหน้า

บรรณาธิการข่าวประจำวัน ยอมรับว่า

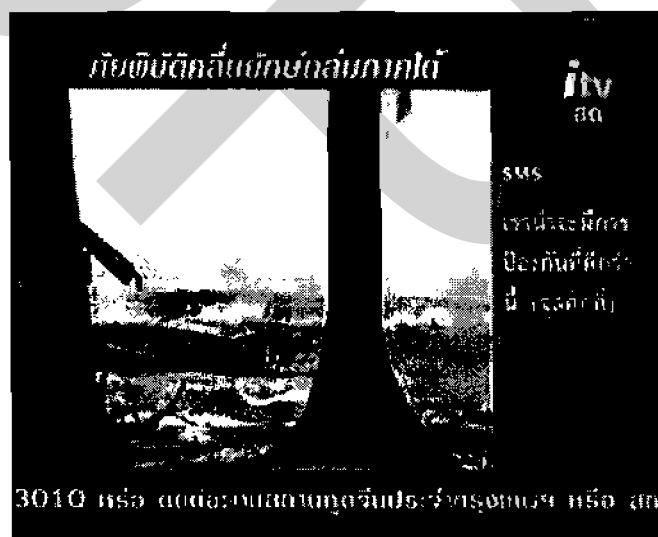
“มีความรู้เรื่อง สึนามิ จาก เหตุการณ์ของคลื่นใต้น้ำ ที่เกิดขึ้นบ่อยๆ ในประเทศญี่ปุ่น ที่มีภูมิประเทศที่เป็นหมู่เกาะ โดยลักษณะการเกิดภัยพิบัติ ดังกล่าวจะเกิดขึ้นหลังเหตุการณ์แผ่นดินไหว ที่จะส่งผลให้ เกิดแผ่นดินไหว ในมหาสมุทร หรือ แผ่นดินไหวในทะเล ที่จะส่งผลให้เกิดคลื่นใต้น้ำ ซึ่งภาษาญี่ปุ่น ใช้คำว่า สึนามิ และก็เคยเกิด ในหมู่เกาะประเทศ ป่าปิว นิวกีนิ หรือหมู่เกาะในอเมริกา ซึ่งไม่คาดคิดว่าจะเกิดในประเทศที่เป็นแผ่นดิน ในภูมิภาคเอเชีย และประเทศในแถบทะเลอันดามัน หลายประเทศ ที่มีผู้ที่บาดเจ็บและเสียชีวิตในเหตุการณ์ครั้งนั้น

ความไม่คาดคิดว่าจะเกิดในประเทศไทย ในระหว่างที่เกิดเหตุการณ์ มีข่าวว่าเป็นแผ่นดินไหว ที่จังหวัดสงขลา และที่อำเภอหาดใหญ่มีการอพยพคนออกจากตัวอาคารตึกสูง แม้แต่ที่อาคารชินวัตร 3 ก็มีกระจกแตก ในโรงพยาบาลบางแห่ง ก็มีการอพยพผู้ป่วยออกจากตึก เป็นความ

เข้าใจในช่วงแรกว่า เป็นการเกิด After short โดยไม่มีใครที่ยืนยันว่าเป็นการเกิด สึนามิ” (คุณอำไพ โพธิ์ชัยรัตน์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าว ด้านการบริหารและอิตีบรรณาธิการบริหารฝ่ายข่าว กล่าวเสริมว่า

“ข้อมูลเบื้องต้นที่ทราบจาก คุณนฤกุล มีคลื่นใหญ่ซัดเข้าหาฝั่ง น้ำท่วมหมดเมือง ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่ยังไม่มีการตรวจสอบ จึงให้หารายละเอียดก่อนที่จะตัดสินใจในการเสนอข่าว โดยให้หาความจริง ซึ่งจากการรับทราบข้อมูลเบื้องต้น ไม่มีคำว่า สึนามิ เกิดขึ้นเลย รู้แต่เพียงว่ามีน้ำท่วมใหญ่ โดยเฉพาะที่เกาะภูเก็ต มีน้ำท่วมสะพานสารสิน ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้” (ฉัตรชัย ตะวันธรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

ภาพที่ 4.14 ลักษณะสำคัญของคลื่นยักษ์สึนามิ

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร และบรรณาธิการข่าวภูมิภาค กล่าวว่

“ปัญหาเบื้องต้นคือไม่สามารถถ่ายทอดให้ผู้ใหญ่ และส่วนกลางได้อย่างชัดเจน เพราะคนไม่รู้จักสึนามิ อธิบายแล้วคนไม่เข้าใจ น้ำทะเลมันเอ่อท่วม พัดพาโรงแรม รีสอร์ท และ ทะหมด มันเป็นสิ่งที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน” (นฤต อนุโต, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

3) เป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิต ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม

ชาวประมง และ ประชาชนในพื้นที่ 6 จังหวัดทางภาคใต้ รวมทั้งเกาะต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ มีความเสียหายหลายด้าน จนไม่สามารถประเมินค่าความเสียหายครั้งนี้ได้หมด

คุณจิรายุ ห่วงทรัพย์ บรรณาธิการข่าวสกายนิวส์ กล่าวว่า

“เขาหลักเหมือนกับเมืองที่ถูกบอมบ์มาใหม่ ๆ คนตายเกลื่อนคนรอดก็เสียชีวิตชั่วขณะเดินมั่วร้องไห้กันระงม ชาวบ้านมาให้ผมประกาศข่าวขอให้เจ้าหน้าที่ไปช่วยลูกและคนในครอบครัวของเขาตามชายหาดตลอดเวลา

ตลอดทั้งวันนั้น พบศพเป็นระยะ ยอดพุ่งสูงกว่าพันศพ รถปิคอัพมูลนิธิคันหนึ่งต้องขนศพกว่า ๒๐๐ ศพ ทับซ้อนกันเป็นชั้น ๆ จนอดสมเพชไม่ได้ ชีวิตคนเราวันหนึ่งแม้จะอยู่ไกลกันครึ่งโลกก็ยังมาทั้งชีวิตที่นี้จนได้” (หนังสือบันทึกเหตุการณ์สึนามิ)

ภาพที่ 4.15 ภาพข่าวรายงานความสูญเสียในเหตุการณ์สึนามิจากพื้นที่ประสบเหตุ

4) เป็นเหตุการณ์ที่ทำให้คนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วม

สึนามิกลายเป็นประเด็นข่าวสาธารณะ ที่ทุกคนในสังคมอยากมีส่วนร่วม และรับรู้ข่าวนี้กันทุกแง่มุม

บรรณาธิการข่าวประจำวัน กล่าวว่า

“ต่างจากปกติมาก เพราะเราอยากเลิกรายการบันเทิงทั้งไปหมด นำเสนอข่าวอย่างเดียว เช่นความเคลื่อนไหว การช่วยเหลือ การค้นหา ผู้สูญหาย ช่วงแรกการเก็บภาพมานำเสนอให้มากที่สุด พร้อมการระดมความช่วยเหลือทั้งการติดต่อหน่วยงานที่มีศักยภาพในการช่วยเหลือ

เช่นสภากาชาดไทย มูลนิธิ ซึ่งเค้ามีความพร้อม โดยการประกาศหน้าจอว่ามีใครที่จะช่วยบ้าง ตรงนี้ขาดส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือทันที เช่นที่วัดย่านยาว หมอพรทิพย์ลงไปบอกว่า ขาดน้ำแข็งแห้งคงศพ ปราบกว่า "ไม่ถึงครึ่งชั่วโมง มีมาในทันที ของถึงมือไม่ถึงวัน" (อาไท โพรซ์ชัยรัตน์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

ลักษณะเด่นของเหตุภัยพิบัติสึนามิ ที่ก่อให้เกิดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างมหาศาล มีผลกระทบโดยตรงต่อความรู้สึกของประชาชนทั้งประเทศ ภาวะวิกฤตรุนแรงครั้งนี้ยังเป็นสิ่งที่สื่อมวลชน ไม่เคยรู้จักมาก่อนจึงไม่สามารถประเมินสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วเหมือนเหตุภัยพิบัติอื่น ๆ ที่คุ้นเคย กล่าวคือ สื่อไม่มีประสบการณ์ในงานด้านนี้ ขณะที่ภัยพิบัติสึนามิเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นใกล้ตัว กระทบกระเทือนและเกี่ยวข้องกับทุกเรื่อง ทำให้ทุกหน่วยงานต้องยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือเนื่องจากขนาดของเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ สถานีโทรทัศน์ไอทีวีในฐานะสื่อที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองของประชาชนจึงถือว่า ภัยพิบัติสึนามิเป็นปัจจัยแวดล้อมภายนอกชนิดรุนแรงที่ต้องปรับตัว และตอบสนองของประชาชนในความอยากรู้ และรายละเอียดของเหตุการณ์ให้ได้มากที่สุด

ภาพที่ 4.16 ภาพข่าวรายงานความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ

4.2.3 ปัจจัยแวดล้อมด้านสังคม

สังคม และ วัฒนธรรมของไทย เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ถูกแสดงออกอย่างชัดเจนต่อเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ โดยลักษณะนิสัยของคนไทย และสังคมไทย มีลักษณะเด่นที่เห็นได้ชัด คือ การมีน้ำใจ และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จึงทำให้เกิดกิจกรรมเพื่อสังคม ซึ่งเป็นการระดมความช่วยเหลือจากทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาคเอกชนและภาคประชาชน โดยสถานีโทรทัศน์ไอทีวีเป็นสื่อกลางรณรงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติสึนามิ

คุณอนันต์ อัครวนนท์ ผู้อำนวยการฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ไอทีวี กล่าวว่า

“ผมไม่เคยเห็นขบวนรถบรรทุกขวเหี้ยมเข้าคิวบนถนนวิภาวดีรังสิตเพื่อมารับของบริจาคที่บริษัท ตรีเพชรอีซูซุ ช้าง ๆ ไอทีวี ลำเลียงออกไปสู่ภาคใต้ 6 จังหวัด โดยที่เจ้าของรถบรรทุกไม่คิดมูลค่า และเต็มใจจะเสียสละเพื่อเป็นกำลังใจให้กับผู้ประสบภัย ขนาดคุณเกียรติ-ศักดิ์ เสนาเมือง นักฟุตบอลชื่อดังผ่านมาเห็นทีมงานร่วมมือร่วมใจของขึ้นรถ สอบถามว่าไม่มีคนช่วยเหลือหรือรับเท่านั้นแหละ เขาก็โทรศัพท์เรียกพรรคพวกนักเตะทีมชาติ มาช่วยขนของลำเลียงขึ้นรถ..

ผมไม่เคยเห็นคนไทยทุกเพศ ทุกวัย เข้าคิวกันมาบริจาคสิ่งของ และเงินมากมาย ที่ไอทีวีหลายวันติดต่อกันอย่างไม่ขาดสาย เพราะแม้ว่าคุณนิวัฒน์ บุญทรงไพศาล ประธานกรรมการบริหารไอทีวี สั่งถอดรายการอื่น ๆ ของสถานีให้เสนอข่าวอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งวัน ยังประกาศรายชื่อคนบริจาคเงิน และ สิ่งของไม่ทันเลย น้ำใจคนไทย พี่น้องร่วมชาตินี้ยิ่งใหญ่ และมหาศาลจริง ๆ ครับ” (หนังสือบันทึกเหตุการณ์สึนามิ)

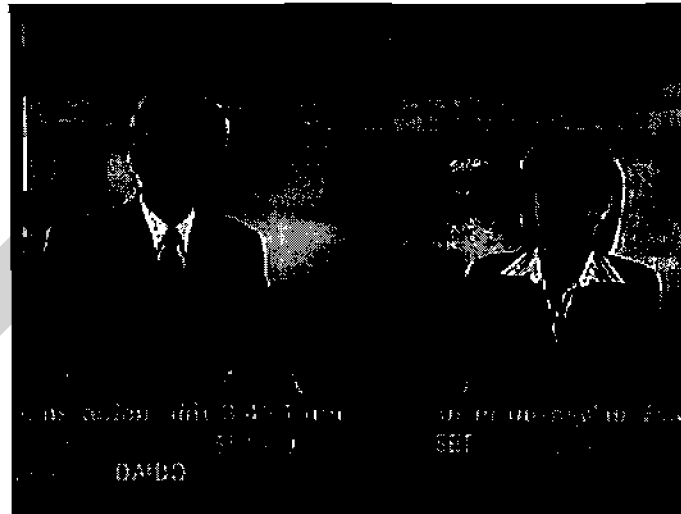
พื้นฐานนิสัยของคนไทยที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจส่งผลให้เกิดกิจกรรมเพื่อสังคมมากมาย ภัยพิบัติครั้งนี้จึงนับว่าเป็นการระดมความช่วยเหลือจากทุกภาคส่วนของสังคม สถานีโทรทัศน์ไอทีวีจึงกลายเป็นสื่อกลางร่วมรณรงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย จนทำให้คนเข้ามาร่วมบริจาคกับไอทีวีมากถึง 220 ล้านบาท

ภาพที่ 4.17 ภาพข่าวรายงานความช่วยเหลือจากทุกองค์กรในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

4.2.4 ปัจจัยแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ

สถานีโทรทัศน์ไอทีวี เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สังคม ต้องการให้ สื่อมวลชน เสนอข่าว โดยอิสระ และสถานีโทรทัศน์ที่เน้นหนักข่าวสาร สาระ มากกว่าบันเทิง ดังนั้นในสัญญาสัมปทานระหว่าง บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) กับสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือ สปน. จึงระบุให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวีต้องเผยแพร่ออกอากาศ รายการข่าว สารคดี และสาระประโยชน์ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และรายการประเภทอื่นรวมถึงรายการบันเทิงไม่เกินร้อยละ 30 ของเวลาที่ออกอากาศทั้งหมด ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกี่ยวกับการสัญญาการสัมปทานและการบริหาร ดังนี้

ภาพที่ 4.18 ภาพการรายงานข่าวตามปกติของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2547 คณะอนุญาโตตุลาการได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดตามข้อพิพาท มีสาระสำคัญดังนี้ ให้สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) ชดเชยความเสียหายโดยชำระเงินให้แก่ไอทีวี จำนวน 20 ล้านบาท ให้ปรับลดผลประโยชน์ตอบแทนเหลือปีละ 230 ล้านบาท ให้สปน. คืนผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำที่ไอทีวีได้ชำระ โดยมีเงื่อนไขระหว่างพิจารณาข้อพิพาทนี้เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2546 จำนวน 800 ล้านบาท โดยคืนให้แก่บริษัท ๆ จำนวน 570 ล้านบาท ให้บริษัท ๆ สามารถออกอากาศช่วงเวลา Prime Time คือช่วงเวลา 19.00-21.30 น. ได้โดยไม่ต้องถูกจำกัด เฉพาะรายการข่าวสารคดี และสารประโยชน์ แต่ต้องเสนอรายการข่าวสารคดี และสารประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด ทั้งนี้ภายใต้ข้อบังคับของกฎระเบียบที่ทางราชการออกใช้บังคับแก่สถานีวิทยุโทรทัศน์โดยทั่วไป

การเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในสัญญาเพื่อจะให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวีสามารถทำกำไรให้ได้มากที่สุดบนพื้นฐานที่ยังคงต้องรักษาไว้คือการเป็นสถานีข่าวเพื่อประชาชน อย่างไรก็ตามการยกเลิกผังรายการทั้งหมดเพื่อเสนอข่าวเหตุการณ์สึนามิเพียงอย่างเดียว ทำให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวีต้องเผชิญหน้ากับรายได้ที่ลดลง

ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี กล่าวว่า

“สมมุติว่าช่วงละคร 1 เดือน เรามีรายได้ 10 ล้าน 20 ล้านบาท รายได้หายไป หรือในช่วงชอตนิวส์ ไม่เกี่ยวกับข่าว ไม่เกี่ยว เพราะมันไปอยู่แล้วใช่ไหม ของเรากถูกหรือเปล่าช่วงเกมส์เศรษฐี แสบปีศาจ อย่างนั้นะ ร่วมกันเดือนหนึ่งร่วมกันก็ 20 กว่าล้าน มันก็ต้องหายไป

แต่ว่ามันไม่มีทางเลือก เมื่อเห็นสถานการณ์อย่างนั้นแล้ว เราอาจจะได้คืนมาบ้างในกรณีที่เราคุยกับลูกค้า เขาก็ยินดีจะลงสปอตในช่วงนั้นๆ ก็ได้คืนมาบ้างแต่ไม่คุ้มหรอก เราถือว่ามันเป็นหน้าที่เป็นช่วงไม่ปกติ ต้องเค็มที่กับมัน ต้องระดมคน ทั้งเวลา ทั้งอุปกรณ์ เครื่องมือทั้งหมด” (นิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2549)

ภาพที่ 4.19 ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ไอทีวีออกโทรทัศน์ชี้แจงความเป็นสถานีข่าว

รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าว ด้านการบริหารและอดีตบรรณาธิการบริหารฝ่ายข่าว กล่าวยอมรับว่า ผลประโยชน์ทางธุรกิจมีผลต่อการตัดสินใจปรับผังรายการในการนำเสนอข่าวครั้งนี้

“เกี่ยวข้องทำให้การตัดสินใจช้าไป เช่นการปรับเรื่องผัง เราต้องชั่งเหมือนกัน เพราะเป็นบริษัท มหาชน จะอะไรก็ได้ ไม่สน ไม่ได้ แต่เราจะทำอย่างไรให้ผลประโยชน์ธุรกิจเสียน้อยที่สุด หรือไม่เสียเลย หรือ ขอมเสียนวันนี้ เพื่อได้วันหน้า นี่คือเหตุผลหลัก ที่ตีเบสกันไม่รู้ก็เสียฟอร์ม ประกอบกับความเป็นสถานีข่าว 8 ปีที่ไอทีวีอยู่มา ต้องเป็นที่พึ่งของคน” (ฉัตรชัย ตะวันธรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

ผู้อำนวยการฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี ได้สนับสนุนความคิดที่ว่า ความเป็นสถานีข่าวของไอทีวีทำให้ต้องตัดสินใจยกผังรายการ แม้ว่าตัวสถานีต้องการเงินมาหล่อเลี้ยงองค์กรก็ตาม

“ต้องยอมรับว่า ไอทีวีเป็นหน่วยงานทางธุรกิจ การทำธุรกิจอยู่ได้ต้องมีสินค้า มีรายการที่จะไปขาย เพื่อมาหล่อเลี้ยงมาดัน และ ดำเนินธุรกิจ เพื่อให้มีกำไร และนำส่วนนั้นมาพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้าสู้กับการแข่งขันได้ ในฐานะที่เราเป็นสถานีข่าว เราเป็นที่พึ่งของสังคม มี

ความชัดเจนตรงนั้น ผมว่าฝ่ายบริหารก็กังวลว่า จะสูญเสียรายได้ขนาดไหน แต่ความกังวลน้อยกว่า ความเป็นห่วงเป็นใยประชาชนที่มีอยู่ตอนนี้ ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่” (อัชฌา สุวรรณปากเพร็ก, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2549)

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีผลต่อการตัดสินใจเรื่องผังรายการของผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ไอทีวีบ้าง แต่อยู่ในระดับที่น้อยจนไม่นับสำคัญ เมื่อเทียบกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ต้องสูญเสียไปกับเหตุพิบัติสึนามิ จึงนำมาสู่การตัดสินใจเปิดพื้นที่สาธารณะ

ภาพที่ 4.20 ภาพข่าวเหตุภัยพิบัติสึนามิถูกนำเสนออย่างค่อเนื่องทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

4.2.5 ปัจจัยแวดล้อมด้านคู่แข่ง

อุตสาหกรรมสื่อโทรทัศน์ในปัจจุบัน มีผู้ประกอบการธุรกิจสถานีวิทยุโทรทัศน์ (ฟรีทีวี) ในประเทศไทยทั้งหมด 7 ราย ยกเว้นกิจการวิทยุโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิก ตามตารางข้างล่าง

ตารางที่ 4.1 แสดงอุตสาหกรรมสื่อโทรทัศน์ (ฟรีทีวี) ในปัจจุบัน

สถานีวิทยุโทรทัศน์	ประเภทใบอนุญาต	ชื่อผู้ประกอบการ
<u>ช่อง 3</u>	สัมปทานรับอนุญาต	บริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด
<u>ช่อง 5</u>	เจ้าของคลื่นความถี่	กองทัพบก
<u>ช่อง 7</u>	สัมปทานรับอนุญาต	บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด
<u>ช่อง 9</u>	เจ้าของคลื่นความถี่	บริษัท อ.ส.ม.ท. จำกัด (มหาชน)
<u>ช่อง 11 และสถานีภูมิภาค</u>	เจ้าของคลื่นความถี่	กรมประชาสัมพันธ์
<u>ไอทีวี</u>	สัมปทานรับอนุญาต	บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน)

ที่มา: ผู้วิจัยจัดทำเอง

อย่างไรก็ตามแม้ว่าไอทีวีต้องเผชิญกับสถานะที่ต้องแข่งขันกับคู่แข่งชั้นอยู่สูงแต่เหตุการณ์สืบทอดทำให้ผู้บริหารไอทีวี ตัดสินใจยกเลิกรายการบันเทิงทั้งหมดเพื่อนำเสนอข่าวสารเต็มพื้นที่ เป็นที่พึงให้กับสังคม

ผู้จัดการแผนกประสานงานออกอากาศ และ บรรณาธิการข่าวประจำวัน กล่าวว่า

“หลายช่องเป็นราชการ เค้าน่าจะทำได้ดีกว่าเรา เค้ากินเงินภาษีประชาชน แต่เราเป็นเอกชนความคล่องตัวในการบริหารงานย่อมมีมากกว่า แต่มองเค้าไม่ได้ไม่ได้ บางสถานีขายบันเทิงอยู่ได้ แต่เราไม่ได้มองว่าจะอะไรปัญหาแต่เรามองว่าจะช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างไร เราไม่ได้เปรียบเทียบคู่แข่งตรงจุดนั้น แต่หลังคู่แข่งทำเหมือนเรา ไม่แปลก แต่ถือว่าเป็นหน้าที่ที่ช่วยกันในสังคม เราก็เดินหน้าของเราไป ซึ่งถือว่าเป็นการแบ่งเบาภาระ” (อำไพ โภชชัยรัตน์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าว ด้านการบริหารและอดีตบรรณาธิการบริหารฝ่ายข่าว กล่าวเปรียบเทียบการทำงานของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี กับสถานีอื่นๆ ว่า

“แรกๆ บีกันแบบช็อคต่อช็อค ใครทำอะไรที่แหลมกว่าเราไหม แข่งกันทุกอย่าง แข่งเร็ว แข่งอุปกรณ์ ใครถึงสถานีก่อนกัน ใครเอาภาพออกก่อน ต้องทำโอเวอร์หนึ่งสต่อปทุกเรื่อง” (ฉัตรชัย ตะวันธรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร และ บรรณาธิการข่าวภูมิภาค กล่าวเสริม ว่า

“เราก็เร็วกว่ามาก ครอบคลุมครบถ้วน แม้ว่าพักหลังจะมีบางช่องเข้ามาทำตาม แต่ด้วยบุคลากรที่เราถึงพื้นที่ก่อน อุปกรณ์ความพร้อมทำให้เราคิดว่าทำได้ดีกว่า ช่องอื่นก็ดี แต่กระบวนการและวิธีการตัดสินใจไอทีวีสมบูรณ์ที่สุด

ไอทีวีประสบความสำเร็จสูงมาก สูงกว่าที่คาดหวังเยอะ เป็นต้นแบบกับการปฏิบัติงานไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน แต่อาจไม่ใช่จุดสำคัญที่สุด แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือการนำเสนอข้อมูลที่เร็ว และครบถ้วน มีส่วนสัมพันธ์กับสังคมมากที่สุด เท่าที่เคยมีมา” (นุกุล อนุโต, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

ภาพที่ 4.21 ภาพการทำงานของบุคลากรสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

การยกผังรายการของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีเพื่อให้ความสำคัญกับนำเสนอข่าวเหตุภัยพิบัติสึนามิเต็มรูปแบบ ทำให้สถานีโทรทัศน์ช่องอื่นต้องปรับตัวเพื่อแทรกรายการข่าวเข้าไปในแต่ละช่วงเวลา

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร และบรรณาธิการข่าวภูมิภาค กล่าวว่า

“ช่องอื่นอาจเคลื่อนไหวช้า แต่ทุกช่องให้ความสำคัญหมด เราอาจจริงจังกว่าให้ความสำคัญกว่าทั้งระดับนโยบายและปฏิบัติ การรวมพลังของเราทำให้เราเหนือกว่าแต่ละส่วน” (นุกุล อนุโต, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าว ด้านการบริหารและอิตีบรรณาธิการบริหารฝ่ายข่าว กล่าวสรุปการทำงานของไอทีวีกับสถานช่องอื่นไว้ว่า

“ในแง่เรื่องมือ ไม่มีใครแพ้ใคร แต่กระดุกข่าวเราเก่งกว่าเปอร์เซ็นต์การชนะเยอะมาก ที่มาจากศักยภาพคน ที่ช่องอื่นแพ้ราบคาบ เพราะไม่ alert และไม่ตัดสินใจในพื้นที่ที่เป็นธุรกิจ เป็นปัญหาใหญ่ ไม่กล้าล่องไปในพื้นที่เชิงพาณิชย์ ไม่กล้าที่จะเข้าไปขยกรายการออก และนำเสนอข่าวเพียงอย่างเดียว แต่เรากล้า” (ฉัตรชัย ตะวันทรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

ความรุนแรงของคลื่นสึนามิซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิตคนและทรัพย์สิน เป็นเหตุผลหลักที่ทำให้ทุกสถานีต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบรายการเพื่อแข่งขันในการนำเสนอข่าว สถานีโทรทัศน์ไอทีวีอาจจะเป็นสถานีโทรทัศน์เพียงสถานีเดียวที่ยินดีที่จะขาดทุนทางธุรกิจ ณ เวลานั้น เพราะความที่สถานีเกิดมาด้วยอุดมการณ์ของการเป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อประชาชน

ภาพที่ 4.22 ภาพข่าวการรายงานข่าวเหตุภัยพิบัติสึนามิของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

4.3 บทบาทสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวช่วงวิกฤต

แนวคิดการเป็นสถานีข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชน จะเน้นการทำงานที่แตกต่างจากสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น นอกเหนือจากเนื้อหาที่เน้นความลึกและแตกต่าง ของแต่ละข่าวที่ถูกนำเสนอต่อสาธารณะแล้ว สถานีโทรทัศน์ไอทีวีจะให้ความสำคัญกับ การรายงานข่าวเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารที่ครบถ้วน รวดเร็ว และฉับไว เช่น ข่าวการเมือง ที่ความเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลง ข้อมกระทบต่อความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชน ข่าวเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตและปากท้องของประชา

ชน และข่าวด้านสังคม ที่เป็นผลพวงต่อสภาวะจิตใจ และสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน โดยเฉพาะข่าวเหตุการณ์ ไม่ว่าจะเกิดขึ้น ต่อสังคมไม่ว่าใหญ่หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพียงเล็ก ๆ ในสังคมก็ตาม งานด้านการช่วยเหลือสังคม เพื่อเป็นที่พึ่งของประชาชน เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ถือเป็นอีกภารกิจอีกด้านหนึ่งที่ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี สร้างบทบาทให้เกิดขึ้นควบคู่กับความเป็นสถานีข่าว และไอทีวีสร้างความเป็นสื่อกลางในการช่วยเหลือสังคม รวมไปถึงเหตุการณ์ที่สร้างความกระทบกระเทือนต่อชีวิตและจิตใจของประชาชนในประเทศไทยคือ เหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิถล่ม 6 จังหวัดที่ติดชายฝั่งทะเลอันดามัน ภาคใต้ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี นับว่ามีบทบาทต่อการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ประสบภัย โดยเฉพาะหน้าที่ของการ นำเสนอข่าวของไอทีวี ซึ่งได้มีการปฏิบัติภาระหน้าที่ ทั้งสถานีข่าวสารที่รายงานเหตุการณ์ และสถานีข่าวที่เป็นสื่อกลางในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ซึ่งเป็นการร่วมแรงร่วมใจที่เกิดจากทุกองคาพยพของหน่วยงานในสถานีไอทีวี ซึ่งล้วนแต่เป็นผลจากการทำงานของบุคลากรฝ่ายข่าว และฝ่ายต่างๆ ของไอทีวีที่มีความมุ่งมั่น ทุมเท และตั้งใจ ที่จะรักษาภาระหน้าที่ที่มีต่อประชาชนทั้งสิ้น

ภาพที่ 4.23 ภาพการนำเสนอข่าวจากพื้นที่ของบุคลากรไอทีวี

4.3.1 บทบาทการจัดการภาวะวิกฤตของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารระดับผู้กำหนดนโยบาย และหัวหน้างานในการ กำหนดการปฏิบัติงานในเหตุการณ์ ภัยพิบัติสึนามิ ทำให้พบว่ามีข้อมูลที่สอดคล้องกับนโยบายในการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี การกำหนดทิศทางและนโยบายการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของฝ่ายข่าว แต่เมื่อเกิดข่าวด่วนหรือข่าวเหตุการณ์ที่จำเป็นต้องมีการดำเนินการนอกเหนือจากอำนาจการบริหารตามสายงานปกติ ฝ่ายบริหารจะเข้ามาเป็นผู้ดำเนินการ

ตัดสินใจ ซึ่งเป็นอำนาจการบริหารตามสายงานการบริหารที่เป็นไปตามนโยบายซึ่งได้กำหนดไว้ เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดังต่อไปนี้

1) ยึดถือนโยบายการบริหารงานข่าวเป็นภารกิจหลัก ไอทีวีมีวัตถุประสงค์หลักที่เกี่ยวข้องกับงานข่าว 2 ประการ คือ การเสนอข่าวเหตุการณ์ที่เกาะติดเหตุการณ์อย่างใกล้ชิด และรวดเร็ว

ประธานกรรมการบริหาร บริษัท ไอทีวี กล่าวว่า

“เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นภาวะที่ไม่ปกติ เป็นเหตุการณ์ที่ต้องตัดสินใจในช่วงนั้น เราจะต้องเกาะติดสถานการณ์จะไปไหนไม่ได้ เพราะในการบริหารการทำข่าวจะต้องจับแบบ 100 เปอร์เซ็นต์ ต้องระดมคน เป็นเรื่องหลักสำคัญ” (นิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2549)

ผู้อำนวยการฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี กล่าวเสริมถึง ภารกิจ การนำเสนอข่าวในช่วงวิกฤติว่า

“ไม่ใช่เพียงการรายงานข่าวให้ ลึกและแตกต่างเท่านั้น และอีกภารกิจเป็นที่พึงของประชาชน เป็นสถานีแห่งความช่วยเหลือ คือ หน้าที่ของไอทีวี ต้องทำหน้าที่ในการรายงาน ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งระยะแรกคือ ความเสียหายที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ คนตาย คนบาดเจ็บ และความสูญเสีย นั่นคือการรายงานความจริงมากที่สุด

ภารกิจที่สอง เราต้องช่วยเหลือ เรามีช่องทางในการประสานงาน และช่วยเหลือประชาชน เพราะในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ ประชาชนไม่รู้อะไรจะติดต่อที่ไหน ขอความช่วยเหลือกับใคร ซึ่งไอทีวี เราได้ตั้ง ปณิธานไว้ว่า เมื่อมีการเกิดอุบัติเหตุ ไอทีวีต้องเป็นสถานที่ที่ต้องรายงานข่าวได้เป็นอันดับหนึ่ง” (อัชฌา สุวรรณปากแพรก, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2549)

สอดคล้องกับ รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าววางแผนและพัฒนา และอดีตบรรณาธิการบริหารฝ่ายข่าว ไอทีวี ได้กำหนดภารกิจของไอทีวี ว่า

“ครั้งแรกเรา ทำหน้าที่เป็นสถานีข่าว รายงานให้เร็วที่สุด จริงที่สุด ท่ามกลางความสับสน ยุ่งเหยิงต่อสถานการณ์ ซึ่ง ไอทีวีจะต้องไม่สับสน เพื่อให้ประชาชนที่ไม่แน่ใจช่องทางการสื่อสารอื่น ให้คนคลิกมาที่ไอทีวี เพราะที่นี้ เราจะเสนอข่าวสารที่ถูกต้องการ เร็วกว่า และเกาะติดต่อเนื่องกว่า” (ฉัตรชัย ตะวันธรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

2) แผนปฏิบัติงานในภาวะวิกฤต (แผนฉุกเฉิน)

จากข้อมูลเบื้องต้นที่ได้รับจากทั้งฝ่ายบริหาร หัวหน้างาน และผู้ปฏิบัติงานพบว่า ไอทีวี ไม่มีแผนการนำเสนอข่าวในภาวะฉุกเฉิน เพราะอำนาจในการตัดสินใจเบื้องต้นในการยกฝั่งรายการหรือ แทรกข่าวด่วน อยู่ในอำนาจการตัดสินใจของผู้บริหารสูงสุดซึ่งทั้งหมดจะต้องได้รับการประเมินสถานการณ์เบื้องต้นจากผู้บริหารในฝ่ายข่าวตามลำดับอำนาจการบริหาร เช่น ผู้อำนวยการฝ่ายข่าว บรรณาธิการอาวุโส Program Director โปรดิวเซอร์ข่าว และบรรณาธิการประจำวัน

ซึ่งได้รวบรวมเหตุการณ์เพื่อรายงานให้ผู้ดำเนินการสถานีโทรทัศน์ และกรรมการผู้จัดการบริษัท แต่ในขณะนั้นไม่สามารถร่วมตัดสินใจได้ เนื่องจากลาพักก่อน ทำให้ ประธานกรรมการบริหารบริษัทไอทีวี ต้องเดินทางเข้ามายังสถานีฯ จนนำไปสู่การยกเลิกรายการบางส่วน โดยเฉพาะรายการบันเทิงเพื่อรายงานข่าวเหตุการณ์ ภัยพิบัติสึนามิ

ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี กล่าวว่า

“การรื้อรายการภาคปกติ ย่อมอยู่ที่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่า เล็ก หรือใหญ่ ซึ่งหากเหตุการณ์นั้น ใหญ่มาก ทำให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาล ก็สามารถที่จะ รื้อรายการได้ แต่หากเหตุการณ์เล็ก ก็ต้องมีการตกลงกันก่อน หรือว่า เหตุสำคัญเราก็พร้อมงดออกอากาศ มันอยู่ตรงนี้จุดนี้คือ มัน เป็นสถานีข่าวอย่างเราในยามปกติ เราจะยึดไปตามรูปแบบนโยบายของเรา แต่ยามจำเป็น เร่งด่วน หรือ ฉุกเฉิน เราพร้อมเสมอ ที่จะขরรายการ เข้าใจไหม” (นิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2549)

ความคิดเห็นดังกล่าว ถูกสนับสนุน จากผู้อำนวยการฝ่ายข่าว ซึ่งเห็นว่า

“สถานีโทรทัศน์ไอทีวีว่า ไม่มีแผนในกองบรรณาธิการ เพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบนี้ อยู่ที่เนื้อหา และการดำเนินงานเราก็อยู่ในตลาดการแข่งขันที่เสรี หากไอทีวี เราพอ ไม่ทุ่มเท ไม่เอาจริงเอางัง ผลิตเนื้อหาที่ไม่ได้เรื่อง เขาก็หนีเราแล้ว เดียวนี้ 30 วินาที ถ้าเขาเบื่อ เขาก็เปลี่ยนช่องแล้ว” (อัชฌา สุวรรณปากแพรง, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2549)

สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร และ บรรณาธิการข่าวภูมิภาค ซึ่งระบุว่า

“เมื่อก่อนวางแผนในห้องประชุม แต่ตอนนี้เหตุการณ์เร็ว และใหญ่ ได้ยกเลิกข่าวอื่นๆ แทบจะไม่มีข่าวอื่น ด้านการจัดกำลังพลก็ง่ายขึ้น ความคล่องตัวมีสูง การตัดสินใจค่อนข้างอิสระ เชื่อมนโยบายส่วนกลาง” (นุฏล อนุโต, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

3) ระดมบุคคลากร

สำหรับแผนการเตรียมพร้อม เนื่องจากเหตุการณ์ดังกล่าว ไอทีวี ยังไม่เคยมีระบบการบริหารในยามฉุกเฉินแบบนี้ แต่การทำงานจะใช้ การทำงานแบบระดมบุคลากร ที่สามารถทำงานปฏิบัติงานได้ โดยเน้นบุคลากรหลากหลายรูปแบบ ทั้งนี้ในการทำงานยังคงเน้นหนักการเป็นสถานที่ที่มั่นนโยบายที่เสนอข่าวด้วยความลึกและแตกต่าง เป็นที่มั่นเชื่อถือ และยึดภารกิจที่สำคัญ

ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี ยอมรับว่า

“ไม่มีแผนในการรับมือกับภาวะวิกฤต แต่เรามีเครื่องมือ มีบุคลากร ซึ่งเราไม่เคยคิดว่าจะมีเหตุการณ์ที่เรียกว่า เราจะต้องใช้วิธีระดม ซึ่งเราอาจจะเรียกว่า แผนฉุกเฉิน คือแผนที่ต้องใช้ทุกคนไปช่วยกัน” (นิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2549)

รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าววางแผนและพัฒนา และอดีตบรรณาธิการบริหาร ฝ่ายข่าว สนับสนุนว่า

“การทำงานไม่มีแผน วิธีการทำงานช่วงเกิดเหตุจะต้องทำไปก่อนแล้ว ค่อยมา โดยเฉพาะนโยบายการทำงานไม่มีคำสั่งพิเศษ แต่ให้ เป้าหมายว่าจะต้องนำภาพที่เกิดขึ้นมา นำเสนอต่อสังคมให้ได้รวดเร็วที่สุด และมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ไอทีวี กลายเป็นศูนย์กลางของข่าวสาร ที่สังคมจะต้องนึกถึงเป็นช่องแรก” (ฉัตรชัย ตะวันธรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

4) เปิดช่องทางการสื่อสาร

รับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน เนื่องจากการทำข่าวที่เจาะลึกและเน้นข่าวเชิงลึกเป็นที่พึงได้ ดังนั้นยามที่ประชาชนเดือดร้อน ประชาชนจะร้องเรียนมาที่ไอทีวี เพื่อขอให้ไอทีวีช่วยเหลือผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งทางโทรศัพท์, แฟกซ์ (FA), อีเมล E-MAIL), ข้อความสั้น (SMS) ข้อความภาพและเสียง MMS ซึ่งทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีก็จะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลก่อนนำเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางเรื่องทางสถานี ฯ นำมาสร้างเป็นประเด็นข่าวในการผลิตข่าว เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนและสังคม

ผู้อำนวยการฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี กล่าวว่า

“เริ่มต้นไอทีวีที่ตั้งมา เราเคยทำทุกขัคนเมือง ทุกข์ชาวบ้านมาพูดเรื่องความเดือดร้อน ซึ่งเป็นเรื่องสาธารณูปโภค และ แก้ไขได้ แต่หลายเรื่องเป็นเรื่องผู้มีอิทธิพล และเขาเสพคิดเรื่องที่ผู้ร้องไม่สามารถเปิดเผยตัวเองได้ เพราะจะเป็นอันตราย ก็เลยทำเป็น สน. ไอทีวี เอาคนของเราไปสืบค้น และตีแผ่ ซึ่งต่อมาเราก็ขู่ว่าจะบอก สน. ไอทีวี และพัฒนาร่วมมือร่วมใจขึ้นมา

เพื่อให้เป็นปากเสียงของประชาชน เราก็วางผังและช่องทางในการร้องเรียนเยอะมาก ทั้งอีเมลล์ เอสเอ็มเอส จดหมาย เว็บไซต์ โทรศัพท์ ซึ่งได้รับเรื่องราวร้องเรียนปีหนึ่งเป็นหมื่น ๆ เรื่อง เราทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ” (อัชฌา สุวรรณปากแพรก, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2549)

ภาพที่ 4.24 ภาพการนำเสนอข่าวสั้นามิของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

5) การปรับผังและยกเลิกรายการ

ไอทีวีมีนโยบายในการปรับผังหรือยกเลิกรายการเพื่อเข้าข่าวด่วนได้ตลอดเวลาเมื่อมีเหตุการณ์สำคัญ โดยไอทีวีมีเงื่อนไขสัญญากับผู้เช่าเวลาเมื่อมีเหตุการณ์ที่สำคัญ หรือ ข่าวด่วน จะแทรกเป็นข่าว และยกเลิกรายการชั่วคราวได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้เช่าเวลาทราบล่วงหน้า ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ปฏิบัติมาตั้งแต่ยุคแรก เพื่อตอบสนองความเป็นสถานีข่าว ซึ่งจะระบุไว้ในสัญญา โดยผู้เช่าเวลาจะทราบเงื่อนไขเป็นอย่างดี จึงเป็นที่มาของการนำเสนอเหตุการณ์สั้นามิอย่างต่อเนื่องของทางสถานี ฯ การตัดสินใจยกเลิกรายการบันเทิงทั้งหมดของสถานีตั้งแต่วันที่ 26 ธันวาคม 2547 ในระหว่างที่เกิดเหตุการณ์สำคัญในพื้นที่ที่สามารถมีการรายงานสดจากพื้นที่ได้ทันที ซึ่งผู้ที่ตัดสินใจสูงสุดในช่วงนั้นคือ ฝ่ายบริหาร

ภาพที่ 4.25 ภาพข่าวผู้เสียชีวิตจากเหตุภัยพิบัติสึนามิ

ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี กล่าวว่า

“เราได้ปรับรูปแบบรายการต่างๆ ออกหมดเพื่อให้เกาะติดสถานการณ์ข่าว และนำเสนอข่าวออกอากาศในวันนั้น เราต้องรื้อหมด ซึ่งในเวลาปกติเราไม่ค่อยทำ ยกเว้นมีรายการที่ผิดปกติที่จำเป็นจริงๆ แต่ในวันนั้นต้องรื้อหมด ผมมาที่สถานีก็สามารถสั่งการได้เลย โดยส่งผ่านฝ่ายรายการรื้อผัง สถานะตรงนั้นระบบข่าวไม่ยุ่งเหยิงเท่าไร แต่ระบบอื่นเช่นรายการบันเทิงกระจุยเลย” (นิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2549)

รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าววางแผนและพัฒนา และอดีตบรรณาธิการบริหารฝ่ายข่าว กล่าวว่า

“ตอนนั้นข้อมูลเริ่มไหลมา ทีมข่าวภูมิภาคก็ให้รายละเอียดแบบไม่เป็นทางการ หรือทราบจากช่องอื่น ก็เริ่มเอาผังมาดูและมีการรายงานเป็นระยะ ตอนนั้นผังเวลายังเป็นเหมือนเดิม ยังไม่ถึงกับถอดรายการ ซึ่งทางเอ็มดีไม่อยู่ลาพักร้อนพอดี อยู่แต่คุณนิวัฒน์ในฐานะประธานบริหารบริษัท ไอทีวี ท่านก็บอกเราว่า สถานการณ์แบบนี้ออกอากาศปกติไม่ได้แล้ว เรารู้เรื่องการสูญเสียในพื้นที่ก็ได้มีการปรึกษากับฝ่ายรายการถึงตรงนี้ประธานบริษัท และคุณนิมะ ฝ่ายรายการก็คิดร่วมกันว่า เอาเรื่องที่สำคัญออกไปก่อน ฝ่ายรายการก็สนับสนุนเต็มที่ ส่วนความเสียหายด้านโฆษณา ก็ค่อยไปว่ากันทีหลัง” (ฉัตรชัย ตะวันธรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

การตัดสินใจของฝ่ายบริหารในครั้งนี้ทำให้ฝ่ายปฏิบัติงานมีความคล่องตัวในการทำงาน และคิดว่าเป็นการตัดสินใจในแนวทางที่ถูกต้อง

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร และ อธิบดีบรรณาธิการข่าวภูมิภาค กล่าวในเรื่องนี้ว่า

“เป็นสิ่งที่ถูกต้อง และกล้าที่จะตัดสินใจ นับว่าเป็นบรรทัดฐานสำหรับงานสื่อมวลชน ในประเทศ ในสถานการณ์เช่นนี้ เราควรสละเรื่องเวลาปกติและความบันเทิงออกไป” (บุญล อนุโต, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดแสดงให้เห็นถึงวิธีการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในภาวะวิกฤตของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีที่ยังคงยึดหลักผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

4.3.2 บทบาทการนำเสนอข่าว

การนำเสนอข่าวเหตุการณ์ภัยพิบัติ สึนามิ ในช่วงแรกของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี จะเป็นในลักษณะรายงานเหตุให้ทราบในเบื้องต้นเพื่อจะให้ผู้ชมได้ทราบข่าวความเคลื่อนไหว ในช่วงของการเกิดเหตุการณ์ มากกว่าการรายงานข่าวเชิงลึก

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร และ บรรณาธิการข่าวภูมิภาค กล่าวว่า

“ถ้าพื้นฐานเลย คือทำข่าวให้เสนอความจริงสู่หน้าจอ ให้ผู้ชมเห็นความจริงมากที่สุด ข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร ปัญหาในพื้นที่เป็นอย่างไร ช่วงแรกต้องยอมรับว่าปัญหาเฉพาะหน้ามีมาก มีอะไรทำหมด เน้นภาพภาพ แง่มุมที่เสียหาย และความเดือดร้อน ถัดมาก็มีการวางแผน เช่นภาพศพ ไม่เอาเน้ะ หรือ ทำสื่อบ้างเศรษฐกิจ และนักท่องเที่ยวบ้าง ช่วงแรกยังงงเลย เพราะไม่รู้ จะเอาเรื่องอะไรก่อน อะไรได้มาเร็วก็ออกก่อน ประกอบกับฟังนโยบายส่วนกลาง และ คู่แข่งบ้าง” (บุญล อนุโต, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

คุณธีระ ธีญญอนันต์ผล ผู้ประกาศข่าวซึ่งถึงสาเหตุที่ไม่สามารถเสนอข่าวเชิงลึกในช่วงแรกได้เนื่องจาก ผู้สื่อข่าวในพื้นที่ยังไม่เข้าใจถึงเหตุการณ์นี้ดีพอ

“ต้องยอมรับว่าเราทำข่าว และรายงานข่าวสึนามิด้วยความไม่ประสีประสา กับเหตุการณ์ ไม่เคยมีใครคาดคิด ไม่มีใครรู้เรื่องนี้แบบลึก ๆ หาข้อมูลเท่าที่จะทำได้ รายงานสถานการณ์ให้เร็ว ช่วยคนให้ได้มากที่สุด เราคิดอยู่แต่นั้น ตลอดระยะเวลาที่เกิดเหตุหลาย ๆ วัน ทำให้ทุกคนเครียดไปตามๆ กัน วางแผนงานข่าวให้ครอบคลุมทุกด้าน ต้องรีบกระจายข้อมูลเท่าที่มีอยู่ผ่านหน้าจอโทรทัศน์ทั้งดูทุกรายการเพื่องานนี้โดยเฉพาะ ความตื่นหน้าเหตุการณ์ ความเดือดร้อนของ

ชาวบ้าน คนหาย คนตาย การทำงานของเจ้าหน้าที่ ฯลฯ จนแทบกระอักออกมาเพราะยังข้อมูลมากเท่าไร ความหดหู่สลดใจเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว ซึ่งรับรู้ถึงความสูญเสีย ยิ่งรันทดใจ” (หนังสือบันทึกเหตุการณ์สีนามิ)

การนำเสนอข่าวที่เน้นหนักการรายงานเพื่อให้ทราบเหตุในเบื้องต้นเป็นไปด้วยความถูกต้อง ถูก เป็นไปตามคำกล่าวของมนตรี อุดมพงษ์ ผู้สื่อข่าวที่ปฏิบัติงานในวันนั้น

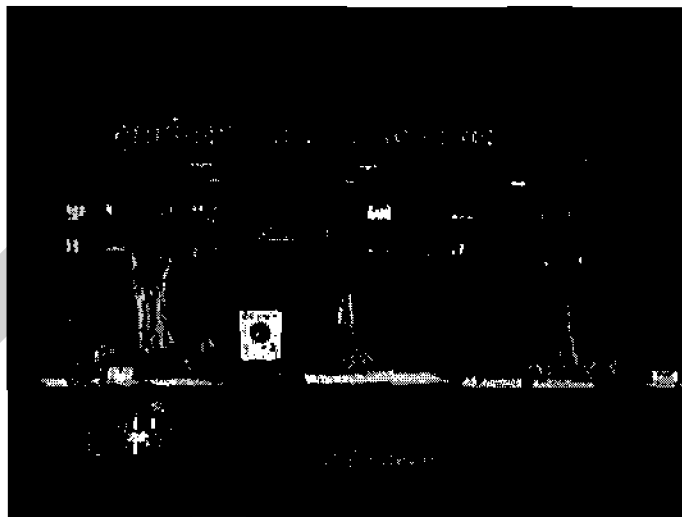
“ผมรายงานภาพที่ช่างภาพถ่ายมา โดยไม่มีการตัดต่อ เพราะความเร่งรีบ เพื่อให้คนเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นและหาคำตอบร่วมกันว่าเกิดอะไรขึ้น ส่วนเนื้อหาของข่าวไม่ต้องพูดถึงเพราะผมไม่มีสคริปต์ ไม่มีบท ไม่มีบทเขียน ทุกเนื้อหาที่พูดออกไป คือข้อมูลที่ได้จากทีมข่าว แล้วทำความเข้าใจก่อนจะประมวลเพื่อนำเสนอออกไป” (หนังสือบันทึกเหตุการณ์สีนามิ)

แต่จะเริ่มมีความแตกต่างระหว่างสถานีโทรทัศน์ไอทีวีกับสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ซึ่งมาเริ่มแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเมื่อมีการยกเลิกรายการบันเทิงทั้งหมด และ เปลี่ยนมานำเสนอข่าวสีนามิเพียงอย่างเดียว ข่าวที่นำเสนอจึงมีมิติของความรู้สึก

พิธีกรรายการร่วมมือ ร่วมใจ กล่าวว่า

“เราน่าจะได้ทั้งลึก และ แดกต่าง และได้ความช่วยเหลือมาอีก เพราะลึกเราก็ลึกจริงๆ แต่ละแห่งเดือดร้อน และเราแตกต่างตรงที่ช่องอื่น ๆ ไม่หันมาทำเลย ดิฉันอยู่ตอนที่คุณนิวัตินบอกว่าจะยกเลิกรายการบันเทิงของสถานี และยกให้เหยื่อสีนามิ ต้องยอมรับว่า โทรทัศน์เป็นเรื่องธุรกิจ ถ้าผู้บริหารไม่เปิดโอกาส ถึงเราจะอยากทำให้ตาย มีเหตุการณ์การเงินเข้ามา เราก็ทำไม่ได้ ทำให้เราลึก และ แดกต่างช่วยเหลือได้” (ศศิวรรณ เลิศวิริยะประภา, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

ความรู้สึกและความแตกต่างของข่าวเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตามเวลาที่เพิ่มขึ้น และมีนโยบายการเสนอข่าวที่ชัดเจน และความต้องการช่วยเหลือสังคมของไอทีวี ทำให้เป็นปัจจัยกดดันสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นที่เป็นคู่แข่งทางธุรกิจ

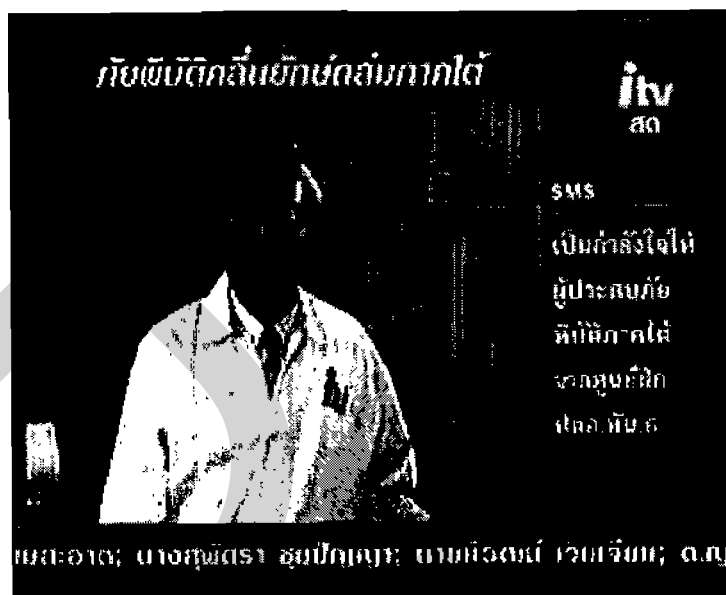
ภาพที่ 4.26 ภาพข่าวการเปิดรายการ “ร่วมมือร่วมใจช่วยผู้ประสบภัยสึนามิ”

4.3.3 บทบาทความรับผิดชอบต่อสังคม

ในการทำงานด้านสื่อสารมวลชนย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับมวลชนส่วนมากของสังคม มีการแข่งขันในการนำเสนอข่าวสารภายใต้จรรยาบรรณาทางวิชาชีพที่ค้ำจุนเหมาะสม ซึ่งนั่นหมายถึงว่าสื่อมวลชนควรมีส่วนในการรับผิดชอบต่อสังคม ก่อนที่จะคำนึงถึงธุรกิจ

ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี กล่าวว่า

“พอมิเหตุการณ์นี้ นอกจากเรื่องข่าวแล้ว สิ่งต่อไปที่เราคิดถึงคือเราต้องช่วยเขา เพราะฉะนั้น ในคินันเลขเราก็ระดมเงิน โครงการร่วมมือร่วมใจ ช่วยภาคใต้ อะไรอย่างนั้น คินันได้มาเลข 3 ล้านบาท จากชิน 1 ถึง 2 ล้าน แล้วก็มิชของแลนด์ แอนด์ เฮาส์ ก็เริ่มจากคินัน แล้วก็คิดการที่จะจัดหาอาหาร เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องอุปโภค เครื่องบริโภค อะไรทั้งหลายลงข้างล่างตั้งแต่คินัน นั่นคือ ข้อที่ 2 ที่เราทำ อันที่ 3 ก็คือเรื่องบริการ เพราะเราเป็นสื่อที่คนทั่วไปรับรู้ เพราะนโยบายเราตอนนั้นไม่ใช่เรื่องทำข่าวอย่างเดียว ไม่ใช่เรื่องระดมข่าวเต็มที่อยู่เดียว เรื่องของการช่วยเหลือคนต่างๆ และเรื่องของการบริการ” (นิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2549)

ภาพที่ 4.27 ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ไอทีวีออกทีวีชี้แจงบทบาทไอทีวี

รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าว ด้านการบริหารและอำนวยการบริหารฝ่ายข่าว กล่าวเสริมว่า

“ไอทีวีไม่มีใครคิดหรือเรื่องธุรกิจ รายได้ วันที่สอง คิดเรื่องความเสียหายจากการถอดรายการ ไม่ได้คิดเรื่องภูตวิไล ไม่มีมุมมองธุรกิจเกี่ยวข้องเลย ภาพลักษณ์ก็ไม่ได้คิดว่าจะส่งอันนิสงฆ์ให้เราในอนาคต แต่เราคิดว่า ถูกมากกว่าผิด แต่ไม่ได้คิดแบบสัญญาชาติญาณธุรกิจ” (ฉัตรชัย ตะวันตรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

ผู้จัดการแผนกประสานงานออกอากาศ และ บรรณาธิการข่าวประจำวัน กล่าวว่า

“ปัจจัยทางธุรกิจไม่มีผลให้ต้องออกอากาศ ต้องขอพักไว้ก่อน ไม่มีการคำนึงว่าออกได้กำไรมหาศาล คนดูเยอะ ไม่มีการคิดคำนวณเป็นตัวเงิน ไม่มีว่าเราออก ก่อนเพื่อน แต่เราคิดตลอดว่าเราจะทำอย่างไรที่จะนำเสนอให้เห็นภาพรวม ทำอย่างไรที่จะดึงหน่วยที่จะเข้าช่วยเหลือให้มีศักยภาพมากที่สุด

รายได้บริษัทที่หดหายไป เพราะรายการการค้าก็มีสิทธิ์ที่จะไม่จ่าย ผลเสียระยะสั้นเท่านั้นไม่ใช่ระยะยาว เรามีผู้ชมจับตาเรามากขึ้น เป็นหน่วยงานองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ฟังได้ สิ่งที่เราได้กลับมาคือ ภาพลักษณ์ ที่ไม่ใช่สถานีที่เสนอเพียงแต่ข่าวด้านเดียวเท่านั้น” (อำไพ โพธิ์ชัยรัตน์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

คุณนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี กล่าวเสริมว่า

การเป็นสถานีข่าวของไอทีวี ไม่ใช่แค่เพียงเสนอข่าว แต่ต้องรับผิดชอบต่อสังคม แล้วเราเชื่อว่าสื่อมวลชนน่าจะรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ใช่คุณทำข่าวอย่างเดียว โดยที่ใครฆ่ากันตายก็ขังสถานีข่าวแห่งนี้คือการให้เป็นสถาบัน เป็นแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้ ต้องเป็นธรรม ให้ความช่วยเหลือ รับผิดชอบต่อสังคม ไม่ใช่เขียนละเลยเรื่อย ออกไปจะฆ่ากัน ตีกันประเทศชาติ จะลั่นฆ้องฆ่ามัน นั่นไม่ใช่ไอทีวี ไอทีวีน่าจะมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่านั้น

โปรดิวเซอร์รายการ “ร่วมมือร่วมใจ” กล่าวว่า บทบาทของสื่อมวลชนที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวีดำเนินอยู่เป็นบทบาทที่ชัดเจนในการแสดงให้เห็นว่ามีความรับผิดชอบต่อสังคม จึงส่งผลให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวีเป็นสถานีที่ประชาชนนึกถึงอยู่เสมอเมื่อเกิดวิกฤต

“สถานีโทรทัศน์ไอทีวีถูกมองว่าจะช่วยเหลือประชาชนได้ ดังนั้นพอมิเรื่องภัยพิบัติต่างๆ คนก็นึกถึงไอทีวีก่อน ช่วงนั้น ช่อง 7 เป็นละคร แต่ตอนหลังช่อง 3 ก็ปรับมาเป็นข่าว เราก็ต้องปรับแล้ว เพราะข่าว ทุกคนเริ่มมาเทียบไหล่เราแล้ว รดตันคอยเราแล้ว เราก็ต้องนึก โดยให้ความช่วยเหลือกับสังคมด้วย” (กานดา สุขเกษม, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

ความยิ่งใหญ่ของเหตุการณ์สึนามิครั้งนี้ทำให้สื่อมวลชนได้แสดงบทบาทของตนเองอย่างเต็มที่ในการรับผิดชอบต่อสังคม

รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าววางแผนและพัฒนา และอดีตรรณาธิการบริหารฝ่ายข่าว กล่าวว่

“ในฐานะที่ต้องรับบทบาทรณาธิการบริหารช่วงสถานการณ์วิกฤต รู้แต่ว่านี่คือโอกาสดีที่จะได้แสดงศักยภาพของงานข่าวโทรทัศน์ ขณะที่บางอย่างบอกกับตัวเองว่านี่อาจไม่ใช่แค่การทำหน้าที่เข้าถึงข้อเท็จจริง เพื่อบอกข่าวแล้วเหตุภัยพิบัติที่เกิดขึ้นเพียงให้ประชาชนได้รับรู้ หรือเพื่อชัยชนะเหนือคู่แข่ง เช่นเดียวกับเพื่อนร่วมงานทุกคนในไอทีวีต่างได้รู้ประสบกับสิ่งที่ย่นอกเหนือจากการทำหน้าที่ตามสำนึกปกติ เป็นภารกิจทางจิตใจที่สำคัญยิ่งกว่า” (ฉัตรชัย ตะวันชรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร และบรรณาธิการข่าวภูมิภาค กล่าวว่

“แต่เหนือสิ่งอื่นใด ผมกับทุกคนรู้สึกภาคภูมิใจอย่างที่สุดกับการได้ช่วยเหลือผู้ประสบกับจำนวนมาก ทั้งทางตรงและทางอ้อม ผมได้รับรู้และสัมผัสอย่างเต็มที่ว่า สารหลัก หน้าที่ของสื่อที่แท้จริงคืออะไรจากสึนามินี้เอง” (บุญโต อนุโต, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

สถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้แสดงบทบาทความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างที่ควรจะเป็นในฐานะสื่อมวลชนที่ดี ขณะที่ต้องเผชิญกับสภาพวิกฤตซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

4.3.4 บทบาทการสื่อสารกับผู้รับสาร

บทบาทของสื่อมวลชนนอกจากการนำเสนอข่าว และมีความรับผิดชอบต่อสังคมแล้ว สถานีโทรทัศน์ไอทีวียังได้เพิ่มบทบาทของตนเองเป็นผู้รับสาร จากที่เป็นผู้สื่อสารตามปกติ เพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูญเสียสัมฤทธิ์ผลตามที่วางไว้

วันที่ 26 ธันวาคม 2547 วันแรกของการเกิดเหตุการณ์สึนามิ สถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้เปิดสายให้ญาติผู้สูญเสีย และผู้ประสบเหตุโทรศัพท์เข้ามาในสถานีเพื่อแจ้งความเคลื่อนไหวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น จนรองผู้อำนวยการฝ่ายข่าววางแผนและพัฒนา และอดีตรบรณาธิการบริหารฝ่ายข่าว ขอมรับว่าสิ่งที่ไอทีวีดำเนินอยู่เกินกว่าหน้าที่สื่อมวลชนทั่วไปเป็นอยู่ “ยอมรับว่าเกินหน้าที่สื่อมวลชน เพราะไม่ใช่หน้าที่ที่ต้องทำ แต่มันเป็นสถานการณ์สั่งและต้องทำ มันไม่ใช่ภารกิจหลักของสถานี และ สื่อมวลชน แต่เป็นภารกิจทางสังคม ในแง่เป็นศูนย์รวมการสื่อสาร” (ฉัตรชัย ตะวันธรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี เห็นว่า การที่สถานีโทรทัศน์ใช้ทรัพยากรของประเทศ จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนบทบาทมาช่วยเหลือคน

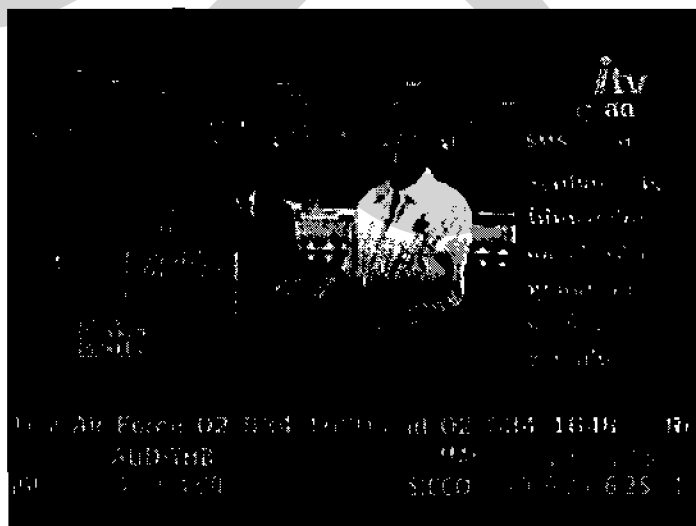
“จริง ๆ เราใช้ทรัพยากรของประเทศคือคลื่นความถี่ เราจะทำหน้าที่สื่อเพียงหารายได้หาเงินเข้าบริษัท ถือว่านิยามนั้นแคบมากต้องเปลี่ยน เพราะฉะนั้นรายการร่วมด้วยช่วยกันที่เขาทำก็ไม่ใช้สื่อซิ ใช้สื่อมี๊ย สื่อจะต้องให้ข่าวสารข้อมูลนั่นคือเรื่อง basic คิดว่าเป็น basic การให้บริการเต็มเข้ามาซึ่งจะต้องมีด้วยและการให้ความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ในกรณีนี้เราระดมสรรพกำลังจากทั่วไปเป็นแค่ศูนย์กลาง เราเป็นศูนย์กลางเราพูดอย่างนี้เลย เรามีโครงการนี้ เราระดมเงินบริจาค พวกนี้ไปช่วยชาวบ้านอย่างนี้” (นิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2549)

ขณะที่ พิธีกรรายการ “ร่วมมือ ร่วมใจ” เห็นว่า สื่อมวลชนควรทำหน้าที่ช่วยเหลือคนแทนที่จะรายงานข่าวทั่ว ๆ ไป

“ผมว่านี่แหละเป็นหน้าที่ของสื่อ ซึ่งสื่อไม่ใช่สักแต่ว่ารายงานอย่างเดียว บ้านเมือง น้ำท่วม คนอดอยากเป็นอย่างไร ผมว่าแค่นี้ไม่เพียงพอ เพราะไม่ได้สนองความต้องการของคนดูอย่างเพียงพอ เช่นการสนองคนดู เป็นอย่างนี้เราอยากช่วยเหลือ คุณแล เอื้ออาทร ซึ่งกันและกันใคร

หละจะเป็นคนกลางจัดการให้รอภาครัฐ หรือ เอกชนไม่ทัน เพราะฉะนั้นสื่อเท่านั้น ที่ทันทันใด ซึ่งภารกิจนี้ถือว่าสำคัญอันหนึ่งเมื่อยามที่ประชาชนเดือดร้อน ต้องการความช่วยเหลือ เราต้องสนองตอบ เพราะสื่อจะเป็นคนกลางที่นำคนสองกลุ่มที่เสนอ และสนองให้มาเจอกันตรงกัน มันก็เข้ารูปแบบ ของรายการร่วมมือร่วมใจ เพราะรายการนี้ต้องการให้ประชาชนทั้งประเทศมาช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน ใครมีเงินช่วยเงิน ใครมีน้ำใจช่วยน้ำใจ ใครมีสติปัญญา ก็มาช่วยเพราะฉะนั้นถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญ ของสื่อที่ควรทำ ละเว้นไปถือว่าไม่สนองตอบความต้องการของสังคม” (วันชัย สอนศิริ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

เพียง 4 ถึง 5 ชั่วโมงแรก ผู้ชมสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ได้สื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ของทางสถานี ทั้งทางโทรศัพท์, แฟกซ์ (FAX), อีเมล (E-MAIL), ข้อความสั้น (SMS) ข้อความภาพและเสียง MMS จำนวนมากซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ต้องบันทึก

ภาพที่ 4.28 ผู้บริหารรับเงินบริจาค พร้อมกับพิธีกรรายการ “ร่วมมือ ร่วมใจ”

โปรดิวเซอร์รายการ “ร่วมมือร่วมใจ” กล่าวว่า

“4 ถึง 5 ชั่วโมงแรกมีแค่แฉ่งคนโน้นคนนี้หาย ติดต่อไม่ได้ มีชีวิตมัย พอ 4 ถึง 5 ชั่วโมงก็เริ่มมีการเช็คโรงพยาบาลเพราะเริ่มมีชื่อเข้ามาแล้ว ทุกคนก็โทรเข้ามาถามหาแต่เรา ซึ่งตอนแรกยอมรับเสียมาก เพราะข้อมูลไม่ออนไลน์ ไม่มีเซ็นเตอร์ เราก็ประสานเบอร์ไป ก็มีพีคเบิ้ลกลับมาว่าโทรไม่ติด มันจะติดได้ยังไง โทรศัพท์มันตัดตอนนั้นเป็นช่วงที่ทุกคนใช้มือถือ โทรออก พอโทรออกโทรเข้ายัง fail ใหญ่ ผู้ประกาศของเราต้องบอกว่าหยุดโทรศัพท์ เพราะทำ

ให้ผู้เดือดร้อนจริง ๆ ไม่สามารถติดต่อ หรือ แจ้งเรื่องได้ เพราะเราต้องการรู้ว่าใครตกหล่นตรงไหนบ้าง” (กานดา สุขเกษม, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

พิธีกรรายการ “ร่วมมือ ร่วมใจ” ซึ่งทำหน้าที่ผู้ประกาศ กล่าวถึงบทบาทของตนเองในการเป็นผู้รับสาร และสื่อสารไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า

“อย่างเราประชาสัมพันธ์ให้คนที่อยากช่วยเหลือก็ถือว่าประสบความสำเร็จ ซึ่งเราก็ภูมิใจ ถึงแค่ส่งต่อ เราก็ทำด้วยใจ

ข้อความที่ส่งเข้ามาแล้วแต่ให้กำลังใจ รวมทั้ง sms เรื่องราวของความเดือดร้อนซึ่งพวกเขาไม่รู้จะไปหาที่ไหน เขาก็มาที่เรา เราก็ช่วยได้บ้าง ไม่ได้บ้าง และการประสบความสำเร็จก็มีเป็นบางราย” (ศศิวรรณ เลิศวิริยะประภา, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

ผู้จัดการแผนกประสานงานออกอากาศ และ บรรณาธิการข่าวประจำวัน กล่าวว่า

“ทุกช่องทางมีระบบการคัดกรอง ตรวจสอบเรารับทุกทาง แต่เรานำเสนอในส่วนที่เราคัดกรองแล้ว เช่นภาพที่ถูกต้องไม่เมค ใส่ร้ายขัดแย้งสองฝ่ายให้เราได้ตามความคิดเห็น แต่ช่วงนั้นเราใช้ประโยชน์ทุกช่องทาง ด่วนวิงสค ที่ส่งจากกองบรรณาธิการ ขอความช่วยเหลือ เข้าข่าวประเด็นนี้ผู้มีคนดำเนินการ” (อำไพ โพธิ์ชัยรัตน์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

การสื่อสารสองทางเกิดขึ้นกับผู้รับชมข่าวสารทางโทรทัศน์ ทำให้ผู้ประสบเหตุการณ์ในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ที่ต้องการความช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ และครอบครัวผู้เสียชีวิตใช้เป็นช่องทางในการสื่อสาร โดยผ่านรายการไอทีวี หรือหน้าจอ ขณะที่ผู้ประสบเหตุในพื้นที่ บางส่วนก็ไม่ได้รับชมเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวทั้งหมด เนื่องจากต้องใช้เวลาในการติดตามหาญาติพี่น้องที่เสียชีวิต และ จัดงานศพ และไม่มีคลื่นสัญญาณโทรศัพท์ในการติดต่อ

ภาพที่ 4.29 ภาพข่าวไอทีวีเป็นสื่อกลางติดตามหาผู้ที่สูญหายจากเหตุการณ์ สีนามิ

การสื่อสารสองทางเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น บทบาทของสื่อมวลชนนอกจากการเป็นผู้ส่งสาร การเป็นผู้รับสารก็เป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ทำให้การเสนอข่าวถูกเติมเต็ม ดังนั้นสถานีโทรทัศน์ไอทีวีจึงเปรียบเสมือนผู้เปิดบทบาทใหม่ของสื่อมวลชน

4.4 การเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ความรุนแรงของเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิที่มีต่อชีวิต และทรัพย์สินทำให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวีตัดสินใจเปิดพื้นที่สาธารณะ เพื่อสื่อสารสองทางกับประชาชนผู้ประสบภัย อย่างไรก็ตามในช่วงแรก ๆ ที่เกิดเหตุการณ์ การเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีนั้น จะเริ่มจากรายงานข่าวในช่วงข่าวเบรคธรรมดา ก่อน จากนั้นก็มีการรายงานข่าวด่วน ต่อมาก็สลับกันไปมาในการรายงานเบรคประจำวันกับข่าวด่วน ขณะที่รายการอื่น ๆ ที่ไอทีวีผลิตขึ้นมาเอง จะเน้นไปที่การรายงานข่าวสึนามิก็คือรายการข่าวเช้าไอทีวี, รายการข่าวเที่ยง, รายการข่าวค่ำ, รายการข่าวดึก, รายการเกาะติดข่าว, ข่าวด่วน และ ไอทีวี HOT NEWS มีบางรายการที่เปลี่ยนชื่อไปเพื่อให้เข้ากับเหตุการณ์คือ “รายการร่วมมือร่วมใจ” เปลี่ยนเป็นรายการ “ร่วมมือร่วมใจช่วยผู้ประสบภัยสึนามิ” เน้นการรับบริจาคเงินและสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ และเพิ่มรายการพิเศษคือ รายการ “ไอทีวีเฉพาะกิจ ธรณีพิบัติคลื่นยักษ์-ถล่มได้” นำเสนอแทนในช่วงเวลาของรายการบันเทิงอื่น ๆ ที่เลื่อนการออกอากาศไปโดยไม่มีกำหนดทั้งที่เป็นรายการของผู้เช่าเวลาและรายการของไอทีวี

1) ผลประโยชน์ทางธุรกิจกับการเปิดพื้นที่สาธารณะ

ในอดีตการประกอบกิจการสถานีโทรทัศน์ จะมีผลประโยชน์ในเรื่องของรายได้จากการขายโฆษณาเข้ามาเกี่ยวข้องข้องในการจัดผังรายการ หรือการผลิตรายการชนิดใดก็ตามที่จะเผยแพร่ต่อสาธารณะ โดยรายการที่ตัดสินใจเผยแพร่ออกอากาศจะต้องเป็นรายการที่ขายโฆษณาได้ ดังนั้น การยึดผลประโยชน์ของสถานี ฯ เป็นหลักในการดำเนินการจึงเกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องสืบมาถึงปัจจุบัน แต่จากกรณีเหตุการณ์คลื่นสึนามิ การตัดสินใจเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี โดยยกผังรายการออกทั้งสถานียอมแสดงให้เห็นว่า ถ้าไร ขาดทุน ไม่มีผลต่อการตัดสินใจทำหน้าที่สื่อมวลชนในภาวะวิกฤต

ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี กล่าวว่า

“ตอนนี้มาพูดถึงเรื่องรายได้ ตามว่ามีผลกระทบใหม่ มีกระทบในช่วงต้องสังเกตในปีนั้น รายได้เราคิดว่าหายไปพอสมควร เดือนนั้นคงหายไปเป็น 10 ล้านบาท อันนั้นอันหนึ่งอีกอันหนึ่งเราได้ผลกระทบในช่วงแรกคือการไม่พอใจของผู้เช่าช่วงเวลาแต่ก็ชั่วคราวไม่กี่วัน เพราะเขาเองยังไม่ซาบซึ้งถึงเหตุการณ์มาก แล้วก็เข้าไปดิ่งเขาออกในช่วงเวลา มันในช่วงปลายปี รายได้ก็อยู่ในช่วงสูงของปีไปดิ่งเขาออกเขาก็สูญเสียรายได้ก็มีตรงนั้นนิดหน่อย ตรงนี้เขาไม่พอใจแต่ว่าพอเขาเข้าใจเหตุการณ์และพอเรารุ้กับเขาเขาก็โอเค อันนี้คือในเชิงลบ ในเชิงบวกเราก็ได้ภาพพจน์ที่ดี คนดูไอทีวีก็เยอะ เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ ที่รายการข่าวมีเรตติ้งมากกว่าละคร รายการข่าวในช่วงนั้นดีกว่าละครช่อง 7 ซึ่งไม่เคยมีในประวัติศาสตร์ แม้สมัยบอลโลกที่มาแข่งในประเทศไทยจีน ญี่ปุ่น ถึงว่าเรตติ้งดี ๆ ยังได้ครึ่งหนึ่งของดาวพระศุกร์ แต่คราวนี้เรตติ้งดีกว่าละครช่อง 7 และดีมาต่อเนื่องหลายเดือน” (นิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2549)

สำหรับความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายขายสถานีโทรทัศน์ไอทีวีก็กล่าวว่า การงดรายการบางรายการเพื่อนำเสนอข่าวเหตุภัยพิบัติสึนามิเป็นเหตุสุดวิสัยที่ผู้จัดรายการทุกรายเข้าใจ ซึ่งทั้งนี้ทางสถานี ฯ ไม่ได้ทำการประเมินค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการที่ต้องสูญเสียค่าเช่าเวลา

พนักงานฝ่ายขายสถานีโทรทัศน์ไอทีวี กล่าวว่า

“ในช่วงเกิดเหตุภัยพิบัติสึนามิ ผู้จัดทุกรายเข้าใจที่ทางสถานี ฯ ยกรายการออกซึ่งรายได้ที่หายไปจากค่าเช่าเวลาของผู้จัด ทางสถานี ฯ ไม่ได้ทำการประเมินว่าเสียหายเท่าใด แต่ในส่วนของสปอตโฆษณา ทางฝ่ายขายสามารถนำไปออกอากาศร่วมกับรายการ “ร่วมมือร่วมใจ” ได้ หรือหากไม่เพียงพอก็จะนำไปชดเชยออกอากาศในเดือนมกราคม ซึ่งทำให้รายได้จากการขายสปอตโฆษณาไม่ได้ลดลง” (บัณฑิต คลังหิรัญ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2550)

แม้ว่าการตัดสินใจครั้งนี้ของผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ไอทีวี จะอยู่บนฐานคิดการเป็นสถานีข่าวเพื่อประชาชน แต่ก็ต้องยอมรับว่ารายได้บางส่วนของสถานี ฯ ได้ขาดหายไปโดยไม่มีการประเมินว่าค่าเสียหายที่เกิดขึ้นมีจำนวนเท่าใด แต่จะมีการนำรายการที่ซื้อเวลาไปออกอากาศในสัปดาห์ถัดไป ส่วนโฆษณาซื้อเวลาจะแทรกในรายการข่าว นั้นแสดงให้เห็นว่า ผลกำไร ขาดทุนมากไม่มีผลต่อการตัดสินใจในครั้งนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงผังรายการของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีของวันที่ 26 ธันวาคม 2547

ผังรายการประจำวันที่ 26 ธันวาคม 2547			
ผังออกอากาศ			
08.00-09.30 น.	ดวงใจพ่อแม่	ดวงใจพ่อแม่	รายการปกติ ยังไม่มีกรรงาน
09.00-09.27 น.	One Find Day	One Find Day	
09.27-09.30 น.	วันใสโลกสวย	วันใสโลกสวย	
09.30-10.00 น.	.@ woman	.@ woman	
10.00-10.05 น.	เกาะติดข่าว 10.00 น.	เกาะติดข่าว 10.00 น.	
10.05-10.30 น.	We're Za	We're Za	
10.30-11.00 น.	No Limit ไร้ขีดจำกัด	No Limit ไร้ขีดจำกัด	ช่วงเวลาที่เกิดสัญญาณ ทีวีไอทีวีออกไป ภูเก็ต
11.00-11.05 น.	เกาะติดข่าว 11.00 น.	เกาะติดข่าว 11.00 น.	
11.05-11.30 น.	บ้านตัว i หัวใจร่วมแนว	บ้านตัว i หัวใจร่วมแนว	
11.30-12.00 น.	หมึกแดง ' ส เวลด์	หมึกแดง ' ส เวลด์	
12.00-13.30 น.	ข่าวเที่ยงสุดสัปดาห์	ข่าวเที่ยงสุดสัปดาห์	
13.30-14.00 น.	What is it	What is it	
14.00-14.05 น.	เกาะติดข่าว 14.00 น.	เกาะติดข่าว 14.00 น.	ข่าวอ่าน สยาม
14.05-14.30 น.	Catch up จับตัวคนที่แท้จริง	Catch up จับตัวคนที่แท้จริง	แทรก itv ข่าวด่วน
14.30-18.00 น.	ทไวไลท์ โซว์	ทไวไลท์ โซว์	แทรก itv ข่าวด่วน
18.00-19.00 น.	ข่าวภาคค่ำ	ข่าวภาคค่ำ	itv ข่าวเด่น
19.00-20.00 น.	วัยชนกนมหัศจรรย์	วัยชนกนมหัศจรรย์	แทรก itv ข่าวด่วน
20.00-20.10 น.	ข่าวในพระราชสำนัก	ข่าวในพระราชสำนัก	แทรก itv ข่าวด่วน
20.10-21.00 น.	เกมเศรษฐี (มหาชน)	เกมเศรษฐี (มหาชน)	แทรกรายการ สยาม
		itv ข่าวด่วน	
		ร่วมมือร่วมใจ	
21.00-22.28 น.	itv Hot News มีการรายงานความคืบหน้า	itv Hot News	ข่าวสยาม
22.28-03.00 น.	สยามเป็นระยะ ๆ		ข่าวสยาม

ที่มา : ผังออกอากาศฝ่ายรายการของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ตารางที่ 4.3 แสดงผังรายการของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีของวันที่ 27 ธันวาคม 2547

ผังรายการประจำวันจันทร์ที่ 27 ธันวาคม 2547			
05.00-05.30 น.	รู้กินรู้อยู่	รู้กินรู้อยู่	
05.30-06.00 น.	เกษตรโฟกัส	เกษตรโฟกัส	
06.00-06.58 น.	ข่าวเช้าไอทีวี	ข่าวเช้าไอทีวี	รายงานข่าว สีนามิ
06.58-07.00 น.	กรีนนิวส์ (กำแพงแห่งศรัทธา)	กรีนนิวส์ (กำแพงแห่งศรัทธา)	
07.00-09.00 น.	ข่าวเช้าไอทีวี	ข่าวเช้าไอทีวี	รายงานข่าว สีนามิ
09.00-09.27 น.	Health Station	Health Station	
09.27-09.30 น.	เพราะฉันคือผู้หญิง 3	เพราะฉันคือผู้หญิง 3	
09.30-10.00 น.	เส้นทางนักลงทุน	เส้นทางนักลงทุน	รายงานข่าว สีนามิ
10.00-10.05 น.	เกาะติดข่าว 10.00 น.	เกาะติดข่าว 10.00 น.	รายงานข่าว สีนามิ
10.05-10.30 น.	คุยข่าวมาคุย	คุยข่าวมาคุย	
10.30-11.00 น.	เกมนักชิมสุดช็อคไทยแลนด์	เกมนักชิมสุดช็อคไทยแลนด์	
11.00-11.05 น.	เกาะติดข่าว 11.00 น.	เกาะติดข่าว 11.00 น.	รายงานข่าว สีนามิ
			ขกขขข
12.00-13.30 น.	ข่าวเที่ยงไอทีวี	ข่าวเที่ยง ไอทีวี (สินามิ)	
13.30-14.00 น.	สายด่วนลูกทุ่ง	สายด่วนลูกทุ่ง	แทรกข่าวด่วนสินามิ
14.00-14.05 น.	เกาะติดข่าว 14.00 น.	เกาะติดข่าว 14.00 น.	รายงานข่าว สีนามิ
14.05-14.30 น.	โชว์ชิงแชมป์	โชว์ชิงแชมป์	
14.30-15.00 น.	ลูกทุ่งบันเทิง	ลูกทุ่งบันเทิง	
15.00-15.05 น.	เกาะติดข่าว 15.00น.	เกาะติดข่าว 15.00น.	รายงานข่าว สีนามิ
15.05-16.00 น.	ร่วมมือร่วมใจ	ร่วมมือร่วมใจ	"ร่วมมือ ร่วมใจ" รายงานข่าว สีนามิ
16.00-16.05 น.	เกาะติดข่าว 16.00 น.	เกาะติดข่าว 16.00 น.	รายงานข่าว สีนามิ
16.05-16.30 น.	บุปผา...แฟนคลับ	บุปผา...แฟนคลับ	
16.30-17.00 น.	Lady 's Zone	Lady 's Zone	
17.00-17.05 น.	เกาะติดข่าว 17.00 น.	เกาะติดข่าว 17.00 น.	รายงานข่าว สีนามิ
17.05- 17.57 น.	ทไวไลท์ ไทยลูกทุ่ง	ทไวไลท์ ไทยลูกทุ่ง	
17.57-18.00 น.	ชวนชื่นกาแฟ	ชวนชื่นกาแฟ	
18.00-19.30 น.	ข่าวค่ำ ไอทีวี	ข่าวค่ำ ไอทีวี	รายงานข่าว สีนามิ

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ผังรายการประจำวันจันทร์ที่ 27 ธันวาคม 2547			
19.30 – 19.33	สารคดีเทิดพระเกียรติ	สารคดีเทิดพระเกียรติ	
19.30-20.00 น.	ก. วิทยนคนมหัศจรรย์	ก. วิทยนคนมหัศจรรย์	
20.00-20.10 น.	ข่าวในพระราชสำนัก	ข่าวในพระราชสำนัก	
20.10-21.00 น.	เกมเศรษฐี (มหาชน)	เกมเศรษฐี (มหาชน)	
21.00-22.28 น.	ITV HOT NEWS	ITV HOT NEWS	
22.28-22.30 น.	BIZNET TODAY	BIZNET TODAY	
00.00-00.10 น.	ข่าวภาคดึก	ข่าวภาคดึก	

ที่มา : ผังออกอากาศฝ่ายรายการของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ตารางที่ 4.4 แสดงผังรายการของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีของวันที่ 28 ธันวาคม 2547

ผังรายการประจำวันอังคารที่ 28 ธันวาคม 2547			
05.00-05.30 น.	เพื่อเกษตรกรไทย	เพื่อเกษตรกรไทย	
05.30-06.00 น.	วิถีธรรม	เกษตร ไฟล์ส	
06.00-06.58 น.	ข่าวเช้าไอทีวี	ข่าวเช้าไอทีวี	รายงานข่าว สีนามิ
06.58-07.00 น.	กรีนนิวส์ (กำแพงแห่งศรัทธา)	กรีนนิวส์ (กำแพงแห่งศรัทธา)	
07.00-09.00 น.	ข่าวเช้าไอทีวี	ข่าวเช้าไอทีวี	รายงานข่าว สีนามิ
09.00-09.27 น.	Health Station	Health Station	
09.27-09.30 น.	เพราะฉันคือผู้หญิง 3	เพราะฉันคือผู้หญิง 3	
09.30-10.00 น.	เส้นทางนักลงทุน	เส้นทางนักลงทุน	รายงานข่าว สีนามิ
10.00-10.05 น.	เกาะติดข่าว 10.00 น.	เกาะติดข่าว 10.00 น.	รายงานข่าว สีนามิ
10.05-10.30 น.	ประเทศไทยใสสะอาด	สู้ข่าวมาคุย	
10.30-11.00 น.	เกมนักชิมสุดช็อคไทยแลนด์	เกมนักชิมสุดช็อคไทยแลนด์	
11.00-11.05 น.	เกาะติดข่าว 11.00 น.	เกาะติดข่าว 11.00 น.	รายงานข่าว สีนามิ
			ขบรายการ
12.00-13.30 น.	ข่าวเที่ยงไอทีวี	ข่าวเที่ยง ไอทีวี (สินามิ)	

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผังรายการประจำวันจันทร์ที่ 27 ธันวาคม 2547			
13.00-13.33 น.	จิตต์โฟกัส	จิตต์โฟกัส	แทรกข่าวด่วนสีนามิ
13.33-14.00 น.	สายด่วนลูกทุ่ง	สายด่วนลูกทุ่ง	
14.00-14.05 น.	เกาะติดข่าว 14.00 น.	เกาะติดข่าว 14.00 น.	รายงานข่าว สีนามิ
14.05-14.30 น.	อัลบั้มเพลง	อัลบั้มเพลง	
14.30-15.00 น.	สำรวจธรรมชาติ	สำรวจธรรมชาติ	
15.00-15.05 น.	เกาะติดข่าว 15.00น.	เกาะติดข่าว 15.00น.	รายงานข่าว สีนามิ
15.05-16.00 น.	ร่วมมือร่วมใจ	ร่วมมือร่วมใจ	"ร่วมมือ ร่วมใจ" รายงาน ข่าว สีนามิ
16.00-16.05 น.	เกาะติดข่าว 16.00 น.	เกาะติดข่าว 16.00 น.	รายงานข่าว สีนามิ
16.05-16.30 น.	บุปผา...แฟนคลับ	บุปผา...แฟนคลับ	
16.30-17.00 น.	Lady 's Zone	Lady 's Zone	
17.00-17.05 น.	เกาะติดข่าว 17.00 น.	เกาะติดข่าว 17.00 น.	รายงานข่าว สีนามิ
17.05- 17.57 น.	ทไวไลท์ ไทยลูกทุ่ง	ทไวไลท์ ไทยลูกทุ่ง	
17.57-18.00 น.	ชวนชื่นคานท์	ชวนชื่นคานท์	
18.00-19.30 น.	ข่าวภาคค่ำ	ข่าวภาคค่ำ	รายงานข่าว สีนามิ
19.30-20.00 น.	ล. วิชชนกนมหัศจรรย์	ล. วิชชนกนมหัศจรรย์	
20.00-20.10 น.	ข่าวในพระราชสำนัก	ข่าวในพระราชสำนัก	
20.10-20.40 น.	เกมเศรษฐี (มหาชน)	เกมเศรษฐี (มหาชน)	
20.40-21.40 น.	ก๊อ ก๊อ ก๊อ	ก๊อ ก๊อ ก๊อ	
21.00-22.28 น.	ITV HOT NEWS	ITV HOT NEWS	รายงานข่าว สีนามิ
22.28-22.30 น.	BIZNET TODAY	BIZNET TODAY	
00.00-00.10 น.	ข่าวภาคดึก	ข่าวภาคดึก	รายงานข่าว สีนามิ

ที่มา : ผังออกอากาศฝ่ายรายการของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ตารางที่ 4.5 แสดงผังรายการของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีของวันที่ 29 ธันวาคม 2547

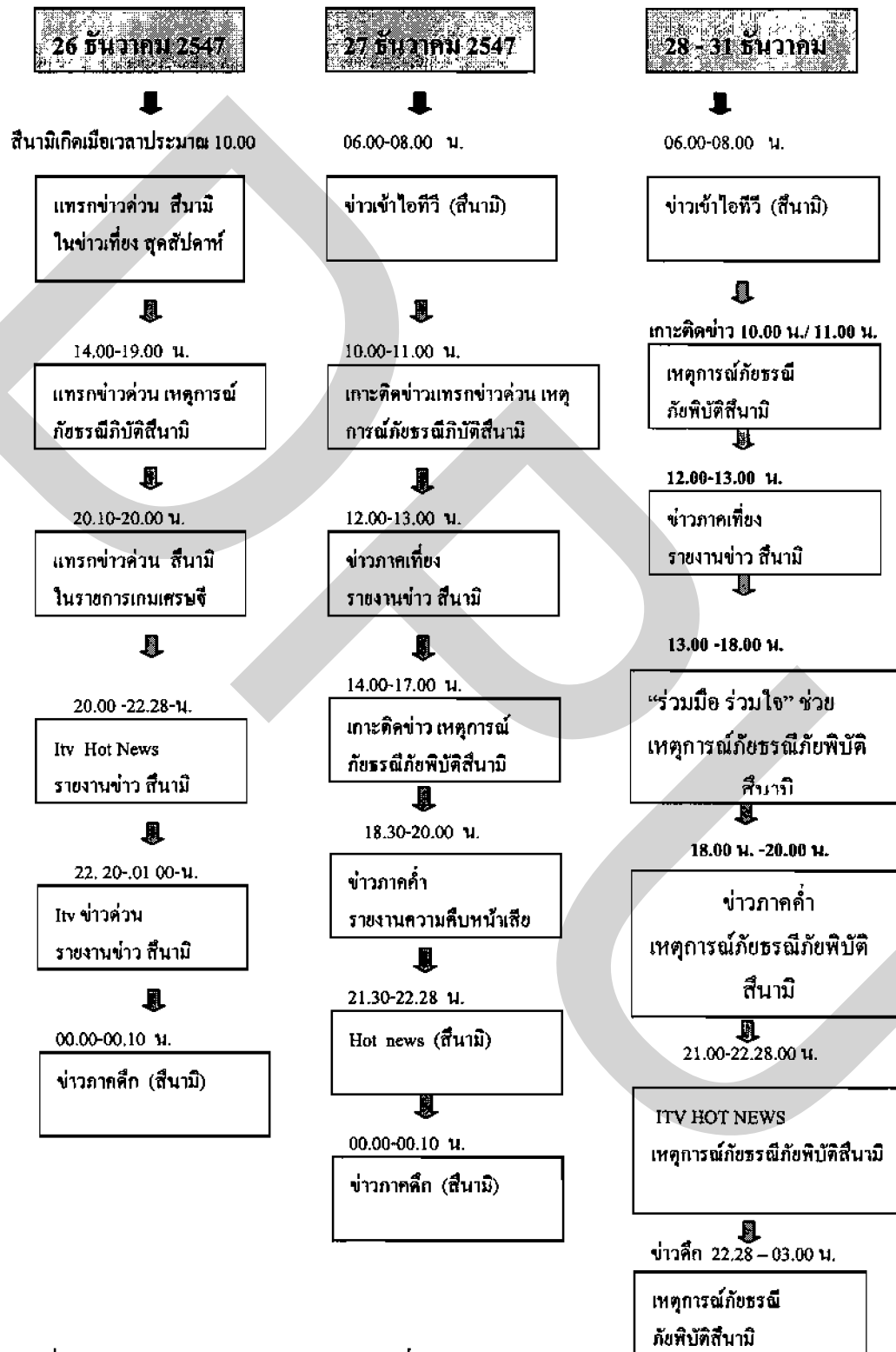
ผังรายการประจำวันพุธที่ 29 ธันวาคม 2547			
05.00-05.30 น.	มรดกดิน 108 อาชีพ	มรดกดิน 108 อาชีพ	
05.30-06.00 น.	ทิดบ้านชวนคุยยามเช้า	ทิดบ้านชวนคุยยามเช้า	
06.00-06.58 น.	ข่าวเช้าไอทีวี	ข่าวเช้าไอทีวี	รายงานข่าว สีนามิ
06.58-07.00 น.	กรีนนิวส์ (กำแพงแห่งศรัทธา)	กรีนนิวส์ (กำแพงแห่งศรัทธา)	
07.00-09.00 น.	ข่าวเช้าไอทีวี	ข่าวเช้าไอทีวี	รายงานข่าว สีนามิ
09.00-09.27 น.	Health Station	Health Station	
09.27-09.30 น.	เพราะฉันคือผู้หญิง 3	เพราะฉันคือผู้หญิง 3	
09.30-10.00 น.	เส้นทางนักลงทุน	เส้นทางนักลงทุน	รายงานข่าว สีนามิ
10.00-10.05 น.	เกาะติดข่าว 10.00 น.	เกาะติดข่าว 10.00 น.	รายงานข่าว สีนามิ
10.05-10.30 น.	คุยอย่างเสรีกับ ดร. เสรี	คุยอย่างเสรีกับ ดร. เสรี	
10.30-11.00 น.	เกมนักชิมสุดขอตไทยแลนด์	เกมนักชิมสุดขอตไทยแลนด์	
11.00-11.05 น.	เกาะติดข่าว 11.00 น.	เกาะติดข่าว 11.00 น.	รายงานข่าว สีนามิ
11.05-12.00 น.	ละคร. รักฝันวันฤดูหนาว	ละคร. รักฝันวันฤดูหนาว	
12.00-13.30 น.	ข่าวเที่ยงไอทีวี	ข่าวเที่ยงไอทีวี	รายงานข่าว สีนามิ
13.30-14.00 น.	สายด่วนลูกทุ่ง	รายงานข่าวเหตุการณ์คืนนี้กับกลุ่มภาคใต้	รายงานข่าว สีนามิ
14.00-14.05 น.	เกาะติดข่าว 14.00 น.	เกาะติดข่าว 14.00 น.	รายงานข่าว สีนามิ
14.05-14.30 น.	โซ่ชิงแชมป์	รายงานข่าวเหตุการณ์คืนนี้กับกลุ่มภาคใต้	รายงานข่าว สีนามิ
14.30-15.00 น.	หอยฮ	หอยฮ	
15.00-15.05 น.	เกาะติดข่าว 15.00น.	เกาะติดข่าว 15.00น.	รายงานข่าว สีนามิ
15.05-16.00 น.	ร่วมมือร่วมใจ	ร่วมมือร่วมใจ	รายงานข่าว สีนามิ
16.00-16.05 น.	เกาะติดข่าว 16.00 น.	เกาะติดข่าว 16.00 น.	รายงานข่าว สีนามิ
16.05-17.00 น.	บุปผาฯ..แฟนคลับ (16.05-16.30 น.)	ร่วมมือร่วมใจ	รายงานข่าว สีนามิ
17.00-17.05 น.	Lady's Zone (16.30-17.00 น.)	เกาะติดข่าว 17.00 น.	รายงานข่าว สีนามิ
17.05-17.57 น.	ทั่วโลกไทยลูกทุ่ง (17.05-17.30 น.)	ร่วมมือร่วมใจ	รายงานข่าว สีนามิ
17.57-18.00 น.	ชวนชมกาแฟ (17.30-17.57 น.)	สารคดีเทิดพระเกียรติ	เลื่อนเวลา

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ผังรายการประจำวันพุธที่ 29 ธันวาคม 2547			
18.00-20.00 น.	สารคดีเทิดพระเกียรติ (17.57-18.00 น.)	ข่าวภาคค่ำ	รายงานข่าว สีนามิ
20.00-20.10	ล. วิทยชนคนมหัศจรรย์ (19.30-20.00 น.)	ข่าวในพระราชสำนัก	รายงานข่าว สีนามิ
20.10-21.00 น.	เกมเศรษฐี (มหาชน)	ข่าวภาคค่ำ (ต่อ)	รายงานข่าว สีนามิ
21.00-22.28 น.	ITV HOT NEWS	ITV HOT NEWS	รายงานข่าว สีนามิ
22.28-22.30 น.	BIZNET TODAY	BIZNET TODAY	รายงานข่าว สีนามิ
04.05-04.30 น.	We' re Za	We' re Za	
22.30-23.00 น.	รายการสาระบันเทิง (20.40-21.40 น.)	ไฮเนเก้น กลอล์ฟคลินิก	
23.03-00.00 น.	สกาโจ๊ก	รายงานข่าว สีนามิ	รายงานข่าว สีนามิ
00.00-00.30 น.	Sport Weekly	Sport Weekly	
00.30-01.00 น.	Free Size	Free Size	
01.00-01.10 น.	ข่าวภาคดึก	ข่าวภาคดึก	รายงานข่าว สีนามิ
01.35-02.05 น.	สะดุดตัวโน้ต	สะดุดตัวโน้ต	
02.05-02.35 น.	เรลพ่อนซ์ ทีวี	เรลพ่อนซ์ ทีวี	
02.35-03.05 น.	เกาะติดเพลงดัง	เกาะติดเพลงดัง	
03.05-03.35 น.	บ้านจုံ	บ้านจုံ	
03.35-04.05 น.	เรลพ่อนซ์ ทีวี	เรลพ่อนซ์ ทีวี	

ที่มา : ผังออกอากาศฝ่ายรายการของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ผังออกอากาศข่าวสึนามิวันที่ 26-31 ธันวาคม 2547

ภาพที่ 4.30 ผังรายการข่าวสึนามิของวันที่ 26-31 ธันวาคม 2547

ที่มา : ผู้วิจัยเป็นผู้จัดทำเอง

แผนผังการออกอากาศ แสดงให้เห็นถึงการรายงานสึนามิในช่วงสองวันแรก คือ วันที่ 26 ถึง 27 ธันวาคม 2547 มีการรายงานข่าวเหตุการณ์สึนามิ ด้วยการแทรกในรายการช่วงปกติ จากนั้นเมื่อเข้าสู่วันที่ 29 ถึง 31 ธันวาคม 2547 มีการขยกรายการภาคปกติ เพื่อรายงานเหตุการณ์สึนามิ และจัดรายการร่วมมือ-ร่วมใจช่วยผู้ประสบภัยเหตุการณ์สึนามิ เกือบ 24 ชั่วโมง

สำหรับช่วงเวลาที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวีเปิดโอกาสให้มีการนำเสนอข่าวภัยพิบัติสึนามิเพียงอย่างเดียวถือเป็นการเปิดมิติใหม่ของวงการข่าว เนื่องจากสังเกตได้ว่าตลอดระยะเวลา 24 ชั่วโมงของการนำเสนอข่าว ผู้ชมรายการพยายามติดต่อกับสถานี ฯ โดยตลอดทั้งส่ง sms ให้กำลังใจ บอกเล่าเหตุการณ์ และ ขอความช่วยเหลือ ซึ่งน่าจะเป็นสิ่งบ่งบอกได้ว่าสื่อทีวีเป็นสื่อที่มีอิทธิพลกับผู้ชมจนทำให้ทุกคนอยากมีส่วนร่วมร่วมกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงทำให้สถานี ฯ ต้องหันกลับมาพิจารณาว่าควรเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองจากการนำเสนอข่าวมาเป็นศูนย์กลางการขอรับความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนให้กับผู้ประสบภัยสึนามิ ขณะเดียวกันทางสถานี ฯ ไม่ได้พิจารณาว่าการเปิดโอกาสให้มีการออกอากาศเพื่อบริจาคสิ่งของกลายเป็นเรื่องของธุรกิจ ที่หวังผลตอบแทน

2) เปิดรายการ “ร่วมมือ-ร่วมใจช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้”

รูปแบบเหมือน รายการ “ร่วมมือ-ร่วมใจ” ที่ออกอากาศปกติ แต่เน้นการออกอากาศที่นานมากขึ้น และเน้นให้การช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน ซึ่งเป็นรายการที่เกิดขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์หลักในการเปิดช่องทางการสื่อสารให้ประชาชนพบผู้เกี่ยวข้อง ในการแก้ไขปัญหาโดยตรง รวมทั้งประสานความช่วยเหลือประชาชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ซึ่งรูปแบบรายการจะเป็นลักษณะการสื่อสารสองทาง ผู้ชมรายการสามารถโทรศัพท์เข้ามาในรายการได้โดยตรง ทั้งยังสามารถส่ง sms และ mms ในการบอกเล่าเรื่องราวในเบื้องต้น แนวทางการดำเนินรายการจึงมีความเหมือนกับการนำเสนอเหตุภัยพิบัติสึนามิ แตกต่างกันเพียงระยะเวลาในการดำเนินรายการ ที่รายการ “ร่วมมือร่วมใจ” มีเวลาการออกอากาศเพียงชั่วโมงเดียวคือระหว่างเวลา 15.00 ถึง 16.00 น. ของวันจันทร์ถึงวันศุกร์เท่านั้น ซึ่งได้รับคำยืนยันจากโปรดิวเซอร์รายการ “ร่วมมือร่วมใจ” ถึงความเหมือนของสองเหตุการณ์

“คือรายการร่วมมือร่วมใจเป็นอีกรายการหนึ่ง ที่บ่งถึงกรณี ไอทีวี ต้องการเงิน สถานีเป็นศูนย์กลางที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้คนที่เดือดร้อน เป็นอีกจุดหนึ่งคือเราเสนอข่าว คือเมื่อมีเหตุร้าย เหตุภัยพิบัติ เราก็ทำ แต่นั่นเป็นรายการประจำ ที่จะให้เป็นความเรื่องการช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน ก็เป็นการเปิดพื้นที่สาธารณะให้ได้ใช้ใช้ใหม่ ที่ร้องทุกข์ของคน ที่เราจะประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ปัญหาให้กับคน คือสิ่งที่เราคิดว่าเป็นรายการที่สถานีเราในฐานะ

สถานีข่าวให้ความช่วยเหลือคนให้บริการ เราจึงเปิดให้มีใช้ใหม่” (นิวส์เช้ารง บุญทรงไพศาล, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2549)

โปรคิวเซอร์ รายการ “ร่วมมือร่วมใจ” กล่าวว่า

“คือเราเคยช่วยอยู่แล้ว แต่เป็นเคสเล็ก ๆ เช่น คนยากจน ขยายพิการ ครอบครัวลำบากยากเข็ญ ลูกลำบาก จะอยู่ยังไง แต่สื่านิมาก็เป็นการช่วยเหลือ แต่เป็นอภิมหาการช่วยเหลือ เป็นทรัพย์สิน เงินทอง และชีวิตคน ซึ่งเป็นมูลค่ามหาศาล อย่างในรายการแต่ละตอนเราจะไม่นำเสนอบ่อย เพราะจะทำให้สลด เราก็เสนอสัปดาห์ละ 1 ถึง 2 ครั้งกระจายไปแค่คนเสนอมาเยอะซึ่งก็คิดว่าไม่สามารถเสนอซ้ำกันบ่อย ๆ ได้ ก็เลยช่วยได้ไม่ทุกเคส อันนี้กรณีออกหน้าจอ แต่หลังจอเราช่วยประสานให้จนครบ..

สื่านิมีการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ ก็ต้องช่วยกันทั้งหมด เราก็เป็นตัวกลาง ระดมความช่วยเหลือ และแหล่งเงินทุน” (กานดา สุขเกษม, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

ภาพที่ 4.31 รายการ “ร่วมมือร่วมใจ” ในการเปิดพื้นที่สาธารณะในการรับบริจาคสิ่งของ

3) การเปิดพื้นที่สาธารณะ หรือการจัดรายการ “ร่วมมือร่วมใจ” ในช่วงเหตุภัยพิบัติสื่านิมี มีลักษณะเป็นดังนี้คือ

จัดรายการ ต่อเนื่อง และตลอด 24 ชั่วโมง ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ภัยพิบัติสื่านิมี ซึ่งจะรายงานเหตุการณ์ และเสนอข่าวทุกแง่มุม โดยตลอดระยะเวลาผู้ประกาศข่าว และผู้สื่อข่าว

จะรายงานเข้ามาในทันทีเพื่อให้ทราบถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น ซึ่งจะเรียกว่าเป็นการสดจากพื้นที่

พิธีกรรายการ “ร่วมมือร่วมใจ” กล่าวว่า

“การรายงานสดจะนำเสนอจุดที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือ ซึ่งอาจไม่ทั่วถึง หรือไม่ตรงความต้องการของชาวบ้าน การลักลั่น หรืออะไรก็ตี เช่นการแจกจ่ายของไม่ถึง และไม่ครอบคลุม อาจจะแจกผ่านนักการเมืองท้องถิ่น และ ผู้สนับสนุน ผู้อยู่ตรงข้ามอาจไปไม่ถึง หรือจุดที่เป็นปัญหาการเดินทาง หรือ หมู่บ้านที่ถูกตัดขาด สามารถแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถจัดขบวนรถไปช่วยชาวบ้าน หรือนั่งเรือไปถึงชาวบ้านจริงๆ” (ศศิวรรณ เลิศวิริยะประภา, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร และบรรณาธิการข่าวภูมิภาค กล่าวว่า

“การเปิดให้รายงาน 24 ชั่วโมงยังทำให้การรายงานคล่องตัวมาก ช่วงแรกมันมีภารกิจให้ทำเยอะมาก รายงานความสูญเสีย รายงานผลกระทบด้านอื่นๆ สัมภาษณ์ช่วยเหลือผู้เกี่ยวข้อง และ ผู้ประสบภัย อาหารการกิน หลายพื้นที่ที่มีความเดือดร้อนแตกต่างกันอีก เช่น ชาวเกาะ ชาวบ้านริมทะเล” (นฤต อนุโต, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

โปรดิวเซอร์ รายการ “ร่วมมือร่วมใจ” กล่าวว่า การเปิดพื้นที่ตลอด 24 ชั่วโมงทำให้การทำงานเพื่อช่วยเหลือคนง่ายขึ้น

“การเปิดพื้นที่ 24 ชั่วโมงทำให้เราทำงานง่ายขึ้น เพราะสดแค่หนึ่งชั่วโมง คนเข้าใจแค่นั้น แต่ถ้ารายการมันกว้าง เขาก็เปิดทิ้งไว้ เพื่อติดตามว่ามีรูปญาติติดขึ้นขึ้นใหม่ มีแจ้งอาฟเตอร์ช็อคหรือเปล่า มีหน่วยงานตรงไหนหรือเปล่า ราชการช่วยอะไรบ้าง มีลงพื้นที่ตรงไหนจะได้ไปช่วยพอมันกว้างความช่วยเหลือเข้าถึงทัน” (กานดา สุขเกษม, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

การนำเสนอรายการข่าวเหตุการณ์สึนามิอย่างต่อเนื่อง สถานีโทรทัศน์ไอทีวีมุ่งหวังที่จะเป็นหนทางที่จะช่วยบรรเทา ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ประสบภัย และช่วยคลี่คลายปัญหาที่ประสบอยู่ในขณะนั้น

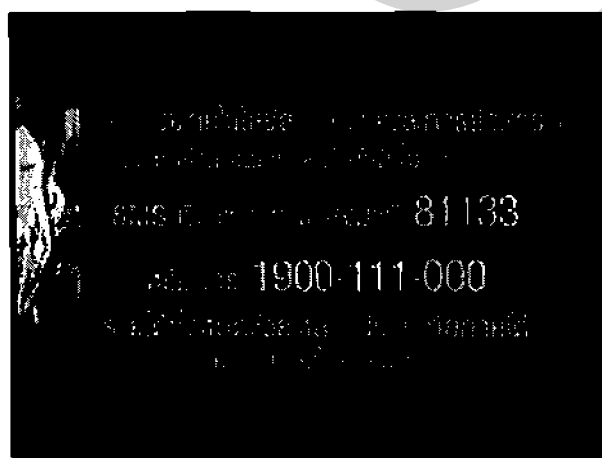
พิธีกร รายการ “ร่วมมือร่วมใจ” กล่าวว่า

“จริงๆ แล้วรายการร่วมมือร่วมใจทำอยู่แล้ว แต่ที่ตีกล่ม ไฟไหม้ แผ่นดินถล่ม เกิดโจร ผู้ร้าย ไฟไหม้ ทำอยู่ตามปกติ แต่ที่มันพิเศษเป็นภัยที่ใหญ่ และสิ่งที่ได้รับจากนโยบายของผู้บริหารคือให้เจาะเรื่องนี้ไว้ตลอด ปกติเรื่องอื่น ตีกล่ม ไฟไหม้ ก็เว็บผ่านเข้าไปในรายการ

แล้วไม่เกาะติด เพียงแต่มีสถานการณ์ที่เหนือกว่าก็จะกลับมาเกาะติดอีกครั้งแค่เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติที่เกิดทุกที่ทุกห้วงแห่ง ทำให้มีสถานการณ์ทุกจุด และประชาชนเดือดร้อน ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นถือว่าพิเศษกว่าที่อื่น เพราะมันมีสถานการณ์ที่จำเป็นต้องรายงาน คลาดเพียง 1 นาที, 10 นาที หรือ 30 นาที ไม่ว่าเวลาจะเปลี่ยนแปลงไปเยอะ สถานการณ์คนตาย ตามหาศพ ฟืน้องตามหากัน แต่ละวันเกิดปัญหาทางสังคมเยอะแยะไปหมด ที่มันไกลหาล ทั้งไปไม่ได้ เกาะติดโฆษณา รายการประจำมีการขกหมดเลย” (วันชัย สอนศิริ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

4) เปิดช่องทางการสื่อสาร

เปิดโอกาสให้ประชาชน โทรศัพท์เข้ามารายงาน รวมทั้งสื่อสารผ่านช่องทางต่างๆ ของทางสถานี ทั้งทางโทรศัพท์, แฟกซ์ (FAX), อีเมล (E-MAIL), ข้อความสั้น (SMS) ข้อความภาพและเสียง MMS จำนวนมาก โดยเฉพาะการสื่อสารผ่านช่องทาง SMS ด้วยการขึ้นข้อความสั้นหน้าจอโทรศัพท์นับว่าเป็นการสื่อสารที่นิยมมาก ผู้ชมสามารถติดต่อระหว่างผู้ชมด้วยกัน นอกเหนือจากการติดต่อกับผู้ส่งสาร ทั้งในลักษณะการให้กำลังใจ และบอกเล่าเหตุการณ์ จนพบว่าในช่วงเหตุการณ์สึนามิตั้งแต่วันที่ 26 ถึง 31 ธันวาคม 2547 พบว่ามี ผู้ส่งข้อความ SMS จำนวน 152,064 ครั้ง

ภาพที่ 4.32 ภาพข่าวการขอความร่วมมือเพื่อร่วมบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัยสึนามิ

ผู้จัดการแผนกประสานงานออกอากาศและบรรณาธิการข่าวประจำวัน กล่าวว่า “กรณี หมอพรทิพย์ขอมว่า ทีมงานต้องการเครื่องคิดมับารุงกำลัง ซึ่งจริง ๆ แล้วไม่ได้เกี่ยวอะไรนะ แต่มันเกี่ยวในงาน เขาบอกเขาเหนื่อย เขาล้า ไอทีวีแค่เขียนเป็นข้อความสั้น ๆ

ให้ผู้ประกาศอ่านออกหน้าจอ หลังจากนั้นก็มีผู้ไปรับบริจาคสิ่งของเป็นจำนวนมาก คือ ไอทีวีได้รับการตอบรับที่เร็วมาก คือ ผ่านไปแค่ครึ่งชั่วโมง ทางโน้นก็ได้รับของบริจาคแล้ว เป็นลักษณะการสื่อสารแบบ TWO WAY COMMUNICATION ทุกวันนี้งานในการนำเสนอข่าว ในฐานะที่ไอทีวีเป็นสื่อที่เห็นทั้งภาพ และเสียง สิ่งที่ทุกคนอยากจะทำให้ท่านเหมือนกัน ก็คือ Interactive ที่สามารถตอบโต้กันได้ สามารถสื่อสารกันได้ตลอดเวลา ทุกวันนี้มีเหตุตัวนี้เพิ่มขึ้นมาคือ ข้อความสั้น sms เพราะทุกคนต้องการที่จะมีส่วนร่วมกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งที่เห็น นั่นก็เป็นอีกช่องทางหนึ่ง” (อ่ำไพ โปธิชัยรัตน์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

ผู้ประกาศข่าว สถานีโทรทัศน์ไอทีวี กล่าวว่า

“การสื่อสารผ่านช่องทางด้วย sms หรือ ข้อความมีส่วนสำคัญหรือช่วยส่งเสริมให้คนดูมากขึ้น ให้ไอทีวีได้รู้มากขึ้นว่าใครเสียชีวิตแล้ว ใครยังไม่ได้รับการช่วยเหลือ ช่วยหาญาติได้จาก sms คือทำให้ความกระตือรือร้นในห้องข่าวกลับคืนมา คือ เข้ามาเป็นร้อยเป็นพันเลขนะ อันที่สอง คือ ถ้าได้สี่สัปดาห์ ไม่รู้เรียกว่า สี่สัปดาห์ หรือ เป่านะ แต่ว่าคิดว่ามีประโยชน์ เพราะว่าบางทีหน่วยงานเขาก็ไม่รู้หรือกว่า หมู่บ้านแต่ละแห่งเป็นยังไง เจออะไร โคนหรือไม้โคน ในช่วงไม่กี่ชั่วโมงแรกประมาณ 24 ชั่วโมงแรก ก็จะรู้ได้เห็นจาก sms จะช่วยชาวบ้านได้มาก” (ศศิวรรณ เลิศวิริยะประภา, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

ด้านชาวบ้านในพื้นที่น้ำเค็มยอมรับว่ารายการ “ร่วมมือร่วมใจ” มีความแตกต่างจากการนำเสนอข่าวโดยทั่วไป

ประธานชุมชนบ้านน้ำเค็ม กล่าวว่า

“เป็นเครื่องมือของผู้ประสบภัย เพราะไม่ได้รายงานอย่างเดียว แต่เป็นการบอกว่ามีตรงนั้น ตรงนี้ คายเท่าไร” (ไมตรี กงไกรจักร, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2549)

ขณะที่หัวหน้ากลุ่มด้านที่อยู่อาศัย กล่าวว่า สถานีโทรทัศน์ไอทีวีเป็นอีกหนึ่งศูนย์กลางที่ทำให้ได้เช็ดข่าว

“ช่วงที่เกิดแผ่นดินไหว พอมิข่าวแผ่นดินไหว ชาวบ้านก็วิ่ง แต่พวกเราไปอยู่จุดหน้าทะเล เพื่อมองว่ามีคลื่นมาหรือไม่ จะไปดูเรื่องโดยด่วน หากมีข่าวแผ่นดินไหว คนหนี ผู้ร้ายก็เริ่มขึ้น จึงต้องเวียนไปดู จึงมีการแจ้ง แม่ตสา และ โทรศัพท์ไปบอกนักข่าวให้มาดู และ บอกว่าทำไมถึงเป็นแบบนี้” (นายศักดิ์ดา พันชนศรี, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

5) การระดมความช่วยเหลือ หลังจากขกรายการบันทึกออกไป และเน้นหนักการรายงาน

เหตุการณ์สึนามิ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในช่วงเวลาเดียวกันสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้ติดต่อหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อระดมความช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยในเบื้องต้นช่วยในสิ่งที่ผู้ประสบภัยต้องการเป็นอันดับแรก

ภาพที่ 4.32 ภาพการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กับผู้เกี่ยวข้องกับเหตุสึนามิ

พิธีกรรายการ “ร่วมมือร่วมใจ” กล่าวว่า

“ช่วงแรกเน้นพิเศษให้ประชาชนรับรู้ถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร ภัยอยู่ที่ไหน ประการที่สอง เน้นการช่วยเหลือ คุกภาครัฐให้การช่วยเหลืออย่างไร เป็นแกนกลางในการประสานภาครัฐ เอกชน โดยสื่อไอทีวีพยายามประสานทุกด้าน ในการให้ความช่วยเหลืออย่างไร จะเป็นทั้งข้างบน ข้างล่าง เราจะดำเนินการ หนึ่งรายงานสถานการณ์ สองประสานให้ความช่วยเหลือ สามประสานประชาชนที่จะติดตามหาญาติ แต่ละคนไปไหน ตกค้างที่ไหน เป็นส่วนที่สำคัญในภาวะวิกฤต เพราะทุกคนจะต้องคิดถึงพี่น้อง พ่อ แม่ เป็นแกนกลาง หน่วยกลางที่จะประสานให้เรื่องที่สี่ แนวทางหรือ นโยบายของไอทีวีในการช่วยเหลือประชาชน คือการตั้งหน่วยในการรับบริจาคเงินทอง ทรัพย์สิน ปังจยส์ในการดำเนินชีวิต หาให้ประชาชนที่ไม่มีบ้าน ยา รักษาโรค อาหารการกิน ทุกอย่างทีวี เป็นแกนกลาง ซึ่งรายงานการช่วยเหลือมีอยู่ เพราะวันแรกทุกคนไม่มี ไอทีวีเป็นหลักในการทำเรื่องนี้ ระดมรับบริจาคที่นี่ นอกพื้นที่ ทั่วทุกม. เพื่อให้การบริจาครวดเร็ว ทั่วถึงสนองความต้องการเพื่อความรวดเร็ว” (วันชัย สอนศิริ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

ทั้งนี้ก็มีเสียงตอบรับจากการขยายช่วงเวลาออกอากาศให้ผู้ชมรายการสามารถโทรเข้ามาได้ 24 ชั่วโมง ทำให้มีผู้ชมโทรศัพท์เข้ามาที่สถานีตลอดเวลาเพื่อขอความช่วยเหลือ รวมทั้งการเดินทางเข้ามาถึงสถานี นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้ชม เพราะผู้ชมสามารถเห็นทั้งภาพและเสียง จนอยากมีส่วนร่วมตั้งแต่ การแสดงความคิดเห็นการตามหาญาติ และการขอความช่วยเหลือ จึงทำให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวีเต็มไปด้วยความวุ่นวาย

โปรดิวเซอร์ รายการ “ร่วมมือร่วมใจ” กล่าวว่า

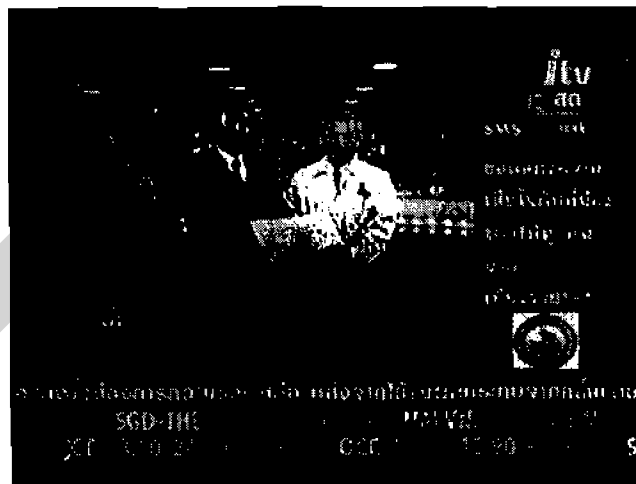
“มีชาวบ้านโทรศัพท์เข้ามาขอความช่วยเหลือโดยตรง เขาเล่าว่าเขาใช้โทรศัพท์ดาวเทียม วิ่งขึ้นมาโทรบนภูเขา มีคนบาดเจ็บ ไม่มีน้ำจะกินแล้ว เราก็ประสานงานให้หน่วยกู้ภัยวิ่งขึ้นไปหา พอดีมีคนในพื้นที่เขาก็ออกไปช่วยเหลือทันทีเหมือนกัน

ช่วงวิกฤตวุ่นวายหมดเลย ใจอยากรับโทรศัพท์พร้อมกันให้หมดเลย แต่ทำไม่ได้ แต่ช่วงปกติเราสามารถอธิบายให้เขาเข้าใจ แต่ช่วงวิกฤตทำได้แค่รับเรื่อง และส่งต่อให้ห้อง เป็นอย่างนี้ 2 ถึง 3 สัปดาห์ ช่วง 2 ถึง 3 วันแรกไม่มีใครนอน ตอนนั้นโทรติดต่อกันมาก เพราะคน ๆ หนึ่งใช้เวลา 5 ถึง 10 นาที” (กานดา สุขเกษม, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

6) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในลักษณะการติดต่อสื่อสารสองทาง เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยสึนามินำมาซึ่งการพัฒนาการจากการนำเสนอข่าวมาเป็นการรับเงินบริจาค สำหรับการบริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย เกิดขึ้นหลังเกิดเหตุ 2 วัน โดยใช้รายการ “ร่วมมือร่วมใจ” เป็นศูนย์กลางในการรับบริจาค

รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าววางแผนและพัฒนา และอดีตนายกบริหารฝ่ายข่าว กล่าวว่า

มาคิดเรื่องบริจาควันที่ 2 ทั้งหมดคุยกับพีนิวัฒน์ มีอะไรอยู่บ้าง เอร่วมมือร่วมใจเป็นcenter ขาดเหลืออะไร ไม่ใช่ร้องทุกข์นะ คนหาย คนเจ็บ คนตาย ใครขาดเหลืออะไร ให้รายการนี้ประสานไปก่อน แต่พอเห็นว่า มันเหลือคณานับจริง ๆ สุดท้ายก็ดีเวลลอปสถาปนาตัวเองเป็นตัวกลางขึ้นมาที่รายการ ร่วมมือร่วมใจ มาคิดได้เป็นวันที่ 2 เป้าหมายคือกู้ภัย กู้จิตใจ ประสานงานไม่ใช่เป้าหมายทางธุรกิจ (ฉัตรชัย ตะวันรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

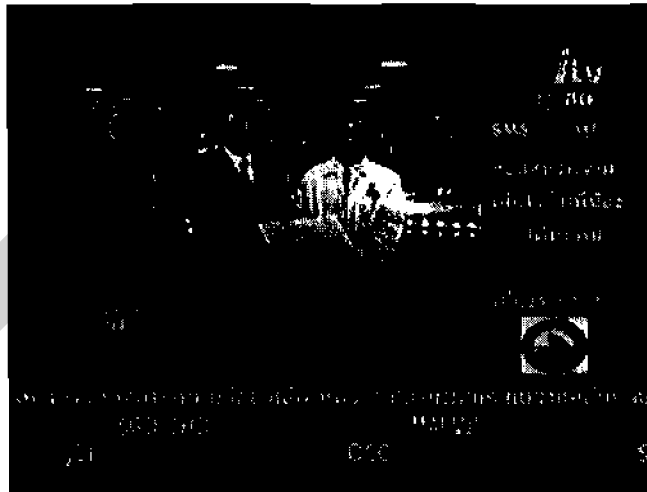
ภาพที่ 4.34 ภาพการรับเงินบริจาคจากหน่วยงานเอกชน และประชาชนทั่วไปบริจาคผ่านสื่อไอทีวี

โปรดิวเซอร์ รายการ “ร่วมมือร่วมใจ” กล่าวเสริมว่า

“พีธีชณาเห็นว่าเสียหายหนัก พี่นิวติบอกให้เอาเงินไอทีวีบริจาคก่อน 5 ล้านบาท ต่อมาคนที่ระดมบริจาคตั้งแต่บริษัท ห้างร้าน จนถึงร้านขายข้าวเหนียวส้มตำ จนถึงบริษัทยักษ์ใหญ่ อาซาฮิมอเตอร์ บริจาคให้หมดเลย มีหลายแบบมีทั้งช่องทางผ่านผู้ใหญ่อด้วยกัน เอ็มดี ฝ่ายบริหารหรือ ผ่านเชลล์ บริษัท ผ่านการตลาด หรือโทรศัพท์แจ้งความจำนง อันนี้เป็นรายย่อย มีทั้งค้าขาย ร้านน้ำดื่ม แจ็งเบอร์บัญชีที่จะบริจาคคุณจะให้จริงหรือเปล่า ไม่รู้ แต่เราขึ้นเอสเอ็มเอสให้มีบริจาคทุกอย่างตั้งแต่ อาหาร มาม่า เสื้อผ้า ปลากระป๋อง ผ่าอนามัย รวมทั้งน้ำดื่ม น้ำเยอะมาก” (กานดา สุขเกษม, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

7) เกิดผลประ โขชน์แบบแฝงเชิงธุรกิจ

ปัญหาการออกอากาศเกิดขึ้นทันที ภายหลังจากที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวีเปิดโอกาสให้ผู้บริจาคเงิน และสิ่งของออกทีวี จึงนำมาซึ่งปัญหาการจัดลำดับการออกอากาศ และการได้ออกอากาศ โดยมีจำนวนเงินเป็นเงื่อนไขในการกำหนด เกิดลักษณะการโฆษณาแฝง

ภาพที่ 4.35 ภาพข่าวไอทีวีเป็นสื่อกลางในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

โปรดิิวเซอร์ รายการ “ร่วมมือร่วมใจ” กล่าวว่า

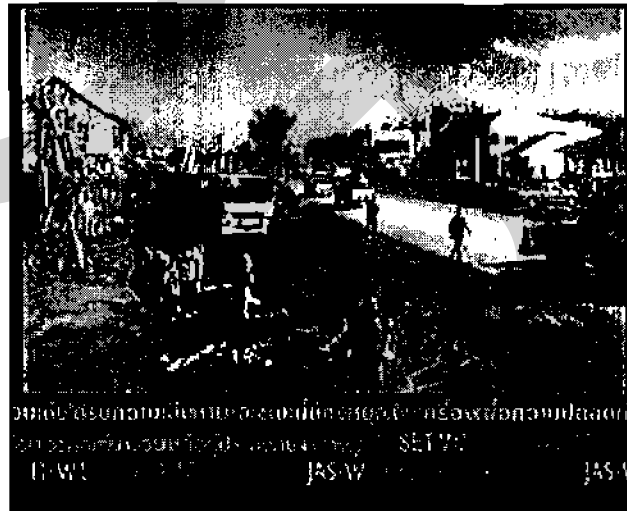
“จะว่าไปแล้วก็ดูไม่ค่อยดี ทำไม 5 แसनออกทีวี 2 แसनไม่ได้ออก ก็มีคนมาพูด ขอมมีการจัดอันดับ การมอบก็มีเรียงลำดับ ขอมรับว่าเงินมากหน้าใหญ่มาก่อน ไครบริจาด 10 ล้าน 5 ล้าน เป็นแसनก็ออกทีวีเลย แต่ไครบริจาดหมื่น เราก้หยิ่งแล้ว ไม่ให้ออกหน้าจอ นายมาขึ้น รับบ้าง บก. รับบ้าง ถ่ายภาพหนึ่งไป

บางรายก็ลี้กั้ เห็นว่าจะได้ออกบริจาด 3 หมื่นก็มาแล้ว และบอกว่าฉันอยาก บริจาด ออกหน่อย เต็มคนในหมู่บ้านไม่เห็น อย่างป้าก็จะให้พิมพ์จำนวนเงินนิดหน่อย เราก้ บอกมันยาว แต่เขาก็ไม่ยอม ให้พิมพ์จำนวนเงินด้วย แต่ถ้าบริษัทจะรู้งาน มีป้าใหญ่ มีโลโก้ แอบแทรกโฆษณา มีทุกรูปแบบ จะเอาอะไรล่ะ เงินไม่มี แต่รวมมูลค่าเป็นล้าน เพราะมีของ แล้วพูดว่าเป็นชมรมนั้น ชมรมนี้

เราก้รู้ แต่ผู้ใหญ่บอก เขาอุตสำหามา ไม่ใช่บาทสองบาท บางทีดูมีเงินเยอะแล้ว ได้ออกพูดขากนี้ เพราะทีวีกับโฆษณามันแฝงกันอยู่ แต่ก็ไม่เป็นไร ถ้าเข้าถึงประชาชน สีนามิเอา ไปเลย ซึ่งก็คิดว่าไม่มีใครหว่านพืชไม่หวังผล อย่างโตโยต้ามอเตอร์ มาบริจาดก็อดไม่ได้ที่จะเป็น ข่าว เพราะบริจาด 5 ล้าน 6 ล้าน

พอคนอื่นเห็นโตโยต้า นิสสันเห็นก็ต้องมา เพื่อไม่ให้เสียหน้า เพราะเห็นบริษัท นั้นมาทำไม ทำไมฉันไม่มา ก็ดีเหมือนกัน เพราะที่อยู่ในไลน์การค้าเดียวกันหมด นี่เป็นประโยชน์ ที่เกิดจากการเปิดพื้นที่สาธารณะ โดยเฉพาะนายฝรั่ง นายญี่ปุ่น ก็ต้องหวังอิมแพคกลับไป มาออก รายการก็นิดเดียว พิธีกรเราก้เร่ง บางทีเราก้ไม่ให้ไมค์ ให้พิธีกรตัดบทเลย” (กานดา สุขเกษม, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2549)

ความมุ่งหวังในการเปิดพื้นที่สาธารณะ เพื่อผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วม ของประชาชน สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ถือว่าประสบความสำเร็จในระดับที่น่าพอใจ ในทางกลับกันทุกคนไม่ได้เตรียมแผนรองรับเมื่อช่วงเวลาที่ออกอากาศ สำหรับการเปิดให้มีการบริจาค กลายเป็นพื้นที่โฆษณาแฝงของบุคคลหรือผู้ประกอบการ การแข่งขันเพื่อขอออกอากาศ จึงถูกพบเห็นอยู่เสมอในช่วงเวลาที่สถานีฯ เปิดให้มีการบริจาค ด้านผู้บริหาร เห็นว่า ยอดเงินมีส่วนอย่างมากในการพิจารณาเรียงลำดับการออกอากาศนั่นคือปัญหาที่ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องพิจารณาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม

ภาพที่ 4.36 ภาพความเสียหายของทรัพย์สินอันเกิดจากเหตุภัยพิบัติสึนามิ

4.5 ผลกระทบการเปิดพื้นที่สาธารณะที่มีต่อผู้ประสบภัย และชุมชนบ้านน้ำเค็ม

การใช้พื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี หรือ การเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารสองทางเพื่อประโยชน์ของผู้ประสบภัยพิบัติสึนามิ จนนำมาสู่การรับบริจาคเงิน สิ่งของ และการนำเงินมาสร้างประโยชน์นั้น ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้รับเงินบริจาคจากประชาชนและหน่วยงานด้านเอกชน เป็นจำนวนเงินถึง 220,000,000 บาท (สองร้อยยี่สิบล้านบาท) ซึ่งได้เข้าไปช่วยเหลือประชาชนในเมืองต้นในด้านสิ่งของอุปโภคบริโภค ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนโดยได้มอบให้กับประชาชนที่ประสบภัยในจังหวัดพังงา ภูเก็ต ระนอง และ กระบี่ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือประชาชนในด้านที่อยู่อาศัย ทุนการศึกษา และ การฟื้นฟูอาชีพและสิ่งแวดล้อมหลังประสบภัย

ในส่วนของผู้ประสบภัยบ้านน้ำเค็ม ตำบลบางม่วง อำเภอดงตาล จังหวัดพิจิตร ซึ่งมีประชากรทั้งหมด 4171 คน แบ่งเป็นชาย 2071 คน หญิง 2100 คน โดยประกอบด้วย บ้านเรือนทั้งสิ้น 1566 หลังคาเรือน อาชีพส่วนใหญ่เป็นชาวประมงกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่เหลือประกอบอาชีพค้าขาย รวมทั้งพบว่า มีชนกลุ่มน้อยชาวพม่าที่มาทำงานเป็นลูกเรือประมงจำนวนมาก

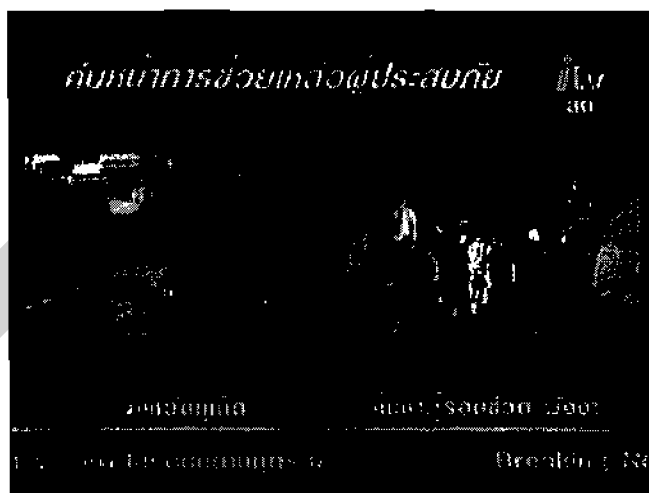
สภาพหลังเกิดเหตุ พบว่า หมู่บ้านน้ำเค็ม มีบ้านเรือนเสียหายทั้งสิ้น 672 หลังคาเรือน มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก แบ่งเป็นผู้ประสบภัย 1891 คน แยกเป็นผู้เสียชีวิต 941 คน ผู้สูญหาย 502 คน ผู้บาดเจ็บ 448 คน ซึ่งความร้ายแรงที่เกิดขึ้นกับชีวิตและทรัพย์สินทำให้ชาวบ้านต้องการความช่วยเหลือ โดยสถานีโทรทัศน์ไอทีวีเป็นหนึ่งในช่องทางในการสื่อสารกับชาวบ้าน ทำให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาบ้านน้ำเค็มดังต่อไปนี้คือ

4.5.1 ผลกระทบทางตรงต่อการพัฒนาบ้านน้ำเค็ม

ความเสียหายที่เกิดจากภัยพิบัติคลื่นสึนามิ ทำให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวีต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากการเป็นผู้นำเสนอข่าว มาทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการรับบริจาคเงิน และสิ่งของจากหน่วยงานต่าง ๆ ก่อให้เกิดผลตามมาดังต่อไปนี้

1) ไอทีวีเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้ชม

ภายหลังจากที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอข่าวภัยพิบัติสึนามิมาเป็นการนำเสนอเต็มรูปแบบ โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือ และ บรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัยนั้น ผู้ชมรายการขณะนั้นได้รับรู้ว่า สึนามิได้สร้างความเสียหายให้กับพี่น้องร่วมชาติมากขนาดไหน จนนำมาสู่ความรู้สึก และ พฤติกรรมที่ต้องการแบ่งความทุกข์จากผู้สูญเสีย การมีส่วนร่วมของผู้ชมรายการ โดยการบริจาคเพื่อผู้ประสบภัยจึงเกิดขึ้น ทำให้ผู้ประสบภัยรู้สึกในแง่ดีต่อไอสถานีไอทีวี

ภาพที่ 4.37 ภาพความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินซึ่งถูกนำเสนอทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางม่วง กล่าวว่า

“กองทุนที่เข้ามาช่วยเหลือที่บ้านน้ำเค็ม มาจากทางข่าวสาร ฟังทีวี หรือ วิทยุ ทีวีแต่ละช่องลงมาพร้อมหมด แต่เอกชนที่มาช่วยเหลือมาจากทั่วสารทิศ ซึ่งมีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ ทีวี ไอทีวีด้รับเงินบริจาค แต่ไม่ได้รับบริจาคที่กรุงเทพฯ แต่ก็ได้ส่งผู้ติดตามข่าวสารในพื้นที่พร้อมรายงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวบรวมเงินได้เยอะ ยอมรับในสิ่งที่ประสบภัยในคราวนี้ ไอทีวีลงพื้นที่เร็วมาก ประชาชนทั่วประเทศได้รับข่าวสารจากไอทีวี ได้เงินบริจาคเยอะ แต่ได้มาประสานกับ อบต. ก็เยอะในการช่วยเหลือ

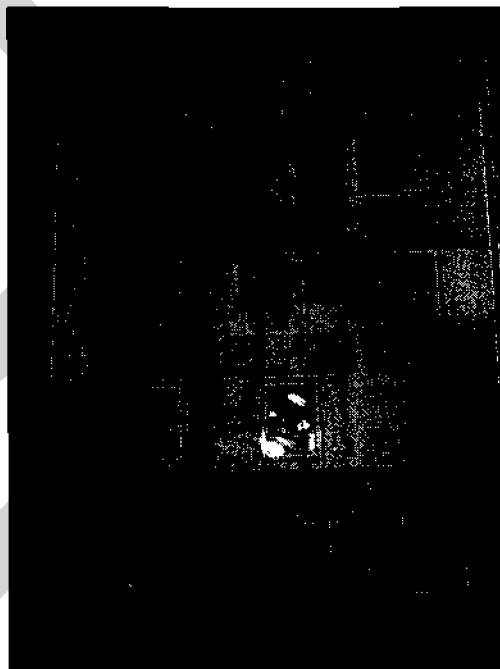
การร้องขอผ่านสื่อมันได้มาเร็ว และ ตรงความต้องการของชาวบ้าน การต่อเติมบ้าน สื่อมีความสำคัญมาก มีอิทธิพลในการชักจูงในทางที่ดี ในการให้ชาวบ้านไปในทิศทางไหน” (ชัยณรงค์ มหาแร่, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

หัวหน้าฝ่ายอาชีพกรรมการหมู่บ้านไอทีวี กล่าวว่า

“สิ่งที่ภูมิใจมากที่สุด คือ สื่อที่สามารถบอกให้โลกภายนอกรู้ว่าความเสียหายของเรามีมากแค่ไหน และ ทุกภาคส่วนก็มีส่วนช่วย หากไม่มีสื่อ พวกเราไม่ได้เกิดมาถึงจุดนี้ และ หากไม่ได้กระจายว่า หมู่บ้านน้ำเค็มเสียหายมากที่สุด ใน ๖ จังหวัด พวกเราก็ไม่มีกองทุนให้ชาวบ้านประกอบอาชีพ และ ไม่ได้ตั้งกองทุนศูนย์ หรือ ธนาคาร เพราะเราเหมือนคนหมดเนื้อประดาตัว

แต่พอมีการกระจายข่าวของสื่อ ทุกคนจะได้รู้ว่า นี่คือน้ำเค็มที่สูญเสีย ไม่ว่าจะช่องไหนก็มาสัมภาษณ์กันหนา เราก็ใช้ช่องทางให้สื่อที่สื่อไปบอกถึงคนที่ต้องการอยากจะช่วยเข้ามาถึงจุดนี้มีความภูมิใจที่สื่อทำให้พวกเรามาอยู่จุดนี้...

เคยถูกสัมภาษณ์ทางไอทีวี ที่อบต. และเป็นช่องทางที่ทำให้บอกถึงคนในประเทศ ให้รู้ว่า ความเดือดร้อนของเรานั้นมีจริง ไม่ใช่แค่ 300 แต่ดาบเป็น 3 ถึง 4 พันถึงได้มีทุกส่วน ลงเข้ามาดูทุกส่วนอย่างเต็มที่ (ปัญญา อินตกุล, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

ภาพที่ 4.38 รายชื่อคณะกรรมการบริหารชุมชน ไอทีวี

หัวหน้ากลุ่มด้านที่อยู่อาศัยกรรมการหมู่บ้าน ไอทีวี

“หากไม่มีสื่อ ก็คงไม่ถึงจุดนี้ ไม่ว่าจะปัญหาที่ดิน ที่เกี่ยวข้องกับนายทุน และ รัฐหากสื่อไม่ช่วยทำข่าวนี้ เชื่อว่าคนที่มีส่วนรับผิดชอบคงไม่มาดู” (ศักดิ์ พันธศรี, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

2) ก่อให้เกิดสถานการณ์ผู้นำทางความคิด

ภายหลังจากการเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ ประชาชนผู้ประสบภัยต่างมีความต้องการพื้นฐานที่หลากหลาย และ จำนวนมาก ประชาชนต่างหันมาพึ่งหน่วยงานราชการ และ บุคคลที่สามารถติดต่อหน่วยงานราชการได้ เนื่องจากทุกคนเหลือแต่ตัว และ ไร้ซึ่งที่อยู่ ทำให้ต้องพึ่งหน่วยงานราชการเพื่อขอความช่วยเหลือ หาที่อยู่ชั่วคราวก่อนที่จะได้ที่อยู่ถาวร

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางม่วง กล่าวว่า

“ชาวบ้านได้มาศึยที่อบต. เพื่ออยู่อาศัย และ ต้องการให้หาอาหารช่วย ให้ช่วยคนเจ็บ คนป่วย และ คนที่เสียชีวิต เพราะเสียชีวิตเยอะมาก คนที่บาดเจ็บเยอะ ก็ช่วยแบบทุลักทุเล เครื่องไม้เครื่องมือไม่พร้อมก็หุงหาอาหาร หาเต็นท์หน้า อบต. แต่ใน อบต. เต็มหมด ส่วนหนึ่งก็หนีเตลิดเปิดเปิง

วันนั้นเป็นวันอาทิตย์ การเบิกจ่ายงบประมาณไม่ได้ ส่วนหนึ่งได้สำรองจ่ายเงิน หุงหาอาหาร ชาวบ้านที่หนีภัยแทบมาแต่ตัว เพราะสูญเสียหมด จากนั้นจึงจะ มีองค์กรเข้ามาช่วย” (ชัยณรงค์ มหาแร่, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

ชาวบ้านบางส่วนได้อาศัยที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางม่วงเป็นที่พักอาศัย ขณะที่ชาวบ้านน้ำเค็มอีกส่วนหนึ่งหันมาขอความช่วยเหลือจาก นายไมตรี กงไกรจักร ประธานชุมชนบ้านน้ำเค็ม เล่าความต้องการของชาวบ้านให้ฟังว่า

“ก็ต้องมีห้องน้ำ ห้องส้วม และมีหลักประกันว่า เขาอยู่แล้วจะมีข้าวกิน ช่วงนั้นเป็นปีใหม่ก็หาวัสดุอุปกรณ์ยาก ที่นี้ผู้ใหญ่กมล พาทีมทำงาน พอช. มาเรียกหลังร้านวัสดุก่อสร้าง ซึ่งเขาก็ขายให้ แล้วก็สร้างห้องน้ำกัน และเกณฑ์ชาวบ้านมาสร้าง จากนั้นก็ซื้อเต็นท์จากทั่วประเทศมา 500 เต็นท์ มี 10 คนก็มีประชุมกัน เรื่องอาหาร เรื่องไฟ เพราะเป็นเต็นท์พลาสติก เรื่องโรงครัว รับประทานอาหาร เกือบกันยากมาก คนประมาณ 3000 คน ทุกคนเดือดร้อนหมด ของฉันก็ลำบาก เราก็เขียนปัญหาขึ้นบนกระดานที่ละร้อยข้อ

วันแรกมีปัญหาเป็นร้อยข้อเลย เราก็บอกจะแก้ยังไงให้ทุกคนร่วมกัน ทำอย่างนี้ทุกวัน แก่ที่ละข้อ ต้องประชุมทีมทำงานที่เป็นของ พอช. ก่อน วางแผนร่วมกัน ไม่ให้ซ้ำซ้อน เรื่องโรงครัว ส่งตัวแทนมา 1 คน ก็คือวันละ 65 คนให้อยู่โรงครัวก็คน รับประทานอาหารก็คน แต่ละวันก็สลับเวรกันวันละ 65 คนทุกวัน

ตอนหลังก็มีปัญหาอีก ทะเลาะกัน เรื่องเงินบริจาค เงินแจก ๆ เราก็เลยบอกว่าให้ตั้งกองบริจาค ได้เงินประมาณ 1 ล้าน 4 แสน ชาวบ้านบอกให้แบ่งเราก็แบ่งได้คนละ 900 กว่าบาท ทั้งหมดประมาณ 1200 ครอบครัว เกือบ 4000 คน” (ไมตรี กงไกรจักร, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2549)

ภาพที่ 4.39 การลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สึนามิ

ชาวบ้านน้ำเค็มได้ถูกแบ่งเป็นสองกลุ่มอย่างชัดเจน โดยผู้เดือดร้อนต้องการให้แกนนำหลักตอบสนองความต้องการของตนเองในเมืองต้น เช่นเงิน สิ่งของบริจาค และที่พักอาศัยชั่วคราว

3) ไอทีวีเป็นสื่อกลางในการรับบริจาคสิ่งของ และ เงิน

ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้เป็นสื่อกลางในการรับบริจาคสิ่งของและทุนทรัพย์เพื่อนำไปช่วยเหลือประสบภัยในชื่อ โครงการ “ไอทีวีร่วมมือ ร่วมใจ เพื่อผู้ประสบภัยภาคใต้” ซึ่งทางสถานี ฯ ได้รับเงินบริจาคจากประชาชน และ หน่วยงานภาคเอกชน เป็นจำนวนเงินถึง 220,000,000 บาท (สองร้อยยี่สิบล้านบาท) โดยทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้ดำเนินการจัดสรรเงินบริจาคเพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนเบื้องต้นในด้านสิ่งของ อุปโภค และ บริโภค

ในระยะต่อมา ทางสถานี ฯ ได้นำเงินมาช่วยเหลือประชาชนในด้านการสร้างที่อยู่อาศัย และฟื้นฟูอาชีพหลังประสบภัย รวมไปถึงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น

“ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีไม่ได้มองว่า เป็นการสร้างค่านิยมให้ประชาชนต้องรอของบริจาค เพราะพวกนี้เขาหมดจริง ๆ ไม่มีอะไรเหลือติด เขาต้องการความช่วยเหลือ เรามีหน้าที่อย่างเดียวคือสร้างบ้านให้เขาอยู่ มีอะไรเท่าที่จำเป็นแล้ว เขาหาว่าไม่มีกระแสในช่วงนี้ชาวบ้านไม่ทำอะไรแบบมือขอเงิน มันก็คงมีบ้าง แต่จริง ๆ แล้วมันเป็นแค่ปลายเหตุ จริง ๆ เขาต้องได้รับความช่วยเหลือ ถ้าไม่ได้รับเขาคงตายแน่ บ้านไม่มีอยู่ ข้าวไม่มีกิน เสื้อผ้าไม่มีใส่...

ที่บ้านน้ำเค็มอย่างเดียวนั้นะ ลงไปสร้างบ้านตรงนี้ ถ้าท่วมกว่านี้คง 228 หลังใช้เงินไปประมาณ 70 ถึง 80 ล้านบาททั้งบ้านเรือน ตู้เย็น ทีวี คือ สมบูรณ์เลย ตรงนั้นประมาณ 75 ล้านแล้วตรงบ้านน้ำเค็ม กองทัพยกไปสร้างเราเอาเครื่องเรือนไปให้เขา ประมาณ 10 ถึง 15

ล้าน ทำเขื่อนอีก 5 ล้านเป็น 90 ล้าน เรารวมกองทุนที่ให้ชาวบ้านไปทำประมง อีกประมาณ 10 ล้าน ตรงบ้านน้ำเค็มนั่นแหละ บ้านน้ำเค็มประมาณ 100 ล้าน แล้วยังมีที่อื่นมีโรงเรียน ให้ทุนการศึกษาพร้อมกับมูลนิธิประชาชนุเคราะห์ 10 ล้าน มูลนิธิเพื่อนพึ่ง (ภา) ยามยากประมาณ 6 ล้าน รวม 220 ล้าน” (นิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2549)

ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ไอทีวี กล่าวว่า

“เราอยากให้คนบ้านน้ำเค็มสามารถดำรงชีพได้ คือ ต้องมีบ้าน มีความมั่นคงในชีวิต ถ้าอยู่เพิง ก็รู้สึกไม่มั่นคง ว่าหว่า ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน แต่การมีบ้านทำให้รู้สึกมีความมั่นคงในชีวิต มีครอบครัว ชีวิตต้องดำเนินต่อไป ไม่สิ้นหวัง มีคนเข้าไปช่วยเหลือ และมีอาชีพให้คนดำรงได้ให้เขาฟื้นฟู มีชีวิตตามปกติได้

ตอนแรกเราทดลองว่าเราจะให้เงินผู้เสียชีวิต และ เงินผู้บาดเจ็บ ตอนนั้นมีเงิน 150 ล้านบาท เราให้ผู้เสียชีวิต 20,000 บาท เราให้ผู้บาดเจ็บเท่าไร แต่เราหยุดไปเท่าไร ก็หายวับไปกับตาเลย เราก็คิดว่า ผู้เสียชีวิตหน่วยราชการมีเกณฑ์ไปช่วยเหลืออยู่แล้ว แต่การบรรเทาทุกข์ เพื่อให้มีชีวิตเดินไปข้างหน้าได้สำคัญกว่า คือเน้นเรื่องปัจจัยสี่มากกว่าเรื่องเงิน เพราะปัจจัยสี่ทำให้คนเดินไปข้างหน้าได้” (อัชฌา สุวรรณปากแพรง, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2549)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางม่วง ขอมรับว่า รายการร่วมมือร่วมใจซึ่งทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการรับบริจาคมีส่วนอย่างมากในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

“ถ้าไม่มีรายการร่วมมือร่วมใจ การช่วยเหลืออาจไม่ถึง หรือ ช้ามาก น้ำใจคนไทยผมเปิดศุนย์ตรงนี้ ไม่ว่าเงินทองสิ่งของ อบต. เราก็ได้รับบริจาคด้วย เราก็ใช้จุดนั้น จุดนี้ ในสิ่งที่จำเป็น เงินเหลือ 2 ล้านกว่า ก็มอบให้เด็กกำพร้า ทางไอทีวี ช่องแต่ละช่องเหมือนกันว่า หลังเกิดภัย 4-5 วัน ศพเยอะ ไม่มีถุงมือ หรือ เครื่องป้องกัน รวมทั้งเครื่องใช้ บางคนเหมือนได้มาตัวเปล่า ได้มาเยอะเกิน เกือบไว้ก็ทยอยมาเรื่อย ๆ ในจุดที่ผ่าน อบต. ตอนหลังทำความเสียหายเยอะ เราก็ตั้งเป็นเซ็นเตอร์ คนที่พรรคพวกได้เยอะ ไม่มีพรรคพวกได้น้อย ก็มีปัญหาการบริจาคชะงักไปพักหนึ่งเพราะสื่อสะท้อนการบริจาคที่ไม่ผ่านเซ็นเตอร์” (ชัยณรงค์ มหาแร่, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

4) ไอทีวีได้ก่อตั้งหมู่บ้านไอทีวี

สถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้ก่อสร้างบ้านให้กับผู้ประสบภัยจำนวน 228 หลัง ในเนื้อที่ 18 ไร่ ที่ตำบลบางหลูด อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ซึ่งเหตุผลหลักที่ไอทีวีตัดสินใจสร้างบ้านให้ชาวบ้านน้ำเค็มผู้ประสบภัยเพราะเห็นว่าประชาชนเดือดร้อนขาดที่อยู่อาศัย จึงได้อาศัยความเป็นสื่อมวลชนในการประสานหน่วยงานภาคเอกชนเข้ามาช่วยเหลือ

ภาพที่ 4.40 ภาพป้ายหมู่บ้านร่วมมือร่วมใจของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ผู้อำนวยการฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี กล่าวว่า

“เราได้เงินมาแล้ว การบริจาคมี 2 ส่วน คือ 1 สิ่งของ 2 เงินสด เราได้ 200 กว่าล้านบาท เรามีหน้าที่ต้องใช้เงินตามวัตถุประสงค์ผู้บริจาค เรามีทีมสำรวจ มีคณะกรรมการของ ไอทีวี มีพันธมิตร ไอทีวี พิจารณารายละเอียด โครงการว่าจะทำอย่างไร อันดับแรก เรามองว่าประชาชนขาดที่อยู่อาศัย ซึ่งมองว่าเราควรเอาเงินส่วนนี้สร้างให้แล้ว ใช้ความเป็นสื่อในการประสาน ราชพัสดุ บริษัทก่อสร้างยักษ์ใหญ่ เช่น ชิโนทัย ช. การช่าง ซึ่งทีมงานก่อสร้างอื่น ๆ มาช่วยเราเลย และคิดราคาไม่เอาผลกำไร คิดราคาตามต้นทุนเลย

ก็นำยืมคืนนะ 2000-3000 หลังใน 5 ถึง 6 จังหวัด ที่เยอะที่สุด คือ กระบี่ พังงา ภูเก็ต และ ระนอง ราชการไม่ต้องออกเงินสร้างบ้านให้ประชาชนเลย บริษัทเอกชนสนับสนุนหมดเลย” (อัชฌา สุวรรณปากแพรก, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2549)

กรรมการฝ่ายพัฒนา กล่าวว่า

ได้ยืนยันว่าไอทีวีจะแจกบ้าน ก็มีการมาแจกครั้งแรก ผู้ประสบภัยเป็นผู้คัดเลือก มีชุดที่ 2 ผมได้อยู่ชุดที่ 2 มีทั้งบ้านผู้ประสบภัยถาวร แล้วก็บ้านชั่วคราว บ้านขยาย แต่ชุดที่ 3 นี้จะเป็นจับสลากทั้งหมดเลย เป็นบ้านเช่า บ้านครอบครัวขยายและก็พวกประเภทบ้านเช่า กลุ่มบ้านเช่า” (ณรงค์ เล่าสกุล, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

การจะได้รับบ้านจากทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีผู้ประสบภัยจำเป็นต้องได้รับใบแจ้งความรับรองจากผู้ใหญ่บ้าน และ อบต. ว่าเป็นผู้ที่สูญเสียบ้านจากเหตุประสบภัยจริง โดยจะต้องมีสำเนาทะเบียนบ้านยืนยัน สำหรับหมู่บ้านไอทีวีนั้นจะมีผู้ประสบภัยจากที่ต่าง ๆ นอกจากบ้านน้ำเต้านั้นยื่นขอความจำนง

กรรมการฝ่ายพัฒนา กล่าวว่า

“ครับ อย่างผมนี่ผมโดนที่บางเนียงครับผม ผมมาขอบ้านได้ที่นี้ แต่ในหมู่บ้านเรามีทั้ง น้ำเต้า บางสักบางเนียง แต่ก็ในนี้มีคนของบ้านน้ำเต้า 80 -90 เปอร์เซ็นต์” (ณรงค์ เล่าสกุล, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

สำหรับหลักในการพิจารณาให้บ้านชุดแรก พัฒนาสังคมของจังหวัดพังงาจะเป็นผู้ดำเนินการ จากนั้นจะเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือกเป็นผู้พิจารณา ซึ่งมีบ้านหลายรูปแบบสำหรับผู้ยื่นขอ สำหรับชุดที่ 3 จะเป็นการจับสลากเพื่อขอบ้านเช่า

กรรมการฝ่ายพัฒนา กล่าวว่า

ก็ได้ยืนยันว่า ก็มีการมาแจกครั้งแรก ผู้ประสบภัยก็คัดเลือก มีชุดที่ 2 ผมได้อยู่ชุดที่ 2 มีทั้งบ้านผู้ประสบภัยถาวร แล้วก็บ้านชั่วคราว บ้านขยาย แต่ชุดที่ 3 นี้จะเป็นจับสลากทั้งหมดเลย เป็นบ้านเช่า บ้านครอบครัวขยายและก็พวกประเภทบ้านเช่า กลุ่มบ้านเช่า (ณรงค์ เล่าสกุล, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

ไอทีวีนอกจากมอบบ้านให้กับผู้ประสบภัยแล้ว ยังได้มอบสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิตู้เย็น พัดลม หม้อหุงข้าว เตียง โทรทัศน์ เพิ่มเข้าไปด้วย

5) ไอทีวีก่อตั้งกองทุนฟื้นฟูชีวิตประชาชน

กองทุนฟื้นฟูชีวิตประชาชน ตั้งขึ้นโดยมีกองทุนเริ่มแรก 10 ล้านบาท คุณอนันต์ อัสวโยธิน ตลาดหลักทรัพย์ระบุว่า มีทุนประเดิม 5 ล้าน ส่วนไอทีวีรับบริจาคจากคนทั่วไปได้เงิน

มา 5 ล้าน จึงเป็นเงินทุนประเดิมก้อนแรกให้ชาวบ้านบ้านน้ำเค็ม และได้เริ่มจัดตั้งกองทุนตั้งแต่เดือนมกราคม 2548

ส่วนขั้นตอนการปล่อยเงินกู้ จะอนุมัติเฉพาะผู้ประสบภัย ซึ่งมีหัวหน้ากลุ่มคอยกำกับดูแล โดยระหว่างอนุมัติต้องผ่านคณะกรรมการ ผ่านการตรวจสอบว่าเป็นชาวบ้านน้ำเค็มที่ประสบภัยจริง

ประธานกองทุนตลาดหลักทรัพย์ กล่าวว่า

“วัตถุประสงค์การก่อตั้งกองทุนของไอทีวี ก็เพื่อช่วยเหลือและฟื้นฟูอาชีพของชาวบ้านน้ำเค็มผู้ประสบภัย โดยมอบหมายให้คณะกรรมการคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติตรงกับที่ได้กำหนดไว้ คือ จะต้องเป็นผู้ประสบภัยสึนามิและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านน้ำเค็มเท่านั้น โดยจะพิจารณาให้กู้สำหรับอาชีพดังต่อไปนี้คือ อาชีพประมง ซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของชาวบ้านน้ำเค็ม จำนวนเงินที่ให้กู้ก็จะมีจำนวนมาก เนื่องจากอุปกรณ์ที่จะจัดซื้อมีราคาแพง ดังนั้นบางรายก็จะได้เงินถึง หนึ่งแสนบาท รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย และ อาชีพโรงกลึง รับซ่อม ทั่วไป

กองทุนจำนวน 10 ล้านของไอทีวีได้ปล่อยกู้ให้กับครอบครัวผู้ประสบภัย 200 กว่าครอบครัว คิดดอกเบี้ยร้อยละ 4 ต่อปี แต่ปัญหาที่ตามมาจะพบว่ามีเพียง 40 ครอบครัวเท่านั้นที่คืนเงินให้กับกองทุน ขณะที่ที่เหลือยังมีปัญหา เพราะเท่าที่ทราบมาหลายครอบครัวไม่ได้นำเงินไปฟื้นฟูอาชีพอย่างที่บอกไว้ แต่นำเงินไปใช้จ่ายในสิ่งฟุ่มเฟือย ทั้งซื้อรถ ซื้อมือถือ ขณะเดียวกันผู้ที่นำเงินไปเพื่อซื้ออุปกรณ์จับปลา ก็พบว่า หลังเหตุการณ์สึนามิชาวบ้านจับปลาได้น้อยลง” (อนันต์ ทองศรีแก้ว, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

กรรมการหมู่บ้าน กล่าวว่า

“ผู้ที่มากู้ได้จะต้องมีการพิจารณาว่า อยู่ในบ้านน้ำเค็มเท่านั้นจึงจะได้กู้ เพราะเริ่มแรก ไอทีวีบอกเจตนารมณ์ เพื่อช่วยผู้ประสบภัยบ้านน้ำเค็ม จุดนี้เป็นจุดใหญ่ และคนที่เสียหายทรัพย์สินจริงจะรู้ เพราะอยู่มา 30 ปี อย่างไรก็ตามหากคนที่เคยอยู่บ้านน้ำเค็มและย้ายออกไปอยู่ภายนอกก็สามารถจะกู้เงินได้ แต่ต้องรอเอาคนในหมู่บ้านก่อน เพราะคนมีทางออกไปก็ต้องมีทางหากินได้ แต่คนในบ้านน้ำเค็มค้าขายกับประมง และไอทีวีก็มีเจตนารมณ์ช่วยคนที่ทำประมงพื้นที่” (ชนะ เกตุเผือก, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ไอทีวี กล่าวว่า

“ที่บ้านน้ำเค็มเราให้กู้ยืม ทางตลาดหลักทรัพย์ และ ธกส. เริ่มเข้าไปดู เรื่องพวกนี้เราต้องการให้เขาสามารถ โดยไอทีวี กับตลาดหลักทรัพย์มองเหมือนกัน คือ การฟื้นฟูต้องทำ

ให้เขามีอาชีพ ที่ไม่นั่งอยู่เฉย ๆ เพราะความหคหู่ หมดยาภัยตายอยาก จะเพิ่มพูน การมีอาชีพจริง ๆ บริเวณนั้น คือ เรือประมง บางคนมีเรือหัวโทงมาแล้ว ได้เครื่องมาแล้ว อยากรู้โชน้าหาปลา หรือเอาเงินไปซื้ออุปกรณ์สำหรับจับสัตว์น้ำ ซึ่งตอนนี้เริ่มหมุนแล้ว ให้กองทุนบริหารกันเอง โดยมีตลาดหลักทรัพย์ และ ธนาคารไปให้คำปรึกษา” (อัชมา สุวรรณปากแพรก, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2549)

การจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูชีวิตประชาชน ซึ่งไอทีวีคาดหวังว่าจะช่วยให้ชาวบ้านน้ำเค็มมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีอาชีพ แต่ปรากฏว่าไม่ได้เป็นอย่างที่คิดไว้เพราะชาวบ้านส่วนหนึ่งนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นสิ่งที่ไอทีวีไม่คาดคิดมาก่อน ขณะเดียวกันการกระทำของชาวบ้านน้ำเค็มก็กลายเป็นการเพิ่มภาระให้กับตนเอง กลายเป็นหนี้เป็นสิน ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนไป

4.5.2 ผลกระทบทางอ้อมของการช่วยเหลือของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีต่อการพัฒนาบ้านน้ำเค็ม

1) เกิดการแก่งแย่ง

ความช่วยเหลือที่หลั่งไหลเข้ามาจากองค์กรต่าง ๆ ซึ่งได้รับรู้ผ่านสื่อโทรทัศน์มีจำนวนมาก ขณะที่ความต้องการของชาวบ้านน้ำเค็มมีจำนวนมากกว่า ก่อให้เกิด การเบียดบัง ซึ่งกันและกัน

ประธานชุมชนบ้านน้ำเค็ม กล่าวว่า

“พอมานที่หน้าอำเภอก็เห็นว่าวุ่นวายมาก ทะเลาะกันก็มีคนมาแจกของ คือเราก็เข้าใจว่า ความสูญเสียมันไม่เหลืออะไร เหลือแต่กางเกงในตัวเดียว ก็เลยต้องแข่งชิง เพื่อสิ่งที่เขาต้องการได้มา ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า เงินทอง ถ้าเกิดของให้มาน้อย คนให้ก็ถูกค่า ชาวบ้านก็จะบอกรว่ามาทำไม มาไม่ครบ

มีการสอดแทรกเยอะ คนที่มาจากหมู่บ้านอื่น ที่ไม่ประทับใจ เริ่มเข้ามาแล้ว เราก็รู้แล้วว่า ไม่ใช่คนน้ำเค็ม แล้วมาอ้าง เราก็ไม่สบายใจ ตอนนั้นเขาก็ใช้อำนาจ แล้วให้ผู้ใหญ่บ้านกับ อบต. มาดูว่าเป็นคนน้ำเค็มหรือเปล่า บางทีก็พูดยากจะชี้ว่าไม่ใช่ ก็ถูกตีได้ เขาเข้าแถวมาแล้ว ก็อายคนนะ เราก็ไม่กล้าชี้เท่าไร เราก็กระซิบเป็นบางคน แต่ชาวบ้านก็รู้ ก็ไล่บ้าง เราก็เลยกับมาที่อบต. และคิดว่าจะไม่ยุ่ง สับสนมาก และพูดกับท่านนายก อบต. ท่านก็บอกแก่ก็ไม่รู้จะทำยังไง” (ไมตรี กงไกรจักร, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2549)

อาซีพแม่บ้าน กล่าวว่า

“การช่วยเหลือไม่ได้รับการตอบสนอง เพราะไม่มีหลักฐาน ทั้งที่อาศัยอยู่ที่บ้าน น้ำเค็ม แต่มีชื่ออยู่ที่ท่าจตุติ แต่ไม่มีเอกสารสิทธิใด ๆ เช่นสำเนาทะเบียนบ้าน ไม่มีบ้านเกิดที่บาง นายสี มาตั้งหลักบ้านน้ำเค็ม หมู่ที่ 3 แต่ไม่มีอะไรยืนยัน บอกใครเค้าก็ไม่มีการเชื่อ ทำให้ขอรับความช่วยเหลืออะไรไม่ได้ ทั้งที่ของที่มาช่วยเหลือมีมากมาย แต่ขอค่านมลูกก็ไม่ได้ เล้าบอกไม่ใช่ คนบ้านน้ำเค็ม แต่บางคนกลับได้ ทั้งที่ไม่ได้เดือดร้อนเหมือนเรา ได้ทั้งตู้เย็น และ โทรทัศน์ ใคร ก็รู้ว่าเราเป็นคนที่นี่ ถ้ามหาผู้ใหญ่บ้านก็รู้ แต่ไม่มีใครช่วยเราได้เพราะต่างก็ขอความช่วยเหลือตนเอง” (อุไรรัตน์ พัดตัน, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2549)

พฤติกรรมการณ์แก่งแย่งเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินชุดใหม่ ทดแทนสิ่งที่สูญเสียชีวิตไป เป็นเพียงพฤติกรรมของคนบางกลุ่ม ขณะที่ผู้ลำบากอีกส่วนหนึ่งไม่มีเวลามารับสิ่งของเหล่านั้น เพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการค้นหาศพของผู้เสียชีวิตในครอบครัว

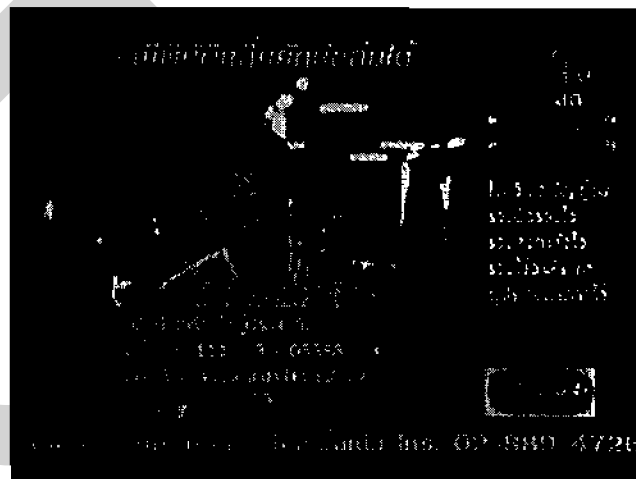
หัวหน้ากลุ่มด้านที่อยู่อาศัย บ้านน้ำเค็ม กล่าวว่า

“ที่นักข่าวมองว่า คนน้ำเค็มได้มาก คิดว่าเลี้ยงไม่โตให้ไม่พอ ที่จริง คนจำนวนมากที่ได้รับ ส่วนใหญ่ แต่คนที่ลำบากไม่ได้คิดของแจก แต่คิดว่าเมื่อไหร่เจอลูก แต่คนที่ไม่ สูญเสียชีวิต หรือไม่ได้รับความเดือดร้อน พวกนี้จะมีโทรศัพท์ เพื่อทราบข่าวที่ใดมีของแจก และกรูกัน ไป คนที่ประสบภัยจริง ไม่คิดไป หาสพดึกว่า” (ศักดิ์ พันธ์ศรี, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

พ่อค้าขายของชำ กล่าวว่า

“เพราะหากดูยอดเงินที่มาบริจาคให้คนที่เดือดร้อนจากน้ำเค็มจริง ๆ หลังละ 1 ล้านก็พอแถมเหลือ แต่ที่มาให้ อบต. บางม่วง ก็นำไปแจกจ่ายให้คนที่ไม่เดือดร้อนจริง เหมือนช่วยเหลือใครเอาเงินมาช่วย ผู้ใหญ่ อบต. ก็ไม่สนใจเงินของมามาก แต่คนที่เดือดร้อนจริง ๆ ได้ ไม่เท่าไร เพราะพื้นที่เช่นบางม่วงก็ได้ทั้งที่ไม่เดือดร้อน ผู้ใหญ่ไม่สนใจ พวกโดนจริง ๆ ไม่ได้ เพราะคนในบ้านตายจังกานศพ และ พวกบาดเจ็บอยู่โรงพยาบาล คนที่เดือดร้อนก็ไม่ได้จริง เอา มาที่ อบต. ของดี ๆ บางม่วง ดอกแดง น้ำเค็ม สนามบิน แบ่งกันเพลิน แต่คนที่บาดเจ็บจริงไม่ได้ซักอย่าง เพราะเราต้องไปโรงพยาบาล เจ็บ หาญาติตาย ไหนจะห่วงทรัพย์สินอีก ไม่มีเวลาไป นั่งรอรับบริจาคหรือ บัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน วันหนึ่งต้องเข้าคิว ทำให้ได้ทีละอย่าง เพราะ คนมีจำนวนมาก วันวาย จะไปรอรับของบริจาคก็ไม่ได้ ไม่มีหลักฐานอีก แต่คนที่มีความครบ หหมด ได้หมดทุกอย่างเพราะมันไม่ได้เดือดร้อนจริง น่าจะมาก็จะถูกลูก คนใหญ่ ๆ ไม่สนใจ เอา

แต่พวกตัวเอง และคนเดือดร้อนทั้งที่เห็นหน้าเห็นตากันแต่ก็ไม่ช่วยอย่างจริงจัง แต่บอกตรงว่า คนเดือดร้อนได้ แต่ไม่ได้เท่าที่ควร บางคนได้มากกว่า” (กิมเฮ็ง พุ่มจันทร์, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2549)

ภาพที่ 4.41 ภาพข่าวการขึ้นเลขที่บัญชีเพื่อขอรับบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัย

กรรมการฝ่ายสาธารณสุขของหมู่บ้านไอทีวี เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการจัดงานศพ จึงไม่เข้าใจหลักในการพิจารณาอนุมัติบ้านของไอทีวี จึงต้องอาศัยบ้านของแม่ และมาได้บ้านเช่าในที่สุด

“เป็นบ้านของแม่นะ คือว่ายังงั้นอะ คือบ้านมันเป็นที่กว้างอะ มันจะเป็นสองครัว แต่ เวลาที่เราไปแจ้งความเราไม่เข้าใจว่าจะทำยังไง เราไม่เข้าใจว่าเค้าจะให้บ้านแบบนี้เราก็ตกลงไปแจ้งความเราก้ไปแจ้งบ้านเรือนของแม่ แจ้งบ้านเลขที่แม่ คือเราไม่เข้าใจ เราก็แจ้งๆ ไป ส่วนมากคนที่สูญเสียจะไม่เข้าใจไม่มีเวลาไปแจ้ง แต่คนที่ไม่ได้สูญเสียเค้ามีเวลาเค้ารู้ว่าจะทำยังไง อย่างเราต้องไปรอที่หน้าอำเภอ ไม่ได้ไปเลย เข้าก็เข้าน้ำคิ้ม เย็นก็มาวัด แบ่งกันกับแฟน ไม่ได้อะไรเลย ไม่ได้เอาอะไรเลย บอกตรงๆ นะ คนที่สูญเสียจะไม่ค่อยได้อะไรเลย เพราะว่ามันไม่มีเวลาไง” (เกษรา ชนะศึก, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

2) เกิดความไม่เป็นธรรม

ในการได้รับการบริจาคทั้ง บ้านไอทีวี และ กองทุน โดยมีปัจจัยการเล่นพรรคเล่นพวกมีส่วนเกี่ยวข้อง บ้านที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวีมอบให้กับชาวบ้านที่ประสบภัยสึนามิได้รับการเพ่งเล็งเป็นพิเศษว่าไม่เป็นธรรม โดยพิจารณาให้เฉพาะพรรคพวกของตนเอง

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางม่วง กล่าวว่า

“ทางองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีส่วนในการคัดเลือกผู้ที่จะได้บ้านไอทีวี แต่ทางจังหวัด ภาครัฐก็มาเน้นว่า ให้อบต. หรือ ปลัดเข้าไปช่วยคัดเลือก หลังปลูกสร้างแล้วเสร็จ แต่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นไม่ได้เข้าไปช่วยคัดเลือกว่าจะมอบให้ใคร ตอนแรกบอกว่าจะให้เข้ามาร่วม ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น บางบ้านได้แต่ไม่ได้เสียหายจริง เป็นข้อครหาที่เกิดขึ้น บ้านที่ไอทีวีสร้างให้ บางคนก็มีเส้นหน่อยก็เข้ามาอยู่ได้ ถ้าทางท้องถิ่นได้เข้าไปร่วมคัดเลือก ปัญหานี้น้อย แต่ถ้าท้องถิ่นไม่ได้คัดเลือก ปัญหามันก็เยอะ ทราบว่าบางคนได้ร้องเรียนไปที่ไอทีวี เท่าที่ทราบบางคนไม่ได้เลข คนที่ประสบภัยจริงๆ ไม่ได้เลย แต่คนที่ไม่ประสบภัยได้ รวมทั้งบ้านที่น้ำเต็มด้วย มันอยู่ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมมือหรือเปล่า ถ้าร่วมมือในกลุ่มนั้น ก็แน่นอน ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ร่วมมือเป็นกลาง เอาความจริง จุดนี้ก็ไม่เกิด” (ชัชณรงค์ มหาแร่, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

อาชีพประมง ญาติ 20 คนเสียชีวิตกับเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ กล่าวว่า

“ไอทีวีช่วยเหลือดี แต่ผมขอบ้านแต่ไม่ได้ แล้วผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ลูก 5 คนขอได้ 5 หลังผมเข้าไปต่อว่า ทำไมไม่พิจารณาช่วยเหลือคนอื่น แต่ของญาติตนเองได้ทั้งหมด ผู้พิจารณาซื้อที่ดินอยู่ที่จังหวัด เราถูกต้องครบครัน 7 คนแน่นอน แต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ” (วิเชียร สัจญากิจ, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2549)

ข้อสงสัยของชาวบ้านต่อการจัดสรรบ้านในหมู่บ้านไอทีวีให้กับผู้ประสบภัย ทำให้ผู้ประสบภัย พยายามสอบถามผู้ให้การอนุมัติ ถึงหลักการอนุมัติว่าเป็นธรรมจริงหรือไม่ กรรมการฝ่ายพัฒนา กล่าวว่า

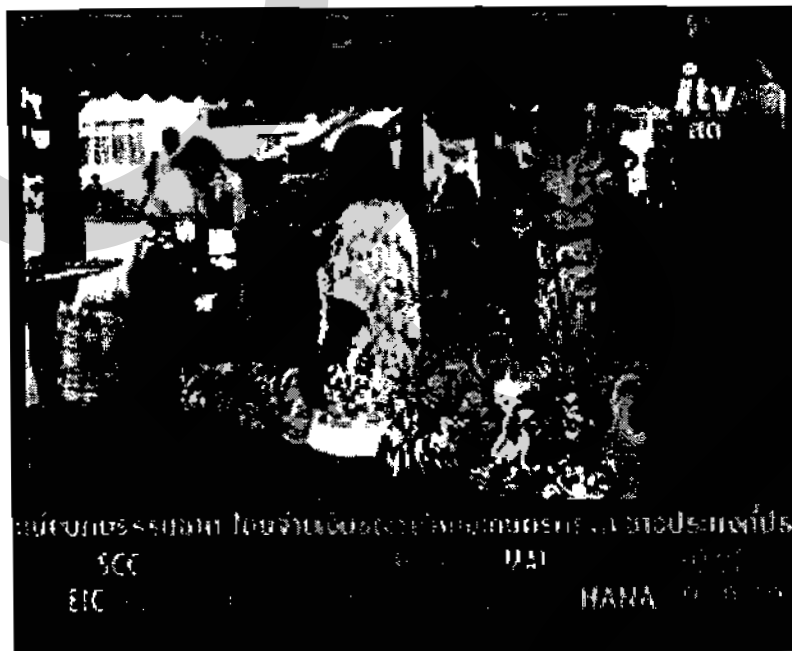
“ผมก็ถาม แต่เค้าก็บอกเค้ามีหลักฐาน แต่ผมก็ไม่รู้ว่าหลักฐานเค้าได้มาจากไหน คือความเป็นจริงถ้าจะเอาหลักฐานแน่นอนเนี่ยไปเช็คประวัติบ้านเลขที่ที่ทูลอยู่ ณ ปัจจุบัน วันที่ 26 นั้นคุณอยู่ที่ไหน ผู้ใหญ่กำนันเขามาได้อย่างไร เค้าก็ต้องรู้ห้ละครับ แต่ผมคิดว่าเค้าก็ต้องมีซักแซคกันบ้างถึงเข้ามาอยู่ได้” (ณรงค์ เล่าสกุล, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

นอกจากปัจจัยดังกล่าว ชาวบ้านบางกลุ่มของบ้านน้ำเค็ม ก็ไม่ได้รับรู้ถึงการดำเนินการของไอทีวีต่อบ้านน้ำเค็ม

ประธานชุมชนบ้านน้ำเค็ม กล่าวว่า

“ไอทีวีที่ผมรู้จักเข้ากับราชการ ตอนแรกไม่ได้บอกข่าวว่าทำบ้านไอทีวีเท่าที่ผมรู้ เขามีการผลักดันไม่ให้ชาวบ้านอยู่ในพื้นที่ ๑๐๐๐ กว่าครอบครัว เท่าชาวบ้านในหมู่บ้านน้ำเค็ม บางทีเขาก็คิดเรื่องชายทะเล อย่างเกาะพีพีก็ไม่ให้ชาวบ้านสร้างบ้านบนภูเขา

ไอทีวี หรือแม้แต่รายการร่วมมือร่วมใจก็ไม่เคยติดต่อเราโดยตรงเลย ซึ่งเรารู้ว่า การทำงานตรงนั้นเป็นไง เราจะไม่พูด ใครมีช่องถึงระดับหนึ่งก็ช่วยไปเลย ถ้าไม่ผ่านเรา ก็ไม่ปิด กั้น” (ไมตรี กงไกรจักร, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2549)

ภาพที่ 4.42 ภาพข่าวสิ่งของบริจาคที่มีให้กับผู้ประสบภัยสึนามิ

ปัญหาความไม่เป็นธรรมในการบริจาคของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เป็นหัวข้อที่ถูก วิพากษ์วิจารณ์จากชาวบ้านน้ำเค็มส่วนหนึ่ง ซึ่งทางสถานีฯ ปฏิเสธที่จะรับรู้ในสิ่งที่เกิดขึ้น

ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ไอทีวี กล่าวว่า

“คือเราไม่ได้เป็นคนเลือก เราจะไม่รู้ และ ไม่มีรายละเอียดว่าคนนี้เป็นไง ประวัติยังไง เข้าบ้านอยู่ หรือ เรือประมง ควรจะได้หรือไม่ได้ เรื่องนี้เป็นเรื่องจังหวัด หรือ อบต. เราไม่ยุ่งเลย โดยเฉพาะที่บ้านน้ำเค็มเราให้จังหวัดเป็นคนตัดสินใจ หรือเราสร้างที่จังหวัด ระนอง กับกองทัพอากาศ ทางจังหวัดเป็นคนเอาลงไป ทางจังหวัดจะรู้ดีกว่า อย่างที่หาดกมลา

ใครอยากให้เราสร้างบ้านให้ เราถึงประสานกับทางพื้นที่ราชการ อบต. เอาจาย์
ชื่อมา แล้วจุด ตรงนี้ล่ะ อบต. รับรองนะ เราจะไม่เป็นคนตัดสิน คนนี้ควรได้ หรือไม่ควรได้”
(อัชมา สุวรรณปากแพรก, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2549)

3) ตั้งกลุ่มเล่นพรรคเล่นพวก

แก้ปัญหาการแก่งแย่ง ความไม่เป็นธรรมในการรับความช่วยเหลือ และ ความ
ต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองของชาวบ้านน้ำเค็ม นำมาซึ่งการจัดตั้งกลุ่มเพื่อสะท้อนให้ภาค
รัฐ และ หน่วยงานเอกชนเข้าใจถึงความต้องการที่แท้จริง ขณะเดียวกันยังมีหน้าที่ในการดูแลคน
ในชุมชนเพื่อให้เกิดความยุติธรรม อย่างไรก็ตามกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นมาแล้วยังมีบางส่วนที่ตั้งขึ้นเพื่อเรียก
ร่องผลประโยชน์สำหรับพวกพ้องของตนเองซึ่งก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย

ภาพที่ 4.43 ภาพการลงพื้นที่

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางม่วง สะท้อนปัญหาให้ฟังว่า

“เมื่อก่อนผู้นำกลุ่มแทบไม่มี แต่ตอนนี้เขาตั้งเป็นกลุ่ม หรือ หัวหน้ากลุ่ม หัวหน้าชอย แทบทุกชอย แต่ละกลุ่ม การเชื่อมโยงน้อยมาก คนในบ้านน้ำเค็ม สมมติเหลือ 2 คน ก็
ไปได้บ้านที่อื่นด้วย พร้อมทั้งย้ายสำเนาทะเบียนบ้านไปอยู่ตำบลบางไชยศรี หนึ่งคน ทำนองนั้น...

แต่ที่น้ำเค็ม ที่มาได้บ้านไอทีวี ต้องย้ายจากหมู่ 2 มาอยู่หมู่ 6 แต่ยังอยู่ในตำบล
บางม่วง แต่ละกลุ่มมันมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ เพื่อจะได้ผลประโยชน์จากผู้บริจาค หรือ เป็นข้อ
ดีในการประสาน กับคนที่จะมาบริจาค เช่นมูลนิธิศุภนิมิต มาช่วยเหลือเยอะมาก แต่การช่วยเหลือ

ได้ในพรรคพวกก็มีเป็นธรรมดาในการมีพรรคพวกข้างในก็ได้ แต่ใครไม่มีก็เป็นปัญหาเช่น ผู้ประกอบการรายย่อยที่รัฐช่วยเหลือ บางคนไม่เข้าใจคิดว่ามีนายหน้าในการวิ่งเต้นซึ่งจริงๆ ไม่มี

สำหรับจุดประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มก็เพื่อเรียกร้องให้ได้มา ในความเป็นจริง เหมือนกับตั้งกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งเพื่อต่อรองเป็นตัวแทนรับมอบของมา และ หากคนกล้าไปขอความต้องการว่า ต้องการอะไร การเกิดภัยสึนามิคราวนี้ ต่างคนต่างมาช่วยเหลือ ไม่ว่าจะผู้ว่าราชการ ปลัดอำเภอ ไม่เว้นแม้แต่รัฐมนตรีที่มา ก็ไม่ได้เป็นทางเสียที่ดี ซึ่งต้องนำเรือประมงภัยไปตามแนวตามระเบียบเพราะต่างคนต่างช่วยเหลือ ซึ่งปัญหาในการช่วยเหลือกลับมาตกที่ท้องถิ่น ทหารมาสร้างที่ที่พักชั่วคราว แต่ไม่นำริบสร้าง ควรให้ชาวบ้านอยู่ชั่วคราวก่อน เมื่อเรียบร้อยเราไปจัดสรรปลูกให้เรียบร้อย เพราะในเขตพื้นที่บ้านน้ำเค็ม ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา ผังเมือง แต่ทหารสร้างไม่มีใครเป็นคนคัดหาเสีย ให้การบริหารเป็นไปในทิศทางเดียวกับชาวบ้าน และ ท้องถิ่น ซึ่งต่างคนต่างสร้าง ตอนนั้นความแตกแยก และสิ่งที่เป็นปัญหาตกอยู่ที่ท้องถิ่น เช่น บ่อบำบัดน้ำเสีย ถนนหนทาง การสร้างบ้านในที่ชาวบ้าน ตอนนั้นไม่ทราบว่าการจัดโครงการอยู่ที่ไหน หายไปกับน้ำหมด ตอนนั้นก็เป็นปัญหาท้องถิ่น เพราะภาครัฐก็ดี ทหารก็ดี ช่วย ๆ ก็กลับไป” (ชัยณรงค์ มหาแร่, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

พ่อค้าขายของชำ ยืนยันว่า การตั้งกลุ่มเป็นการตั้งกันเองเพื่อผลประโยชน์และพรรคพวกของตนเอง

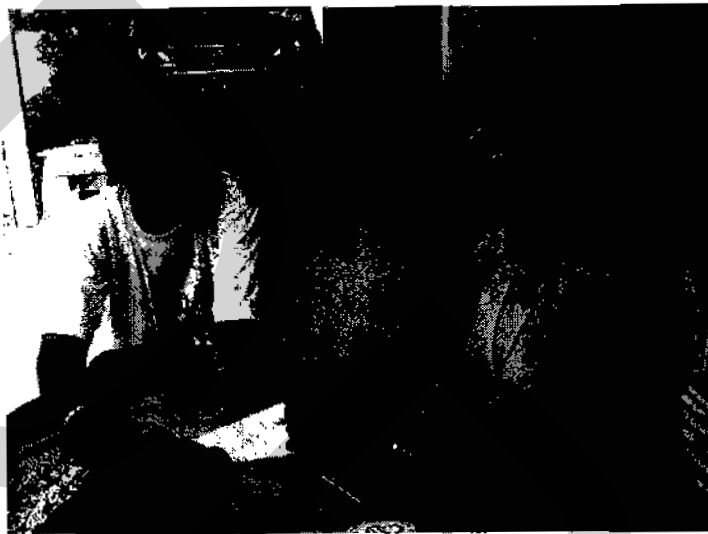
“กลุ่มต่าง ๆ มาตั้งกันเอง แล้วเขาของไปขาย กลุ่มเก่าก็มาขอ เพื่อนฝูงใครได้ใครก็เอาพรรคพวกกัน ส่วนตัวเองไม่มีเวลาจะไปสังกัดกลุ่มไหน คนที่ไม่ทำอะไรได้ ตกบ้านผู้ใหญ่หมด ของที่ได้หลายกีก หลายเหล่า อบต. 2 กีก และ ศูนย์พัฒนา พรรคพวกใครพรรคพวกมัน ชัยณรงค์ โมตรี กำนัน” (กิมเฮง พุ่มจันทร์, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2549)

อาชีพเดิมขายปลาในบ้านน้ำเค็ม กล่าวว่า

“แบ่งแยกเป็นกลุ่ม คนที่อยู่กับ อบต. มีกองกลางเป็นโมตรี กับด้านล่าง นายก บางม่วงเก็บไว้ หากมีการแจกของก็แบ่งแยกกัน ทำให้การแจกจ่ายไม่ทั่วถึง บางครั้งกำลังแจกกันอยู่เราก็ไม่รู้ว่ที่ไหน

ใครที่ไม่มีโทรศัพท์ หรือ รถก็ไม่ทันเค้า เราเพิ่งมีเมื่อ 5 และ 6 เดือนที่ผ่านมา เพราะปรึกษากับแฟนว่า ได้ค่าซ่อมบ้าน และ ของในบ้านมา สองหมื่นห้าพันบาท ได้เงินมาก่อน แรกก็ปรึกษากันว่า เราจะต้องเอารถและโทรศัพท์ก่อน เพื่อเวลาเค้าแจกของที่ไหนจะได้ไม่ต้องรอ

เพื่อน เราไปรูดรับจ้างไม้หันเค้า พอลงทุนมือถือ ไปที่เค้าแจกก็ได้เงินมาถึง 2 หมื่นบาท”
(อิงคณา คงกัลป์, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2549)

ภาพที่ 4.44 ภาพการลงพื้นที่ สัมภาษณ์ชาวบ้านน้ำเค็มผู้ได้รับผลกระทบ

4) ไอทีวีถูกมองจากชาวบ้านไม่มีความยุติธรรม

ผลจากการลงไปช่วยเหลือของไอทีวี ต่อชาวบ้านน้ำเค็ม ถูกมองจากชาวบ้านว่าไม่เป็นระบบ และ ไม่ใช่แนวทางการช่วยเหลือที่ยั่งยืน

อบต. และ ประชาชนชุมชนบ้านน้ำเค็ม กล่าวว่า

“ชาวบ้านน้ำเค็มที่ไอทีวีช่วยประมาณ 90 กว่าเปอร์เซ็นต์ โดยคัดเลือกที่จังหวัดไม่ผ่านชุมชน ระบบการคัดที่จังหวัด ที่อำเภอ ก็คือชาวบ้านต้องไปร้อง ที่สมทราบ ที่จังหวัดทำซ้ำซ้อนเยอะมาก คิวได้หนึ่งหลัง เมียได้ท้ายบ้านอีกหนึ่งหลัง ทำเท่าไรก็ไม่พอ มันกลายเป็นบางคนไม่มีบ้านจะอยู่จริง ๆ ผมมองว่าไอทีวีช่วยมาก แต่สะเปะสะปะ

ถูกจุดแต่ไม่มีกระบวนการระยะยาว อย่างกองทุน กู้แล้วไม่คิดส่งคืนเลย แต่มีบางคนก็ส่ง แล้วแต่วิธีการ แต่ก็ไม่ได้โจมตีเขาหนะ แต่วิธีการเขาไม่ยั่งยืน” (ไมตรี กงไกรจักร, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2549)

ขณะเดียวกันคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านไอทีวี ต้องการให้ไอทีวีเข้ามาดูแลอย่างต่อเนื่องหลังจากสร้างบ้านแล้ว

กรรมการฝ่ายสาธารณสุขกล่าวว่

“ก็อยากให้เราช่วยกันดู บางทีบ้านหรือห้องน้ำมันชำรุด แล้วหมู่บ้านก็ยังไม่ได้อินเข้า อบต. จะซ่อมทีก็ต้องเอาเงินกองกลาง หมู่บ้านไม่ได้มีรายได้อะไร อบต. ก็บอกว่าไอทีวีไม่ได้ยกให้เค้า เขาให้ไม่ได้กรรมการต้องหาเอง ทีนี้มาเรียไรชาวบ้าน ชาวบ้านก็ตำหนกกรรมการทำไมไม่ไปหาดังค์” (เกษรา ชนะศึก, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

แม้ว่าความช่วยเหลือของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีจะถูกมองว่าไม่เป็นระบบ ไม่ใช่แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่สำหรับผู้บริหารไอทีวีได้มองเรื่องนี้ไว้ว่า ไม่ใช่หน้าที่ของไอทีวีที่จะมาแบกรับภาระทั้งหมดต่อจากนี้

“ความตั้งใจของสถานี เราต้องการระดมทุนมาเพื่อช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความจำเป็นเร่งด่วน หลังจากนั้นเราไม่ใช่สมาคมสงเคราะห์ที่จะไปช่วยต่อ จริง ๆ แล้วความตั้งใจของเราคือสร้างบ้าน มีคนมาอยู่ สรุปลสร้างบ้านให้อยู่ และต่ออีกนิดหน่อย คือให้เขาหาเงินใช้ได้ เพื่อกองทุนที่ให้ชาวประมงกู้ยืมโดยไม่มีดอกแล้วเอามาคืนเป็นกองทุนหมุนเวียน แต่วัตถุประสงค์จริง ๆ คือ ช่วยเหลือเฉพาะหน้า ให้เขามีความต้องการเฉพาะหน้าความเป็นอยู่เบื้องต้นเท่านั้น” (นิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล, สัมภาษณ์, 15 สิงหาคม 2549)

4.5.3 ผลข้างเคียงจากการทำงานของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ความตั้งใจที่จะช่วยเหลือผู้ประสบภัยในหมู่บ้านน้ำเค็มของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ได้ก่อให้เกิดผลข้างเคียงต่อชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ดังต่อไปนี้

1) วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนไป

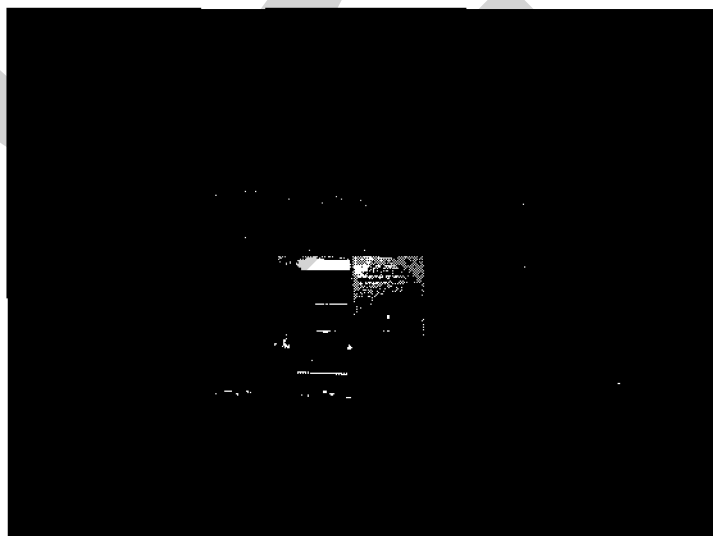
ชาวบ้านน้ำเค็ม หลังเกิดเหตุสึนามิมีความเปลี่ยนแปลงนับตั้งแต่อาชีพ วิถีชีวิต ความคิด ซึ่งชาวบ้านหลายรายเริ่มเคยชินกับการเป็นผู้รับ ทำให้ไม่รู้จักพอเพียงกับชีวิตที่เป็นอยู่ จนนำมาสู่การเป็นหนี้เป็นสิน

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางม่วง สะท้อนปัญหาให้ฟังว่า

“ต่างคนต่างตั้งกลุ่มรับสิ่งของทีช่วยเหลือ ถามว่าได้ผลร้อยเปอร์เซ็นต์ไหม ได้ผลแต่ไม่เยอะ ต่างคนต่างตั้งผลประโยชน์ไป บางคนได้เรือคนหนึ่งได้ 3-4 ลำ บางคนได้ 4-5 ลำก็มีคนทีเคยประกอบอาชีพประมงไม่ได้เรือก็มี เพราะไม่มีพรรคพวก บางคนจัดตั้งกลุ่ม แต่ไม่สามารถอยู่ในทีเขาจะมาบริจาคได้ ซึ่งตอนแรกน่าจะให้อบต. หรือ จังหวัดเป็นศูนย์ก็ดี จนถึงวันนี้อบต. ไม่ทราบว่ มูลนิธิทีมาช่วยเหลือมีอะไรบ้าง ถ้าผมสามารถหาโดยตรง และจัดตั้งกลุ่มมี

การทะเลาะ บางคนได้ บางคนไม่ได้ ในความพอดีไม่มี หลังเกิดภัย หมู่บ้านมีความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม แต่ความพอดีของชาวบ้าน กลับไม่มีขีดจำกัด...

ด้านวิถีชีวิตก็เปลี่ยนไป เมื่อก่อนรับจ้าง แต่ตอนนี้ การประกอบอาชีพแทบไม่มีรับจ้างเลย เราขอสามล้อเครื่องอะไรก็ได้ ในส่วนหนึ่งที่ได้มาเยอะเกินก็ต้องจำหน่ายแจก ซึ่งหลังจากเกิดเหตุสึนามิ ความช่วยเหลือเข้ามาเยอะ ทำให้คนขี้เกียจ เมื่อก่อนตอนที่อยู่บ้าน หรือบ้านออมสิน ถามว่าทำงานวันละ 250 บาท ไม่ต้องไปก็ได้ รออยู่ที่บ้านก็มีมูลนิธิมาบริจาค บ้านเสร็จแล้วแต่ไม่เข้าไป ความเป็นจริงคือสบายกว่าเมื่อก่อนเยอะ” (ชัยณรงค์ มหาทร์, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

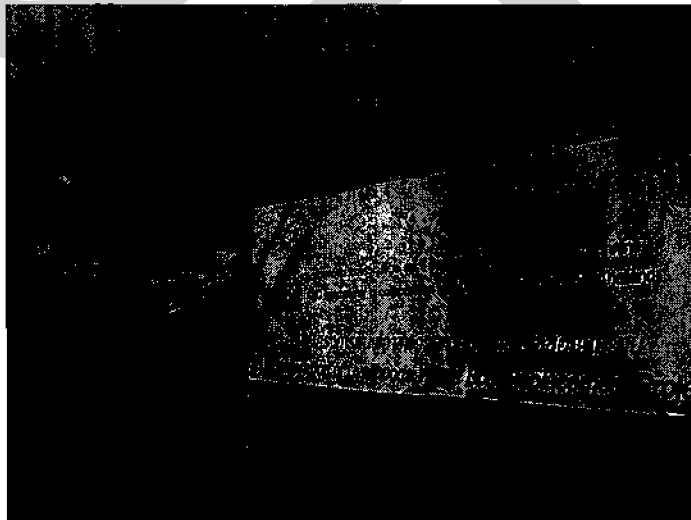
ภาพที่ 4.45 ภาพขณะกรรมการชุมชน บ้านร่วมมือร่วมใจ

กรรมการหมู่บ้าน กล่าวว่า

“เปลี่ยนแปลงไปมาก เมื่อก่อนเป็นแบบชนบท ช่วยเหลือกัน แต่เกิดคลื่นความเห็นแก่ตัวมีมาก ลักษณะอยู่ของใครของมัน ใครหาได้ทำไหว ไม่รู้จักคำว่าพอ แต่เราไม่อิงฉันทะขณะนี้หยุด แต่เมื่อก่อนมีการได้รับแจก 4-5 แสนบาท แต่เอาไปกินเหล้า เล่นการพนันส่วนใหญ่” (ชนะ เกตุเผือก, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

หัวหน้ากลุ่มด้านที่อยู่อาศัย หมู่บ้านไอทีวี กล่าวว่า

“ก่อนเกิดเหตุสึนามิ ที่นี้อยู่แบบตัวใครตัวมัน ไม่มีกองทุน เคยมีกองทุนหมู่บ้าน แต่คนนำเงินได้ไม่กี่คน ขณะนี้จัดระบบดีขึ้น สวัสดิภาพ สวัสดิการ แต่ไม่ดีตรงที่ ตอนนี้ชีวิต กลับกัน คนที่พอมีพอกินกลับจน แต่คนที่จนกลับรวยขึ้น และหลังสึนามิ คนที่เคยเป็นหนี้ก็จะ เป็นหนี้มากขึ้น เช่น ผมเคยเป็นหนี้ ๓๐๐๐ หลังสึนามิ เป็นหนี้เป็นแสน สาเหตุมาจาก ของที่มา บริจาค บางคนก็ไม่ได้รับต้องกู้เงินมาฟื้นฟูชีวิตของตนเอง เช่น กู้ต่อเรือ อุปกรณ์หาปลา เป็นหนี้ กองทุนหมุนเวียน บางคนก็ถามว่า ทำไมไม่รื้อเรือที่เขาบริจาคฟรี ๆ การบริจาคฟรีทำให้ชาวบ้าน เป็นหนี้เหมือนเดิมอย่างน้อยเราเป็นหนี้กองทุนหมุนเวียน เราก็ต้องหาเงินมาใช้คืน การเป็นหนี้จ่าย หนี้ ก็กลับเป็นคอกเบี้ยดูแลผู้สูงอายุ ถือว่าดีที่สุด” (คุณศักดิ์ พันธ์ศรี, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

ภาพที่ 4.46 ป้ายความร่วมมือขององค์กรต่างชาติต่อการฟื้นฟูอาชีพชาวบ้านน้ำเค็ม

ประธานชุมชนบ้านน้ำเค็ม กล่าวว่า

“80 เปอร์เซนต์เป็นหนี้เยอะมาก ที่ไหนมีให้กู้ กู้หมดทุกที เพราะไม่มีศูนย์กลาง ไอทีวีกองหนึ่ง แอดด้ากองหนึ่ง มูลนิธิฝรั่งกองหนึ่ง ยูเนียนกองหนึ่ง ของเรากองหนึ่ง ทุกคนไม่ เชื่อมกัน ทุกคนมีดั่งกัหมด ทุกฝ่ายคุยกันหมด และ บอกว่าจัดการเองได้มันก็เลยมีปัญหา มีหลาย กลุ่มให้กู้เงิน โดยกลุ่มที่กู้เงิน 60 เปอร์เซนต์กู้ไปไม่ได้ทำอะไร แต่ก็มีที่จำเป็น เช่น กู้ไป 20,000

ไม่พอซื้ออวน บางคนบอกต่อเติมบ้าน เพราะหลังเล็กไม่พออยู่ บางคนก็ตามใจลูกซื้อโทรศัพท์ ซ้อมอเตอร์ไซด์ แต่เราก็ควบคุมไม่ได้”

2) ไอทีวีก็ก่อให้เกิดความแตกแยกภายในชุมชน โดยนายไมตรี กงไกรจักร ประธาน ชุมชนบ้านน้ำเค็ม กล่าวยอมรับว่า เกิดความแตกแยกในชุมชนจริง จนต้องนำมาสู่การปรับวิสัยคิด คือ สิ่งที่ได้มาง่ายไม่มีคุณค่า แต่กลับทำให้เกิดความแตกแยก

ประธานชุมชนบ้านน้ำเค็ม กล่าวว่

“ความแตกแยกเกิดขึ้นชั้คมาก เช่น คนที่ได้รับความช่วยเหลือจากไอทีวี เขาก็ มองว่าคนน้ำเค็มมองเขาเป็นคนที่อื่น แต่เขาเองนั่นแหละ มองคนน้ำเค็มไม่ใช่พวกเขาแล้ว ถ้าเขา ได้รับจากไอทีวีเขาก็จะได้รับตลอด และไม่บอกใครที่หมู่บ้านน้ำเค็ม แต่ถ้าน้ำเค็มได้อะไรเขาต้อง มาหมด ของแจกมากไม่ได้เงินมากไม่ดี มันจะทำลาย

สิ่งที่เกิดขึ้นทำให้เกิดบทเรียนว่า ไม่มีเงิน ไม่มีของฟรีสำหรับที่นี่ ไม่ว่าจะ เป็น บ้าน หรือ เรือฟรี ไม่ได้ ถ้าฟรีคุณทะเลาะกัน เป็นสิบสัปดาห์ไม่พอ คนที่เขาไม่เข้าเพราะเขาไม่เห็น ด้วย ที่นี้มีเฉพาะเงินกู้อาจจะกู้อะไรสักอย่าง หรือ ดอกเบี้ยน้อย เราทำเรื่องบ้าน 140 หลัง เรา ซื้อที่ดิน 20 ล้านบาท เรือ 50 ลำ ฟรีไม่ได้ ฟรีทะเลาะกัน สิ่งที่ได้มาง่ายไม่มีคุณค่า และ เกิด ความแตกแยกมหาศาลเลย

ถ้าเรานำเหตุการณ์นี้ไปใช้ที่อื่น คือไม่ฟรีตั้งแต่แรก ถ้าบอกฟรี ชุมชนนี้ยอมรับ มีแต่อยากได้ทั้งนั้น มันพูดยากนะ ว่าผู้นำชุมชนจริงร้อยเปอร์เซ็นต์หรือเปล่าสิ่งที่ต้องยอมรับคือ ผู้ นำชุมชนต้องยอมให้เขาค่า เขาค่าช่างเขา เราอย่าเสียใจก็แล้วกัน เขาตรวจสอบเราแล้ว ชัดเจน หมด อาจารย์เจิมศักดิ์เคยมาตรวจสอบบัญชีผม ให้มา 600,000 บาท จากกรมการ การ ครุประทีป จุฬา ฯ ให้มาเป็นล้าน ฝ่ายพัฒนาธุรกิจ ฝ่ายบัญชีก็ลงมาตรวจบัญชี ลงมาเรื่อยๆ

สิ่งที่จะทำให้เราเข้มแข็งอยู่ได้หรือไม่ คณะทำงานชุดกลางข้อมูลเปิดเผยได้หมด คนที่ให้เขารู้ว่าเราเอาเงินให้ใคร เราก็อธิบายได้ว่าให้กลุ่มนี้จริง มันก็ไม่มีปัญหา อยู่ได้ตลอด อยู่ ได้ก็คิดว่าจะจัดการยังไงให้มีรายได้ ก็เหลือโต๊ะเก้าอี้ให้มีรายได้ 30 เปอร์เซ็นต์เป็นรายได้ และ ปล่อยกกัน ดอกเบี้ย 45 เปอร์เซ็นต์ เป็นสวัสดิการ เกิดแก่เจ็บตาย จำหมด เรื่องยาก การเริ่มที่ ยาก แต่สักพักเขาก็เข้าใจ คนมีหลายประเภท ก็ต้องทำเครื่องมือ เป้าหมายให้เขาเชื่อ ตอนนีเขา เบิกค่ารักษาพยาบาลได้ฟรีไม่เกิน 600 บาท ถ้าหมอให้นอนคืนหนึ่งก็ 200 บาท ถ้าไม่นอนก็วัน ละ 100 บาท ทุนการศึกษาเด็กก็ให้ทุกคนที่เป็นสมาชิกปีละ 500 บาท ผู้สูงอายุ 600 บาท เรามีกองทุนปล่อยก 4 ล้านบาท ได้เงินบริจาคมา 3 ล้านบาทเงินออมสมาชิก 800,000 บาท” (ไมตรี กงไกรจักร, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2549)

ขณะที่บ้านซึ่งไอทีวีมอบให้กับชาวบ้าน ก็นำไปสู่ความแตกแยก เพราะชาวบ้านที่
มาอยู่ต่างเป็นผู้ประสบภัยมาจากคนละสถานที่ทำให้ยากต่อการทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นในชุมชน

คุณณรงค์ เล่าสกุล ตำแหน่งกรรมการฝ่ายพัฒนาหมู่บ้านไอทีวี กล่าวยอมรับถึง
ความแตกแยกที่เกิดขึ้น และความภูมิใจที่ได้อยู่บ้านของไอทีวี

แตกต่างกัน คืออี๊ดอ๊ด แต่ก็ถามว่าเมื่อก่อนนะอะผมไม่มีบ้านเอง ผมเช่าที่เค้าอยู่
ถามว่าผมมาได้ตรงนี้ผมภูมิใจมัย ผมภูมิใจมาก แต่ว่าคือ คนที่มาตรงเนี่ยะประสบภัยอะนะ คือไม่
เหมือนกับคนดั้งเดิม ผมอยู่ตรงนี้ผมจะรู้จักเขาหมด แต่ที่นี้ในหมู่บ้านเรามันต่างคนต่างมา

ยากครับ ตรงนี้ยากมาก คือถ้าผมคิดว่าถ้านั้น ผู้ใหญ่เค้าอยู่ดูแลลูกบ้านอะไรแบบ
นี้เนาะ ถ้าเป็นคนดั้งเดิมในพื้นที่เค้าจะปกครองง่ายอย่างเรานี้ต่างคนต่างมา และคนในไอทีวีนี้มาจาก
ทุกสารทิศทั้งหมด แต่ถ้าถามว่าตรงนี้ดีมัย บ้านไอทีวีบ้านผู้ประสบภัยทั้งหมดไอทีวีเป็นทำเลที่ดีที่
สุดสวยที่สุด แต่ในตอนนี้คนในหมู่บ้านเราต้องมาร่วมกันพัฒนา ตอนนี้ถ้าถามว่ากรรมการเหนือ
มัย เหนือ พวกผมทำงานกันคือเงินเดือนก็ไม่ได้มี ไม่มีเบี้ยเลี้ยงไม่มีอะไรสักอย่าง โครงการ
ช่วยชาวบ้าน แต่ชาวบ้านเค้าการร่วมมือก็ยังมีน้อย น้อยมาก” (ไมตรี กงไกรจักร, สัมภาษณ์, 29
พฤษภาคม 2549)

กรรมการฝ่ายสาธารณสุขของหมู่บ้านไอทีวี กล่าวยอมรับว่าหมู่บ้านไอทีวีมีผู้
ประสบภัยมาจากหลายที่ ทำให้ยากต่อการขอความร่วมมือ

ถ้ามีคนเข้าไปอยู่ในน้ำเค็มเหมือนเดิมก็คิดว่าน่าจะดีกว่าที่นี้ เพราะว่าคนมันรู้จัก
กันเยอะ ที่นี้รู้จักกันน้อย ต่างพ่อต่างแม่ ควบคุมก็ยาก พวกก็ไม่ค่อยรู้เรื่อง เวลาเมื่อไรงานของหมู่บ้าน
ก็ไม่ต้องคอยให้ความร่วมมือ เวลาประชุมทีก็ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ มันก็โทษเค้าไม่ได้เพราะว่า
ต่างคนก็ต่างทำงาน เวลาวันที่ 5 ธันวาคม มาพัฒนาก็มีหน้าเก่าๆ” (เกษรา ชนะศึก, สัมภาษณ์, 29
พฤษภาคม 2549)

ภาพที่ 4.47 ภาพข่าวการรอรับบริจาคของชาวบ้าน

3) การแย่งชิงมวตชน

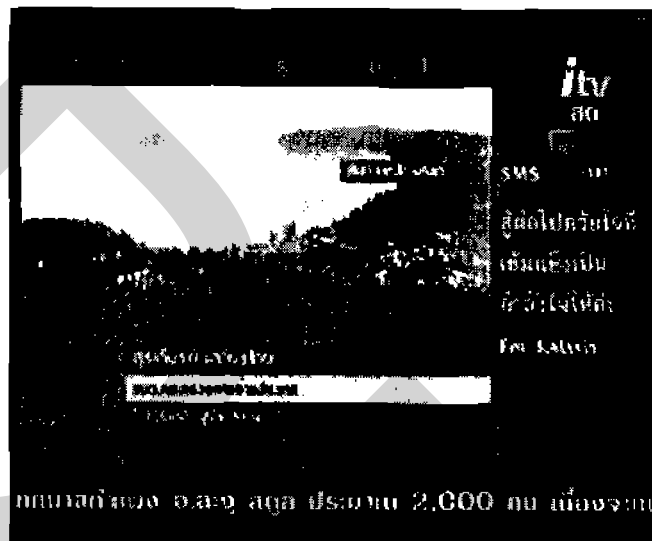
ความแตกแยกของชาวบ้านนำมาซึ่งการแย่งชิงมวตชน เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตนเอง ขณะที่ชาวบ้านก็วิ่งเข้าหากลุ่มซึ่งตนเองจะได้รับผลประโยชน์มากที่สุด ชาวบ้านอาชีพเดิมขายปลาในบ้านน้ำเค็ม กล่าวว่า

“เกิดการชิงดีชิงเด่นกัน เพราะหากไม่ใช่พวกเดียวกันก็จะถูกกีดกันออกจากกลุ่มเหมือนอย่างเมื่อก่อนไปรวมกลุ่ม บอกให้เราตบมือจะได้ของแน่นอนก็จะไปร่วมกับเค้า ลงชื่อทุกวัน มาอยู่ด้วยทุกวัน ก็มีฝรั่งมาแจกเงิน กว่า 30 ครั้ง แต่ซื้อกลับไม่มี แม้แต่ลูกก็ไม่ได้ พาเด็กไปล่าบากร้อนก็ร้อน แต่ไม่ได้ความช่วยเหลืออะไรเลย แต่เมื่อเข้าคริสต์ขอพรจากพระเจ้า เราได้รับคามสมหวัง สิ่งที่ยากได้ก็ได้อะไรทุกอย่างเช่น กระดิกน้ำร้อน ไปรอที่เดินที่หลายวัน ไม่เคยได้ แต่พอคิดว่าไม่เอาก็ได้ กลับบ้านดีกว่า บอกกับพระเจ้าปรากฏว่าอยู่ที่บ้านดี ๆ ก็มีคนเอามาให้ไม่ต้องไปแย่งชิงของกับเค้าก็ได้ รวมถึงแฟนก็ได้อุปกรณ์เรือหากิน ลูกได้ทุนการศึกษา มาช่วยเหลือเรื่องเสื้อผ้าให้ 3 พันบาท มีคนเอามาให้เรา โดยที่ไม่ต้องไปร้องขอ” (อังคณา คงกัลป์, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2549)

4.5.4 ผลกระทบที่ไม่คาดคิด

ภายหลังจากที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้เปิดพื้นที่สาธารณะ ในการออกอากาศความเคลื่อนไหวผลกระทบของคลื่นสึนามิตลอด 24 ชั่วโมง โดยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการรับบริจาคทั้งสิ่งของ เงิน และการลงไปช่วยเหลือในพื้นที่ทั้งการก่อสร้างหมู่บ้านไอทีวี และ การจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูเพื่อประชาชนขึ้น ซึ่งในขณะนั้น สถานีโทรทัศน์ไอทีวีที่ถึงแม้จะยึดมั่นในอุดม

การณ์ที่จะเป็นสถานีเพื่อประชาชน แต่ยังคงเป็นหน่วยงานภาคเอกชนซึ่งจำเป็นต้องแสวงหาผลกำไร กลับต้องยอมขาดทุนในช่วงเวลาที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามผลสะท้อนกลับมากับจิตใจเชื่อ

ภาพที่ 4.48 ภาพมุนบนของชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันตกภายหลังจากทะเลสงบ

1) ประชาชนให้ความเชื่อถือสถานีโทรทัศน์ไอทีวีมากขึ้น

ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ไอทีวี กล่าวว่า

“ประโยชน์คือภาพลักษณ์ ของสถานีเป็นหลัก ซึ่งความไว้วางใจเชื่อใจในความเป็นสถานีข่าวมันมีเรตติ้งขึ้นตามมาทีหลัง นั่นเป็นผลประโยชน์ที่ไอทีวีได้ ตอนนั้นเราไม่ได้นึกถึงอย่างนั้นเลย เราทำตามหน้าที่ของเราเท่านั้น นอกจากนั้น เรายังได้รับความไว้วางใจ มีแนวร่วมเพิ่มขึ้น ประชาชนในท้องถิ่นที่ได้รับการช่วยเหลือ เราได้รับความไว้วางใจ ที่สำคัญคนกลุ่มนี้ให้ความไว้วางใจเหมือนเป็นเพื่อน และเป็นแหล่งข่าวเราได้ด้วย ” (อชมา สุวรรณปากแพรง, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2549)

นายก อบต. บางม่วง กล่าวยอมรับว่า

ภาพลักษณ์ไอทีวีดีมาก เพราะการช่วยเหลือในจุดนี้ มีแต่ไอทีวีเท่านั้น ที่จะมาช่วยเหลือเรื่องที่อยู่อาศัย ช่างอื่น ๆ ไม่ได้มา เหมือนกับหมู่บ้านไอทีวี ซึ่งทหารสร้างให้แล้วเสร็จ 802 หลัง ไอทีวียังนำตู้เย็น พัดลม และ หม้อหุงข้าวมาให้ (ชัยณรงค์ มหาวเร่, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

กรรมการฝ่ายพัฒนาหมู่บ้านไอทีวี กล่าวว่า ภายหลังจากที่ไอทีวีเสียสละเข้ามาช่วยเหลือสร้างบ้านให้ผู้ประสบภัย ทำให้ตนเองติดตามการนำเสนอข่าวของไอทีวีมาโดยตลอดทั้งก่อน และ หลังเหตุสึนามิ ซึ่งเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ตนเองรอดจากเหตุภัยพิบัติในครั้งนี้

“ไอทีวีนี้ผมดูทุกวันไม่เคยขาด ผมดูมาตลอด ถ้าไม่ดูข่าวผมตายกับสึนามิแล้ว ผมไม่รู้เรื่องเรื่องสึนามินี้ ผมพาดูภาพเมียหนีจากชายทะเลเพราะผมดูข่าวตลอด” (ณรงค์ เต่าตุล, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2549)

ภาพที่ 4.49 ภาพข่าวประชาชนสนใจเดินทางมาให้กำลังใจผู้ประสบภัยที่ไอทีวี

2) สปอนเซอร์สนใจลงโฆษณาที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวีมากขึ้น

รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าว ด้านการบริหารและอสังหาริมทรัพย์การบริหารฝ่ายข่าว

กล่าวว่า

“คนดูทุกบ้านหันมาเปิดไอทีวี และ ชื่นชม คนอื่นไปกันหมดแล้ว เรายังทำอยู่ เรียกความเชื่อมั่นของคนดูกลับมา สถานีเรายังมีศักยภาพอยู่ ผลคือ โฆษณาเต็มหมดเลย ไตรมาสแรกโฆษณาเราเต็มไปถึงครึ่งปี เป็นอันสิงจากสึนามิ คุ่มมาก トラบโดที่สถานีโทรทัศน์วีชันงานข่าวเป็นงานหลัก อันนี้เกินคุ่ม และเป็นจุดให้สถานีทบทวนงานข่าวตัวเองใหม่หมด ตอนแรกแค่จัดให้มีข่าว แต่ตอนหลังทุกคนให้ความสำคัญเพิ่มทั้งอุปกรณ์ และคน” (ฉัตรชัย ตะวันตรงค์, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2549)

การเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัย ด้านที่อยู่อาศัย การเงิน สิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้ในการดำรงชีวิต แต่เป็นการบรรเทาทุกข์เฉพาะหน้า และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับคนในชุมชนบ้านน้ำเค็ม ทั้งการเกิดผู้นำความคิด จนนำมาสู่การเปลี่ยนวิถีชีวิตของชาวบ้าน และความแตกแยก ขณะที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ได้ผลดีต่อความน่าเชื่อถือจากผู้ชม และมีรายได้โฆษณาที่ดีในปีต่อมา

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การนำเสนอข่าวภาวะวิกฤตคลื่นสึนามิของโทรทัศน์ไอทีวีกับการเปิดพื้นที่สาธารณะ กรณีศึกษาเฉพาะการพัฒนาบ้านน้ำเค็ม จ.พังงา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในภาวะวิกฤต บทบาทความเป็นสื่อมวลชนของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในภาวะวิกฤต ลักษณะการเปิดพื้นที่สาธารณะและผลกระทบจากการเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประสบภัยและชุมชนการพัฒนาบ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการเก็บข้อมูลในรูปแบบการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-dept Interview) และศึกษาข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ และเทปบันทึกภาพการนำเสนอข่าวเหตุการณ์สึนามิ ถล่ม 6 จังหวัด ประเทศไทย ระหว่างวันที่ 26 ธันวาคม 2546 ซึ่งเป็นวันที่เกิดเหตุ ภัยพิบัติอย่างรุนแรง จนถึงรายการปกปิดของสถานี ซึ่งสามารถสรุปผลและอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาส่วนที่

1. ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวภาวะวิกฤตคลื่นสึนามิของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ปัจจัยแวดล้อมภายใน

1) การจัดการ

พบว่า ในการนำเสนอข่าวภาวะปกปิดระบบการสั่งงานจะมีความชัดเจน ไม่มีความซับซ้อนง่ายแก่การบังคับบัญชา สั่งการ รวมถึงการตัดสินใจโดยตรงไปยังฝ่ายการปฏิบัติการต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งฝ่ายต่างๆ สายปฏิบัติการอื่นๆ แม้ไม่มีหน้าที่ในการกำหนดเนื้อหาของข่าว แต่ก็มีผลต่อการสนับสนุนและการส่งเสริมการทำงานของฝ่ายข่าว เพื่อการทำงานในภาพรวมของธุรกิจ และการทำให้องค์กรบรรลุตามเป้าหมาย แต่เมื่อสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ต้องนำเสนอเหตุการณ์วิกฤตที่นอกเหนือการควบคุม อย่างกรณีเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ ระบบการบริหารงานของโครงสร้างองค์กรภายในสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้สลายไปชั่วระยะหนึ่ง เพื่อให้เส้นทางในการบังคับบัญชาสั่งงานสั้นลง สะดวกต่อการปฏิบัติงานและเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์

2) บุคลากร

พบว่าบุคลากร จำนวน 390 ของเฉพาะฝ่ายข่าว (ข้อมูลปี 2548) รวมบุคลากรฝ่ายอื่นๆที่ทำงานทั้งใน สถานีโทรทัศน์ และออกไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ เพื่อทำงานอย่างเต็มรับมือกับการนำเสนอข่าวเหตุภัยพิบัติสึนามิซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน โดยที่ผู้บริหารสถานีไม่ได้วางแผนเพื่อรับมือกับเหตุการณ์ภาวะวิกฤต จึงใช้วิธีระดมกำลังบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและความสามารถ โดยไม่ได้เฉพาะเจาะจงว่าจะเป็นบุคลากรคนใด และสายข่าวด้านใน เป็นไปในลักษณะการระดมสมอง ระดมความสามารถ จากทุกภาคส่วน ที่มุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ลงพื้นที่ รายงานเหตุการณ์อย่างย่อๆต่อเนื่อง ซึ่งต้องรายงานเข้ารายการของสถานีที่เปิดรายการพิเศษต่อเนื่องจนเกือบ 24 ชั่วโมง เพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จ นั้นหมายถึงบุคลากรทุกคนต้องมีขีดความสามารถในการทำงานทดแทนกันได้

3) เทคโนโลยี

พบว่า ความทันสมัยของอุปกรณ์ และ ความพร้อมในการใช้งานของอุปกรณ์ดาวเทียมทุกส่วนไม่ว่าจะเป็น ระบบการออกอากาศ ระบบการแพร่ภาพออกอากาศ และ การใช้เสลิกอปเตอร์หรือ Sky news ในการรายงานข่าวด่วน มีผลสนับสนุนต่อการนำเสนอข่าวที่รวดเร็วกว่าคู่แข่งซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์จากช่องต่างๆทั้งภาคเอกชนและรัฐบาล แม้ว่าสถานีโทรทัศน์เหล่านั้นจะมีอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย เมื่อเปรียบเทียบกับสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

จึงสรุปผลการวิจัยได้ว่า ปัจจัยแวดล้อมภายใน ซึ่งประกอบด้วย การจัดการบุคลากร และเทคโนโลยี ต่างมีส่วนสนับสนุนอย่างมากต่อการผลักดันให้ การนำเสนอข่าวในภาวะวิกฤตของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีเป็นไปด้วยความฉับไว รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ จนได้เปรียบคู่แข่งจากสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ

2. ปัจจัยแวดล้อมภายนอก

1) ปัจจัยด้านลักษณะสำคัญของเหตุการณ์สึนามิ

- เป็นเหตุการณ์ ที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น พบว่าประชาชนและสื่อมวลชนไม่มีความเข้าใจถึงลักษณะ ของภัยพิบัติและความเสียหายจากเหตุการณ์สึนามิ กลับคิดว่าเหตุการณ์ที่ทำให้ตายชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน เหมือนเหตุการณ์แผ่นดินไหว หรือเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ เท่านั้น ไม่คิดว่าจะเกิดผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สินและความสูญเสียที่ใหญ่หลวง เพราะเหตุการณ์สึนามิ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย จึงทำให้ทุกฝ่ายประเมินสถานการณ์การปัญหาและ ความช่วยเหลือที่เกิดขึ้นช้าเกินไป

- เป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านต่างๆอย่างรุนแรง ทั้งชีวิต ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม จนก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่างๆ ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว และผลกระทบทางด้านจิตใจที่รุนแรง

- เป็นเหตุการณ์ที่ทำให้ทุกคนในสังคมมีส่วนร่วม สีนามิ เป็นเหตุการณ์ที่อยู่ในกระแสความสนใจของประชาชน เพราะไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ขณะเดียวกันยังสร้างความเสียหายให้กับชีวิต ทรัพย์สินในวงกว้าง ด้วยความรวดเร็ว ทุกคนในสังคมจึงอยากเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งการรับรู้ และการช่วยเหลือ ดังนั้น ไอทีทีวีในฐานะเป็นสื่อที่ถูกตั้งขึ้นเพื่อประชาชน จึงจำเป็นต้องทำหน้าที่ในการเสนอข่าวอย่างเร่งด่วน

2. ปัจจัยด้านสังคม พบว่า เหตุการณ์สินามิเป็นอีกหนึ่งเหตุการณ์ที่สามารถยืนยันได้ว่า ลักษณะนิสัย และจุดเด่นของคนในสังคมไทย คือความมีน้ำใจ และการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้กับพี่น้องร่วมชาติที่กำลังตกทุกข์ได้ ดังนั้นการที่ สถานีโทรทัศน์ไอทีทีวีเป็นสื่อกลางในการรับบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ได้รับความเดือดร้อน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนทั้งประเทศ และ ทำให้มีเงินซึ่งได้รับจากการบริจาคสูงถึง 220 ล้านบาท

3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่าภาวะที่อุตสาหกรรมโทรทัศน์มีการแข่งขันสูงสถานีโทรทัศน์ไอทีทีวี ซึ่งเป็นธุรกิจภาคเอกชนยังมีความจำเป็นต้องแสวงหาผลกำไร เห็นได้จากการขอเปลี่ยนแปลงสัญญาสัมปทานกับทางสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ให้บริษัท ฯ สามารถออกอากาศช่วงเวลา Prime Time คือช่วงเวลา 19.00 - 21.30 น. ได้โดยไม่ต้องถูกจำกัด เฉพาะรายการข่าวสารคดี และ สารประโยชน์ โดยลดสัดส่วนสารและบันเทิง และต้องเสนอรายการข่าวสารคดี และสารประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด แต่จากเหตุการณ์สินามิผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ไอทีทีวีได้ตัดสินใจรื้อผังรายการทั้งหมด ตอบสนองความต้องการของคนทั้งประเทศที่อยากรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสินามิทุกแง่มุม แม้ว่าการตัดสินใจครั้งนี้จะกระทบต่อรายได้ของสถานีก็ตาม แต่ก็ผู้บริหารสูงสุด คำนึงถึงผลประโยชน์ความเดือดร้อนของประชาชนมาเป็นอันดับแรก โดยปัจจัยด้านเศรษฐกิจไม่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารสูงสุดไอทีทีวีในการกำหนดทิศทางและนโยบายในช่วงเหตุการณ์สินามิ

4. ปัจจัยด้านคู่แข่ง พบว่า เหตุการณ์สินามิทำให้สถานีโทรทัศน์หลายช่องได้เปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอจากที่เน้นรายได้จากบันเทิง มานำเสนอข่าวมากขึ้น ขณะที่สถานีโทรทัศน์ไอทีทีวี ซึ่งถูกตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นสถานีข่าวของประชาชน ได้ทำหน้าที่ตัวเองเต็มที่ในการรายงานข่าวเหตุการณ์ในภาคสนาม โดยการระดมอุปกรณ์ บุคลากรทั้งหมดเพื่อรายงานข่าวให้มีความลึกและแตกต่าง และรวดเร็วมากกว่าทุกสถานี และเหนือสิ่งอื่นใดคือ การตัดสินใจรื้อผังรายการออกอากาศที่เป็นรายได้ของสถานีเพื่อนำเสนอข่าวเหตุการณ์คลื่นยักษ์สินามิในช่วงเกิดเหตุทุกแง่มุม จน

ทำให้เป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วนว่า การกำหนดทิศทางการเสนอข่าวครั้งนี้ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีมีความเหนือชั้นมากกว่าสถานีอื่น ๆ จนทำให้หลายสถานีต้องปรับตัวมานำเสนอข่าวมากขึ้น

สรุปได้ว่า ปังจ๊ยแควดล้อมภายนอก โดยเฉพาะปังจ๊ยลักษณะสำคัญของสถานีเป็นปังจ๊ยหลักที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เนื่องจากความรุนแรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายในชีวิต ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อมกว้าง ด้วยความรวดเร็ว ขณะที่ปังจ๊ยด้านสังคม ความมีน้ำใจ ขอบเอื้อเพื่อแผ่แผ่ เป็นสิ่งสนับสนุน ที่ก่อให้เกิดความต้องการในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือผู้เดือดร้อน จึงนำมาซึ่งการเปิดพื้นที่สาธารณะเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย สำหรับปังจ๊ยเศรษฐกิจ ที่มีผลต่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ และ คู่แข่งจากสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ไม่มีส่วนกดดันในการนำเสนอข่าวเหตุการณ์สถานี เพราะการตัดสินใจของผู้บริหารเกิดขึ้นบนพื้นฐานสนองตอบความต้องการของประชาชนเป็นหลัก แต่การนำเสนอข่าวสถานี กลับเป็นปังจ๊ยกดดันให้สถานีโทรทัศน์ช่องอื่นต้องมีการปรับรูปแบบการเสนอข่าวตามมา

ผลการศึกษาส่วนที่ 2 บทบาทสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวช่วงวิกฤต

1. บทบาทในการจัดการกับภาวะวิกฤตของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี พบว่า ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์มีบทบาทอย่างสูง ในการควบคุมทิศทางและนโยบายการนำเสนอข่าวครั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในการเป็นสถานีข่าวเพื่อประชาชน โดยยึดหลักดังต่อไปนี้

1) รายงานข่าวอย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว มีความลึก และแตกต่างจากสถานีอื่น ที่สำคัญคือการดำเนินนโยบายให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวีเป็นสถานีแห่งความช่วยเหลือตรงตามเป้าหมาย

2) ไม่มีแผนฉุกเฉินใช้สำหรับรองรับการนำเสนอข่าวในช่วงวิกฤต ผู้บริหารสูงสุดของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี มีบทบาทอย่างมากในการบริหารงานข่าวช่วงเหตุการณ์สถานี โดยสลายการบังคับบัญชาที่เคยปฏิบัติ และลดขั้นตอนการสั่งการให้สั้นลงด้วยการตั้งกองบรรณาธิการข่าวเฉพาะกิจ สั่งการลงพื้นที่โดยตรง เพื่อความรวดเร็วในการสั่งงานและทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

3) การไม่มีแผนรองรับการเสนอข่าวในช่วงวิกฤต ส่งผลให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวีจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ซึ่งการใช้แผนระดมอุปกรณ์ บุคลากร ทั้งหมดที่มีอยู่ลงไปในพื้นที่ให้เร็วที่สุด เพื่อการนำเสนอข่าวให้รวดเร็วที่สุด และตรงกับนโยบายของสถานี

4) เพิ่มช่องทางสื่อสารทั้งทางโทรศัพท์ แฟกซ์ (FAX) อีเมล (E-MAIL) ข้อความ SMS ข้อความภาพ และเสียง MMS เพื่อให้การสื่อสารและการนำเสนอข่าวครอบคลุมหลายๆด้านและเข้าถึงปัญหามากที่สุด และเป็นสื่อกลางให้ผู้รับสาร ทั้งผู้ชม ผู้ประสบเหตุภัยพิบัติ

และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ได้ขอช่วยเหลือ ส่งเงินและสิ่งของบริจาค และส่งสารแสดงความคิดเห็น ต่อเหตุการณ์สึนามิ

5) แทรกข่าวด่วน และยกเลิกผังรายการตามปกติ เพื่อให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวภัยพิบัติสึนามิอย่างต่อเนื่อง โดยเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ และผู้ชม เห็นสอดคล้องกันว่าการตัดสินใจหรือผังรายการของผู้บริหารสูงสุดเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง และตรงตามวัตถุประสงค์ของสถานีโทรทัศน์ และความต้องการรับข่าวสารมากที่สุด

2. บทบาทการนำเสนอข่าว พบว่า ในช่วงแรก ที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ยังไม่มีแผนรองรับเพื่อการนำเสนอข่าว เน้นไปในลักษณะการรายงานข่าวเหตุการณ์ เช่น ความเสียหาย ปัญหาความเดือดร้อนของผู้ประสบเหตุสึนามิ โดยการทำงานจะเน้นภาพความเสียหายในพื้นที่เกิดเหตุ เผยแพร่ให้ได้มากที่สุด เพราะในช่วงแรก ไม่มีผู้ใดเข้าใจถึงเหตุภัยพิบัติสึนามิอย่างท่วงแท่งการเสนอเหตุการณ์สึนามิช่วงแรกจึงยังไม่สมบูรณ์ และมีความขลุกขลัก แต่เมื่อผู้บริหารสูงสุดตัดสินใจหรือผังรายการเน้นการเสนอข่าวสึนามิ เป็นผลให้กองบรรณาธิการข่าว เริ่มวางแผนการนำเสนอข่าว ในมิติของความลึก และแตกต่าง เพื่อให้ ครอบคลุมด้าน และแตกต่างจากสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของทางสถานี

3. บทบาทความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่าเหตุภัยพิบัติสึนามิทำให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้เปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้เสนอข่าว มาเป็นสื่อกลางในการระดมความช่วยเหลือให้กับผู้ประสบภัย ทั้งในแง่ของการรับบริจาคเครื่องใช้อุปโภค บริโภค และเงินช่วยเหลือ ซึ่งการตัดสินใจเสนอข่าวเพียงอย่างเดียวครั้งนี้ ผู้บริหารสูงสุดและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานไม่ได้คาดคิดถึง ผลตอบแทนทางธุรกิจจากการรื้อและปรับเปลี่ยนผังรายการใหม่ เพื่อเสนอข่าวสึนามิ ทำให้ธุรกิจมีรายได้ที่ลดลงในทันที แต่กลับได้รับผลตอบแทนหลังเหตุการณ์สึนามิผ่านพ้นไปจากการตอบรับจากประชาชนกลับดีขึ้น และได้รับความเชื่อถือมากขึ้นอย่างไม่น่าเชื่อ โดยเฉพาะเรตติ้งของรายการข่าวเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเหตุการณ์สึนามิ พบว่ามีผู้ชมมากกว่ารายการบันเทิง ละครในช่วงเวลาเดียวกัน

จึงสะท้อนได้ว่า ไอทีวีได้ใช้ช่วงเวลาทั้งหมดในการนำเสนอข่าว ระดมการบริจาค และ ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปในคราวเดียวกันซึ่งเป็นการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนที่รับผิดชอบต่อสังคมอย่างสมบูรณ์แบบ

4. บทบาทการสื่อสารกับผู้รับสาร พบว่า สถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้เปิดมิติให้ของการเสนอข่าว คือนอกจากการเป็นผู้ส่งสาร และยังเป็นผู้รับสาร มีการโต้ตอบ และ การให้ความช่วยเหลือกับผู้ส่งสารไปในคราวเดียวกัน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 26 ธันวาคม 2547 ซึ่งเป็นวันแรกของการเกิดเหตุการณ์สึนามิ ประชาชนผู้ประสบภัยบางส่วน และครอบครัวผู้ประสบเหตุภัยพิบัติ ได้ใช้

วิธีการสื่อสารทุกช่องทางกับทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีเพื่อแจ้งความเดือดร้อน และเมื่อสถานีโทรทัศน์ไอทีวีตัดสินใจหรือผังรายการเพื่อนำเสนอข่าวอย่างเฉียว และเปิดช่องการสื่อสารอีกหลายด้าน ปรากฏว่ามีความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ก็หลังไหลเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุนและขอความช่วยเหลือโดยผ่านช่องทางของการสื่อสาร ซึ่งในระยะแรกพบว่าอุปสรรคในการดำเนินการบ้าง เพราะเหตุการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทยทำให้หลายหน่วยงานไม่มีการตั้งรับและต้องปรับตัวแก้ปัญหา โดยเฉพาะระบบการสื่อสารทางโทรศัพท์

ถูกทำลายจากเหตุการณ์สึนามิในช่วงแรกจนไม่สามารถรับทราบความเคลื่อนไหวต่างๆในพื้นที่ได้ และผู้ประสบภัยในห้องที่เกิดประสบเหตุก็ไม่ได้ใช้ช่องทางนี้ในการสื่อสาร เนื่องจากมีข้อจำกัดสูญเสียทรัพย์สินและติดตามค้นหาญาติที่เสียชีวิต และที่ได้รับบาดเจ็บ

สำหรับการเปลี่ยนบทบาทของทางสถานี ฯ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น เป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายว่า เป็นสิ่งที่ตัดสินใจถูกต้อง เพราะเป็นช่องทางที่ทำให้สื่อมวลชนได้ทำหน้าที่ในการรับผิดชอบต่อสังคม ด้านผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ไอทีวีเห็นว่า เป็นการใช้ทรัพยากรของรัฐในแง่ของคลื่นความถี่เพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง ขณะเดียวกันยังทำให้การเสนอข่าวถูกเติมเต็ม และครอบคลุมมากขึ้น

สรุปว่า บทบาทของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในการนำเสนอข่าวช่วงวิกฤต เป็นบทบาทที่ไม่มีการวางแผนรองรับว่าจะเสนอข่าวไปในทิศทางใด หรือมีทิศทางที่ชัดเจน แต่การตัดสินใจของผู้บริหารสูงสุดของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ที่ยึดหลักต้องการให้สถานีเป็นสถานีข่าวเพื่อประชาชน และเป็นที่ยิ่งของประชาชนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การก่อตั้ง ดังนั้นบทบาทการแสดงออกในฐานะสื่อมวลชนของพนักงานไอทีวีจึงทำหน้าที่ได้สมบูรณ์แบบ แม้จะเป็นบทบาทใหม่ซึ่งยังไม่เคยได้แสดงออก ขณะเดียวกันยังเป็นการเปิดมิติใหม่ของการนำเสนอข่าวคือการเปิดพื้นที่สื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างครอบคลุมทุกด้าน โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือการบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยจากเหตุภัยพิบัติสึนามิ

ผลการศึกษาส่วนที่ 3 การเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

พบว่า การเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีใน การนำเสนอข่าวภัยพิบัติสึนามิในครั้งนี้ มีรูปแบบรายการที่ลักษณะเดียวกับ รายการ”ร่วมมือ-ร่วมใจ” ที่ออกอากาศประจำวันวันละหนึ่งชั่วโมง ซึ่งเนื้อหาและแนวทางการนำเสนอมุ่งเน้นบรรเทาความเดือดร้อนให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุต่างๆ ดังนั้นจึงไม่ใช่ครั้งแรกที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวีทำงานเพื่อสังคม ซึ่งการเปิดพื้นที่สาธารณะ สำหรับรูปแบบการเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในครั้งนี้พอสรุปได้ดังนี้

1. เป็นการเปิดพื้นที่สาธารณะในช่วงภัยพิบัติเกือบตลอด 24 ชั่วโมง โดยเน้นหนักการส่งสารให้กับผู้ชม โดยมีการรายงานสดจากพื้นที่เข้ามาตลอดเวลา เนื้อหาการรายงานในช่วงแรกจะเป็นการบอกเล่าถึงเหตุการณ์ สภาพความสูญเสียที่เกิดขึ้นทั้งชีวิต และทรัพย์สินเพื่อให้ผู้ชมรายการเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จนนำมาสู่การเปิดรับบริจาคเพื่อสังคม การรื้อฟื้นรายการและสละรายได้ของโฆษณาของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เพื่อเปิดพื้นที่สาธารณะครั้งนี้ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีเป็นช่องทางที่ทำให้นักข่าวของไอทีวี มีพื้นที่ในการนำเสนอข่าวมากขึ้น ซึ่งก็เป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้รับชมและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. เกาะติดสถานการณ์และเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง การนำเสนอเนื้อหาการรายงานข่าวในพื้นที่สาธารณะ นอกจากการรายงานสดจากพื้นที่แล้ว ยังเน้นที่จะเกาะติดต่อเหตุการณ์ความเสียหายและผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิอย่างต่อเนื่องและละเอียดทุกแง่มุม ซึ่งก่อให้เกิดความน่าสนใจของผลงานที่นำเสนอออกอากาศ ขณะเดียวกันยังถ่ายทอดเหตุการณ์ ความเสียหายที่มหากาฬ ทำให้เป็นการดึงอารมณ์ร่วมกับความรู้สึกในการเป็นส่วนหนึ่งต่อผู้ที่ประสบเหตุจากผู้ชมต่อเหตุการณ์

3. เปิดโอกาสให้ประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ขอความช่วยเหลือ และแสดงความคิดเห็น ซึ่งก่อให้เกิดการรับรู้ที่กระฉับกระชวยในแต่ละสถานการณ์ โดยผ่านการสื่อสารทั้งโทรศัพท์ แฟกซ์ อีเมล ข้อความสั้น และ ข้อความภาพและเสียง การติดต่อสื่อสารสองทาง เป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ โดยเสียงส่วนใหญ่ที่ติดต่อกับทางสถานี ฯ เป็นเสียงของผู้ที่มีโอกาสชมโทรทัศน์และเสียงของคนที่สูงเสียงญาติพี่น้องจากเหตุสึนามิ แต่สำหรับผู้ประสบภัยในพื้นที่ กลับไม่ได้รับชมโทรทัศน์สถานีโทรทัศน์ เพราะต้องพยายามช่วยเหลือตัวเองและครอบครัวให้พ้นจากอันตราย และแม้ชาวบ้านที่จะต้องการขอความช่วยเหลือจาก ทางสถานีก็เป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากคลื่นสัญญาณโทรศัพท์ในพื้นที่มีอยู่น้อยมาก ชาวบ้านบางคนถึงขั้นต้องขึ้นไปบนที่สูงเพื่อหาสัญญาณติดต่อกับทางสถานี ฯ

4. ติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความช่วยเหลือ โดยเบื้องต้นจะเน้นให้ความช่วยเหลือตามที่ถูกเรียกร้องมา ต่อจากนั้นจะเน้นหาผู้สูญหายที่ญาติแจ้งเข้ามา และตามด้วยการปรับเปลี่ยนให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ให้เป็นศูนย์กลางในการรับบริจาคทั้งเงิน และ สิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

5. การเปิดพื้นที่สาธารณะยังเปิดโอกาสให้บุคคลต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุภัยพิบัติสึนามิเดินทางมาขอความช่วยเหลือถึงสถานีโทรทัศน์ พร้อมกับเดินทางมาบริจาคสิ่งของและเงินให้กับทางสถานี หลังเปิดช่องทางการสื่อสารหลายทาง ทำให้การบริหารภายในของสถานีโทรทัศน์ไม่มีบุคลากรที่เพียงพอ ซึ่งพนักงานไอทีวีไม่สามารถรับสายโทรศัพท์ที่โทรเข้ามา ได้

พร้อมกันจำนวนมากนับ 20 คู่สายพร้อมๆ กัน ในช่วงนั้นบรรยากาศของทางสถานี ฯ เต็มไปด้วย ความวุ่นวาย พนักงานทุกคนทำงานล้นมือ เพราะนอกจากการผลิตข่าวแล้ว ทุกคนยังต้องมีหน้าที่ ในการประสานงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพร้อมกันไปด้วย

6. สถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้ยกให้รายการ “ร่วมมือร่วมใจ” เป็นศูนย์กลางในการรับ บริจาคเงิน และ สิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย ในช่วงแรก ภายหลังจากที่ผู้สื่อข่าวในพื้นที่ราย งานสภาพความเสียหายที่มีต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารไอทีวีจึง ตัดสินใจนำเงินของบริษัท ฯ มาเป็นจัดตั้งกองทุน และ แปรสภาพสถานีโทรทัศน์ไอทีวีให้เป็น ศูนย์กลางการรับบริจาค ซึ่งเป็นการรับบริจาคทุกอย่างที่จำเป็นต่อชีวิตของผู้ประสบภัย

7. มิติทางธุรกิจ ในการจัดช่วงเวลาให้ผู้บริจาคเงิน หรือบริจาคสิ่งของเพื่อให้ออก อากาศทางรายการพิเศษ พบว่ามีพฤติกรรมใช้การโฆษณาแฝงเพื่อมาออกอากาศสด แต่เนื่องจาก ไม่มีสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ไม่มีแผนจัดการที่ชัดเจน สำหรับบุคคลที่มาบริจาคเพื่อออกอากาศในราย การเฉพาะกิจ แต่เรียงลำดับความสำคัญของผู้ได้รับการร่วมรายการตามยอดเงินบริจาค จึงเกิดความ ไม่พอใจของผู้มาบริจาคเงินและต้องการออกรายการโทรทัศน์ เพื่อหวังผลประโยชน์ด้านชื่อเสียง การออกอากาศจึงมีปัญหาทางธุรกิจ ที่หวังผลประโยชน์เชิงธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง

ผลประโยชน์ทางธุรกิจการเปิดพื้นที่สาธารณะ

พบว่า การตัดสินใจของผู้บริหารสูงสุดของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ไม่ได้เกิดขึ้นบน พื้นฐานความคิดที่ต้องการแสวงกำไรทางธุรกิจ แต่ต้องการช่วยเหลือและทำประโยชน์เพื่อประชา ชนอย่างแท้จริง โดยไม่ได้คิดถึงผลกำไร ขาดทุน ณ ห้วงเวลานั้น อย่างไรก็ตามเมื่อศึกษาลงไป ให้ยังพบว่า สถานีโทรทัศน์ไอทีวีไม่ได้ให้ความสำคัญกับรายได้ในช่วงเวลานั้น เพราะความเสียหายจาก ค่าเช่าเวลาที่สูญเสียไปจากการรื้อผังรายการอื่นๆ ไม่ได้มีการนำกลับมาคำนวณความเสียหายทางธุรกิจ แต่มีการเจรจากับผู้ซื้อเวลา หรือสื่อโฆษณา ที่ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีจะออกอากาศ ในภายหลัง และชดเชยรายการในช่วงเวลาที่สถานีกลับเข้าสู่ภาวะปกติ

สรุปว่า การเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เป็นการเปิดพื้นที่โดยการ ยกผังรายการออกทั้งหมด และ นำเสนอข่าวภัยพิบัติสืบามีเพียงอย่างเดียว เกือบตลอดเวลา 24 ชั่วโมง เพื่อรายงานสภาพที่เกิดขึ้นกับชีวิต ทรัพย์สิน สิ่งแวดล้อม ทุกแง่มุม อย่างต่อเนื่อง พร้อมกับ การเปิดช่องทางสื่อสารให้สามารถติดต่อได้หลายช่องทาง เช่น แฟกซ์ ข้อความสั้น ข้อความภาพ และเสียง เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ขอความช่วยเหลือ ขณะเดียวกันยังเป็นการเติมเต็มข่าวให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยสิ่งที่สถานีโทรทัศน์ไอทีวีดำเนินการ ประกอบกับความได้เปรียบของการเป็นสื่อ โทรทัศน์ ซึ่งผู้ชมมีโอกาสได้เห็นทั้งภาพ และ เสียง อย่างต่อเนื่อง จึงก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมมากกว่าสื่อชนิดอื่นๆ ทำให้ผู้ชมอยากเข้ามาช่วยบริจาคสิ่งของที่จำเป็นให้กับผู้ประสบภัย จนสถานี

โทรทัศน์ไอทีวีต้องแปรสภาพเป็นศูนย์กลางในการรับบริจาค และกันช่วงเวลาที่ผู้บริจาคได้ออกอากาศเพื่อมอบเงิน สิ่งของ แต่ก็พบว่า การบริจาคเงิน มีการใช้โฆษณาแฝงในการบริจาค และหวังผลประโยชน์จากการออกอากาศ จนก่อให้เกิดปัญหาจัดลำดับการออกอากาศ ซึ่งผู้บริหารสูงสุดได้ตัดสินใจใช้ยอดเงินเป็นหลักในการเรียงลำดับ อย่างไรก็ตามการเปิดพื้นที่สาธารณะของของผู้บริหารไอทีวีไม่ได้มีการคำนึงถึงผลตอบแทน

ผลการศึกษา ส่วนที่ 4 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ที่มีต่อผู้ประสบภัย และ ชุมชนบ้านน้ำเค็ม

พบว่า การเปิดพื้นที่สาธารณะ ทำให้เกิดการบริจาค ผ่านมายังสถานีโทรทัศน์ไอทีวี และได้เงินบริจาคจากประชาชนทั่วไป และหน่วยงานภาคเอกชน เป็นจำนวนเงินถึง 220,000,000 บาท (สองร้อยยี่สิบล้านบาท) ซึ่งทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ได้บริหารเงินเหล่านี้ด้วยการเข้าไปช่วยเหลือในเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย ทั้งด้านสิ่งของอุปโภคบริโภค ที่เป็นความเป็นเร่งด่วน และความช่วยเหลือในด้านที่อยู่อาศัย การศึกษา และ การฟื้นฟูอาชีพและสิ่งแวดล้อม โดยได้เน้นความช่วยเหลือไปที่หมู่บ้านบ้านน้ำเค็ม ตำบลบางม่วง อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ที่เป็นพื้นที่ที่ประสบเหตุภัยพิบัติมากที่สุด โดยสถานีโทรทัศน์ไอทีวี มีวัตถุประสงค์ที่จะใช้เงินบริจาคไปฟื้นฟูสภาพชีวิตของผู้ประสบภัย แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมามีหลายแง่มุมดังต่อไปนี้คือ

3. ผลกระทบทางตรงต่อการพัฒนาบ้านน้ำเค็ม

1) ไอทีวีเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้ชม โดยผลการศึกษาพบว่า การเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานี ฯ มีผลอย่างมากในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตั้งแต่การระดมทุน สิ่งของ ซึ่งผู้นำชุมชน ในหมู่บ้านน้ำเค็ม ยอมรับว่า บทบาทของสื่อมวลชน โดยเฉพาะสถานีโทรทัศน์ไอทีวี มีอิทธิพลในการชักจูงให้ผู้ชมเกิดความรู้ร่วมและร่วมบริจาคความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย แต่ก็พบว่าอิทธิพลของสื่อมวลชนมีผลต่อการชักจูงให้ชาวบ้านเชื่อมั่นในข้อมูลข่าวสารที่ออกอากาศ

2) ก่อให้เกิดสถานการณ์ผู้นำทางความคิด พบว่าเหตุภัยพิบัติสินามิทำให้ชาวบ้านน้ำเค็ม อยู่ในภาวะกระจัดกระจาย และต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน จึงทำให้ชาวบ้าน ต้องเข้าไปพึ่งพิงบุคคลที่ตนเองสามารถเรียกร้องให้ช่วยเหลือในสิ่งที่ต้องการได้ ดังนั้นชาวบ้านจึงแบ่งเป็น สองกลุ่มเพื่อขอความช่วยเหลือจาก กลุ่มแรก คุณชัยณรงค์ มหาแร่ นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลบางม่วง และกลุ่มที่สอง คุณไมตรี กงไกรจักร อบต.บ้านน้ำเค็ม และประธานชุมชนบ้านน้ำเค็ม ซึ่งบุคคลทั้งสองต่างมีลักษณะความเป็นผู้นำ คือเป็นผู้ที่รับทราบข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวมากที่สุด และมีอำนาจต่อรองกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้ โดยทั้งสองกลุ่มต่างมีความต้องการที่เหมือนกัน ๆ คือการสนองตอบความต้องการดำเนินชีวิตขั้นพื้นฐานคือปัจจัย 4 เพื่อสนองตอบสมาชิกในกลุ่มและต้องการให้เป็นที่ยอมรับต่อสมาชิก

3) ก่อตั้งหมู่บ้านไอทีวี ขณะที่ความช่วยเหลือของหน่วยงานทางราชการล่าช้า และไม่ถึงถึงพื้นที่ประสบภัย ทางสถานีไอทีวีจึงเป็นศูนย์กลางในการช่วยเหลือ และฟื้นฟูให้ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ประสบภัย โดยเลือกการพัฒนา บ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา ด้วยการก่อสร้างหมู่บ้านไอทีวี พร้อมกับเครื่องใช้ และสิ่งสาธารณูปโภค เนื่องจากไอทีวี ไม่สามารถช่วยเหลือได้ทั้งหมด และพบว่าเงินบริจาคไม่เพียงพอในการแก้ปัญหา สำหรับผู้ประสบภัยครั้งนี้ ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี จึงจัดสรรเงินบริจาครวม ไปก่อตั้งหมู่บ้านไอทีวี เพื่อก่อสร้างบ้านให้กับผู้ประสบภัยจำนวน 228 หลังในเนื้อที่ 18 ไร่ที่ตำบลบางหลูด อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ซึ่งการก่อสร้างครั้งนี้ทางสถานี ฯ ได้ประสานขอความช่วยเหลือไปยังภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง จนสามารถสร้างบ้านได้ในราคาต้นทุน และ ก่อสร้างเสร็จภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว โดยจะมีการคัดสรรคุณสมบัติของผู้ได้รับบ้านไอทีวี ซึ่งผู้ประสบภัยจะต้องมีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ คือต้องมีใบรับรองจากผู้ใหญ่บ้าน และองค์การบริหารส่วนตำบล ว่าเป็นผู้ประสบภัยจริง และเป็นผู้ที่อาศัยในหมู่บ้านน้ำเค็มเท่านั้น ซึ่งการคัดเลือกครั้งแรกผ่านการกลั่นกรองจาก บุคลากรของหน่วยงานรัฐเป็นผู้พิจารณา จนเกิดข้อสงสัยว่าถึงความไม่เท่าเทียม และไม่เกิดความยุติธรรม เพราะพบว่าผู้ได้รับบ้านในหมู่บ้านไอทีวี นอกจากชาวบ้านน้ำเค็มบางส่วน จะมีชาวบ้านจากหลายพื้นที่ที่ประสบภัยจากสึนามิได้รับสิทธิในการอยู่อาศัย เกิดจากกฎเกณฑ์การคัดเลือกคุณสมบัติผู้รับบ้านของไอทีวี ไม่กระจ่างชัดทำให้ ชาวบ้านผู้ประสบภัยจากหมู่บ้านน้ำเค็มไม่ได้รับบ้าน หรือได้สิทธิในการอยู่อาศัย แต่อยู่ในฐานะผู้เช่าบ้านแทน ซึ่งเมื่อมีการสอบถามผู้บริหารสูงสุดของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ก็ชี้แจงว่าได้มอบหมายให้หน่วยราชการในท้องที่เป็นผู้คัดเลือก ทางสถานีเป็นเพียงผู้ก่อสร้างเท่านั้น

4) ก่อตั้งกองทุนฟื้นฟูชีวิตประชาชน พบว่า กองทุนฟื้นฟูชีวิตประชาชน เริ่มต้นเงินกองทุนด้วยวงเงินรวม 10 ล้านบาท โดยเป็นการระดมจากหน่วยงานตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 5 ล้านบาท บริษัท เอไอเอส และ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี จำนวน 5 ล้านบาท จึงได้เริ่มจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูชีวิตประชาชน หลังเหตุการณ์สึนามิ ตั้งแต่เดือนมกราคม 2548 โดยมีวัตถุประสงค์ เป็นกองทุนในการฟื้นฟูอาชีพของผู้ประสบภัยบ้านน้ำเค็ม และมีการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนขึ้นมาเป็นผู้บริหาร ซึ่งคัดเลือกจากผู้ประสบภัยในหมู่บ้านน้ำเค็ม ซึ่งมีขั้นตอนการปล่อยเงินกู้ ที่ต้องผ่านการกลั่นกรองคุณสมบัติจากคณะกรรมการกองทุนที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นมา เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยจริง ซึ่งผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือจะต้องมีหัวหน้ากลุ่มค้าประกันอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งทั้งนี้การอนุมัติให้กู้เงิน ก็ต้องตรงตามเจตนารมณ์ของสถานี ฯ คือช่วยเหลือเฉพาะผู้ประสบภัยในบ้านน้ำเค็ม เพื่อฟื้นฟูอาชีพให้กับชาวบ้าน ที่ต้องสูญเสียเครื่องมือในการประกอบอาชีพไประหว่างเกิดเหตุภัยพิบัติ สามารถเป็นกองทุนในการตั้งตัวและหาเงินเลี้ยงครอบครัวต่อไป

ได้ แต่ก็พบปัญหาการบริหารในกองทุนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของไอทีวี เนื่องจากชาวบ้านไม่ทั่วถึง และนำเงินกู้ไปใช้เงินผิดหลัก

4. ผลกระทบทางอ้อมของการช่วยเหลือของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีต่อการพัฒนาบ้านน้ำเค็ม ซึ่งพบว่า

- เกิดการแก่งแย่งของบริจาค การวิจัยพบว่า สิ่งของที่ได้รับจากการบริจาคของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีจะมีจำนวนมาก แต่ก็ไม่เพียงพอสำหรับผู้ประสบภัย จึงเกิดความไม่พอใจและแก่งแย่งสิ่งของบริจาค รวมทั้งการแจกสิ่งของช่วยเหลือ ไม่มีการตรวจสอบผู้ที่มารับความช่วยเหลือ จึงพบว่ามีไม่ได้มีเพียงผู้ประสบภัยจากหมู่บ้านน้ำเค็มเข้ารับของบริจาค แต่จะมีชาวบ้านในหมู่บ้านใกล้เคียงที่ไม่ได้ประสบภัย ปะปนมาแย่งรับของบริจาคด้วย จึงก่อให้เกิดความโกลาหลในการรับบริจาค

- ความช่วยเหลือไม่ทั่วถึงในการช่วยเหลือ พบว่า ผู้ประสบภัยที่เดือดร้อนบางส่วนไม่ได้รับการช่วยเหลือเลย เนื่องจากใช้เวลาในการออกติดตาม ค้นหาศพญาติพี่น้องที่เสียชีวิต หรือการจัดงานศพ และผู้ประสบภัยบางส่วนถูกกันออกจากความช่วยเหลือ เนื่องจากไม่สามารถหาหลักฐานมาแสดงภูมิฐานะได้ว่ามีที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านน้ำเค็มจริง และสูญเสียทรัพย์สินไปกับภัยพิบัติ คลื่นสึนามิ ส่วนกลุ่มที่มารอรับของบริจาค ถูกตั้งข้อสังเกตว่าจะเป็นกลุ่มบุคคลเดิมที่มีเครือข่ายติดต่อ โดยใช้โทรศัพท์มือถือแจ้งจุดแจกเงินและสิ่งของบริจาคกันเองภายในกลุ่ม เพื่อส่งสัญญาณให้ไปรับของบริจาค ทำให้เกิดข้อติติงว่า ผู้ที่เดือดร้อนจริงได้รับของบริจายน้อยกว่าผู้ที่ไม่เดือดร้อน

- เกิดการเล่นพรรคเล่นพวก จึงก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการรับบริจาคโดยพบว่า การคัดเลือกผู้ที่ได้รับสิ่งของบริจาคจากสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ เครื่องใช้ บ้าน และเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ มักจะมีความเคลือบแคลงสงสัยจากบุคคลทั่วไปว่าเป็นไปด้วยความยุติธรรมหรือไม่ เพราะสิ่งที่ผิดสังเกตคือ บางครอบครัวได้รับความช่วยเหลือจนเกินความจำเป็น ขณะที่บางครอบครัวไม่ได้รับความช่วยเหลือ ดังนั้นคนที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการพิจารณาจึงความช่วยเหลือจึงไม่ถูกตั้งข้อสงสัยในพฤติกรรม รวมทั้งกลุ่มชาวบ้านที่ไปรวมตัวกัน จะจับกลุ่มเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือเฉพาะสมาชิกภายในเท่านั้น ซึ่งพบว่าสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่จะมีสายสัมพันธ์เป็นพี่น้องกัน

- เกิดกลุ่มอำนาจหลายกลุ่มเพื่อต่อรองผลประโยชน์ให้กับสมาชิกภายในกลุ่ม กลุ่มที่มีการจัดตั้งขึ้นมา และได้รับการยอมรับจากสมาชิก ตั้งขึ้นโดยไม่มีการรับรองอย่างเป็นทางการ แต่เป็นการตั้งกลุ่มเพื่อจุดประสงค์ ประสานงานของที่รับบริจาคให้กับพรรคพวกของตนเอง จึงนับว่าเป็นการตั้งกลุ่มเฉพาะกิจขึ้นมาหลังจากเกิดเหตุภัยพิบัติสึนามิ ส่งผลให้ชาวบ้านที่ไร้สังกัด

จะไม่ได้รับของบริจาค จึงนำไปสู่ความแตกแยกทั้งพฤติกรรม และความคิดในหมู่บ้านน้ำเค็ม และชาวบ้านไม่มีความสามัคคีต่อกัน

- สถานีโทรทัศน์ไอทีวีไม่มีระบบการบริหารความช่วยเหลือสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ถูกมองว่า ไม่เป็นระบบ ขาดทิศทางการให้ความช่วยเหลือ โดยทำหน้าที่เพียงเป็นตัวกลางในการระดมเงินช่วยเหลือ แต่ไม่ลงมาช่วยจัดการให้ความช่วยเหลือทั่วถึง และถึงผู้ประสบภัยที่แท้จริง ซึ่งแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านน้ำเค็ม ไม่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน และการช่วยเหลือไม่มีระบบในการควบคุมตรวจสอบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน เช่นกรณีเงินกองทุนฟื้นฟูอาชีพ ชาวบ้านไม่มีระเบียบในการจัดส่งเงินคืนให้กับกองทุน ซึ่งพบว่าทำให้ผู้ประสบภัยกู้เงินไปฟื้นฟูอาชีพ กลับนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และไม่ยอมส่งคืนต่อกองทุนฯ จนกลายภาระหนี้สิน ขณะที่ผู้บริหารระดับสูงของไอทีวี ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนฯ เพราะไม่มีการเรียกคืนเงินช่วยเหลือ แต่ต้องการให้การบริหารต่อยอดแก่ชาวบ้าน และทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ก็มีหน้าที่สื่อสารมวลชน ไม่ได้เป็นสมาคมสงเคราะห์ที่จะต้องติดตามผลของกองทุนภายหลัง

5. ผลข้างเคียงจากการทำงานของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

- วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลง พบว่า ชาวบ้านไม่ประกอบอาชีพประมงเหมือนเดิม และไม่ประกอบอาชีพแต่จะรอรับความช่วยเหลือจากผู้เข้ามาบริจาคเงินและสิ่งของช่วยเหลือ ซึ่งชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านเปลี่ยนไปจากที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เกื้อหนุนต่อกัน ก็เปลี่ยนมาแย่งชิงของบริจาค โดยผ่านจากการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ดังนั้นกลุ่มต่าง ๆ จึงตั้งขึ้นเพื่อมีหน้าที่ในการเป็นปากเสียงให้สมาชิกในกลุ่ม เกิดการทะเลาะเบาะแว้งซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนจึงลดลง และ เห็นแก่ตัวกันมาก

- เกิดความแตกแยกในชุมชน พบว่าภายในหมู่บ้านไอทีวี ผู้ที่เข้าอาศัยมาจากต่างพื้นที่ และต่างก็สิ้นเนื้อปะดาตัว ความเสียดสีเพื่อส่วนร่วมจึงเกิดขึ้นได้ยาก และความขัดแย้งจากการแย่งชิงของบริจาคและเงินช่วยเหลือ ทำให้ชาวบ้านน้ำเค็มมีความขัดแย้งต่อกัน ทำให้ความสัมพันธ์ที่เคยแน่นแฟ้นน้อยลงตามลำดับ จนผู้นำในท้องถิ่นบางคน ยอมรับว่า ของฟรีหรือของบริจาค เป็นต้นเหตุของความแตกแยก

- เกิดการแย่งชิงมวลชน พบว่า กลุ่มต่าง ๆ ต้องการรับการยอมรับจากสมาชิกที่เข้าสังกัดและต้องการสมาชิกจำนวนมาก เพื่อเป็นเครื่องต่อรองในการรับของบริจาคจากองค์กรทั้งในและต่างประเทศ และพบว่า ผู้ประสบภัยบางคนที่ไม่มียุทธศาสตร์เป็นผู้เสียหายจากเหตุการณ์สึนามิ ก็จะถูกกีดกันไม่ให้สังกัดกลุ่ม จึงทำให้ไม่ได้รับความช่วยเหลือ ซึ่งพบว่า ผู้ประสบภัยหลายคนเกิดความรู้สึกผิดหวังกับความไม่เท่าเทียมของการช่วยเหลือ และหันไปพึ่งพามูลนิธิต่างประเทศ หรือ

องค์กรทางศาสนา ที่เข้ามาในรูปแบบของศาสนาครีตส์แทน ซึ่งผู้ประสบภัยบางคนได้เปลี่ยนไปนับถือศาสนาครีตส์แทน เพื่อขอรับเงินสนับสนุนจากการเข้าไปร่วมกิจกรรมใน

6. ผลกระทบที่ไม่คาดคิด

- ผู้ชมการนำเสนอข่าวสึนามิ และผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์สึนามิ ให้ความเชื่อถือสถานีโทรทัศน์ไอทีวีมากขึ้น โดยเชื่อมั่นว่าอิทธิพลของสื่อมวลชน ช่วยให้เกิดการระดมความช่วยเหลือ และการเสนอข่าวของไอทีวี ผู้ประสบภัยมีความศรัทธาคือความเป็นสถานี ฯ ข่าวของไอทีวี เชื่อมั่น และไว้วางใจในความเป็นไอทีวี ประชาชนจึงติดตามข่าวของไอทีวีอยู่เสมอ ส่งผลให้เรตติ้งของถนนชมรายการ ไอทีวีพุ่งสูงขึ้นในปีถัดมา

- ผู้สนับสนุนรายการ หรือ สปอนเซอร์ ให้ความสนใจซื้อเวลาในการโฆษณามากขึ้น แม้ว่าการแสดงบทบาทของสื่อมวลชนของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในช่วงเกิดเหตุการณ์สึนามิ จะไม่ได้มุ่งหวังที่จะได้ผลตอบรับกลับมาในแง่ของผลประโยชน์ทางธุรกิจ แต่ปรากฏว่าการเปิดพื้นที่สาธารณะ ก่อให้ความเชื่อมั่น ศรัทธาต่อประชาชน ประชาชนให้ความสนใจติดตามชมไอทีวีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งพบว่าในปีถัดมา รายได้จากการโฆษณาของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีถูกจองเวลาโฆษณาเต็มทั้งปี

สรุปว่า การเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีเพื่อนำเสนอข่าวภัยพิบัติสึนามิ ได้ส่งผลที่ดี ที่มีน้ำใจจากผู้ชมได้ร่วมระดมเงินบริจาค เพื่อนำมาพัฒนาและฟื้นฟูหมู่บ้านน้ำเค็มจังหวัดพังงา รวมทั้ง สร้างความศรัทธาต่อสถานีโทรทัศน์ได้เป็นอย่างดี แต่ผลกระทบทางอ้อม ทำให้เกิดผลเสียของผู้ประสบภัยในพื้นที่ ที่มีภาระงานของบริจาค และความช่วยเหลือไม่ทั่วถึง แยกแยกภายในชุมชน จนมีการจัดตั้งกลุ่มเฉพาะกิจ เพื่อต่อรองรับสิ่งของบริจาค ซึ่งผลข้างเคียงต่อบ้านน้ำเค็ม ทำให้เกิดชุมชนแตกแยก วิถีชีวิตเปลี่ยนไป และมีการแย่งชิงมวลชนเพื่อต่อรองผลประโยชน์ รวมทั้งเกิดผลกระทบที่ไม่คาดคิด ที่ทำให้บทบาทของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เป็นที่ยอมรับจากผู้ชม และผู้ประสบภัย รวมถึงทำให้เกิดผลประโยชน์ในแง่ธุรกิจต่อไปที่วีตามมาด้วย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

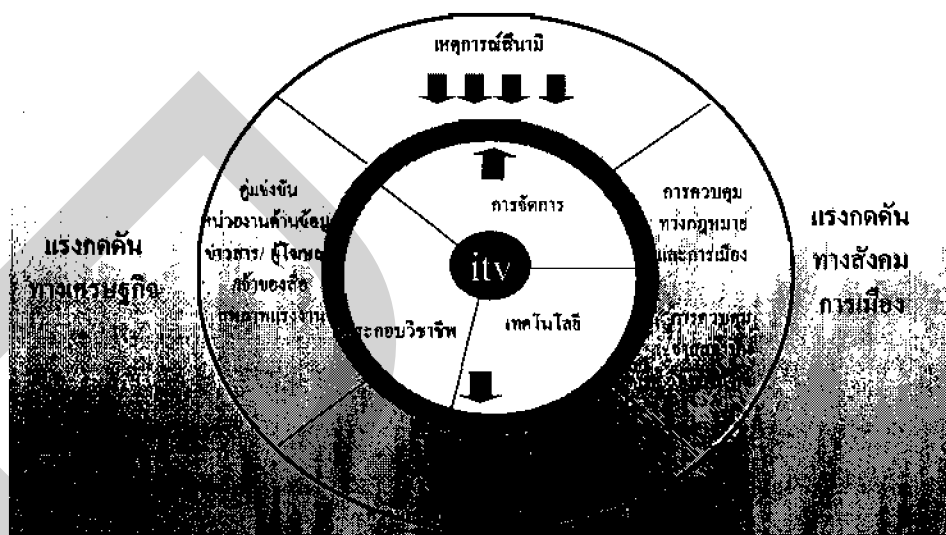
จากการศึกษาบทบาทของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในการเสนอข่าวและแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤตกรณีคลื่นสึนามิ จนทำให้พบว่า

1. ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ในการวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยแวดล้อมภายนอกมีผลต่อการนำเสนอข่าวอย่างเห็นได้ชัด นั่นก็คือเหตุสึนามิซึ่งเป็นภาวะวิกฤตชนิดรุนแรงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงขององค์กรสื่อสารมวลชน (Media Organization) โดยจัดว่าเป็นเหตุการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และ คนไทยไม่คุ้นเคย ขณะเดียวกันยังสร้างความสูญ

เสียชีวิต ทรัพย์สิน สิ่งแวดล้อม ในวงกว้าง ซึ่งลักษณะของสึนามิก่อให้เกิดภาวะวิกฤต (Crisis Situation) ซึ่ง ชาร์ล เอฟ. เฮอร์แมน (อ้างถึง เกียรติยา ธรรมวิวัฒน์, 2544 :30) กล่าวว่า ภาวะวิกฤตจะเป็นสถานการณ์ที่ทำให้เกิดระบบความยุ่งเหยิง แยกแยก และ สถานการณ์ดังกล่าวจะเป็นสถานการณ์ที่สร้างขึ้นอย่างเฉียบพลัน การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทันที ดังนั้นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ในภาวะวิกฤต จะมีความสำคัญมาก เพราะมีช่วงเวลาสั้นสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะที่การจะตัดสินใจบนภาวะความไม่แน่นอนจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากพันธมิตร และ บุคลากรอื่น ๆ

ด้าน คาร์ล เอ. สไลเคิว (Karl A. Slaikeu, 1984:9) พูดถึงภาวะวิกฤตซึ่งสอดคล้องกับเหตุการณ์สึนามิที่เกิดขึ้นวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ที่ผ่านมา โดยระบุว่าภาวะวิกฤตต้องมีองค์ประกอบคือ เกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วน เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดมาก่อน มีลักษณะความเป็นฉุกเฉิน คือมีผลกระทบกระเทือนต่อร่างกาย และ จิตใจ มีผลกระทบต่อสาธารณะชน รวมทั้งเป็นภาวะที่ผิดหวังอย่างรุนแรงชั่วขณะ คือส่งผลโดยตรงต่อครอบครัวผู้สูญเสีย

ลักษณะเด่นของสึนามิจากการวิจัยทำให้อาจกล่าวได้ว่าเป็นภาวะวิกฤต (Crisis Situation) ตามแนวคิดของ ชาร์ล เอฟ. เฮอร์แมน และ คาร์ล เอ. สไลเคิว (Karl A. Slaikeu, 1984:53) ขณะเดียวกันตามแนวคิดของนิวมอม และ คณะ (เกียรติยา ธรรมวิวัฒน์, 2544:13) สามารถจัดเหตุการณ์สึนามิว่ออยู่ในลักษณะ ภาวะวิกฤตชนิดรุนแรง (Violent Crisis) ที่มีผลต่อชีวิตทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ขึ้น

ภาพ 5.1 แสดง แบบจำลององค์กรสื่อสารมวลชนกับพลังทางสังคมของ Mc. Quail
ที่มา :Dennis Mc.Quail. หน้า 334

เหตุการณ์สึนามิ จัดว่าเป็นภาวะวิกฤตชนิดรุนแรง (Violent Crisis) ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อองค์กรสื่อสารมวลชน (Media Organization) โดยเดนิส แมคเวล (1994:334) ได้กล่าวไว้ว่าแรงกดดันที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และการตัดสินใจขององค์กรคือ ปัจจัยแวดล้อมภายนอก และ ภายในองค์กร ซึ่งสึนามิ นับว่าเป็นปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการปรับตัวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เป็นภาวะกดดันให้องค์กรต้องตัดสินใจปรับตัวอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อผู้ปฏิบัติงานทางด้านสื่อสารมวลชนที่ต้องดำเนินการตามนโยบายใหม่ในทันที คือต้องรายงานข่าวซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับสึนามิเพียงอย่างเดียวเพื่อตอบสนองความอยากรู้ของประชาชนในขณะนั้น สำหรับปัจจัยแวดล้อมภายในซึ่งเป็นฝ่ายสนับสนุนในการนำเสนอข่าว ประกอบด้วย การจัดการ (Management) องค์กร เทคโนโลยี (Technology) และ บุคลากร หรือ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อ (Media Professional) ได้ปรับตัวอย่างไรต่อเหตุภัยพิบัติสึนามินั้น จากการวิจัยพบว่าองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนมีผลต่อการนำเสนอข่าวครั้งนี้อย่างมาก โดยระบบการงานบริหารงานองค์กรผู้บริหารสูงสุดของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี คือ คุณนิวัฒน์ ธีรัง บุญทรงไพศาล ประธานกรรมการบริหารบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ได้ตัดสินใจในทันทีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยไม่มีแผนรองรับว่าจะกำหนดคนนโยบายอย่างไร ดำเนินการด้วยการสลายสายงานบังคับบัญชาชั่วคราวเพื่อให้ง่าย

ต่อการสั่งการ และ สะดวกต่อการปฏิบัติงาน ขณะที่บุคลากรในสถานีโทรทัศน์ไอทีวี จำนวน 390 คน มีความพร้อมในการทำงานทดแทนกันได้จึงใช้แผนในการระดมสรรพกำลัง และอุปกรณ์ทั้งหมดในการสนับสนุนการนำเสนอข่าวครั้งนี้ โดยยึดมั่นสโลแกนในการนำเสนอข่าว คือ ลึกและแตกต่าง

ปัจจัยแวดล้อมภายในมีส่วนในการสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารไอทีวี ทำให้การนำเสนอข่าวของไอทีวีโดดเด่น และ แตกต่างจากคู่แข่งกัน จึงมีผลกระทบต่อสถานีข่าวฯ ช่องอื่นที่ต้องปรับตัวการนำเสนอให้ทันสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

สำหรับปัจจัยแวดล้อมภายนอก นั้นประกอบด้วยเหตุการณ์สึนามิ ลักษณะสังคมและวัฒนธรรม ลักษณะทางเศรษฐกิจการเมือง และ คู่แข่งขัน โดยพบว่าลักษณะเหตุการณ์สึนามิ มีผลเหนี่ยวนำให้ประชาชนผู้ชมรายการต้องการมีส่วนร่วมในการแสดงออก และช่วยเหลือเพื่อนร่วมชาติซึ่งกำลังประสบภัยพิบัติ จนนำมาซึ่งการบริจาคเงินให้สถานีโทรทัศน์ไอทีวีจำนวน 220 ล้านบาท (สองร้อยยี่สิบล้านบาทถ้วน) เพื่อไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยสึนามิ ขณะที่ปัจจัยด้านเศรษฐกิจไม่มีผลต่อการตัดสินใจในการนำเสนอข่าวสึนามิ ณ ห้วงเวลานั้น แม้ว่าก่อนหน้านี้ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีจะขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในสัญญาสัมปทานให้สามารถใช้ช่วงเวลา prime time คือช่วงเวลา 19.00 - 21.30 น. สามารถเสนอรายการบันเทิงได้ นั่นก็หมายความว่า ไอทีวีเป็นองค์กรธุรกิจที่ยังจำเป็นต้องแสวงหาผลกำไร การรื้อผังรายการทั้งหมดของผู้บริหารไอทีวีจึงเป็นสิ่งยืนยันได้ว่า ไอทีวีกำลังทำให้ตนเองเป็นสถานีข่าวเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง จึงส่งผลทำให้คู่แข่งอื่นคือสถานีช่องอื่น ๆ ต้องปรับตัวตามสถานีโทรทัศน์ไอทีวีแล้วหันมาให้ความสำคัญกับข่าวมากขึ้น อย่างไรก็ตามการจัดการรับมือภาวะวิกฤตของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีดำเนินการไปโดยไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์น ไวท์ (John White 1991:45) (คุณวุฒิ อึ้งสกุล, 2537:45) ซึ่งระบุว่า ควรมีการวางแผนรับมือภาวะวิกฤตที่จะเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า เพื่อที่องค์กรจะสามารถสนองตอบได้ทันที โดยแผนการรองรับจะต้องทันสมัยและซึกซอมเป็นอย่างดี และ กลุ่มผู้บริหารระดับสูงจะเป็นผู้พิจารณาแผน โดยคำนึงถึงข้อจำกัดต่าง ๆ (Awareness) ขณะที่ในสภาพความเป็นจริง สถานีโทรทัศน์ไอทีวีไม่มีแผนเพื่อเตรียมการจัดการกับภาวะวิกฤต ผู้บริหารไอทีวีตัดสินใจโดยยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ดึงจุดเด่นของไอทีวี ในแง่ของนโยบาย บุคลากร อุปกรณ์ เข้ามาสนับสนุนการนำเสนอข่าวลักษณะเปิดพื้นที่สาธารณะเพื่อช่วยเหลือประชาชนได้เกือบตลอด 24 ชั่วโมง

1. บทบาทสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวช่วงวิกฤต พบว่า ไอทีวี ได้แสดงบทบาทของตนเองในการเป็นสื่อมวลชนที่ดีด้วยการนำเสนอข่าวลักษณะการเกาะติดสถานการณ์ และ นำเสนอข่าวให้ลึก รวดเร็ว และ แตกต่าง จนสามารถเหนี่ยวนำให้ผู้ชมรายการรวมกันเป็นหนึ่งเดียวเพื่อร่วมกันบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัยสึนามิ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของ

เพื่อร่วมกันบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัยสึนามิ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของสื่อสารมวลชน ที่กล่าวว่า สื่อมวลชนเป็นตัวเชื่อมเพื่อทำให้เกิดการรวมตัวกันเข้าของทุกส่วนในสังคม เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม

การแสดงบทบาทของไอทีวีในการทำหน้าที่เสนอข่าวยังสามารถสนองของตอบความต้องการของสังคมในการที่จะรับรู้ข่าวความเป็นไปของสึนามิได้ทุกแง่มุม ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism) คือการได้แสดงบทบาทของความเป็นสื่อได้จึงทำให้ระบบทั้งหมดเกิดเสถียรภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฮาโรลด์ ลาสเวลล์ (Harold Laswell) (กิตติมา สุรสนธิ, 2541 : 66) ที่กล่าวว่า หน้าที่พื้นฐานของสถาบันสื่อมวลชนจะต้องเป็นไปตามความต้องการของสังคมใหญ่เพื่อการธำรงรักษาเสถียรภาพของสังคม

อย่างไรก็ตามในภาวะปกติสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้แสดงบทบาทหน้าที่ของความเป็นสื่ออย่างดีมาโดยตลอด เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นสถานีข่าว ซึ่ง ฮาโรลด์ ลาสเวลล์ (Harold Laswell) (กิตติมา สุรสนธิ, 2541 : 66) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของสื่อสารมวลชนว่ามีอยู่ 3 ประการคือ หน้าที่ในการสังเกตการณ์สภาพแวดล้อม (Surveillance of environment) การประสานความสัมพันธ์ส่วนต่าง ๆ ของสังคมให้รวมตัวอยู่ได้ (Correlation of the parts) และ การถ่ายทอดมรดกทางสังคม (Transmission of social inheritance)

ขณะที่ในภาวะวิกฤต ผู้บริหารสูงสุดของไอทีวีมีส่วนอย่างมากในการตัดสินใจกำหนดบทบาทของผู้ปฏิบัติงานโดยยึดหลักหน้าที่ที่ควรจะเป็นของสื่อสารมวลชนตามที่ฮาโรลด์ ลาสเวลล์ กล่าวทุกประการ แต่การสั่งการเป็นไปโดยไม่มีแผนการรองรับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Michael Bland (1995:77-78) ที่ ได้กล่าวเป็นแนวทางไว้ว่า การทำงานของสื่อมวลชนจะต้องปฏิบัติเหมือนกับการถูกกำหนดบทบาทการทำหน้าที่ในโต๊ะข่าวประจำวัน โดยสิ่งที่จะต้องทำคือคิดและทำทันที ซึ่งแต่เดิมไอทีวีจะมีการวางแผนข่าวในภาวะปกติ 3 เวลาคือ 10.00 นาฬิกา 14.00 นาฬิกา และ 18.00 นาฬิกา ส่วนรายการอื่น ๆ ที่ทางสถานีฯ ผลิตก็จะมีการกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกัน

ภาพที่ 5.2 แสดงแผนบริหารงานข่าวในภาวะวิกฤต

ที่มา : ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเอง

สำหรับการนำเสนอข่าวในภาวะวิกฤตนั้น ไอทีวีได้เสนอข่าวอย่างละเอียด เริ่มจากการเริ่มต้นรายงานข่าวด้วยการรายงานสภาพที่พบเห็น ความต้องการที่เกิดขึ้นในขณะนั้น และ หน่วยงานที่เข้าไปช่วยเหลือประสบเหตุ ซึ่งตรงกับแนวคิดของทศนีย์ บุญนาค (2546:81) ที่ได้กล่าวไว้ว่า หน้าทีของสื่อในภาวะวิกฤตคือ ต้องหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนมากที่สุด อันตรายร้ายแรงอย่างไร ใครรับผิดชอบ เกี่ยวข้องกับใคร อะไรเป็นสาเหตุ เกิดเมื่อไหร่ ที่ไหน หน่วยงานช่วยเหลือคือใคร และจะติดต่อได้ที่ไหนอย่างไร โดยเมื่อเกิดภาวะวิกฤต สื่อมวลชนจะถูกกำหนดบทบาทเป็นตัวละครต้นให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม

การนำเสนอข่าวครั้งนี้ของไอทีวี ผู้บริหารสูงสุดของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เป็นผู้กำหนดทิศทางและนโยบายให้กับระดับปฏิบัติงานของพนักงาน โดยการทำหน้าที่ การเป็นสถานีข่าวเพื่อประชาชน และเป็นที่ยังของประชาชน การรายงานข่าวจึงยึดหลักรวดเร็ว ลึก แดกต่าง และ เกาะติดสถานการณ์ อย่างไรก็ตามการสั่งการของผู้บริหารครั้งนี้ไม่ได้ผ่านโต๊ะข่าวเหมือนปกติ แต่เป็นการรวมศูนย์การสั่งการ ลดสายการบังคับบัญชา เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว และสนองตอบความต้องการรับรู้ข่าวสารของประชาชนด้วยการยกเลิกผังรายการทั้งหมด และนำเสนอข่าวสด นามิเพียงอย่างเดียว ทั้งยังเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารสองทางระหว่างผู้ชมรายการและสถานี ทำให้การเสนอข่าวครอบคลุมมากขึ้น ขณะเดียวกันยังเป็นการกระตุ้นอารมณ์ร่วมของผู้ชมรายการ จึงนำมาสู่การเปิดพื้นที่สาธารณะเพื่อรับบริจาคและช่วยเหลือผู้ประสบภัย

เมื่อผู้บริหารไอทีวีรับมือกับภาวะวิกฤตได้แล้ว การทำงานจึงเข้าสู่ภาวะปกติ บรรณาธิการเริ่มมีการวางแผนเพื่อนำเสนอข่าวเชิงลึก ฉีกหนีความแตกต่างจากสถานีอื่น ๆ ที่นำเสนอข่าวสดนามิเช่นเดียวกันโดยไอทีวีมีส่วนได้เปรียบคือ การมีพื้นที่ในการนำเสนอข่าวมาก จึงสามารถสั่งการให้สื่อในพื้นที่ติดตามเรื่องที่คนสนใจเป็นพิเศษได้

บทบาทของไอทีวีนอกจากการการนำเสนอข่าวแล้ว ไอทีวียังได้ทำหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคม คือการระดมความช่วยเหลือช่วยเหลือผู้ประสบภัย และ ผู้ที่เดือดร้อนโดยผ่านช่องทางการสื่อสารสองทางซึ่งเป็นบทบาทใหม่ของสื่อมวลชน โดยการกระทำทั้งหมดของไอทีวีไม่มีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นการขาดทุน หรือ ผลกำไร แม้ว่าเมอร์ดีค และยานุส (1985) (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2544:251) จะเคยกล่าวไว้ว่า อุตสาหกรรมโฆษณามีส่วนสำคัญในการกำหนดเนื้อหาสาระและรูปแบบรายการ ขณะที่ซิลเลอร์ เลอร์ (1989) (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2544 : 251.) กล่าวว่า สิ่งที่เสนอผ่านสื่อส่วนใหญ่คือการสะท้อนความต้องการและความคิดเห็นของนายทุน (Corporate expression) ไม่ใช่การสะท้อนเสียงประชาชนหรือเสียงสาธารณะแต่อย่างใด

บทบาทของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี นับว่าเป็นบทบาททางบวกตามแนวคิดของ Functional analysis ซึ่งกล่าวไว้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนตามบทบาทหน้าที่ที่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ โทษต่อสังคม และ ปังเจกบุคคล โดยบทบาททางบวกที่มีต่อสังคม และ บุคคล คือ ข่าวสารจากสื่อมวลชน จะถูกนำมาใช้ในการเตือนภัยจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและมีผลต่อสังคม เพื่อเป็นการให้คนในสังคมได้ระมัดระวัง หรือเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาไว้ก่อนล่วงหน้า นอกจากนี้ข่าวสารจากสื่อมวลชนยังกระตุ้นให้คนทำความดี เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม ขณะที่บุคคลที่มีข่าวสารมาก ๆ มักได้รับการยอมรับนับถือว่าเป็นผู้นำทางความคิด ส่วนบทบาทในทางลบคือ การเสนอข่าวของสื่อมวลชน ในลักษณะการประโคมข่าว หรือ การให้ข่าวสารที่ไม่ชัดเจน จะก่อให้เกิดความตื่นตระหนก ทำให้สังคมวุ่นวาย ขณะที่ผู้นำทางความคิดอาจทำให้เกิดความแตกแยก

บทบาทการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี จึงเป็นบทบาททางบวก ที่เห็นเขย่นำให้คนในสังคมมีพฤติกรรมในการทำความดี รับผิดชอบต่อสังคม จนนำมาสู่การบริจาคเพื่อสังคม ขณะเดียวกันคนที่รับรู้ข่าวสารมากก็จะถูกยกย่องเป็นผู้นำทางความคิด โดยเฉพาะชาวบ้านน้ำเต้าที่มีสามารถเข้าถึงข่าวสาร จนตั้งตัวเป็นกลุ่ม มีความคิดเป็นของตนเอง เกิดการแยกตัวจากกลุ่มใหญ่ในที่สุด

1. การเปิดพื้นที่สาธารณะได้ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ชมรายการ โดยพบว่า การเปิดพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เป็นการนำเสนอข่าวภัยพิบัติสึนามิให้ครอบคลุมทุกด้าน นอกจากการสังเกตการณ์และการรายงานสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นแล้ว ไอทีวียังได้ทำหน้าที่ระดมความช่วยเหลือผู้ประสบภัย และเปิดรับบริจาคสิ่งของต่าง ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ผู้สูญเสีย จนก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของเจ ฮาเบอร์มาส (J. Habermas) (1989)(อาณนที กาญจนพันธ์, 2545:173) ที่กล่าวว่าพื้นที่สาธารณะเป็นเรื่องของ ความรู้สึกเป็นส่วนร่วม (sense of public) ซึ่งวิภา อุดมพันธ์(2544) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงแนวคิดนี้ว่าพื้นที่สาธารณะจำเป็นต้องเกิดขึ้นกับสื่อที่เป็นอิสระ เพื่อจะได้สร้างคุณภาพการเพื่อพื้นที่สาธารณะอย่างแท้จริง ซึ่งไอทีวีได้สร้างปรากฏการณ์ใหม่จากการเปิดพื้นที่สาธารณะ โดยปราศจากการครอบงำจากนายทุน และการยกฝั่งรายการออกทั้งหมดเพื่อนำเสนอข่าวสึนามิเพียงเดียวดำเนินการโดยไม่สนใจกำไร หรือ ขาดทุน ดังนั้นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจการเมืองไม่มีผลต่อการตัดสินใจขยายช่วงเวลาเพิ่มเพื่อนำเสนอข่าวในครั้งนี้

2. การเปิดพื้นที่สาธารณะกับสื่อโทรทัศน์ ยังเคยถูกกล่าวโดย (Scannell & Cardiff) (อ้างถึง นิภาภรณ์ ไหล่กระโทก, 2548 : 17) ที่เห็นว่า สื่อวิทยุ และ สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่อยู่ใต้วงจำกัด เช่นในบ้านแบบส่วนตัว มากกว่าเป็นครอบครัว รวมถึงลักษณะการนำเสนอจะต้องกำหนด

ประเด็น ที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขของเวลา ทำให้ความสนใจ ถอยห่างอย่างรวดเร็ว และการเปิดตัวสื่อทั้งสองประเภท เน้นเรื่องของบันเทิงมากกว่า แต่การเปิดพื้นที่สาธารณะครั้งนี้ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีไม่ได้เน้นเรื่องของบันเทิง แต่เป็นเหตุการณ์ความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ ซึ่งสามารถดึงอารมณ์ของผู้ชมรายการจนต้องการเข้ามามีส่วนร่วม อีกทั้งการเปิดพื้นที่สาธารณะโดยให้ความสำคัญกับการนำเสนอคือตลอด 24 ชั่วโมงยังเป็นจุดสนใจของผู้ชมรายการเห็นได้จาก มีผู้ชมรายการจำนวนมากใช้ช่องทางการสื่อสารทุกช่องทางที่ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีเปิดไว้ติดต่อกับผู้สื่อสาร ไม่ว่าจะเป็น โทรศัพท์, แฟกซ์ (FAX), อีเมล (E-MAIL), ข้อความสั้น (SMS) ข้อความภาพและเสียง MMS ทำให้สังคมได้รับรู้ข้อมูลของแต่ละฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิภาภรณ์ ใหญ่กระโทก ซึ่งกล่าวว่า การที่สื่อมวลชนเปิดโอกาสให้คนในสังคมได้เสนอความคิดเห็นและความต้องการให้ปรากฏต่อสาธารณชน เพื่อจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจสาเหตุของปัญหาและแสวงหาวิธีการแก้ไขได้อย่างถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง ส่วนการโต้แย้งกันระหว่างฝ่ายต่าง ๆ จะทำให้สังคมได้รับรู้ข้อมูลของแต่ละฝ่ายเพื่อนำไปสู่ข้อยุติหรือการร่วมมือกัน เพื่อแก้ไขปัญหาต่อไป

3. การเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีครั้งนี้ ไม่ใช่เป็นครั้งแรกในการดำเนินการ โดยก่อนหน้านี้นี้ทางไอทีวีได้เปิดรายการ “ร่วมมือร่วมใจ” ซึ่งออกอากาศเป็นประจำทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์วันละ 1 ชั่วโมง ประสานให้ความช่วยเหลือกับผู้ที่เดือดร้อนจากเหตุต่าง ๆ ขณะที่รายการ “ร่วมมือร่วมใจช่วยผู้ประสบภัยสึนามิ” นำเสนอตลอดทั้งวัน จึงมีทั้งการเสนอข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น การประสานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเปิดโอกาสให้ผู้ชมรายการได้รายงานความเคลื่อนไหวเหตุการณ์ การขอความช่วยเหลือจากพื้นที่ การเสนอข่าวเชิงลึกในการที่จะอธิบายถึงภัยพิบัติสึนามิ ทั้งยังให้ความรู้ และวิธีการป้องกันภัย รวมทั้งการเตือนภัยด้วย เพราะวีสึนามิเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกไม่มีใครรู้จักดี เพราะฉะนั้นสื่อจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งและเหมาะสมที่จะทำหน้าที่ในการคลี่คลายปัญหาความเดือดร้อนและช่วยเหลือประชาชน

4. การเปิดพื้นที่สาธารณะอาจจะมีประโยชน์กับผู้ที่มีโอกาส และ มีเวลาได้ชมรายการในการตามหาญาติ ได้รับข่าวสารที่ตนเองไม่เคยได้รู้เกี่ยวกับความรุนแรงของเหตุภัยพิบัติสึนามิ และ ได้ให้ความช่วยเหลือกับผู้ประสบภัย ในรูปแบบต่าง ๆ แต่ในส่วนของผู้ประสบภัยทุกคนไม่มีโอกาสได้รับชม หรือ ทราบความเคลื่อนไหว บทบาทของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เพราะเวลาที่ทุกคนทุ่มเทให้กับการตามหาญาติพี่น้องที่สูญหาย การจัดงานศพ เป็นส่วนใหญ่

อย่างไรก็ตามการเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีก็ยังคงก่อให้เกิดประโยชน์นานัปการ ในการที่จะช่วยบรรเทาความทุกข์ความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชน ขณะเดียวกันยังเปิดมิติใหม่ของการเป็นสื่อมวลชน คือการเข้ามาทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการรับบริจาค

แทนที่การนำเสนอข่าวตามปกติ แต่เป็นบทบาทที่พนักงานทุกคนของไอทีวีเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่ควรรับผิดชอบ และเป็นหน้าที่ของสื่ออย่างแท้จริง จึงได้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ด้านผู้ชมรายการก็ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ไอทีวีจัดขึ้น เพราะเห็นว่าเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ซึ่งทุกคนต้องช่วยกัน ดังนั้นการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในครั้งนี้จึงมีทั้งการบริจาคเงิน และ การช่วยเหลือด้านแรงงาน โดยเฉพาะการบริจาคเงินของผู้ชมรายการก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมา เมื่อมีการโฆษณา และการหวังผลทางการตลาดแฝงเข้ามาในการบริจาคเงิน เพราะเห็นว่าไอทีวีเปิดโอกาสให้ผู้บริจาคได้ใช้ช่วงเวลาของรายการ “ร่วมมือ-ร่วมใจช่วยผู้ประสบภัยสึนามิ” ออกอากาศ โดยเรียงลำดับจำนวนเงินมากน้อย ดังนั้นผู้บริจาคจึงเดินทางมาถึงสถานีเพื่อขอโอกาสในการออกโทรทัศน์โฆษณาบริษัทของตนเอง

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปิดพื้นที่สาธารณะที่มีผลต่อผู้ประสบภัย และ ชุมชนบ้านน้ำเต้า จะเห็นได้ว่า สื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้รับสาร คือ ก่อให้เกิดผลทางด้านความเข้าใจ เกี่ยวกับความรู้ และ ความคิด (Knowledge) ผลทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก เกี่ยวกับทัศนคติ และ ความรู้สึก (Affection) และ ผลทางด้านพฤติกรรม งานวิจัยชิ้นนี้ได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนถึงผลกระทบของสื่อในการทำให้ผู้ชมรายการเข้าใจถึงคำว่า สึนามิ และ ความเสียหายที่เกิดขึ้น จนนำมาสู่ความรู้สึกและพฤติกรรมที่ต้องการช่วยเหลือผู้ประสบภัย จึงเป็นต้นเหตุของการบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

อย่างไรก็ตามการรับรู้สื่อของผู้ชมรายการได้ชี้ให้เห็นว่าผู้รับสารมีความคิดเห็นเหมือนกับผู้ส่งสารในการที่จะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประสบภัย นอกจากนี้ผู้ชมรายการยังมีอารมณ์ร่วมจนนำมาสู่ความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ทั้งบริจาคเงิน และ แรงงาน นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้รับสารมีความคิดเห็นเป็นของตนเอง ซึ่งตรงกับที่แคลปเปอร์ (Klapper 1967) (ศุภฤกษ์ โพธิไพรัตน์, 2547 : 14) ได้อธิบายทฤษฎีผลกระทบอันจำกัดของสื่อมวลชนว่า มนุษย์ไม่ได้เป็นผู้รับสารที่ไร้ความคิดหรือไร้ทางเลือก ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามความตั้งใจของผู้ส่งสาร หรืออาจจะเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ๆ และ กรณีผู้รับสารยังคงยืนยันความเชื่อเดิม ขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Mc Luhan) (ดร. พีระจิร ไสภณ. ม.ป.ป. : 10-86) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ประสพการณ์ของผู้รับสารที่สัมผัสสื่อโทรทัศน์จะมีลักษณะเอาตัวเข้าผูกพันกับเรื่องราวในสื่อสูงมาก โดยสื่อที่ให้ภาพและเสียง ซึ่งเป็นรูปแบบสื่อที่ดึงดูดทั้งใจ และการทำให้ผู้รับเข้าไปสังเกตในระยะใกล้ และสามารถดึงดูดให้ผู้ชมรู้สึกร่วมอย่างที่ไม่รู้สึกตัว จึงทำให้ประสพการณ์ผู้ชมในลักษณะอารมณ์มากกว่าเหตุผล

ขณะเดียวกันอิทธิพลของสื่อไอทีที่ยังมีผลต่อผู้ชมรายการอย่างเห็นได้ชัด เมื่อไอทีวีเสนอให้มีการบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย เพราะในห้วงเวลานั้น ผู้ชมรายการมีพฤติกรรมและทัศนคติในการที่จะช่วยเหลือผู้ประสบภัยอยู่แล้ว ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของนิสิตคนไทยที่มีน้ำใจ ต้องการช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสกว่า ซึ่งตรงกับที่ประมะ สตะเวทิน (2539:181-183) ได้สรุปผลไว้ว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมประชาชนเมื่อบุคคลนั้นมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่แล้ว โดยสื่อมวลชนได้ทำหน้าที่ในการนำเสนอการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับทัศนคติ ความต้องการและพฤติกรรม ซึ่งเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนที่จะเสนอหนทางในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม

ประมะ สตะเวทิน (2539:181-183) ยังกล่าวว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลที่ก่อให้เกิดการสร้างทัศนคติและค่านิยมให้แก่ประชาชนได้ในทันทีทันใด และ ในระยะเวลาอันสั้น อิทธิพลแบบนี้เกิดจากการนำเสนอที่มีเรื่องราวในแนวเดียวกัน ซ้ำ และ บ่อย ๆ หรือ อาจกล่าวได้ว่า อิทธิพลของสื่อมวลชนเป็นผลกระทบแบบสะสม (Cumulative impact) ซึ่งจากพฤติกรรมการนำเสนอข่าวสีนামิของไอทีวีจะตรงกับกรณีดังกล่าว เนื่องจากการเปิดพื้นที่สาธารณะเป็นการนำเสนอเรื่องเดียวตลอดทั้งวัน ก่อให้เกิดอารมณ์ร่วม ทัศนคติ และ ค่านิยมจะเกิดขึ้นทันทีในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้นผลตอบรับต่อเรื่องดังกล่าวจึงมีอยู่สูง เห็นได้จากการพยายามติดต่อสื่อสารกับไอทีวี จนถึงระดับที่เดินเข้ามายังสถานีเพื่อแจ้งความประสงค์ทั้งขอความช่วยเหลือ และ บริจาคสิ่งของ ส่งผลให้ยอดเงินบริจาคของไอทีวีเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยสีนามีมีถึง 220 ล้านบาท เป็นจุดกำเนิดของหมู่บ้านไอทีวี และ กองทุนฟื้นฟูชีวิตประชาชน

ความสูญเสียที่หมดเนื้อหมดตัว ทำให้ผู้ประสบภัยต้องวิ่งเข้าหาจุดศูนย์กลางที่จะสามารถช่วยเหลือพวกเขาได้ นั่นคือจุดกำเนิดของผู้นำความคิด โดยเสถียร เขยประทับ (เมธิตา เบญจพงศ์, 2546 : 26) ได้กล่าวถึงผู้นำทางคิดคือ ระดับที่บุคคลหนึ่งสามารถมีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่เปิดเผยของบุคคลอื่น ๆ ตามที่บุคคลผู้นั้นต้องการ โดยอาศัยวิธีที่ไม่เป็นทางการ และสามารถมีอิทธิพลเช่นนี้ได้ค่อนข้างบ่อย จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้เห็นว่า ชาวบ้านน้ำเค็มได้ไปขอความช่วยเหลือจากนายณรงค์ มหาแร่ นายกองกำกับการบริหารส่วนตำบลบางม่วง นายไมตรี กงไกรจักร ซึ่งต่อมาได้แต่งตั้งตนเองเป็นประธานชุมชนบ้านน้ำเค็ม โดยที่ผ่านมาผู้นำทางความคิดมักได้แก่ พระ ครู แพทย์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรบริหารส่วนตำบล ฯลฯ บุคคลซึ่งเปรียบเสมือนทรัพยากรที่มีค่าของชุมชน และท้องถิ่นนั้นๆ ขณะเดียวกันคุณลักษณะของผู้นำทางความคิดที่ Rogers.(ed) (1983)(เมธิตา เบญจพงศ์,2546:26) กล่าวต้องประกอบด้วย

1. การสื่อสารภายนอก (External Communication) การกำหนดกลยุทธ์ไว้ดังต่อไปนี้

- 1.1 ผู้นำทางความคิดสามารถเข้าถึงสื่อมวลชนได้มากกว่าผู้ตามทางความคิด
- 1.2 ผู้นำทางความคิดมีลักษณะสากลมากกว่าผู้ตามทางความคิด
- 1.3 ผู้นำทางความคิดมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่พัฒนามากกว่าผู้ตามทางความคิด

2. การเข้าถึง (Accessibility) ผู้นำทางความคิดต้องสามารถพูดคุยได้โดยตรงกับผู้อื่นหรือมีส่วนร่วมในสังคมที่เป็นทาง และไม่เป็นทางการ

3. สถานะทางสังคม และเศรษฐกิจ (Socioeconomic Status) ผู้นำทางความคิดมีสถานะทางสังคม และเศรษฐกิจสูงกว่าผู้ตามทางความคิด

3.1 ความเร็วในการรับนวัตกรรม (INNOVATION)

3.2 ผู้นำทางความคิดจะยอมรับนวัตกรรมได้เร็วกว่าบุคคลอื่น เมื่อในสังคมมีบรรทัดฐานที่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงผู้นำความคิดจะยอมรับนวัตกรรมได้เร็วกว่า แต่ถ้าบรรทัดฐานของระบบสังคมไม่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงผู้นำทางความคิดไม่ยอมรับนวัตกรรมได้เร็วเช่นกัน

ซึ่งลักษณะดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้นำทั้งสองคนคือ นายชัยณรงค์ และ นายไมตรี ที่สามารถเข้าถึงหน่วยงานของภาครัฐ และ เอกชน รวมทั้งมีสถานะทางสังคมที่ได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนจนสามารถเรียกร้องผลประโยชน์ให้กลุ่มของตนได้ การเปิดพื้นที่สาธารณะของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีแม้จะได้ผลมากกับผู้ชมรายการที่มีโอกาสเปิดรับโทรทัศน์ แต่กลับไม่มีผลกับผู้รับสารอย่างเช่น ชาวบ้านน้ำเค็มที่ต้องเสียเวลาไปกับการจัดงานศพ ดังที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้นการสื่อสารจากสื่อมวลชน ไปยังประชาชนโดยตรงจึงไม่สามารถรับประกันผลสำเร็จได้ ซึ่งเป็นไปตามคำกล่าวของ Roger E.M.(ed) (1972) ที่เห็นว่า การสื่อสารสองจังหวะ(Two-Step Flow of Information) คือการจัดให้ข่าวสารไหลจากสื่อมวลชนไปยังผู้นำความคิดเห็นในชุมชน (Opinion Leaders) เป็นจังหวะแรก จากนั้นการไหลของจังหวะที่สองจากกลุ่มผู้นำความคิดเห็นไปยังมวลชนอีกทอดหนึ่ง ความจำเป็นที่ต้องใช้แหล่งข่าว 2 ชนิด เนื่องจากแหล่งข่าวสารแต่ละอย่างทำหน้าที่ได้เฉพาะตัว เช่น สื่อมวลชนก็มีหน้าที่ ในการถ่ายทอด และโน้มน้าวด้วยข้อมูลเท่านั้น แต่ขั้นตอนในการตัดสินใจลงมือปฏิบัติหรือ การใช้นวัตกรรมอย่างต่อเนื่องไปอย่างยาวนานจำเป็นต้องอาศัยคำแนะนำ และการสนับสนุนจากสื่อบุคคล เป็นผู้นำในท้องถิ่น จะได้ผลมากกว่า

การสื่อสารสองจังหวะได้เกิดขึ้นในชุมชนบ้านน้ำเค็ม ผู้นำทางความคิดได้เป็นผู้รับรู้ข่าวสาร และส่งต่อข้อมูลนั้นต่อยังสมาชิกภายในกลุ่มทันที ขณะเดียวกันคนเหล่านี้ก็เข้าถึงหน่วย

งานที่ให้การบริจาค จึงก่อให้เกิดการตั้งกลุ่มเพื่อเรียกร้องผลประโยชน์ให้กับสมาชิกกลุ่มของตนเอง จนนำไปสู่ปัญหาความไม่เป็นธรรมในการแจกจ่ายสิ่งของ และการให้ความช่วยเหลือ โดยทั้งหมดจะทำเพื่อพรรคพวกของตนเองเท่านั้น ใครไม่มีกลุ่ม หรือ ไม่ใช่สมาชิกกลุ่มที่แท้จริงก็จะถูกกีดกันในการขอรับความช่วยเหลือ การติดต่อสื่อสารกันภายในกลุ่มก็จะทำโดยใช้โทรศัพท์มือถือ จึงเป็นที่สังเกตได้ว่าเมื่อผู้ประสบภัยได้รับเงินจากการบริจาค ก็จะรีบไปซื้อโทรศัพท์มือถือเพื่อรอการติดต่อสื่อสารจากหัวหน้ากลุ่ม คนภายในกลุ่ม เพื่อเตรียมไปรับของบริจาค จึงเกิดข้อครหาตามมาว่า คนที่เดือดร้อนจริงไม่ได้รับความช่วยเหลือ ส่วนคนไม่เดือดร้อน กลับได้รับความช่วยเหลือมากมาย ทำให้ความสัมพันธ์ของชาวบ้านน้ำเค็มที่เคยแน่นแฟ้น กลับมานองหน้ากันไม่ติด จนนำไปสู่ความแตกแยกของชาวบ้านน้ำเค็มในที่สุด

ภายหลังจากการนำเงินที่บริจาคมามอบให้กับประชาชน สถานีโทรทัศน์ไอทีวีก็ยุติบทบาทที่กระทำในทันที โดยทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีมองว่า ได้ทำหน้าที่ตนเองในฐานะสื่อสารมวลชนสมบูรณ์แล้ว ขณะที่ผู้นำทางความคิดไม่เข้าใจบทบาทของไอทีวีที่ยุติลงในระยะเวลาอันรวดเร็ว และได้สื่อสารบอกชาวบ้านทั้งในทางบวก และ ทางลบ โดยในทางลบคือการระบุว่า ของฟรีที่ได้รับแจกจากไอทีวีก่อให้เกิดความแตกแยกในชุมชนบ้านน้ำเค็ม และการช่วยเหลือไม่ใช่แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างไรก็ตามในส่วนของคุณานวาทชาวบ้านน้ำเค็มรับรู้ที่ไอทีวีมีส่วนอย่างมากในการช่วยเหลือพวกเขาให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ความศรัทธาในการเป็นสถานที่พึ่งของประชาชนจึงยังคงอยู่ในใจชาวบ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา

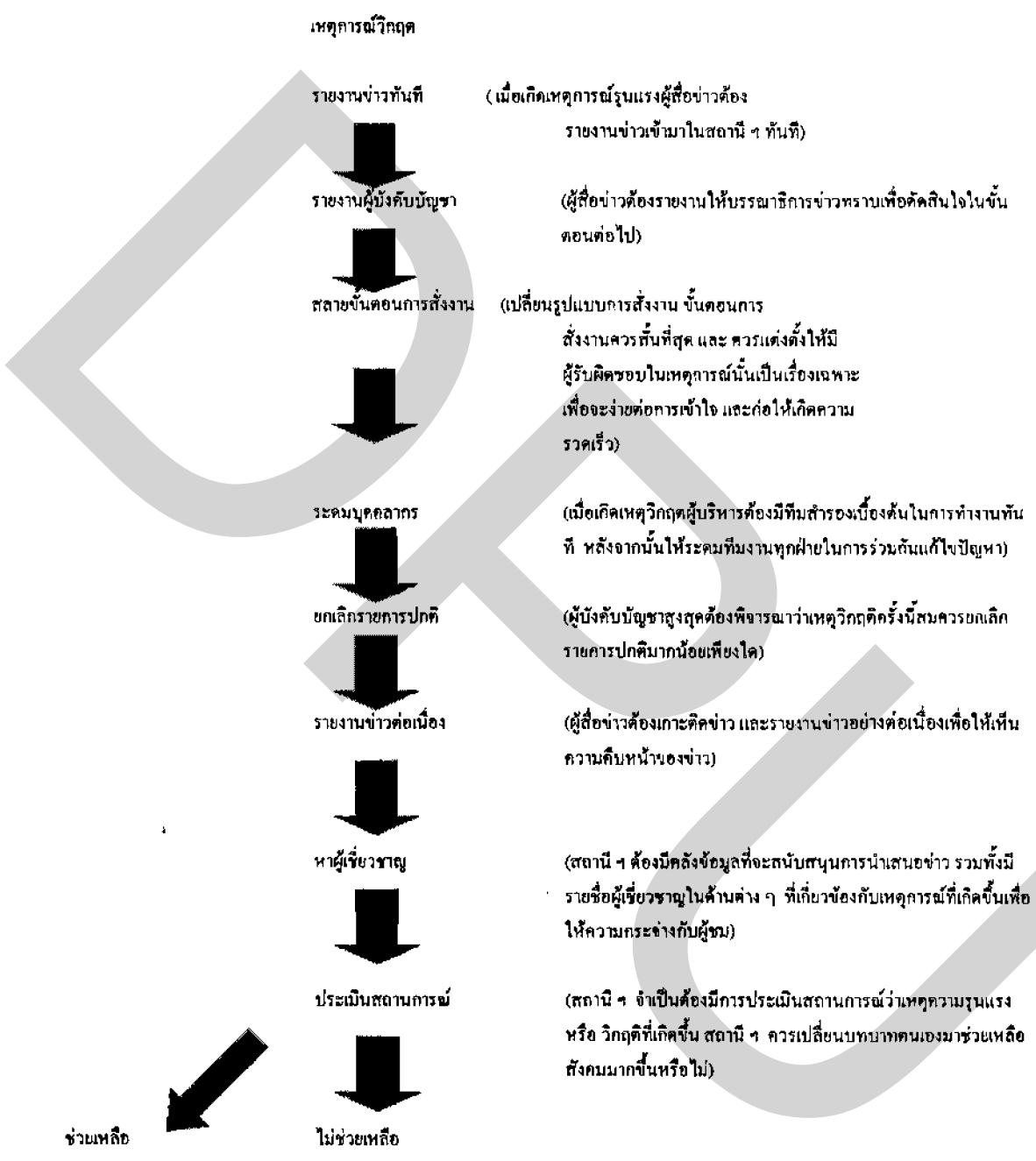
5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง บทบาทของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีในการเสนอข่าว และ แก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤตกรณีคลื่นสึนามิ ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัย และได้สรุปผลวิเคราะห์ผลการวิจัยตามที่เสนอมาแล้วนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้คือ

1. นโยบายและแผนการปฏิบัติงานในภาวะวิกฤต

สถานี ฯ ควรมีนโยบายและแผนการปฏิบัติงานรองรับกรณีเกิดเหตุภัยพิบัติซึ่งเป็นภาวะวิกฤตชนิดรุนแรง เพื่อจะสามารถผลิตข่าวที่ลึก และ แตกต่าง ได้ทันที่ทันที ขณะเดียวกันควรจะมีการทบทวนว่าใครมีหน้าที่หรือบทบาทอย่างไรในการนำเสนอข่าวเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ทั้งนี้อาจจะวางแผนรับมือในภาวะวิกฤติไว้ในลักษณะดังต่อไปนี้คือ

แผนรองรับการนำเสนองานในภาวะวิกฤต

(สถานี ฯ จำเป็นต้อง พิจารณาต่อว่าบทบาทของตนเองควรเป็นอย่างไรและ กิจกรรมต่อจากนี้ควรเป็นอย่างไร) (การนำเสนอข่าวตามปกติ)

ภาพที่ 5.4 แสดงแผนรองรับการนำเสนองานในภาวะวิกฤต

ที่มา : ผู้วิจัยเป็นผู้จัดทำเอง

2. บุคลากร และ อุปกรณ์

สถานี ฯ ควรมีการฝึกอบรมทักษะ และ การให้ความรู้แก่ผู้สื่อข่าวส่วนกลาง และ ท้องถิ่นให้สามารถรับมือกับภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยทุกคนต้องมีทักษะและความรู้เพียงพอที่จะเข้าใจ และ บอกเล่าสถานการณ์ได้ถูกต้อง

ด้านอุปกรณ์ สถานี ฯ ควรมีการอบรมให้พนักงานใช้อุปกรณ์ ได้ทุกรูปแบบ และ รู้ว่าอุปกรณ์แต่ละชนิดสามารถใช้กับงานชนิดใด เพื่อที่จะสามารถรับมือได้ทันทีเมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติ

3. ข้อมูล สถานี ฯ ควรมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติทุกรูปแบบ เพื่อให้สามารถค้นคว้าได้ทันทั่วทั้ง โดยเฉพาะข้อมูลในเชิงลึก ซึ่งจะเป็ประโยชน์มากต่อการบอกเล่าให้กับผู้ชมรายการได้รับทราบถึงความเป็นมา

4. สถานี ฯ ต้องมีการสื่อสารกับผู้ชมรายการ และ ผู้นำทางความคิดให้ชัดเจน ถึงแนวทางการช่วยเหลือว่า จะเริ่มต้นอย่างไร และ จะสิ้นสุดการช่วยเหลืออย่างไร เพื่อให้ผู้ประสบภัยได้เข้าใจถึงกฎเกณฑ์ และ การได้มาของของบริจาค แก้ปัญหาการเข้าใจผิด และ ปัญหาความแตกแยก ซึ่งเกิดจากการความไม่ยุติธรรมในการแจก

5. การเปิดพื้นที่สาธารณะเพื่อเปิดรับการบริจาคจากผู้ชมรายการ ทางสถานี ฯ ควรมิแผนรองรับการบริจาค เพื่อไม่ให้มีกรณีมีผลประโยชน์แอบแฝง หรือ การหวังผลทางการตลาด ขณะเดียวกันทางผู้บริหารต้องพิจารณาต่อไปว่ายอดเงินควรมีผลต่อการออกอากาศหรือไม่ และจะก่อให้เกิดความเป็นธรรมมากน้อยแค่ไหน

6. ภาครัฐ ฯ ควรพิจารณาว่าหากเกิดภาวะวิกฤติเช่นนี้ สื่อของรัฐ ฯ ควรมิบทบาทเข้ามาช่วยเหลือ เนื่องจากการบริหารงานสื่อของรัฐ ฯ ไม่หวังผลกำไร ซึ่งจะสะดวกกว่าภาคเอกชนที่ต้องมีเรื่องของผลประโยชน์ทางธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้องกัับผังการออกอากาศ และ สื่อภาครัฐ โดยเฉพาะ สถานีโทรทัศน์วิทยุแห่งประเทศไทย หรือ ช่อง 11 ก็มีเครือข่ายของสถานีที่ครอบคลุมทั่วประเทศ 76 จังหวัด จึงควรมีการวางแผนรองรับมือกับเหตุการณ์ภาวะวิกฤตที่จะเกิดขึ้น

7. ผู้ชมรายการติดตามข่าวของสถานี ฯ โทรทัศน์ไอทีวี มากกว่าสถานี ฯ อื่น ๆ จนนำมาซึ่งเรตติ้งที่สูงกว่ามากกว่าสถานี ฯ ทั่วไป ถือว่าเป็นข้อคิดที่ควรพิจารณา นั้นแสดงให้เห็นว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน และ วิกฤต ผู้ชมจะให้ความสนใจในข้อมูลข่าวสารมากกว่ารายการบันเทิง เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความเป็นอยู่ เพราะฉะนั้นการให้ข้อมูลข่าวสารในชีวิตประจำวันกับผู้ชมเป็นเรื่องที่จำเป็น

8. ทิศทางทีวีสาธารณะ ที่เกิดขึ้นในอนาคตควร แสดงบทบาทความรับผิดชอบต่อสังคมที่ชัดเจน เพราะไม่มีผลกำไรทางธุรกิจมาเกี่ยวข้อง และควรบรรจุการเปิดพื้นที่สาธารณะลงไปนโยบายของสถานี ฯ ใหม่เนื่องจากจะเป็นช่องทางหนึ่งในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามี

ส่วนร่วมในการที่จะแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะช่วยให้ภาครัฐเข้าใจความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในอนาคต

1. การเปิดพื้นที่สาธารณะของสื่อมวลชน มีการวิจัยจำนวนน้อยมากในวงการวิชาการ จึงเสนอแนะให้มีการศึกษาการเปิดพื้นที่สาธารณะในสื่อประเภทอื่นๆ เพื่อดูว่ากิจกรรมที่ดำเนินการต่อเนื่องจากการเปิดพื้นที่สาธารณะได้ก่อให้เกิดให้เกิดผลกระทบและมีอิทธิพลอย่างไร
2. ลักษณะการเปิดพื้นที่สาธารณะของสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ มีผลประโยชน์อื่นๆเข้ามาเกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด
3. พื้นที่สาธารณะมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด หากเกิดภาวะวิกฤตอีกครั้ง ผู้บริหารสูงสุดขององค์กร จำเป็นต้องเปิดพื้นที่สาธารณะให้ประชาชนมีส่วนร่วมหรือไม่
4. บทบาทความเป็นสื่อมวลชนในการทำหน้าที่ที่มีการระดมความช่วยเหลือ เป็นเรื่องที่ควรมีการวิจัยต่อยอดอีก เพราะมีการวิจารณ์ว่า เป็นบทบาทที่สื่อมวลชนกระทำเกินหน้าที่ของตนเอง

ด
ร
ช

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กาญจนา แก้วเทพ. (2541). สื่อสารมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- กิติมา สุรสนธิ. (2541). ความรู้ทางการสื่อสาร. กรุงเทพฯ
- ความรู้เกี่ยวกับวิทยุโทรทัศน์. (2528). เอกสารการสอน. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช.
- บันทึกเหตุการณ์สีนามิ. (2548). กรุงเทพฯ : บริษัทไอทีวี จำกัด (มหาชน).
- ดร. พีระ จิร โสภณ. ปรัชญาวิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร. เอกสารการสอน. นนทบุรี :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ทัศนีย์ บุญนาค. (2546). กระจกส่องสื่อ. กรุงเทพฯ : เนชั่นบุ๊คส์ อินเตอร์เนชั่นแนล.
- ปรมะ สตะเวทิน. (2539). การสื่อสารมวลชน กระบวนการและทฤษฎี. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- สมควร กวียะ. (2539). การสื่อสารมวลชน บทบาทหน้าที่ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์โกสินทร์.
- สุรพงษ์ โสชนเสถียร. (2533). การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย ศิริภายะ และ กาญจนา แก้วเทพ. (2531). ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ.
- อานนท์ การจนพันธุ์. (2545). มองสื่อใหม่ มองสังคมใหม่. กรุงเทพฯ
- อุบลรัตน์ ศิริชูวงศ์. (2544). ระบบวิทยุและโทรทัศน์ไทย โครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองและผล
กระทบต่อสิทธิเสรีภาพ. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภา อุดมฉันทน์. (2544) ปฏิรูปสื่อเพื่อสังคม : หลักคิดและบทเรียนจากนานาชาติ. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2546) สื่อมวลชนบนเส้นทางทุนนิยม ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.
กรุงเทพฯ.

บทความ

- “คอลัมน์พิเศษ” ผู้จัดการรายวัน. 2547, 27 ธันวาคม , หน้า 5
 “แชมป์ เรตติ้งแข่งวิก 7” โพสต์ทูเดย์. 2548, 5 มกราคม. มปป
 “สมาร์ทมีเดีย” โพสต์ทูเดย์. 2548, 7 มกราคม , หน้า 4

โสตทัศนวัสดุ

- ภาพข่าวการออกอากาศในช่วงเหตุการณ์สึนามิระหว่างวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ถึง
 31 ธันวาคม 2547
 คีวีดี บันทึกเหตุการณ์สึนามิ .กรุงเทพฯ:บริษัทไอทีวี จำกัด (มหาชน).สถานีโทรทัศน์ไอทีวี.
 1 กรกฎาคม 2548

วิทยานิพนธ์

- เกียรติยา ธรรมวิวัฒน์.(2544). การสร้างความเป็นจริงจากการรายงานข่าว เหตุการณ์ในภาวะวิกฤต
 ในกรณีก่อวินาศกรรมอาคารเวิลด์เทรด เซ็นเตอร์ ประเทศ สหรัฐอเมริกา ของสถานี
 วิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาคศึกษาวารสาร
 สนเทศ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลิตดา สุขสวัสดิ์ .(2547). การสื่อสารกับการสร้างระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงและการสร้างชุมชน
 ชุมชนเข้มแข็งในชุมชนบ้านนาทะเล ตำบลชัยชุมพล อำเภอดับแล จังหวัดอุตรดิตถ์.
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 รุรกิจบัณฑิตย์.
- นิภาภรณ์ ใหญ่กระโทก. (2548). มลฑลสาธารณะในการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของวัยรุ่นผ่านทาง
 เวบบอร์ดเว็บไซต์จิตใจดอทคอม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต ภาค
 ศึกษาวารสารสนเทศ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรุรกิจบัณฑิตย์.
- เมธิตา เบลูพงศ์. (2546). วิเคราะห์การสื่อสารของนักโบราณคดีกับชุมชนในโครงการโบราณคดีบน
 พื้นที่สูงในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน กรณีศึกษา การสำรวจและขุดค้นทาง
 โบราณคดีแหล่งโบราณคดีเพิงผาดำลอด. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชา
 พัฒนาการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรุรกิจบัณฑิตย์.

- มล.อัจฉราพร ณ สงขลา.(2535). การใช้สื่อมวลชนในภาวะวิกฤต กรณีอุบัติเหตุทางเครื่องบิน โดยสารของบริษัทเดินอากาศไทย จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระวีรำไพ ศิริคุปต์. (2540). การเปิดรับสื่อ ความสนใจสื่อ และการมีส่วนร่วมในงานชุมชนสัมพันธ์ของผู้อยู่อาศัยในเคหะชุมชนของการเคหะแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภฤกษ์ โพธิ์ไพรัตน์. (2547) ผลกระทบจากการเปิดรับความรุนแรงที่นำเสนอทางสื่อมวลชนที่มีต่อการจดจำพฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรง และทัศนคติที่มีต่อความรุนแรงของเยาวชนในกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สาธิต ชัยพันธ์. (2544). การบริหารงานข่าวโทรทัศน์: ข่าว 9 อ.ส.ม.ท. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คุณวดี อึ้งสกุล. (2537). บทบาทของสถานีวิทยุกระจายเสียงในเครื่องกักตักในช่วงวิกฤตการณ์เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2535. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชสิทธิ์ กุสุมภ์. (2545). การบริหารงานข่าวในสภาวะวิกฤติทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ศึกษากรณีวินาศกรรมดีกวีลด์เทรคเซ็นเตอร์และอาคารกระทรวงกลาโหม ประเทศสหรัฐอเมริกา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวารสารและสื่อสารมวลชน.
- อุษณีย์ สมบูรณ์ทรัพย์.(2537). การบริหารสื่อสารในภาวะวิกฤติกรณีศึกษาของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

- Agbayani, Jose A.Jr (1970). **Popular Participation in Community Development in The Philippines.** Manila : University of Philippines.
- Habermas. Jurgen.(1976). **Communication and the evolution of society.** London : Heinemann.
- Katz. E. and Lazarsfeld. P.E. (1955). **Ersonal influence.** Glencoe : free Press.
- Merton.R. (1949). **Social Theory and Social Structure.** Glencoe, IL: Fra ress

McLuhan, M understanding (1964). **Media : he Extensions of Man.** New York : McGraw-Hill.

Mc Quail, Dennis.(1994). **Mass Communication Theory An Introduction (3 rd ed.).** London :
Sage ublication.

Michael Bland.(1955). **Communicating Out of a Crisis :** The library Faculty of Communication
Arts.

Scannell P. (1986). **Broadcasting and the politics of unemployment 1930-1935.** in R. Collinset
alleds **Media. culture and society : a Critical Reader.** London Sage

Slaikue,Karl A. (1984). **Crisis intervention.** Masschuestts : Allyn and Bacon

White. Ohn. (1991). **Crisis Management in how to understand and manage.** Public Relation

Engel, Georgel. **"Grief and Giving" American Journal Nursing b4.** (September, 1964)

Wesite

Poster, M. (1995) **Cyber Deceocracy : internet and Public sphere (world wide web).** California :

niversity of California, Irvine. Avalibale From [http:// www.hnet.unciedu/](http://www.hnet.unciedu/)

Mposter/writings/democ.html www.itv.co.th

๕๒๕

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ข่าวทางสื่อสิ่งพิมพ์ที่ตีพิมพ์
ในช่วงเหตุการณ์สึนามิ วันที่ 27 ธันวาคม 2547
ถึงวันที่ 10 มกราคม 2548

SOURCE : คมชัดลึก
DATE : วันจันทร์ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2547
PAGE : 1,14

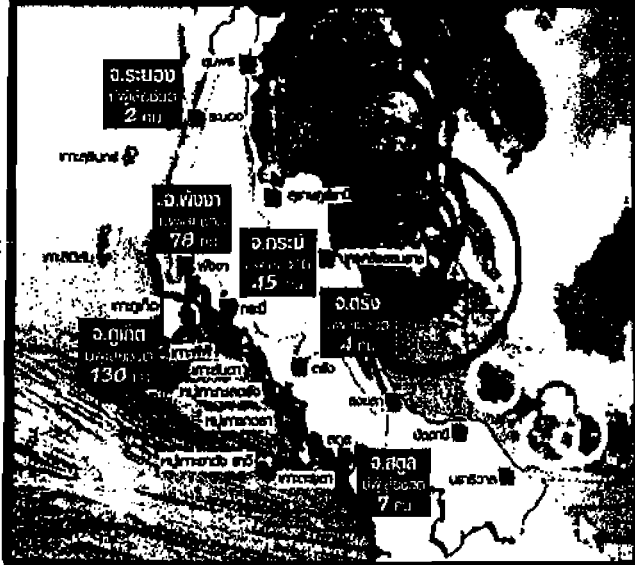
ไต้มหาวบิโยด

คลื่นยักษ์ถล่มฝั่งราบ ตาย 300-เจ็บ 3 พัน

อันดามันวิบิโยด แผ่นดินไหวอินโดฯ ทำคลื่นยักษ์ถล่มภูเก็ต-กระบี่-พังงา-ตรัง พบศพเกือบ 300 ไม่รู้ชะตากรรมร่วมพัน กวาดไร้งเรมราบ กลิ่นเกาะพีพีติดอน หาดป่าตองเจอคลื่นสูงขนาดตึก 3 ชั้น ผู้ว่าฯ ภูเก็ต ประกาศภาวะฉุกเฉิน

อ่านต่อหน้า 14

คลื่นยักษ์ถล่มไทย

เหตุแผ่นดินไหวรุนแรงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีจุดเริ่มต้นที่เกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย แต่แรงกระแทกได้ส่งผลกระทบต่อเมืองไทยจนเมืองท่องเที่ยวภูเก็ตและกระบี่ ได้รับผลกระทบอย่างหนัก โดยเฉพาะหมู่เกาะต่างๆ รวมถึงความรุนแรงยังรู้สึกถึงจังหวัดใกล้เคียง ทั้งสงขลา สตูล

เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม นายวีรวัฒน์ อินทพานิชย์ หัวหน้ากลุ่มพยากรณ์อากาศศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคใต้ฝั่งตะวันตก เปิดมายว่า ได้เกิดแผ่นดินไหวในทะเลของประเทศไทยอันได้ชื่อทางทิศตะวันตกจากเมืองสมทวน เกาะสุมาตรา 330 กิโลเมตร โดยมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ละติจูด 3.4 องศา

เหนือ ลองจิจูด 97.5 องศาเหนือ ทิศความแรงได้ 8.1 ริกเตอร์ แรงสั่นสะเทือนรู้สึกได้อย่างชัดเจนในหลายจังหวัดภาคใต้ และมีอาฟเตอร์ช็อกตามเป็นระยะๆ แต่คงทวีไปไม่ต่อยูริสึ แต่มีรายงานต่อมาด้วยว่า ในเวลา 08.30 น. เกิดแผ่นดินไหวอีกครั้ง มีศูนย์กลางที่พม่า ส่งผลถึงจังหวัดในภาคเหนือของไทย และยังมีแผ่นดินไหวอีกครั้งที่บังกลาเทศด้วย

ต่อมาเมื่อเวลา 11.29 น. วันเดียวกัน กรมอุตุนิยมวิทยา รายงานด้วยว่า ผลจากแผ่นดินไหวทำให้บริเวณทะเลอันตรามันเกิดคลื่นมา ความสูงคลื่น 3-5 เมตร ขอให้ชาวเรือระมัดระวังในการเดินเรือ เรือเล็กควรงดออกจากฝั่ง และประชาชนบริเวณ จ.พังงา ภูเก็ต และกระบี่ ให้ระมัดระวังมีทะเลหนุนสูงขึ้นในบริเวณด้วย

● เรือรบปางลอยคอกกลางทะเลอ่าว

ผู้สื่อข่าวรายงานจาก จ.กระบี่ ว่าคลื่นยักษ์ที่เกิดจากแผ่นดินไหว ซึ่งมีความสูงประมาณ 10 เมตรถล่มเกาะพีพี อ่าวนาง อ.เมือง จ.กระบี่ ในเวลา 10.00 น. จนทำให้น้ำท่วมโรงแรมที่อยู่ใกล้บริเวณชายหาด โดยเฉพาะโรงแรมพีพีคาบงที่ถูกน้ำท่วมถึงชั้นที่ 2 ของโรงแรม

ขณะเดียวกัน แหล่งท่องเที่ยวสำคัญอีกแห่งคือ อ่าวนาง ในพื้นที่ อ.เมืองกระบี่ ส่วนจังหวัดได้ประกาศปิดอ่าว พร้อมทั้งอพยพประชาชนและนักท่องเที่ยวออกจากพื้นที่ เนื่องจากมีเวลาประมาณ 11.30 น. คลื่นยักษ์ขนาด 10 เมตรถล่ม ในขณะที่ยังมีนักท่องเที่ยว อาทิ ชาวโรตารี ชาวไต้หวัน เกาะปอดะ ก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน โดยเฉพาะที่เกาะปอดะ มีนักท่องเที่ยว

คืออยู่ประมาณ 100 คน

มีรายงานตัวว่า มีเรือโดยสารที่วิ่งระหว่างเกาะพีพี-กระบี่ ขับปางกลางทะเล ซึ่งรายงานระบุว่า มีผู้โดยสารลอยคออยู่กลางทะเล แต่ยังไม่ทราบจำนวน ผู้โดยสารในเรือดังกล่าวที่ชัดเจน รวมถึงเรือหางยาวที่ให้บริการนักท่องเที่ยวก็ถูกคลื่นพัดสูญหายจำนวนมาก และเบื้องต้นได้รับรายงานว่ามีผู้เสียชีวิตแล้วจำนวน 5 คน บาดเจ็บไม่ต่ำกว่า 20 คน

นอกเหนือจากแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญได้รับผลกระทบแล้ว บริเวณสวนสาธารณะเกาะ ภูเก็ตเมืองคน ๓. ใต้ไทย บ้านเกาะกลาง เกาะภูเก็ตริบอบ และเกาะต่างๆ ถูกคลื่นพัดได้รับความเสียหายเช่นเดียวกัน

● คลื่นยักษ์พัดถล่มภูเก็ต

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า หลังจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวสงบลง ก็เกิดคลื่นยักษ์ซัดถล่มเกาะภูเก็ตตอน ตอนเช้าที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัด ภูเก็ต ทำให้มีผู้เสียชีวิตแล้วหลายคน ก่อนที่ไต้ทะเลได้ไหลเข้าท่วมในบริเวณเกาะทั้งหมด สูงเท่ากับ ความสูง 3 ชั้นของโรงแรมพีพี ตามมาทำให้ผู้รอดชีวิตต้องหนีขึ้นไปอยู่บนจุดชมวิวของเกาะ ซึ่งจังหวัดได้ประสานไปยัง จ.ภูเก็ต และถวญอัย ๓๓๓. 42 ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช ให้ส่งเฮลิคอปเตอร์มาช่วยขนผู้บาดเจ็บ

ส่วนที่บริเวณหาดอ่าวนาง อ.เมือง จ.กระบี่ สถานที่ท่องเที่ยวขึ้นชื่ออีกแห่งหนึ่งของจังหวัด มีรายงานว่า มีเรือถูกคลื่นซัดจมไม่หลายลำ และระขับน้ำทะเลเริ่มสูงขึ้นจนต้องประกาศปิดอ่าวแล้ว

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ระดับน้ำที่เกาะพีพีตอน อ.เมือง จ.กระบี่ ยังเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ จนเกือบถึงชั้น 5 ของอาคารโรงแรม ซึ่งมีผู้ติดอยู่บนคาน้ำพิงของอาคารดังกล่าวประมาณ 5-6 คน กำลังรอการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน ส่วนบริเวณเกาะปอดะ เกาะไม้ซ่าว ภูเก็ต อ.เมือง ได้รับแจ้งว่ามีนักท่องเที่ยวได้รับบาดเจ็บหลายราย กำลังรอความช่วยเหลือเช่นกัน

● ผู้ว่าฯ กระบี่ขอความช่วยเหลือ

ต่อมา นายอานนท์ พรหมเพชร ผู้ว่าฯ กระบี่ ได้เปิดเผยว่ากระบี่ได้รับผลกระทบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากในคืนที่เกาะพีพีจมน้ำไป ระดับน้ำท่วมสูงขึ้นในโรงแรมประมาณ 4 ชั้น และมีผู้เสียชีวิต แต่ยังไม่มีความชัดเจน พร้อมได้ประสานขอเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์จากกองทัพอากาศและกองทัพอากาศเพื่อให้ความช่วยเหลือกับผู้ที่ประสบภัยแล้ว

ผู้ว่าฯ กระบี่ ยังกล่าวด้วยว่า คนยังได้ประสานไปยังกองเรือภาคที่ 3 ให้เข้าไปอพยพนักท่องเที่ยวที่ติดอยู่บนคาน้ำพิงของเกาะและที่พิงต่างๆ รวมทั้งผู้โดยสารบนเรือพยาบาล และล่าสุด ได้รับรายงานว่า ระดับน้ำที่เกาะพีพีเริ่มลดลงแล้ว และได้ทยอยนักท่องเที่ยวออกมาบางส่วนแล้ว แต่ก็ยังส่งเจ้าหน้าที่หน่วยภาคใต้จังหวัดเข้าไปเสริมกำลังแล้ว

● หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่สำรวจ

นายอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก นายสมภพคุณสุรกิจการท่องเที่ยว จ.กระบี่ เปิดเผยว่า ได้รับรายงานว่าบริเวณดังกล่าวเกิดคลื่นขนาดใหญ่ซัดเข้าถล่ม ทำให้เกิดน้ำท่วมสูงในพื้นที่หลายจุด ซึ่งจังหวัดได้สั่งให้อพยพนักท่องเที่ยวขึ้นไปยังอาคารที่ยังปลอดภัย เช่น ตามเป็นเขาและยังไม่มีรายงานว่าผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์

“โชคดีที่คนในพื้นที่ทราบว่าเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นล่วงหน้าประมาณครึ่งชั่วโมง ในส่วนของพื้นที่อ่าวบางจึงไม่ได้มีผลกระทบมากนักแต่เรือขนาดเล็กที่จอดอยู่ตามชายฝั่งล้มไปหลายลำ” นายสมภพคุณสุรกิจการท่องเที่ยว จ.กระบี่กล่าว

ทั้งนี้ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นายอิทธิฤทธิ์ ยอมรับว่าส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวอย่างแน่นอน แต่ขณะนี้ยังไม่สามารถประเมินค่าความเสียหายได้ เนื่องจากยังไม่ทราบข้อมูลชี้แจงว่าสถานที่ท่องเที่ยวที่ใดของจังหวัดได้รับผลกระทบบ้าง

ขณะเดียวกัน นายสมภพ (ไม่ทราบนามสกุล) เจ้าของบริษัททัวร์ที่ภูเก็ตกล่าวว่า เมื่อถึงกระบี่เปิดเผยว่าคลื่นยักษ์ที่เกิดขึ้นส่งผลให้ร้านอาหารและบ้านเรือนแถบชายหาดพังเสียหายทั้งหมด และมีเรือใหญ่-เล็กจมไปแล้วกว่า 100 ลำ ทำให้ชาวบ้านเร่งอพยพหนีออกนอกโดยฉิวกรร ดำรงไว้เพื่อช่วยเหลือ

● นักท่องเที่ยวพบศพในทะเล

นางวิรุทธา รัชภัทรใจ เจ้าของโรงแรมพีซีไฮเตส เปิดเผยว่า เหตุการณ์ที่ภูเก็ตครั้งนี้ไม่ต่างไปจากน้ำทะเลกัดและคลื่นออกจากเรือทะเลกัดเข้ามทุกทิศทาง จนไม่สามารถทำอะไรได้ทัน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่จำนวนมากต้องอพยพขึ้นไปอยู่บนหลังคารถของตึกสูงต่างๆ เนื่องจากกระแสที่พัดถล่มเข้ามามีความแรงและมีความสูงถึงตึก 3 ชั้น

“ขณะนี้ผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตจากเหตุการณ์ครั้งนี้เป็นจำนวนมาก ทั้งจาก พิษน้ำ และเสียชีวิต ค่าดูแลยังไม่มีการประเมินค่าสามารถเข้าไปให้ความช่วยเหลือคือผู้ประสบภัยได้จึงอยากให้นักท่องเที่ยวจากหน่วยงานทางการรวมทั้งรัฐบาลเข้าไปให้ความช่วยเหลือด้วย” เจ้าของโรงแรมพีซีไฮเตสกล่าว

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ขณะนี้ ทั้งเกาะพีพี กำลังประสบกับปัญหาขาดแคลนอาหารและน้ำอย่างหนัก รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก ไฟฟ้าและน้ำประปาถูกตัดขาด

● ชาวบ้านศรีพังงาหนีขึ้นโรงแรม

นายสมเกียรติ กิตติธรวุฒ ผู้จัดการโรงแรม พีพีคอบร้า จ.กระบี่ เปิดเผยว่า ขณะนี้ระดับน้ำท่วมในชั้น 2 ของโรงแรม โดยนักท่องเที่ยวและชาวบ้านที่อยู่บริเวณใกล้เคียง ต่างอพยพอย่างอลหม่านมาอาศัยอยู่บนชั้นสูงสุดของโรงแรมกว่า 500 คน จนกระทั่งน้ำไม่ไหว ต้องย้ายโอนนักท่องเที่ยวบางส่วนที่ได้รับบาดเจ็บ

ไปอยู่บนยอดเขาคันหลังโรงแรมซึ่งเป็นจุดชมวิว ซึ่งระดับน้ำท่วมท่วมไม่ถึง

“ตอนนี้อยู่รอการช่วยเหลือจากฝ่ายพยาบาลและหน่วยงานของรัฐ โดยผู้ถูกช่วยเหลือกว่า 20 รายขณะนี้ได้รับการช่วยเหลือและปฐมพยาบาลเบื้องต้นจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่มีความรู้ด้านนี้ รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายพยาบาลของโรงแรม” ผู้จัดการโรงแรมพีซีคอบร้า จ.กระบี่ กล่าว

นายอิทธิฤทธิ์ แดงรักษา ชาวบ้านเกาะเกาะพีพี เล่าว่า ช่วงเกิดเหตุ ตนกำลังขับรถอยู่บริเวณชายหาดและเห็นคลื่นขนาดใหญ่ซัดโถมเข้าถล่ม จึงรีบลงจากรถแล้ววิ่งขึ้นไปที่สูงของโรงแรมและเห็นผู้เสียชีวิตในโรงแรมประมาณ 2-3 คน มีผู้บาดเจ็บซึ่งเป็นชาวต่างชาติ 1 รายที่เกือบจะนำเคราะห์ดี ที่เจ้าหน้าที่โรงแรมช่วยเหลือได้ทัน

● น้ำท่วมป่าคลองตูลือชั้น 3 ของถ้ำ

นอกจาก จ.กระบี่ แล้ว ผู้สื่อข่าวรายงานว่า จ.ภูเก็ต ภูเก็ต ยังมีหลายพื้นที่ได้รับความเสียหายโดยหลายพื้นที่เกิดน้ำท่วม โดยที่หาดป่าตอง อ.กะทู้ น้ำท่วมถนนร่วมใจ และน้ำท่วมชั้น 1 โรงแรมฮอติลย์ อินน์ ในเขตป่าตอง และโรงแรมอินทนิล ภูเก็ตชั้น 2-3 คน มีผู้บาดเจ็บ 3-4 เมตร พัดเรือที่นำนักท่องเที่ยวออกไปท่องเที่ยวบริเวณอุทยาน แต่ยังไม่ทราบจำนวนนักท่องเที่ยว โดยมีการมากกว่า มีผู้สูญหายไปแล้ว 4 คน

หลังจากนั้น จ.ภูเก็ต ได้รายงานแจ้งถึงจังหวัดว่า น้ำที่ท่วมถนนร่วมใจ โดยขยายเป็นวงกว้าง และท่วมโรงแรมฮอติลย์ อินน์ สูงถึงชั้นที่ 3 แล้ว

● ผู้ว่าฯ ภูเก็ตแถลงข่าวด่วน

เมื่อเวลา 11.30 น.วันเดียวกัน นายอุทิศศักดิ์ อัครารัฐ ผู้ว่าฯ ภูเก็ต ได้เปิดเผยต่อสื่อมวลชนว่า สถานการณ์หลังจากเกิดแผ่นดินไหวเมื่อวันที่ 08.10 น. ที่ภูเก็ตได้จับบริเวณตัวเมืองและชายหาด ส่งผลให้ชาวบ้านตื่นตระหนก จากนั้นมีคลื่นขนาดใหญ่ซัดเข้ามายังบริเวณชายหาดที่จังหวัด ภูเก็ตภูเก็ต แล้วเกิดน้ำท่วมก่อนตามองด้วยคลื่นอีกถูกน้ำพัดเข้ามายังอีกตั้งทำให้คลื่นได้พัดนักท่องเที่ยวและชาวบ้านบางส่วนที่อยู่บริเวณชายหาดทยอยลงไปทะเล และยังไม่สามารถตรวจสอบความเสียหายได้ในขณะนี้

ผู้ว่าฯ ภูเก็ต แถลงว่า จากการขึ้นเฮลิคอปเตอร์บินตรวจสอบบริเวณท่าเทียบเรือต่างๆ พบว่าคลื่นได้พัดเข้าเรือที่จอดลอยลำอยู่บริเวณท่าเทียบเรือจากหายไปแล้วหลายลำ ส่วนบนฝั่งได้รับความเสียหายทั้งท่าเทียบเรืออัญญา ปากคลองท่าจีน อ่าวฉลอง มีน้ำเอ่อข้างถนนกันแต่ไม่มากนัก

ส่วนชายหาดที่ได้รับผลกระทบเห็นพื้นที่ คือ บริเวณหาดกะตะ กระดาน ป่าตอง บางส่วนของหาดคณตา โดยมีทั้งสภาพที่เป็นเนินเขาลาดชัน เวลานั้น เลี้ยวมาโดยบริเวณชายหาดต่างๆ ถูกพัดลงทะเล รถที่จอดอยู่บริเวณถนนสายต่างๆได้รับความเสียหาย มีนักท่องเที่ยวในถนนหลายสาย อาคารหลายหลังพังหลายลงมา เช่น

ถนนบางลา ไทบ้านเป็น เป็นต้น

นายอุดมศักดิ์ เปิดเผยว่า จังหวัดได้ตั้งศูนย์ช่วย เพื่อผู้ประสบภัยขึ้นที่ศาลากลางจังหวัด ส่วนของ อำเภอต่างๆ ก็ให้ตั้งศูนย์ช่วยเหลือขึ้นในที่ว่าการอำเภอ นั้นๆ รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ช่วยเหลือดูแลอีกด้านหนึ่งด้วย

ผู้ว่า ภูพิศ เปิดเผยด้วยว่า จังหวัดได้ประกาศ ภาวะฉุกเฉินทุกพื้นที่แล้ว เพราะมีคลื่นยักษ์ถล่มซ้ำซาก เป็นระลอก ๓ ครั้ง โดยครั้งแรกพัดมาจากทิศตะวันตกในราว ๐๘.๐๐ น. มีคลื่นยักษ์ในแนวตั้งฉากทิศตะวันตกของเกาะ จากนั้น เวลาประมาณ ๑๐.๐๐ น. เกิดคลื่นยักษ์ ลูกที่สองถล่มซ้ำทางฝั่ง และช่วงเวลาประมาณ ๑๓.๐๐ น. ก็มีคลื่นลูกที่สามพัดโถมได้ภายในอีกครึ่ง ชั่วโมงบ้านเรือน และร้านค้าของหมู่บ้านประกอบกิจการบริเวณภาคเหนือหลาย จังหวัดมาก โดยทราบว่า มีเรือล่มจมหายไปแล้ว ๕๐ ลำ มีประชาชนได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก มีผู้เสียชีวิต หลายราย

นอกจากนั้น สะพานตรังขึ้นจากเกาะที่รื้อยาว จากเหตุการณ์ครั้งนี้ จังหวัดจึงประกาศงดใช้ เส้นทางจราจรดังกล่าว เนื่องจากเกาะอันตรายที่เกิดขึ้นเนื่องจากระดับน้ำที่ยังเหลืออยู่ด้วยรุนแรง ส่วน สะพานเชื่อม จ.ภูเก็ต กับพื้นที่รอบนอกยังสามารถใช้ การได้เช่นปกติ

● ระนองตายแล้ว ๐4 เจ็บ 140

นายบัณฑิต รัตนสัมพันธ์ รองผู้ว่า ระนอง เปิดเผยว่า จำนวนของทหารในเวลาราวประมาณ ๑๙.๐๐ น. พบว่ามีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่เป็น ชาวบ้านในท้อง อ.สุขสำราญ ซึ่งเป็นหมู่บ้านริมทะเล โดยมีผู้เสียชีวิตประมาณ ๔๖ คน

ต่อมา มีตัวเลขระบุว่า จ.ระนอง มีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น เมื่อเวลาประมาณ ๒๐.๐๐ น.จำนวน ๕๔ ราย บาดเจ็บ 140 คน สูญหายอีกกว่า 1๐๐ คน บ้านเรือนได้รับความเสียหายมากกว่า 1,๖๐๐ หลังคาเรือน ด้ตัวเรือน เสียหายจำนวนมาก ขณะนี้ทางจังหวัดที่ทหาร ตำรวจ โรงพยาบาล มูลนิธิระนองสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ของ จ.ระนองร่วมกันค้นหาผู้ตกค้างจะรอดชีวิต

ขณะที่การช่วยเหลือในเมืองขึ้นของ จ.ระนอง นั้น มีรายงานว่า จ.ระนอง ได้ส่งกองหนุนเงิน 3 ล้านบาท เพื่อซื้อเรือขุดลอกบริเวณและบริเวณต่างๆ พร้อม กับเร่งอพยพขนย้ายประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยไปไว้ในที่ปลอดภัยด้วยแล้ว

● คลื่นยักษ์ถล่มภาคเหนือกว่า 120 คน

ที่ จ.พังงา เมื่อเวลา ๑๐.๐๐ น. มีคลื่นยักษ์ที่มีความสูงกว่า 1๐ เมตร พัดเข้าถล่มชายหาดแห่ง หนึ่งที่ยาวในจังหวัดพังงาระยะทางยาวประมาณ 120 กิโลเมตร ในหลายอำเภอ คือ อ.ทับละมุข ปะนาอับ ดุ่ย ราชพลาทิวาเมือง สุขาภิบาลแห่งชาติเจ้าป่า ด้้วยเหนือ บ้านทับละมุข คุ.สามบ้าน ที่ อ.ตะกั่วป่า ประกอบด้วย เรือที่ติดคลื่นยักษ์กับมาลงเมือง ทศกมล ลึกที่ ต.บางม่วง บ้านโคกส้ม โดยแรงกระแทกของคลื่น

ราวบ้านและนักท่องเที่ยวคืออยู่ประมาณ 2๐๐ คน และ ที่ อ.เกาะยาว อ.ตะกั่วทุ่ง บริเวณภาคใต้ ทำให้ขณะนี้ มีชาวบ้านและนักท่องเที่ยวติดอยู่ประมาณ 2๐๐ คน

สำหรับความเสียหายที่บริเวณนี้ มีทั้งโรงแรม ร้านอาหาร บ้านเรือนประชาชน แต่จนถึงขณะนี้ ยังไม่สามารถรวบรวมตัวเลข โรงแรม ร้านค้าและบ้านเรือนว่า จำนวนเท่าไรที่ได้รับความเสียหาย ในขณะที่ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์ครั้งนี้มีมากกว่า 1๐๐ คน เข้ารับการ รักษาตัวตามโรงพยาบาลประจำอำเภอต่างๆ

● "บอม ทันเนียว" ฆ่าคนสี่คนยัก

เมื่อเวลา 10.๐๐ น.เศษ วันที่ 26 ธันวาคม ผู้สื่อข่าว รายงาน ขณะทันถยกรม สันติบาล อธิบดี รมช.การคลัง และอดีต ส.ส.พังงา หลายสมัย ปีศาจของนางกัณตวรรณ กุลจรรยาวิวัฒน์ ว่าที่ผู้สมัคร ส.ส.ประชาธิปัตย์ เขต 1 จ.พังงา พร้อมด้วยภรรยาได้เดินทางไปที่โรงแรมปาล์ม อันดาอัน นิส ริสอร์ท ที่อยู่ในภาคบ้านเนียง ต.เค็ดัก อ.ตะกั่วป่า อยู่ติดริมทะเลประมาณ 2๐๐ เมตร ปรากฏ ว่าร่างที่นายบอมและนางกัณตวรรณ ออกจากห้องพัก ก็เกิดคลื่นยักษ์สูงประมาณ 1๐ เมตรพัดเข้ามามีคลื่น ลมที่ถูกระเบิดและถูกน้ำพัดสองโรงพยาบาลตะกั่วป่า

ต่อมา มีรายงานว่านายบอมได้เสียชีวิตจาก เหตุการณ์ครั้งนี้ ส่วนนางกัณตวรรณได้รับบาดเจ็บ แขนหัก ขณะที่ถูกคลื่นพัดสูงหายไป ส่วนลูกคนโตได้รับ บาดเจ็บยังคงนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล ตะกั่วป่า

● เรือนักท่องเที่ยวคว่ำที่เกาะยาว

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า จ.ตรัง เป็นอีกพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์นี้มาก โดยเฉพาะที่เกาะกระดาน ใน อ.กันตัง เกาะสิงขร ใน อ.ปะเหลียน มีเรือนักท่องเที่ยว ยาวยั้งไป 3 ลำ มีนักท่องเที่ยวบาดเจ็บ 2 ราย

หลังเกิดเหตุ ตำรวจนำ สถานีตำรวจน้ำกันตัง ได้ ส่งเรือตรวจการที่มีไปร่วมเหลือ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ บริเวณ ธิราชพลาทิวาเมือง คุ.ไม่พัก อ.นิภา เกิดคลื่นขนาด ยักษ์ความสูงเกือบ 1๐ เมตร พัดเข้าสู่อันดาอันและ บ้านเรือนริมชายหาด จนเสียหายหลายสิบหลัง และมีคน นักท่องเที่ยวสูงประมาณ ๕๐ คน จากท่าไปปะนาอับและ นักท่องเที่ยวต้องอพยพหนีอย่างอลหม่านก่อนมาขึ้นลำ สู่เกาะปกติในเวลาประมาณ ๐๘.๓๐ น. และในเวลา 13.๐๐ น. ก็มีคลื่นสูงประมาณ 2 เมตรพัดขึ้นอีกครึ่งและ ได้พัดพาผู้บริเวณหาดบางแง ซึ่งจากนั้นก็จาก 7.15 ทุ่ม 4 ลำพระยาก็ถูกกระแสน้ำ นารถอ.เย็นสี 2 คัน ไปช่วยอพยพประชาชนจากบริเวณหาดไปอยู่ที่โรงเรียน บ้านหาดบางแง เพื่อความปลอดภัย

ผู้สื่อข่าวได้รับแจ้งด้วยว่า มีเรือประมงที่ออกไป ทะเลในช่วงเช้าได้หายไป โดยมีรายชื่อผู้เสียชีวิตแล้ว 1 รายคือ นายบุญมีก แซ่ตัน อายุ 45 ปี บ้านอยู่ หมู่ 3 บ้านตะคน้อย อ.นิภา ส่วนผู้ที่สูญหายไป ปะนาอับด้วย เหยื่อติด อยู่ระ นายอินท ช่างน้ำ นายธีระ บุตรช่างน้ำ นายพีระศักดิ์ ทะเลลึก นาย/ทะเลลึก นาย สมพร ทะเลลึก นายปุระ ทะเลลึก และนายสิทธิ น ทะเลลึก โดยกองร้อย ตร.ต. ที่ 42 อ.ทุ่งสง

จนครศรีธรรมราช ได้ส่งเฮลิคอปเตอร์ 1 ลำมาช่วย

● นักวิจัยเตือนภาวะโรคหัวใจ

นอกจากนั้น มีรายงานว่า ชาวบ้านในพื้นที่เกาะ ต่างๆ ในอ.กันตัง มีผู้ได้รับบาดเจ็บและไม่สามารถ เดินทางกลับรถยังมีได้เป็นจำนวนมาก เช่น ที่เกาะสิงขร ซึ่งจุดคลื่นสูงกว่า 5 เมตร มีเรือประมงอับปางนับสิบๆ ลำและบ้านเรือนได้รับความเสียหายประมาณ 3๐ ครัว เรือน ส่วนที่เกาะมุขี มีรายงานว่า มีนักท่องเที่ยว ประมาณ 5๐ คน ติดอยู่ในบริเวณเกาะมาก ซึ่งเป็นแหล่ง ที่ท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อที่สุดของ จ.ตรัง และยังไม่ทราบ ะหาการ เพราะคลื่นลมแรงจนไม่สามารถส่งผู้กู้ภัย เข้าไปไม่ถึงได้

อย่างไรก็ตาม ในช่วงเย็นวันเดียวกัน นายวิภาส ฤทธิโชค รองผู้ว่า ตรัง เปิดเผยว่า นักท่องเที่ยวที่อับปางใน เกาะถูกช่วยเหลือนอกจากแล้วทั้งหมดมี ๘๐ คน ได้รับบาดเจ็บ 2๐ คน แต่ยังไม่สามารถรอดชีวิตได้บ้าง บาดเจ็บสาหัสหรือไม่ ผู้เสียชีวิต 2 คน เป็นชาวต่างประเทศ เป็นชาย 1 หญิง 1 รวมผู้เสียชีวิตขณะมี 6 คน

เช่นเดียวกับที่เกาะออก ก็มีรายงานว่า มีเรือล่ม 5 ลำ และมีคลื่นลมแรงมาก จึงไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือ ได้ ส่วนที่หาดยาว มีรายงานว่า นักเรือชมหลายสิบลำ และมีผู้ได้รับบาดเจ็บหลายสิบคน ขณะที่ อ.ปะเหลียน มีรายงานได้รับความเสียหายเช่นกัน โดยเฉพาะที่หมู่ 4 ต.เกาะสิงขร มีผู้ได้รับบาดเจ็บจากเรือล่มจนบาดเจ็บ 1 ราย รวมทั้งมีรายงานว่าเกิดแผ่นดินแยกตัว บริเวณ แอ่งหนองอาร์ท ใกล้เกาะสุกร อ.ปะเหลียน ล่าสุด พล.ต.ต.เชษฐ ธีรวัฒน์ ผ.น.ก.จ.ตรัง ได้วิทยุสั่งการ ให้กำลังจากทุกโรงพัก รวมประมาณ 1๐๐ นาย ไปอยู่ ประจำในบริเวณพื้นที่ที่ประชาชนมีทะเลของจังหวัด เพื่อ เตือนประชาชนที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวในท้องทะเลให้ งดการเดินทางโดยเด็ดขาด เนื่องจากคลื่นลมแรงมาก และอาจจะก่อให้เกิดอันตรายได้ รวมทั้งมีผู้ที่มิ ครอบครองวีซ่าเดินทางท่องเที่ยวในท้องทะเล ดัง ตรวจลอบเข้ากันอย่างกุม่าวย

● โรงเรียนหาดใหญ่รัฐฯ

ส่วนที่ จ.สงขลา ผู้สื่อข่าวรายงานว่า อาคารสูง หลายแห่งใน อ.หาดใหญ่ สะถุการรับผู้ถึงความถี่การ สั่นสะเทือนของเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งนี้อย่าง ชัดเจนด้วย โดยจุดที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ โรงเรียนการันต์พิศษำ กาลางเมืองหาดใหญ่ ซึ่งสูงที่สุด ใน อ.หาดใหญ่ คือ 33 ชั้น ทำให้มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางขึ้นมาพักยัง โรงเรียนดังกล่าว หอบหิ้วข้าวของหนีความสั่นไหว และอาคารของโรงเรียนได้รับความเสียหาย อาคาร แตกหัก มีเศษปูนที่แตกกระจายตกลงลงมาถึงพื้น ถนนข้างล่างอับเฉาจากผลกระทบจากเหตุแผ่นดินไหว ในครั้งนี้

จากเหตุการณ์ดังกล่าว มีรายงานว่า นักท่องเที่ยว ชาวมาเลเซียได้ทยอยกันขึ้นเรือสำราญของเครือเรือ เดินทางกลับประเทศมาเลเซียจำนวนมาก รวมถึง

นักท่องเที่ยวก่อนที่จะเดินทางกลับในช่วงนี้ได้มีการยกเลิกทัวร์ และท่องเที่ยวไปแล้ว

● **สตูดิโอแม่ดินไหวถล่ม 10 นาที**

ที่ จ.สตูล เมื่อเวลา 08.00 น. ได้เกิดแผ่นดินไหวรุนแรงบริเวณพื้นที่อำเภอท่าช้าง หมู่ 4 ต.คลองขุด อ.เมืองสตูล โดย ศ.ดร.สิริรัตน์ หดสง่า ผอ.ศูนย์ฯ จगर ซึ่งอยู่ที่ 5 ของเขตคลองขุด เปิดแผนที่ ขณะอยู่ในบ้านพักพร้อมครอบครัว กับคนวงล้อมที่นอนบนเตียง ศิริรัตน์จนลุกไม่ได้ ผู้ยืนโยกไปมา คนจึงได้วิ่งลงมายังชั้นล่าง ก่อนนำรถยนต์ออกจาก บริเวณตัวตึก และเห็นผู้ที่พักอยู่ในแฟลตตัววาง รุกาวงลงมายังล่างทั้งหมด โดยแผ่นดินไหว ต้นเหตุที่ถล่มประมาณ 10 นาที

น.ส.อรทัย ธวัชธนา อายุ 42 ปี อยู่ที่ 4 ของแฟลตตัววาง กล่าววว่า ตอนเกิดเหตุตกใจมาก จึงวิ่งลงมายังล่างสุด และนำรถหนีออกมาซึ่งรถมาจากบริเวณแฟลตตัววาง ซึ่งแฟลตตัววางได้พบกับเหตุการณ์แผ่นดินไหวมาเป็นครั้งที่ 2 แล้ว ซึ่งครั้งนี้แรงสั่นสะเทือนจะมากกว่าครั้งที่ผ่านๆมา ทุกคนต่างวิ่งลงมายังล่างและเอารถซึ่งจอดอยู่ใต้แฟลตหนีออกมาจากตัวตึก เพราะต่างมีประสบการณ์จากการเกิดแผ่นดินไหวมาแล้ว

นอกจากนั้น แยกที่หักในโรงแรมพินนาเคิล วังใหม่ ในเขตเทศบาลเมืองสตูล ภายหลังนักสำรวจ ช่วงเวลาดังกล่าวได้เกิดแรงสั่นสะเทือนจนรู้สึกได้ ผ่าผ่านไหว จึงรีบลงมายังล่างพร้อมครอบครัว ส่วนผู้ที่พักอยู่ชั้นล่างของโรงแรม บอกว่า ในช่วงดังกล่าว ก็ตัวเป็นแรงสั่นสะเทือนของรถติดที่วิ่งบนถนน

● **นายกฯ ลงใต้ทันที**

ในช่วงบ่าย นายจักรภพ เพ็ญแข โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เปิดแถลงข่าวถึงเหตุการณ์ภัยพิภพครั้งนี้ให้ลูกพรรคที่ จ.สตูลผ่าน พ.ศ.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่จะขึ้นเครื่องบินของกองทัพ อากาศบินตรงไปยัง จ.ภูเก็ต เพื่อปัญหาการความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากแผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์ถล่มด้วยตัวเอง

"ขณะนี้ได้รับรายงานจากหลายพื้นที่ว่ายังมีปัญหาเขลิคอปเตอร์กู้ภัยไม่สามารถลงจอดในพื้นที่บางแห่งได้ เนื่องจากระดับน้ำยังไม่ลด ส่วนการประสานงานเรื่องผู้สูญหายหรือเสียชีวิตทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ ต้องรอการรายงานตัวเลขที่แท้จริงจากพื้นที่อีกครั้ง" นายจักรภพ กล่าว

● **"ห้าปีถล่ม" สักช่วยด่วน**

ก่อนหน้าปี พ.ศ.ทักษิณ กล่าววว่า ได้รับรายงานความเสียหายจากเหตุการณ์ดังกล่าวแล้ว พร้อมสั่งการให้เคลื่อนย้ายทีมเคลื่อนที่เร็วเพื่อบรรเทาสาธารณภัยของทหาร ตำรวจ พลเรือน หน่วยกู้ชีพทหารและ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ลงไปดูแลในพื้นที่แล้ว โดยระบุว่า พื้นที่เสี่ยงตกมากที่สุดคือภูเก็ต รองมาคือตะกั่วป่า หมู่เกาะพีพี ส่วน จ.สตูล สงขลา

แต่รู้สึกว่ามีแผ่นดินไหว

"ขณะที่กำลังสำรวจจุดรู้สึกชีวิต เมื่อเช้ามีการนำผู้ป่วยเข้าโรงพยาบาลกว่า 100 กว่า คนบางคนไม่ได้เจอกับคลื่นโดยตรง แต่เจอช่วงที่ขยับขณะเกิดแผ่นดินไหวและขยับตัวไม่ได้ ส่วนจำนวนนักท่องเที่ยว เหตุที่นักท่องเที่ยวที่เรือมาพักที่ท่าเรือที่ออกไปเที่ยวแล้ว ขณะนี้ตั้งเรือและเสลาคือไปเที่ยวทะเลและช่วยเหลือ ทั้งนี้สั่งการระงับการท่องเที่ยวทางทะเลเรียบร้อยแล้ว และยังไม่ได้รับรายงานเรื่องตึกถล่มและคลื่นถล่มอีกเพราะยังไม่มี ขณะนี้กรมอุตุฯ ได้ประสานงานกับบรรดานาวาติเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวเรื่องนี้เพราะเรื่องนี้ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในไทย ต้องสืบค้นหาเหตุ" นายภา กล่าว

● **ประกาศหาตัว "คุณพุ่ม"**

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า จาก จ.ภูเก็ต วันเมื่อเวลาประมาณ 21.00 น. นายอุบลนที อัครราษฎร์ ผู้ว่าภูเก็ต ได้ออกประกาศทั่วจังหวัด ว่าหากผู้ใดพบเห็นเด็กชายสวมเสื้อ กิ๊วสีส้มชื่อเล่นเจ๊ตลกกี พุททททททททททท ให้รีบมาพบตนว่า "ชื่อคุณพุ่มใส่เสื้อสีส้ม" และหากเด็กชายคนดังกล่าวตอบว่าใช่ ก็ไปแจ้งส่วนราชการที่อยู่ใกล้ที่สุด โดยด่วน หรือติดต่อที่ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต ที่ หมายเลข 0-1693-1799

ทั้งนี้ คุณพุ่ม เจนแซน โฮสตันบุตรชายของหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ซึ่งไปพักเล่นที่ จ.ภูเก็ต เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม และได้หายไประหว่างไปเล่นที่ชายหาดกับเจ๊ตลกกี และตัวป้า จ.พังงา ในเช้าวันเกิดเหตุ

● **รณสีธองฆ่าตัวตายบ้านศกใจ**

นายนิยม การนฤต ผอ.สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เปิดแถลงข่าว เหตุการณ์แผ่นดินไหวดังกล่าว ยังไม่ผลิผลกระทบเชิงกฎหมาย จึงขอให้ประชาชนอย่าเพิ่งตื่นตระหนกตกใจถึงขั้นไม่เกิดขึ้น ส่วนตึกสูงที่หลายฝ่ายกังวลว่าจะได้รับผลกระทบจากแผ่นดินไหว นั้น ตัววิศวกรออกแบบโครงสร้างอาคารที่ถูกต้อง ก็คงไม่มีปัญหา เพราะทุกอาคารจะมีระบบป้องกันความเขลิคกับอยู่แล้ว

"อย่าขาดความร่วมมือกับสื่อมวลชนอย่าเสนอข่าวที่ยังไม่เกิดขึ้นให้ประชาชนตื่นตระหนกไปเอง จะก่อให้เกิดความวุ่นวายจึงจะมีการสร้างปัญหาจากยิ่งขึ้นในส่วนของการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อเพื่อประชาชนทุกคน" ผอ.สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกล่าว

● **เอไอเอส-ดีแทคช่วยเหลือด่วน**

นางวิไล เคียงประดู่ ผอ.สำนักประชาสัมพันธ์ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) หรือ เอไอเอส กล่าวถึงการไม่สามารถใช้โทรศัพท์ได้ในระหว่างเกิดเหตุแผ่นดินไหว ว่าบริษัทพร้อมช่วยเหลือเบื้องต้น 2 รูปแบบ คือ ได้ส่งรถไปแจกเคลื่อนที่ไปที่

ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย หน้าศาลากลางจังหวัดภูเก็ต เพื่อให้ผู้เดือดร้อนมาใช้บริการ

นอกจากนั้น ผู้ให้บริการเอไอเอสใน 3 จังหวัดที่ประสบภัย คือภูเก็ต กระบี่ พังงา บริษัทจะไม่คิดค่าบริการบริการในระหว่างเวลา 06.00 น.วันที่ 26 ธันวาคม จนถึง 06.00 น.วันที่ 27 ธันวาคม

ส่วนผู้จดทะเบียนขอคืนแพคเกจรายวันว่า บริษัท จะให้ผู้ให้บริการของดีแทค ใน 3 จังหวัดดังกล่าว โทรฟรีจนถึง 24.00 น.วันที่ 26 ธันวาคม

● **สนามบินภูเก็ตเปิดแล้ว**

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ภายหลังจาก พ.ศ.ทักษิณ ได้เป็นตัวแทนไปที่ จ.ภูเก็ต เพื่อประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบภัยจากแผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์ถล่มภูเก็ต ในหลายพื้นที่ของชายฝั่งทะเลอันดามัน ล่าสุด บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ได้ออกแถลงการณ์ว่าสนามบินนานาชาติจังหวัดภูเก็ต สามารถเปิดให้บริการบินขึ้นลงได้ตามปกติแล้ว หลังปิดท่าอากาศยานไม่ให้เครื่องบินขึ้นลงชั่วคราวตั้งแต่เวลา 11.00 น. เป็นต้นมา เนื่องจากท่าอากาศยานจังหวัดภูเก็ต

ทั้งนี้ การบินไทยได้ประกาศยกเลิกเที่ยวบินรวม 2 เที่ยวบิน คือเที่ยว 203 เที่ยวบิน และเที่ยวบินดังกล่าวระหว่างกรุงเทพฯ-ภูเก็ต กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ รวม 4 เที่ยวบิน ที่รอให้สภาพสนามบินมีความพร้อมสามารถให้บริการได้เพื่อความปลอดภัยของผู้โดยสาร

จากนั้น ในเวลา 14.30 น. เจ้าหน้าที่ท่าอากาศยานนานาชาติจังหวัดภูเก็ต ได้รายงานให้ทราบวว่า สามารถทำการบินได้ ทำให้เที่ยวบินในช่วงเย็นและค่ำเกือบเที่ยวบิน เที่ยวบินที่ 647 เที่ยวบินที่ 215 และเที่ยว 225 สามารถบินได้ตามปกติ ส่วนผู้โดยสารที่ตกค้างทั้งหมดของบริษัท การบินไทยและแอร์เอเชีย รวมถึงสายการบินอื่น การบินไทยได้อพยพผู้โดยสารไปพักที่วิทยาลัยเทคนิคกลาง ซึ่งเป็นที่ดูแลและปลอดภัยแล้ว

● **รพ.กรุงเทพสงฆ์พร้อมแพทย์ช่วยด่วน**

พ.ศ.หญิง แจ่มจันทร์ เหลืองสนิท ผู้ตรวจการ รพ.กรุงเทพ กล่าววว่า โรงพยาบาลได้นำแพทย์-พยาบาล 12 คน และส่วนภาษาจีนและภาษาอังกฤษไปช่วยเหลือด้วย 2 คน พร้อมยานและเวชภัณฑ์ ส่งไปช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บที่ จ.ภูเก็ต ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้ารับการรักษาคือ รพ.กรุงเทพ-ภูเก็ต โดยออกเดินทางไปยังเมืองอันทิง 130 ซึ่งนำโดยนางสุภาวดี นามราชพันธุ์ รพ.กรุงเทพ

"ได้มีการร้องขอความช่วยเหลือจากผู้ประสบภัย เราต้องการไปช่วยเหลือคนเจ็บเพราะมีชาวต่างชาติด้วย และมีคนไทยรวมอยู่ด้วย คงจะรีบกันไม่ไหว" พ.ศ.หญิง แจ่มจันทร์ กล่าว

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า บริษัท นกแอร์ ได้เข้าช่วยเหลือ โดยนำทีมแพทย์ของกระทรวงสาธารณสุข 30 คน นำโดย นพ.ชาติ บานชื่น เดินทางไปโรงพยาบาลผิงอันตามัญฑ์พวงผิงไปมีผู้บาดเจ็บโดยสาร

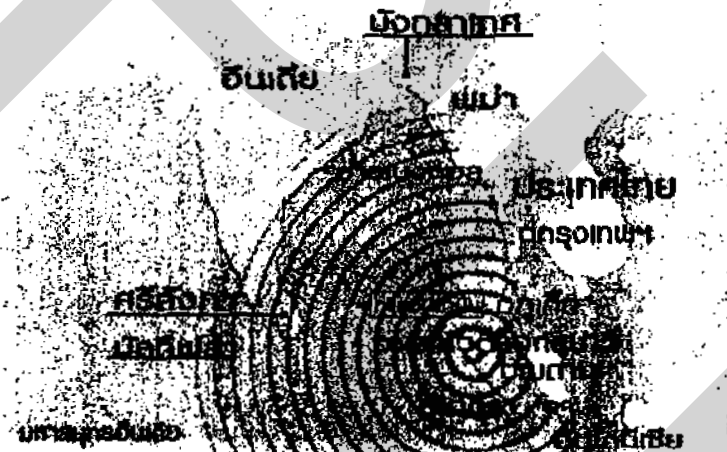
SOURCE : ข่าวสด

DATE : วันจันทร์ที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2547

PAGE : 1,14,15

ถล่มราบเงาใต้ คลื่นยักษ์! ทลาย 300 เจ็บ 5 พัน

**แล่นทะเลยักษ์ถล่ม
นับหมื่นทิศเกาะพีพี
รุนแรงสุดในไทย
เผยอภินิหารอภินิหาร
เตือน-ไม่เชื่อกันอีก**
โศกนาฏกรรมหนักจากแผ่นดินไหว
ไหว เกิดคลื่นยักษ์ ซึนามิ สูงกว่า 10
เมตรถล่ม 1:อ่านต่อหน้า 14

6 จังหวัดได้ด้านทะเลอันดามัน" 14-ภูเก็ต-พังงา-กระบี่-สตูล-ระนอง" ที่คลื่นยักษ์ความสูง 300 เมตร บาดเจ็บกว่า 5 พันคน สูญหายอีกจำนวนมาก นักพอลิเมอร์บนเกาะพีพีกว่า 1.5 หมื่นคนยังไม่ทราบชะตากรรม เพราะการสื่อสารถูกตัดขาดหมด ผลกระทบที่หนักอึ้งเกิดเหตุนี้ทำให้ทะเลลดหน้าผาอย่างเร็วจากแนวปะการังอันดามันที่เด็ก 5 ชั้นซัดเข้าฝั่งถล่มชีวิตผู้คนจนหายไปต่อหน้าต่อตา ด้านกรมอุทกศาสตร์ไม่สามารถแจ้งเตือนได้ทันเพราะระบบส่งสารที่อ่อนแอในทะเลภาค เมส" สนิทพรธรรมสโรช" อดีตอธิบดีกรมอุทกศาสตร์แห่งเมืองเดือนจังหวัดชายทะเลอันดามันแล้ว และรายงานอธิบดีกรมอุทกศาสตร์พลิกภัยไซเบอร์ 2536 แต่ไม่มีใครเชื่อ แถมนักดำดิ่ง ● อุตุฯ แฉถล่มแผ่นดินไหว-คลื่นยักษ์

เมื่อวันที่ 12.01 น. วันที่ 26 ธ.ค. นายสุเทพ ศิริวิไลนามวงศ์ อธิบดีกรมอุทกศาสตร์ กล่าวถึงเหตุการณ์แผ่นดินไหวในหลายส่วนของประเทศไทยว่า ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากแผ่นดินไหว 3 แห่งด้วยกัน คือ 1.เมื่อเวลา 07.58 น. มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ด้านตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะสุมาตรา มหาสมุทรอินเดีย ในพิกัดละติจูด 3.4 องศาเหนือ ลองจิจูด 95.7 องศาตะวันออก ลึกลงไปในพื้นดิน 40 กิโลเมตร ขนาดความแรง 8.0 ริกเตอร์ ซึ่งถือเป็นความรุนแรงสูงที่สุดในประเทศไทยนับตั้งแต่ปี 2518 รวม 31 ปี ส่งผลเสียหายในหลายพื้นที่ของประเทศไทย โดยเฉพาะแนวชายฝั่งทะเลอันดามัน ในพื้นที่ภูเก็ต กระบี่และพังงา ที่อยู่ห่างจากจุดเกิดเหตุ 500 กิโลเมตร สำหรับในจ.ภูเก็ตได้รับรายงานวันเกิดคลื่นยักษ์บริเวณคลื่นซึนามิ ที่เป็นคลื่นขนาดแผ่นดินไหวใน

ทะเลอันดามันสูงตั้งแต่ 4-10 เมตร คลื่นทะเลแรงเข้าหาชายฝั่งบริเวณชายภาคป่าตอง หัวตะพานและหาดใน้อย ในช่วงเวลา 09.30 น. ซึ่งคลื่นดังกล่าวเกิดบนแนวปะการังช้าโฉบ โดยบางจุดคลื่นได้พัดพาท่าทะเลออกไปถึงเกือบบริเวณริม ทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บกว่า 100 ราย รอยน้ำและระดับทรายบนหาดได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก และในจ.กระบี่ บริเวณเกาะพีพีก็ได้มีรายงานผลกระทบจากคลื่นยักษ์เช่นกัน แต่ยังไม่ได้รับรายงานความเสียหาย ทั้งนี้ในพื้นที่ภาคใต้ซึ่ง 14 จังหวัดก็ได้รับผลกระทบ รายงานกรุงเทพมหานครได้รับรายงานส่งสารที่อ่อนแอแผ่นดินไหวเช่นเดียวกับ โดยผู้สื่อข่าวได้ตั้งวงสนทนาถึงสาเหตุการเกิดเหตุขึ้นแล้ว 14 ชั้นขึ้นไป ● เตือนชายทะเลระวังอภินิหารไซเบอร์ นายสุเทพ กล่าวว่า จุดที่ส่งผลกระทบเวลา 08.30

และตะกั่วมา ในเมืองฉันทน์มีนักท่องเที่ยวได้รับบาดเจ็บ จากถูกคลื่นซัดประมาณ 50-60 ราย แต่ยังไม่พบผู้เสียชีวิต ร.ท. พงษ์ ได้ส่งทีมกู้ชีพในเวลากลางคืน ไปที่ 3 อับถอแล้ว รวมทั้งช่วยเหลือที่ร.ท. พงษ์ไว้ 100 เพื่อ สามารถกลับถึงภูมิลำเนาที่ทางรถไฟ

ทางคำนำจ.กระบี่ น.พ.นิคม โทธีพิพัฒน์ชัย พอ.ร.ท. กระบี่ กล่าวไว้ว่า ได้เตรียมพร้อมสำหรับทีมแพทย์ หน่วยงานกู้ชีพ กว่า 10 ทีมและประชาชนอาสาสมัครของกองทัพอากาศ 2 ต้า เพื่อออกไปช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ ตามเกาะและประตอมเรือกลาง 3 ล้ำจากท้องที่หรือ ไม่ได้รับผู้คัดค้านตามหมู่เกาะสุรินทร์ หมู่เกาะสิรินธร ขณะนี้ร.ท.กระบี่ได้รับผู้บาดเจ็บที่เข้ารับการรักษาแล้ว 10 ราย อาการไม่รุนแรง ส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ ทางโรงพยาบาลกระบี่มีห้อง ไอซียูได้สำรองอุปกรณ์การแพทย์ เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ขณะนี้มีความพร้อม 100%

เมื่อเวลา 15.00 น.นี้จ.ขอนแก่น นายเสริมศักดิ์ พงษ์พาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย เปิดแถลงข่าวยาน บังคับการเรือชีวิตจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว ว่า หน่วยงาน สำนักจัดสวัสดิการ 15 ราย ศูนย์เรือชีวิต 55 ราย เป็นอาสาสมัครชีวิตจากกระบี่ 15 ราย ศูนย์ 29 ราย พึงหา 10 ราย ศูนย์ 1 ราย ซึ่งทั้งหมดยกเว้น 2 ราย ของกรมเจ้าท่าและเจ้าหน้าที่อื่น 761 ราย ซึ่งทั้งหมดยังไม่พบผู้สูญหายและศพผู้เสียชีวิตที่ยังไม่พบและคาดว่าจะมี พบครบถ้วนในอีก 2-3 วัน

● วิสัยทัศน์ทะเลครั้งถูกซัดที่พังราบ

ผู้สื่อข่าวรายงานว่าจากจังหวัดกระบี่ เมื่อวันที่ 08.30 น. ได้เกิดแผ่นดินไหวที่จังหวัดกระบี่ เป็นระลอก 2 ครั้ง ส่งผลให้ที่ตึกสูง โรงแรมต่างๆ ได้รับแรงสั่นสะเทือน ทำให้มีนักท่องเที่ยวที่พักอาศัยอยู่พากันตกใจและแตกตื่น ต่างวิ่งลงมาบริเวณชั้นล่างอพยพหนี เพื่อเอาชีวิตรอด หลังจากมีไม่นานเหตุการณ์ก็เข้าสู่ภาวะปกติ

ต่อมาเวลา 11.30 น. ได้เกิดคลื่นยักษ์ความสูง 5-9 เมตรในท้องทะเลครั้งตลอดความถี่ 119 กิโลเมตรบริเวณ อำเภอทับปุด อ.สิเกา อ.ปะเหลียน และกิ่ง อ.หาดสำราญ คลื่นที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะคลื่นใต้น้ำที่พุ่งสูงชันเข้าหาฝั่ง ทำให้มีบ้านเรือน วิสาหกิจต่างๆที่ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งกว่า 50 องค์กรได้รับความเสียหายอย่างหนัก โฉนบ้านเรือนพังระเนระนาด รวมทั้งเรือประมงจำนวนมากถูกคลื่นซัดเสียหายไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาวิสาหกิจที่อยู่ตามเกาะแก่งต่างๆ อาทิ เกาะกระดาน เกาะลิบง เกาะสุกร เกาะโพธิ์ เกาะมุกด์ คลื่นยักษ์ซัดอย่างหนักจนร้านอาหาร อาคารที่พัก ที่ตั้งอยู่ใกล้ริมชายฝั่งพังไม่เป็นอัน บรรดานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้าพักส่วนใหญ่บาดเจ็บสาหัสและถูกคลื่นซัดลงน้ำ

● นักท่องเที่ยว 70 ชีวิตติดในถ้ำมรกต

ผู้สื่อข่าวรายงานว่าในช่วงนี้ได้รับนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศจำนวนมาก ได้เดินทางไปที่ถ้ำมรกตทะเลตรัง โดยเฉพาะบริเวณถ้ำมรกต เกาะมุกด์ อ.กันตัง มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวในถ้ำจำนวนมาก ต่อมาโดยบังเอิญเกิดคลื่นได้เกิดคลื่นยักษ์โถมซัดจนทำให้บริเวณปากถ้ำถูกปิดกั้นชั่วคราวและนักท่องเที่ยวเข้าไปภายในถ้ำพบว่าถ้ำมีนักท่องเที่ยวติดอยู่ภายในถ้ำกว่า 70 คน เมื่อชีวิตแล้ว 2 คนที่เหลือยังไม่ทราบชะตากรรม

นายประทีป ไช้ทอง ผู้จัดการบริษัทอสังหาริมทรัพย์ เทียว อ่ามดี จ.ตรัง กล่าวว่าบริษัทได้นำนักท่องเที่ยวประมาณ 60 คนไปเที่ยวที่ถ้ำมรกตครั้งแรกไปเข้าขึ้นกลับ เมื่อเข้าไปเที่ยวในถ้ำมรกต ปรากฏว่าเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิดเมื่อคลื่นทะเลยักษ์ได้ซัดปากถ้ำ เป็นเหตุให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากเสียชีวิตกว่า 40 คน และเสียชีวิต 2 คน ขณะนี้ทางบริษัทประสานเรือกู้ภัย 3 ลำคือ เรืออเนก เรืออเนกฉานจิหวัร และเรือจ้าววิหวัร เข้าช่วยเหลือลำเลียงนักท่องเที่ยวออกมา

"ระหว่างที่นักท่องเที่ยวได้เข้าไปเที่ยวและขึ้นเรือเพื่อได้เข้าไปภายในถ้ำปรากฏว่าแรงของคลื่นได้กระแทกนักท่องเที่ยว เข้าไปภายในถ้ำจนไม่สามารถออกมาได้ ขณะนี้กำลังช่วยเหลือเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากกระแสคลื่นแรง เรือไม่สามารถจอดได้ และทราบว่าทางจังหวัดได้ประสานไปยังกรมวิทย์ 9 นายแพทย์พร้อมนำทีมแพทย์ที่ถ้ำเพื่อที่ศึกษาในถ้ำ" นายประทีป กล่าว

● นักท่องเที่ยวเผยเหตุการณ์สุคนธ์แล้ว

นายสมศักดิ์ ลีภรณ์ อายุ 43 ปี ปีมะแมที่ 1165 หมู่ 4 ต.บ้านซ่ง อ.เวียงสระ จ.สุราษฎร์ธานี กล่าวว่า ขณะเดินทางมาเที่ยว พร้อมกับคณะ 9 คนของแหล่งท่องเที่ยวเรื่อเข้าไปเที่ยวในถ้ำมรกต หลังจากเที่ยวภายในถ้ำเสร็จจึงได้ออกมาพบปากถ้ำ ที่เกิดเหตุการณ์ระลอกที่ 2 ที่ไม่คาดเจอมาก่อน คลื่นยักษ์ได้ซัดอย่างแรงมากตัวมากทุกคนต้องช่วยตัวเองโดยคลื่นที่พุ่งสูงจึงรอดมาได้ ขณะนี้ไม่มีนักท่องเที่ยว ที่ติดตามหลังคณะคนติดอยู่ในถ้ำอีกมาก ซึ่งเป็นนายวิเศษชื่ออย่าง ไวยังไม่ทราบชะตากรรมได้แจ้งขอวิเวอนให้หยุดคนเบียดถ้ำ

พ.ศ.ศ.บรรเทา ป๋อทอง สาขาวิตรเวร อ.อ.สิเกา กล่าวว่าเมื่อเวลา 10.00 น.รับแจ้งเหตุมีนักท่องเที่ยวไป 4 คนบริเวณถ้ำมรกต ปากคลอง ต.บ่อนหิน อ.สิเกา จากการสอบถามชาวบ้านทราบว่านักท่องเที่ยว 4 คนพากันไปเล่นน้ำบริเวณชายหาด จากนั้นเกิดคลื่นยักษ์ ซัดเข้าหาฝั่งและพารายของนักเที่ยวหายไป ขณะนี้ยังไม่พบตัวจะจมรอดชีวิตหรือไม่ นอกจากนั้นรับแจ้งเหตุมีผู้เสียชีวิตอีกนายบุญเชิด แซ่ตัน อายุ 45 ปี ชาวบ้านเขตตะกวน อ.สิเกา ทราบว่าได้พบเรือออกไปพบปลายี่เวลา 04.00 น.เข้ามิดวงเดียวกับ ก่อนเสียชีวิตได้พยายามเอาเรือหนีคลื่นแต่หนีไม่รอดโดนคลื่นซัดจนเรือจนกระทั่งเสียชีวิตในที่สุด และยังคงมีผู้รายงานว่ามีชาวประมงในหมู่บ้านศิลาหิน ต.ภูพานไปอีกจำนวน 8 คน ขณะนี้เจ้าหน้าที่กำลังติดตามให้ครอบครัวช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน

● เผยนาทีเกิดคลื่นยักษ์ซัดพายุ

นายมนต์ สฤลมะจรรย์ เจ้าของเกาะกระดาน พาราไดซ์ บีช อ.กันตัง กล่าวว่าช่วงที่เกิดคลื่นเวลาประมาณ 10.30 น.คนกำลังเที่ยวรอบเกาะบริเวณถ้ำมรกตที่ชาว นักที่ศึกษาพบว่าน้ำได้ลงลงอย่างรวดเร็ว ขณะนี้ที่อยู่ในทะเลคนเดียวเกือบหมด จากนั้นไม่นานต่อมาคนผู้เดียวโดยที่ไม่มีใครคาดคิดที่เกิดคลื่นขนาดใหญ่ความสูงประมาณ 4-5 เมตร โถมเข้ามาพังอย่างรวดเร็วจนเกือบถึง ทำให้มีนักท่องเที่ยวที่ขึ้นน้ำอยู่หน้าปากถ้ำและวิ่งหนีลงน้ำด้วยรถจักรยานยนต์ หรือบางคนเรือโดนคลื่นซัดแตกกระเจายไป คนเบียดทะเลตาย จากนั้นคลื่นซัดมาหลาย

ระลอกและใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ คนและนักท่องเที่ยวต่างวิ่งหนีขึ้นไปบนภูเขาบนเกาะเพื่อเอาตัวรอด เมื่อคลื่นสงบพบว่าจำนวนอาหาร และสิ่งของได้หายไป 4 หลัง

"เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคนไม่คาดพบเห็นมาก่อนตลอดเวลากว่า 27 ปีที่พัฒนาการท่องเที่ยวบนเกาะกระดาน พบว่านักท่องเที่ยวที่ไปเที่ยวที่ถ้ำมรกตไปไม่ทราบการที่ถ้ำมรกตในช่วงปีใหม่ซึ่งเกาะกระดานพาราไดซ์บีช นักท่องเที่ยวของมาเต็มหมดแล้ว เมื่อเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวก็ไม่ทราบว่าจะมีการยกเลิกหรือไม่ ส่วนนักท่องเที่ยวที่ติดอยู่ในถ้ำประมาณ 200 คนขณะนี้ยังจับกุมตัวทั้งหมดแล้วแต่รอทีมช่วยเหลือจากต่างชาติประมาณ 20 คนที่ยังติดอยู่" นายมนต์ กล่าว

● เกาะลิบงไฟฟ้าดับถล่มชาวบ้านยังสว

รายงานข่าวจากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จ.ตรัง แจ้งว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อคืนมีผู้เสียชีวิต 6 คน เหตุเกิดที่บริเวณคลองเขย 1 คน ปากบ่อพร้าว 1 คน เกาะตะตัง 1 คน เกาะสุกร 1 คน ถ้ำมรกต 2 คนบาดเจ็บไม่ทราบจำนวน เกือบ 5 ตัวที่เกาะสุกร เกาะลิบงไฟฟ้าดับถล่ม ตั้งเขตคือเป็นไฟจากถ้ำไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เพื่อนำไปปิ้งไฟให้ทอด 24 ชั่วโมง ชาวบ้านหมู่ 5 ต.เกาะลิบง ฝดเกาะสุกรได้รับความเดือดร้อนทั้งหมดกว่า 100 คน

ผู้สื่อข่าวรายงานว่าขณะมีประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลตรังตลอดแนว และบนเกาะต่างๆในบริเวณเกาะลิบงไฟฟ้าดับเกิดเหตุการณ์คลื่นยักษ์ซัดเข้าถ้ำหรือไม่เนื่องจากขณะมีฝนตกชุกอยู่ในสภาพแปรปรวน น้ำทะเลที่ปั่น ที่องที่น้ำคลื่นซัดเข้า เห็นว่า ขณะนี้จะต้องไปเร่งนำทะเลถล่ม แต่คลื่นยังกระทบเข้าหน้าเรืออยู่ ทำให้สุดท้ายจะเกิดคลื่นซัดถล่ม ซึ่งขณะนี้ชาวบ้านบางส่วนได้อพยพไปอยู่ในที่ปลอดภัย รับประทานอาหารตามปกติ ทางจังหวัดได้ระดมกำลังทุกภาคส่วนเข้าไปให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่แล้ว วิสัยทัศน์ทะเลครั้งถูกซัดที่พังราบ

ผู้สื่อข่าวรายงานว่าจากจังหวัดกระบี่ เมื่อวันที่ 08.30 น. ได้เกิดแผ่นดินไหวที่จังหวัดกระบี่ เป็นระลอก 2 ครั้ง ส่งผลให้ที่ตึกสูง โรงแรมต่างๆ ได้รับแรงสั่นสะเทือน ทำให้มีนักท่องเที่ยวที่พักอาศัยอยู่พากันตกใจและแตกตื่น ต่างวิ่งลงมาบริเวณชั้นล่างอพยพหนี เพื่อเอาชีวิตรอด หลังจากมีไม่นานเหตุการณ์ก็เข้าสู่ภาวะปกติ

ต่อมาเวลา 11.30 น. ได้เกิดคลื่นยักษ์ความสูง 5-9 เมตรในท้องทะเลครั้งตลอดความถี่ 119 กิโลเมตรบริเวณ อำเภอทับปุด อ.สิเกา อ.ปะเหลียน และกิ่ง อ.หาดสำราญ คลื่นที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะคลื่นใต้น้ำที่พุ่งสูงชันเข้าหาฝั่ง ทำให้มีบ้านเรือน วิสาหกิจต่างๆที่ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งกว่า 50 องค์กรได้รับความเสียหายอย่างหนัก โฉนบ้านเรือนพังระเนระนาด รวมทั้งเรือประมงจำนวนมากถูกคลื่นซัดเสียหายไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาวิสาหกิจที่อยู่ตามเกาะแก่งต่างๆ อาทิ เกาะกระดาน เกาะลิบง เกาะสุกร เกาะโพธิ์ เกาะมุกด์ คลื่นยักษ์ซัดอย่างหนักจนร้านอาหาร อาคารที่พัก ที่ตั้งอยู่ใกล้ริมชายฝั่งพังไม่เป็นอัน บรรดานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้าพักส่วนใหญ่บาดเจ็บสาหัสและถูกคลื่นซัดลงน้ำ

ถือว่าได้ทำทานหนักที่สุดก็เดือน และเมื่อเดือนไปแล้วไม่มีใครทิ้ง ก็ไม่มีอะไรอย่างไร แม้แต่หัวหน้ารัฐบาลในช่วงนั้นทิ้งแล้วออกไป ก็คนออกมาไว้วางใจคนอื่นเพราะต้องการที่จะให้คิดตั้งเครื่องเดือนใหม่ดีกว่า

"มาถึงวันนี้เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น คนรู้สึกเสียใจเพราะผมเดือนไปแล้วไม่มีใครเชื่อแต่เรื่องที่เกิดขึ้นทำให้ผมมีความภูมิใจว่า ผมศึกษาถูกต้อง มาถึงวันนี้ผมรู้สึกสบายใจขึ้น เพราะมีหลายคนไม่เชื่อเรื่องในผลการศึกษาของผม โชคดีนะที่หนังสือไม่เคยไปก่อน ถึงวันนี้ทุกคนเห็นความจริงที่ผมเดือน ผมก็สบายใจแล้ว" นายอภิสิทธิ์กล่าว

● **เผยให้สัมภาษณ์ข่าวสดเมื่อปี 2541**

สำหรับคำเตือนของนายอภิสิทธิ์ ธรรมสโรช ให้สัมภาษณ์กับ "ข่าวสด" เป็นช่วงที่รับตำแหน่งรองปลัดกระทรวงคมนาคม ตามหลังจากที่ย้ายมาจากตำแหน่งอธิบดีกรมอุตุมิอวิทยา ในวันที่ 12 ต.ค.2541 หลังจากที่เกิดเหตุการณ์คลื่นสึนามิถล่มมาปีปีวันอาทิตย์ เมื่อเดือน ก.ค.2541 โดยนายอภิสิทธิ์บอกให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวว่า ปรากฏการณ์แผ่นดินไหวจากใต้ทะเลและเกิดขึ้นเป็นวัฏจักร คือในรอบ 80 ปีขึ้นไปจะเกิด 1 ครั้ง ซึ่งสถาปนาวิจัยเรื่องแผ่นดินไหวของสหรัฐอเมริกาได้บันทึกประวัติการเกิดแผ่นดินไหวที่มีจุดศูนย์กลางรอยเลื่อนในบริเวณทางฝั่งทะเลอินเดียในไว้เมื่อวันที่ 11 ก.ค.2457 ว่าเกิดแผ่นดินไหวมีค่าความรุนแรงถึง 7.2 ริกเตอร์ และจะมีต่อไปเรื่อยๆ ในอนาคต แต่เนื่องจากมีผู้ศึกษาในเรื่องแผ่นดินไหวของไทยน้อยมาก เรื่องเหล่านี้จึงมีข้อมูลน้อยกว่าที่จะมีการศึกษาอย่างจริงจัง จนกระทั่งมาเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมถล่มในวันที่ 26 ต.ค.2547

● **อธิบดีกรมอุตุฯ เจงเหตุไฟไหม้ได้เตือนภัย**

เมื่อเวลา 15.00 น. วันเดียวกัน ที่ศูนย์ตรวจวัดและติดตามแผ่นดินไหว สำนักแผ่นดินไหว กรมอุตุมิอวิทยา นายสุกฤทัย ตันศิริรัตน์ อธิบดีกรมอุตุมิอวิทยา ได้กล่าวถึงเหตุที่คาบุมพหลังจากเกิดแผ่นดินไหว หรืออาฟเตอร์ช็อกว่า ประชาชนไม่ต้องตกใจเพราะความรุนแรงจะน้อยกว่ามาก ส่วนประชาชนที่อยู่ตามชายฝั่งก็ให้ระวังการเกิดอาฟเตอร์ช็อก แต่ในขณะที่เราไม่สามารถระบุได้ว่าจะเกิดขึ้นที่ไหนและเมื่อใด แต่ตามธรรมชาติจะเกิดตามนาประมาณครึ่งชั่วโมง ถึง 1 วัน ซึ่งเราก็ได้ประสานทางสุราษฎร์ธานีจังหวัดให้มีการเตรียมพร้อม

ผู้สื่อข่าวได้ถามว่าคลื่นดังกล่าวจะเกิดขึ้นอีกหรือไม่ นายสุกฤทัยกล่าวว่า คลื่นดังกล่าวเป็นครั้งแรกที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และการเกิดแผ่นดินไหวที่เกาะสุมาตรา ก็เป็นความรุนแรงมากที่สุดในรอบ 40 ปี ที่วัดได้ถึง 8-8.5 ริกเตอร์ โดยแนวที่ยกแผ่นดินไหวนี้ได้ยกเกิดขึ้นมาแล้วหลายครั้งที่มีรุนแรงเกิดขึ้นในปี 1976 วัดได้ 7.00 ริกเตอร์ ปี 1990 วัดได้ 6.80 ปี 2002 วัดได้ 7.60 ริกเตอร์ คลื่นดังกล่าวเกิดขึ้นแล้วจะไม่เกิดขึ้นอีก เพราะคลื่นดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อมีตัวแปรจากอาฟเตอร์ช็อก

ผู้สื่อข่าวถามว่า เหตุการณ์ดังกล่าวได้ใช้สัญญาณก่อนหรือไม่ นายสุกฤทัยกล่าวว่า เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นที่ห้องทะเลตามรอยแตก ซึ่งเราไม่สามารถทราบได้แน่นอน และเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และในขณะที่เรากำลังคิดค้นอยู่ ซึ่งตอนนี้ยังไม่ได้รับทราบ

ผู้สื่อข่าวถามว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีระบบเตือนภัยหรือไม่ นายสุกฤทัยกล่าวว่า ทั้งในต่างประเทศและ

ประเทศไทย ก็ไม่สามารถเตือนได้ เพราะเกิดขึ้นได้ทั้งทะเล ไม่ได้อยู่บนบกที่ทราบว่าจะนำเครื่องมือไปตั้งตรวจวัดได้ แผ่นดินไหวไม่เหมือนกับพยากรณ์อากาศ เพราะแผ่นดินไหวจะทราบหลังจากเกิดขึ้น ถ้าเกิดห่างไกลเราก็คงทราบแต่เมื่อประชาชนให้ทราบได้แต่แผ่นดินไหวไม่สามารถระบุได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อไร

● **ฝรั่งหนีอาถรรพ์-ลงลอยตุ๊ต**

ที่ จ.ระยองใหม่ นายวัลลภ นามวงษ์ที่ร่วม กรรมการประชาสัมพันธ์ วัดพระธาตุคุณูปภาพ กล่าวถึงเหตุการณ์แผ่นดินไหวในเช้าวันเดียวกันว่า จากที่ทางกรมการวัดและทางพระสงฆ์ในวัดพระธาตุคุณูปภาพได้ตรวจสอบองค์พระบรมธาตุคุณูปภาพแล้ว ผลการตรวจสอบอย่างละเอียดสำหรับองค์พระธาตุแล้วไม่พบว่ามีการแยกหรือเคลื่อนใดๆ ในตัวของพระธาตุ รวมทั้งที่ปลอกองค์พระธาตุที่เกิดเหตุเกิดปัญหาแตกมาแต่ก็ไม่พบว่ามีมีการแยกเคลื่อนใดๆ

นายวัลลภกล่าวด้วยว่าจากการสอบถามชาวบ้านและนักท่องเที่ยวที่เข้าวัดมาว่า ช่วงเกิดแผ่นดินไหวในช่วงนั้นมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวนหนึ่งได้แตกดินรึงหนีออกมาจากระเบียงจุดชมวิวก่อนจำนวนมาก เนื่องจากกลัวบริเวณจุดชมวิวะจะทรุดตัว แต่ก็ไม่ได้เกิดเหตุการณ์พัสดุหรือเครื่องประดับบริเวณระเบียงจุดชมวิวะเลย ขณะที่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ปลายขององค์พระบรมธาตุคุณูปภาพเสียงดังเป็นเวลานาน รวมทั้งจะดังที่อุโมงค์วัดก็ดังเสียงดังด้วย

● **แรงสะเทือนทำให้ไฟไหม้โต๊ะหมู่บูชา**

เมื่อเวลา 08.00 น. วันเดียวกัน พ.ศ.ศ.สิริภรฯ สรรพานิช ธารวัชรพร ผอ.อ.เมืองระยอง จ.เมืองใหม่ วันเกิดเกิดเหตุเพลิงไหม้วัดพระธาตุคุณูปภาพ (ปราง) หมู่ 1 ต.แม่พระ อ.เมืองระยอง จึงเดินทางไปสอบสวนที่เกิดเหตุพบชาวบ้านจำนวนกว่า 100 คน ช่วยกันนำของมาดับเพลิงที่ดูใหม่ได้ระงับบูชาร และขณะนั้นพระวิหารขณะเดียวกันรถดับเพลิงเทศบาลตำบลเมืองระยอง 2 คัน ได้เดินทางมาถึงช่วยนำน้ำไปสกัดเพลิง ให้ความนานประมาณ 30 นาที จึงควบคุมเพลิงได้ ปรากฏว่าโต๊ะหมู่บูชาโต๊ะพระ และข้าของจำนวนหนึ่ง ถูกเพลิงเผาผลาญเสียหายคิดเป็นเงินประมาณ 50,000 บาท

จากการสอบสวน พระอธิการศักดิ์ม ฐานิสโร เจ้าอาวาสวัดให้การว่า เช้าวันนั้นเป็นวันพระมีชาวบ้านมาทำบุญตักบาตรที่วัด หลังตักบาตรเสร็จชาวบ้านก็พากันกลับ ส่วนพระสงฆ์ก็พากันขึ้นไปฉันเช้าแบบปกติ ปรากฏว่าก่อนหน้านั้นได้จุดเทียนไว้ ปรากฏว่าแรงสั่นสะเทือนทำให้เทียนที่จุดทิ้งไว้ดับลงและเกิดเพลิงไหม้ดังกล่าว

● **ถลาใหม่ส่งทหาร-อุบลพร้อมช่วยเหลือ**

พล.ต.ท.ถลากร กล่าวหาญ โฆษกกระทรวงกลาโหม แถลงว่า พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้สั่งการให้ พล.อ.สัมพันธ์ บุญญาวัฒน์ รมว.กลาโหม ใช้ทูตไรปลกณ์ของทูตเหล่าที่ช่วยเหลือประจักษ์ที่ประสบภัยในทุกพื้นที่ที่อย่างเร่งด่วน โดย พล.อ.สัมพันธ์ ได้สั่งการให้ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยของเหล่าที่ช่วยเหลือประชาชนอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ ในส่วนของกระทรวงกลาโหมได้มีการมอบหมายให้กองทัพอากาศเป็นหน่วยหลักในการช่วยเหลือประชาชนร่วมกับกองทัพอากาศ ซึ่งในพื้นที่ประสบภัยนั้นทางพล.ร.อ.สามภพ อัมระपाल

ผบ.ท.ได้มอบหมายให้ พล.ร.ท.พนา นุมนาด ผบ.กองเรือภาคที่ 3 เป็นผู้รับผิดชอบประสานงานกับส่วนราชการต่างๆ ในพื้นที่

พล.ต.ท.ถลากรกล่าวว่ สำหรับการช่วยเหลือประชาชน เมื่อต้นกองทัพอากาศได้ส่งเรือ 3 ลำ เข้าช่วยเหลือประชาชนและนักท่องเที่ยวที่ติดค้างและประสบภัยในพื้นที่เกาะพิทักษ์ เกาะพิทักษ์ และเกาะสุรินทร์ รวมทั้งส่งเรือลึกลับเคอร์ติก 10 ลำ ประกอบด้วยกองทัพอากาศ จัส.คช. เนียร์ 1 ลำ อ.ลาดตระเวน 1 ลำ กองทัพภาคใต้กอง พัทภทที่ 4 จัส.ค. 4 ลำ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 4 ลำ เข้าช่วยเหลือประชาชนและอับถึงผู้บาดเจ็บ นารักษ์ตัวที่โรงพยาบาลภายในภูเก็ต นอกจากนี้ ยังมีการจัดชุดแพทย์เคลื่อนที่ของกองทัพและกองทัพอากาศเข้าช่วยเหลือในทุกพื้นที่

● **แม้ว่า ปีนความตรวจสถานการณ์ภูเก็ต**

เมื่อเวลา 20.15 น. พ.ศ.ท.ทักษิณพร้อมด้วย พล.อ.สัมพันธ์ บุญญาวัฒน์ รมว.กลาโหม นายศักดิ์ จาตุรงค บัติ รองนาทฯ พร้อมด้วยปลัดนาทฯ คณาทงถึงท่าอากาศยานภูเก็ต โดยที่ขบวนพิเศษของท. มาจากขอนแก่น โดยมีมาจนถึงนายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ รมว.คมนาคม พร้อมด้วย พล.มารศรีธรรมโธระราชวง จากนั้นคณะนายท.เดินทางไปยังศูนย์ประสานงานผู้ประสบภัยทางแผ่นดินไหวภูเก็ต ที่ศาลากลางจังหวัดและเข้าร่วมประชุมกับผู้ว่าฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีนางสุภาวรัตน์ สุวราพันธ์ รมว.สาธารณสุข นายสุธรรมแสงประทุม ผบ.ศร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรออยู่ก่อนแล้ว

พ.ศ.ท.ทักษิณกล่าวว่า เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเรื่องไม่คาดคิด เพราะไทยไม่เคยเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวมาก่อนยอมรับการตรวจสอบนั้นเป็นเรื่องและดูประหลาดของเรา ถึงแม้ไม่มีเพียงหอ เนื่องจากไม่เคยประสบปัญหาพหุนี แต่จากการประสานกับญี่ปุ่น ได้รับทราบอันครั้งเมื่อในการตรวจสอบแผ่นดินไหวทำได้อากและอับประเภทส่วนการช่วยเหลือขณะนั้นหน่วยงานบรรเทาสาธารณภัยทุกหน่วยงานเข้าไปอยู่ในพื้นที่ทั้งหมดแล้วและขอความช่วยเหลือผู้ที่ติดอยู่บนเกาะ และบางจุดได้ใช้เรือลึกลับเคอร์ติกช่วยเหลือไปทั่วแล้ว ทำทุกวิถีทางกันอยู่

SOURCE : ไทยรัฐ

DATE : วันจันทร์ที่ 27 ธันวาคม พ.ศ.2547

PAGE : 1,12,16,19

คลื่นยักษ์ถล่ม ธจว.ลง ตามจับน้ำมัน

ผู้ว่าฯ เกิดประกาศ เร่งค้นหา 'คุณพุ่ม' ประวิงสะเทือนอู่เตา แต่วิปโยคดัง ไทย คลื่นยักษ์ "ซูนามิ" ถล่มแหล่ง ท่องเที่ยวชั้นนำทางใต้

"ภูเก็ต-พังงา-กระบี่-สตูล-ระนอง" ล้อม เกลียวคลื่น โดมซัดควาควาบ้าน นึกท่องเที่ยวทะเลเกษิบ หลัง น้ำตกพันทศกษณ์เอนหาด เขตหลายนับร้อย เจ็บกว่าพัน สูญหายอีกเพียบ หาดมุกค้ำยี่ซากศพกว่าพันในบางกวดะเสียวกัน แผ่นดินไหวซ้ำที่ป่า ตามชายฝั่งโดย จากสิงคโปร์ หัน ด้านโพธิ์คีรีระฆังในค้ำยี่พุ่ม เติมน หลัง มีค.2548 ประพทศกษณ์คีรีระฆัง โขงโตพมกัก มหันตภัยธรณชาติถล่มไทยหลายจังหวัดใน ภาคใต้ ดังที่กบี่ด้วยความพิภกชองชองอย่างภาคไม่ไปง โคนครั้งนี้ กรมอุตุนิยมวิทยา รายงานว่า ในเวลา 07.58 น.วันที่ 26 ธ.ค. ได้เกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ที่ใต้ทะเลบริเวณ เมืองเหนือของเกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย วัดแรง สั่นสะเทือนได้ 8.0 ริกเตอร์ ผู้ซึ่งในระลอกนี้ได้มีบทบาท ในวิภกภาคใต้ รวมถึงอาคารสูงหลายแห่งใน กทม.

*** แผ่นดินไหวที่อู่เตาสะเทือนถึงไทย**
ผู้สื่อข่าวรายงานว่า เหตุแผ่นดินไหวครั้งนี้ ได้ส่ง ผลให้ทะเลอันดามันมีคลื่นสัดมาก โดยที่ภูเก็ตมี ความสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหวขนาดประมาณ 6-8 นาที นอกจากรณี ยังทำให้โรงแรมหลายแห่งใน อ.หาดใหญ่ สั่น สะเทือน จนต้องอพยพผู้คนและนักท่องเที่ยวออกจาก อาคารพักอาศัย โดยโรงแรมหลายแห่งได้รีบประกาศขอทำให้นักมี อาคารร้างต้องเปิดบริการชั่วคราว 10 โรงแรมมีการปิดัน ทอซ่า ซึ่งสูงที่สุดมีเมืองหาดใหญ่ถึง 34 ชั้น ปุ่มที่ ฉายาไว้บริเวณผนังด้านนอกอาคาร ทะปะทะเหตุระงวด มาที่สุดในถนนด้านล่าง สร้างความแตกตื่นตกใจให้กับ ผู้สัญจรผ่านไปมา ขณะเดียวกัน แยกที่หักในโรงแรม ซ้ำนวนหนึ่ง ได้พังถล่มลงมาถล่มจากโรงแรมพารา

เออร์จะไม่ได้ออกไป ส่วนโรงแรมขนาดใหญ่ในย่านอนเน เอนท์กาซาณี ประกอบด้วย โรงแรมวิทาศ์ โรงแรมโบโรท เซ็นทรัล อูทอนธา หาดใหญ่ โรงแรมโคธวอนด์ และโรงแรม สแตนดี้พอลซ่า หาดใหญ่ (ส่วนส่วนตึกที่พาดพิงเืองออก มาขึ้นถนนถนนหลายร้อยคน

*** รพ.เมืองตองสั่งอพยพคนไข้**
ส่วนที่ อ.ตองศรีธรรมราช ในเวลาใกล้เคียงกัน ชาว ณเมืองศรีธรรมราช เขียวใหญ่ ส่วโรท ปากทอนี่ ที่สง ร่อนพิบูลย์ ระยอง สุราษฎร์ธานี สงบุรีศรีภมร สี่สะเทือน สร้างความตระหนกตกใจให้ชาวบ้านต่าง พอนถูกงูหลามชกจากอาคารบ้านเรือน ส่วนที่ รพ. นครินทร์ อ.เมืองศรีธรรมราช น.ฉะเชิงร วิชานศกษณ์ ผลรพ.นครินทร์ ได้สั่งอพยพผู้ป่วยที่นอนผู้ป่วยประมาณ 200 คน ออกจากอาคารซึ่งเป็นตึกสูง 7 ชั้น ที่มถถอน ความตื่นตระหนกของผู้ป่วยต่งญาติที่มาเฝ้า ขณะที่ นายชัยณรงค์ สวัสดิ์สุนทราน นายกเทศมนตรีเทศบาล เมืองปากทอนี่ กล่าวว่า ศิริภกภณัน์ร้อยพิภกการค้นโพจ จากแผ่นดินไหว แต่ไม่ได้รับความเสียหาย และไม่มี ผู้บาดเจ็บ ประชากรตองไฟ้เืองพหระ ไม่พบภักปราชฎ การณ์อย่างมีมาก่อน

*** สตูลหวาดหนีตายอถหว่าน**
เช่นเดียวกับที่ อ.เมืองสตูล ตามศกษณ์หลายแห่ง ฟ้าได้มีภกษณ์สะเทือน เช่นที่พหคักรร ทท.อบเือง

ท.ศักดิ์ อ.ศ.ท.ก.ป.ร. จ.พ.ง. โดยนางกิมครองน กุ-
จรรยาวิวัฒน์ บุตรสาวว่าที่ผู้พิทักษ์ ส.ค.ท.ก.เขต. พ.รท.
ประจักษ์โพธิ์ ให้อิหมาศพนันสภาพปรากฏว่าผู้พิทักษ์
นางกิมครองน อายุ 8 ขวบ เพศหญิงอาศัยอยู่กับพี่
ในสี่คนเศษ คือพี่ชายสามคน

ผู้ยึดตายเจ็บพุ่งไม่หยุด

ทั้งนี้ จนถึงเวลาประมาณ 21.00 น. นายสุนทร
รับห้อง อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แจ้ง
ขอความช่วยเหลือและพบใบจากเหตุการณ์ดังกล่าวซึ่งมีผู้
หลายแห่งทางใต้ ปรากฏว่า ผู้ยึดเสียชีวิตแล้ว 279
ศพ บาดเจ็บ 3,222 คน

*** ระบุปัญหาหลายนัยของเมือง**

สำนักงานสภาพความเสียหายในพื้นที่ ยุติภาค ที่
ขออย่าผู้ตาย หมู่ 3 ต.คลอง ๑ ม.ก.ของยุคนี้ บริเวณริม
ชายคลองป่าหลาย วันมาหลายสิบวันบุคคลอื่นซึ่งมี
ทรัพย์สิน บ้านเรือนประชาชนนับหมื่นคนต่างเสียชีวิต
กว่า 20 หลัง ทรัพย์สินสูญสิ้นชีวิตยังมี ๕ คน และ
รอดชีวิตบางส่วนอีก 20 คน ส่วนที่เห็นเพียงอ่าว
คลอง ๑ บ้านท่าวังของกองทหารอากาศซึ่งมีผู้ยึด
กินน้ำกินข้าวและขี้สับตอน เติบโตที่กองทหารอากาศ
คร่า ๕ ตัน นอกจากนี้ ยังมีเรือขบวนรถหลายสิบกิโลเมตร
หนึ่ง เจ้าหน้าที พล.ต.ถนอม ใต้ให้เรือ ๖ ตัน ขนย้าย
น้ำท่าอ่าวที่ขุดที่ตำบลเกาะโคก และเขต เกาะราชา
ใหญ่ หมู่ ๖ คลองใหญ่ กว่า ๕๐๐ คน กลับเข้าฝั่งได้
อย่างปลอดภัย ที่บริเวณของยุคพื้นที่ หมู่ ๖ คลองใหญ่
ก็ยังมีผู้ยึดบ้านเรือนประชาชนกว่า ๖๐ หลัง ซึ่งราย
กองกันเต็ม เรือหางยาวถูกยึดเชือกผูกกันแน่นตาย
ับในน้ำระลอกเดียว ชาวบ้านต้องอพยพสิ่งต่างๆไปขายกับ
ออกหมาน เพราะเกรงว่าถ้าขยับจะพัดกระเด็นไปถูกที่ 2
ส่วนที่หาดทราย ชาวไทยกว่า ๑๐๐ คน ส่องหอดูชาย
ขึ้นมาด้วยมือบริเวณริมแม่น้ำคง จะเป็นผู้สูง ชาวบ้าน
บางคนผู้สูงให้เสียกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เนื่องจาก
บ้านเรือนถูกน้ำพัดเสียหายทั้งหมด ที่เกาะโคก หมู่
๖ คลองใหญ่ มีท่าอ่าวที่ยาวกว่า 1๐๐ ไร่ มีอพยพออก
จากโรงแรมจากบ้านท่าอ่าวและบริเวณสะพานที่เสียหาย
กว่า ๖๐ คน พล.ต.ท.บุญธรรมไม่ทราบที่เกาะและสัญญา
ถูกน้ำท่วมน้ำพัดกระเด็นไปเสียชีวิตอย่างมก

*** ผู้ที่เผชิญหน้ากับคลื่นนรกถล่ม**

นายสมคิด พุ่มแก้ว อาชีพขับรถแท็กซี่หน้า
โรงแรมเดอะบิช กล่าวไว้ หลังเกิดเหตุคลื่นไหว คนขับ
มองดูทะเลถึงเห็นฟ้าเวียงสมมติ จากนั้นหันไปเพื่อ
ข้าวดู ปรากฏว่าระดับน้ำลดลงไปอย่างรวดเร็วประมาณ
1๐ เมตร จากนั้นก็ไหลถดถอยน้ำขึ้นเรื่อยๆ ตั้งเป็น
หน้ากระดานแนวขาว ชัดกระจ่างเห็นฟ้าสีฟ้า แต่สภาพ
ยังไม่เกิดขึ้นรุนแรง ทั้งระยะเวลากว่าไปเพียง 2๐ นาที คลื่น
ถูกที่ 2 ชัดกระจ่างเห็นฟ้าสีฟ้า คราวนี้กลับไม่พอหลัง

ขึ้นมากจนถนน แต่ที่ยังไม่มีใครจะไว้ระเกะระกะ
ถัดไปเพียงอีกโผล่ที่ลูกที่ ๖ มาเยือนก็กระโดด คราวนี้
ผู้คนวิ่งหนีเอาชีวิตรอด กระทั่งคลื่นลูกที่ ๕ ที่มีระดับ
ความสูงเกือบ 1๐ เมตรพัดเข้ามา ชาวบ้านซึ่งอาศัย
เขตต์ รอดภัยตามลำพัง ทำลายทุกสิ่งทุกอย่างที่ขวางหน้า
รวมทั้งเป็นหลักกองภายในบริเวณศาลเจ้า-เจ้าชื่อ ก็ล้มเกิด
มาทั้งระลอกพบเห็นเหตุการณ์ที่เกาะวังงิ้วดังที่พูดใน
ชีวิตก็ครั้งนี้เอง

*** "ตึก กลิ่นสี" แฉหวิดม้วย**

ด้านนายวิชาญพงศ์ ชักให้หา หรือ "ตึก กลิ่นสี"
คราฟ้าแฉแฉอากมลศึคนหัว ชื่อตึกหายไปบ้านพักเลข
ที่อำเภอขาม จ.ภูเก็ต และเป็น : ในยุคโศกเศร้าที่
เปิดเผยขึ้นมาในอีกความว่า เหตุเกิดประมาณ ๐๑.16 น.
ขณะนั้นกำลังมีรถวิ่งผ่านหน้าตึกนั้นๆ โดยตึก
หน้าประมาณ 1๕ นาที ก็เข้าหาตึกที่อยู่ตรงหน้าคน
เห็นหายไปโดยๆ ก็ไม่ได้ทำอะไร และบอกให้เพื่อน
ถ่ายรูปไปเก็บไว้ด้วย สักพักก็รีบเข้าไปดูจึงมาอีกรอบ
แล้วหัดเอาเศษพยานไปชม ก็มีคนถาม คนจึงคิดว่าประ
นั้นขึ้น-ลงปกติ ไม่ถึง 2 นาที นั่นก็เข้ามาอีก เมื่อ
ที่มือผู้ยึดในรถผ่านไปให้แล้วจึงหนีจะ จึงวิ่งเข้าไป
ด้านในอาคารซึ่งคนเริ่มหนีไปปรากฏว่านักสะกดเข้ามา
อย่างรุนแรง พยานจะวิ่งเข้าไปชั้น 2 แต่ไม่ทัน ถูก
นักสะกดจับกุมที่บันไดขึ้นตึก ที่นักคิดว่าไม่รอดแน่
แต่ผลดีมีข้อดีด้านหลังจึงพยายามปีนขึ้นไปบน
ชั้น 2 จากนั้นในตึกอีกคนลอยคออยู่ในน้ำข้าง
ไว้ดี จากนั้นผู้ยึดของนักสะกดก็วิ่งไปโรงแรม
อีกแห่งหนึ่งก็ลอยคอไป โดยการปีนจากชั้นข้างตึกที่
ชั้น ๑ เพราะมีคนตะโกนมาว่า บัดนี้มีคนเข้ามาอีกแล้ว
คิดว่าคงมีผู้ยึดชีวิตจำนวนมาก เพราะตอนที่น้องลงมา
จากตึกบนตึกที่หนีมีพยานตะโกนบอกผู้ยึด ตึกใน
ขณะตอนที่ตึกลงมาตึกที่หนีมี มีคนตะโกน หนีคน
อีกคนในรายการเหตุการณ์หนีขึ้น ทางไอทีวี ได้รับมาเขียน
ถูกน้ำหลัง รพ.แล้ว เนื่องจากถูกกระแทกอย่างแรง และ
ลำคอกหักจนเป็นปกติ ยังไม่รู้เรื่องการรักษาแก้ไข
เพราะตั้งเมืองรับนายไปหมด

*** เผื่อครอบครัวรอดตายแต่หมดตัว**

ขณะที่ พล.ต.ท.ก.ป.ร. จ.พ.ง. ผู้สื่อข่าวได้พบ
กับนายชื่อน พึ่งเกษม ๖๗ ปี บ้านเลขที่ ๓/๑ หมู่ ๓
บ้านท่าอ่าว หมู่ ๓ ม.ก.ของยุคนี้ จ.พ.ง. ได้เล่ามาว่า
ว่า ขณะเกิดเหตุกำลังขับรถที่ออกจากรถตู้เข้ามาเพื่อจะ
ไปที่อ่าวอ. กังไสมันไปเกิดคลื่นยักษ์ ๕ เมตร พัด
ถล่มเข้ามาในรถตู้ซึ่งขณะนั้นมีคนนั่ง ๓ คน ทั้งคนขับ
และเสาโหมงหน้ารถไปจากในรถตู้คน ลมพัดจนคนอื่น
ขาดหายใจคือหน้ารถอ่าววิ่งไปไกล ๑๐ ไร่เป็นเรือตาย
ส่วนคนถูกน้ำพัดกระเด็นน้ำรอบๆ ในรถไปติดที่หลังคา
ของบ้านหลังหนึ่ง คนขับมาพ่ายหลัง รพ.ในคลองอ่าว
ตอนมีบ้านของคนที่พ่นไฟไม่พอจะไล่เลย กลับไปบ้าน
ไม่รู้จะอยู่อย่างไรเพราะเพลิงไหม้จากบ้านที่พังพังพัง
และไม่รู้จะหนีไปอยู่ที่ไหนเพราะอีกด้านคืออีกฝั่งอยู่

*** บ้านแก้วตั้งศูนย์ช่วยต่างชาติ**

ไปโดยสิ้นทั้ง แฉกมล ศิษย์บูรณ เอชอีซีรพท
ประจำกระทรวงการต่างประเทศ และรักษาการโฆษก
กระทรวงการต่างประเทศ เปิดเผยว่า กระทรวงการต่าง
ประเทศได้ศูนย์ประสานงานช่วยเหลือชาวต่างชาติที่
ประสบภัยจากเหตุการณ์ดังกล่าว ที่กระทรวงการต่าง
ประเทศ โดยจะมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตั้งแต่ ๕-7 คน
ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งได้เปิดหมายเลข โทรศัพท์ที่ ๐-๒๕๕๒-
๘๐๐๐ ต่อ ๕๐๕๐ หรือ ๘๕๐๒ ให้ญาติของชาวต่างชาติ
ที่ประสบเหตุได้โทรศัพท์เข้ามาสอบถาม หรือแจ้งเรื่อง
ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ จากศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือ
ต่างชาติ มีเจ้าหน้าที่ของกระทรวงที่ติดต่อผู้ประสบเหตุ
หลายจุด นอกจากนี้ศูนย์ดังกล่าวจะประสานงานกับสถาน
เอกอัครราชทูตประเทศต่างๆ ที่ประจำอยู่ในประเทศไทย
และสถานทูตไทยไปประเทศต่างๆ เพื่อติดตามสถานการณ์

อย่างไรก็ดี โดยเฉพาะประเทศอินเดียซึ่ง ศรีลังกา
ขณะเดียวกัน สำนักงานราชการป้องกันภัยฝ่าย
พลเรือนได้ขอแผนปฏิบัติการว่า พล.ต.ท.ถนอม จันท
นายกรัฐมนตรี ได้สั่งให้จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวก
ช่วยเหลือผู้ประสบภัยภาคใต้ เพื่อเป็นศูนย์กลางช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยทุกจังหวัดที่เกิดภัย โดยมอบหมายให้ นาย
โกศล พุดกุล รมว.มหาดไทย เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ

*** เกิดเริ่มขาดอาหาร-น้ำดื่ม**

ด้านหัวหน้าสภากลางจังหวัดภูเก็ต ผู้สื่อข่าวรายงานว่า
บรรดาชาวภูเก็ตคนเหนือฝั่งน้ำของเกาะที่จะคว่ำ
คิดคำนวณได้ ๓๐๐๐๐ คนหากคนที่หนีภัยมาพักอาศัย
กลางที่ว่าการตั้งถิ่นที่อยู่กัน แต่บางแห่งต้องไปนอน
ตามสนามหญ้าแบบคนมีลมมาพัด เนื่องจากตื่นไม่พอ
และขณะนี้ปัญหาที่ประชาชนขาดแคลนอาหารและน้ำดื่ม

*** รัฐบาลเปิดบัญชีรับธารน้ำใจ**

ต่อมาในเวลา 22.๐๐ น. สำนักงานรัฐมนตรี
ได้ออกแถลงการณ์ให้ความสำคัญคือ รัฐบาลขอแสดงความ
ความเสียใจต่อญาติพี่น้องของผู้ประสบภัยพิบัติ และขอ
ให้ความมั่นใจแก่ประชาชนว่าแม้สถานการณ์ให้กลับ
คืนสู่ปกติโดยเร็วที่สุด ทั้งนี้ เพื่อให้การบรรเทาสาธารณภัย
เป็นไปอย่างเรียบร้อยและรวดเร็ว รัฐบาลได้ขอความร่วมมือ
จากประชาชนคนไทยทุกคน ซึ่งขอให้ประชาชนเลิกเลี้ยง
กาเดนมาร์ก และเห็นที่ที่ได้รับผลกระทบโดยไม่มีเงิน
เพื่อไม่ให้เป็นการกีดขวางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
ขอให้ประชาชนในที่เกิดภัยให้ความร่วมมือกับกรมมหาดไทย
ในฐานะผู้สำรวจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราช
อาณาจักร และเจ้าหน้าที่รัฐในที่เกิดภัยไปติดต่อขอ
สถานการณ์ที่ศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ขอติดต่อเป็น
นอกจากนี้ หากใครต้องการร่วมแรงร่วมใจเพื่อบรรเทา
สาธารณภัยขอให้ติดต่อในศูนย์ประสานงาน ศูนย์ช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยและทรัพย์สินของกระทรวงผู้ประสบภัย โดยมี
สำนักงานรัฐมนตรี เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยคือไป
โดยรับจากได้รับบริจาคจากภคิน สาธารณชนผู้มีบุญ
ประเภทบัญชีเงินฝาก ชื่อบัญชีคือ บัญชีของกรมใน
ร่วมเหลือผู้ประสบภัยสาธารณภัย สำนักงานรัฐมนตรี
เลขที่บัญชี ๐๐-๐๐๒๕-๒๐-๐1๔๗๖๖-๘

*** ผวจ.ภูเก็ตประกาศความหา "คุณพุ่ม"**

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ผวจ.ภูเก็ต ด้วยว่ามีหน่วยงาน
นายคุณศักดิ์ อัครางกูร ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต
ได้มอบหมายให้สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดภูเก็ต
ออกประกาศทางสถานีวิทยุทุกคลื่นในจังหวัดภูเก็ตว่า หาก
มีผู้ใดพบเห็นผู้ประสบภัยที่ประสบภัยจากเหตุภัยพิบัติ
ไม่ชัด ก่อเกิดเหตุผู้ประสบภัยที่ประสบภัย ให้รีบนำผู้
"ไปคุณพุ่ม" หรือไปคุณพุ่ม เจนซัน ภูเก็ตหรือที่
หญิงคุณพุ่ม หรือไป หากใครที่เจอผู้ประสบภัยที่ประสบ
ภัยขณะดังกล่าว โปรดให้ความช่วยเหลือและให้แจ้ง
สถานที่ที่ชาวภูเก็ตทั้งหมด โดยสถานที่ที่คนเห็นผู้
คือที่บริเวณเขาหลัก อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา ทั้งนี้ หากติดต่อ
สถานที่ราชการไม่ได้ ให้ติดต่อโทรฟรีหรือโทรหมายเลข
๐-๒๕๕๒-1๗๐๖

ทั้งนี้ มีรายงานว่าคุณพุ่มได้ลงพื้นที่ช่วยเหลือผู้
ประสบภัยที่ประสบภัยไปช่วยเหลือที่โรงเรียนเทศบาลวัด
เศวตฉัตร บ้านเขาหลัก อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา พร้อมด้วย
คุณใหม่ สิริกิตยา เจนซัน ผอ.ทพ. โดยออกเดินทาง
ไปตั้งแต่วันที่ ๒๖ ธันวาคมที่ผ่านมา และมีกำหนดเดินทางไป

กลับมารุขหาที่เมืองนี้เมื่อวันที่ 28 ธ.ค. แต่ขณะเกิดเหตุคุณพ่อ
กำลังเล่นฟุตบอล ขณะที่คุณแม่ ชื่นที่เห็นคนเล่นฟุตบอล
เข้ามาที่ชายวัด ก็หนีกลับเข้าบ้าน

★ กลืนยักถล่มหัวเอเชีย

ด้านสำนักข่าวต่างประเทศรายงานเกี่ยวกับวิกฤต
โศกนาฏกรรมในกรุงอินโดนีเซีย ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่เกาะ
ชวาตอนใต้ของอินโดนีเซีย และได้ก่อให้เกิดความเสียหาย
ถึง 8 นคร และอีกหลายหมู่บ้านในจังหวัดชวาตะวันตก
ทางตะวันตก ได้แก่ ศรีวิงกา อินโดนีเซีย อินเดีย มาเลเซีย
และไทย ขณะนี้ยังมีผู้เสียชีวิตรวมแล้วถึง 4,500
ศพ บาดเจ็บหลายพันคน ประชาชนกว่าล้านคนได้รับผลกระทบ
บ้านเรือนพังเสียหายจากภัยพิบัติอันยิ่งใหญ่ โดยเฉพาะ
ที่อินโดนีเซีย จุดศูนย์กลางการเกิดแผ่นดินไหว รมงาน
ชำระบรูดา ประชาชนในจังหวัดชวาตะวันออก ทางตะวันออก
เมืองไซงอนอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นจังหวัดที่ประสบภัยคลื่น
ยักษ์บนคลื่นยักษ์ที่วัดสูงกว่า 720 ศพ บาดเจ็บ 70
คน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกระบวนการสื่อสารที่บางแห่งหัด
อจะเห็นผู้คิดค้นภัยพิบัติแผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์ถล่ม
ถล่ม จึงทำให้ยังไม่ทราบจำนวนผู้เสียชีวิตที่แน่นอน อีกทั้ง
ทั้งภัยแผ่นดินไหวยังสร้างความเสียหายแก่อาคารและ
สิ่งปลูกสร้างในเมืองบันดา อาเซระ เมืองเอกของจังหวัด
รวมทั้งความเสียหายในเมืองบันดา อาเซระ ทั้งที่คิดน่าจะ
อย่างหนัก จนเครื่องบินไม่ทราบจำนวนของตกได้

★ สังคา-อินเดียนคนทาบเกลื่อน

ที่ประเทศศรีลังกา ซึ่งเป็นประเทศที่ได้อิทธิพล
กระทบจากแผ่นดินไหวอย่างหนัก และถูกคลื่นยักษ์ถล่ม
ถล่มพื้นที่ราบฝั่งตะวันตกกว้าง ที่ภาคตะวันออกของ
ภาคใต้ ภาวะคลื่นพายุพัดเข้าปะทะทำให้ความเสียหาย
ถล่ม เป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต 2,425 ศพ บาดเจ็บ
อีกเป็นจำนวนมาก เช่นเดียวกับประเทศอินเดียน ที่ต้อง
เจอกับคลื่นยักษ์อย่างหนักที่พัดถล่มชายฝั่งของบังกาลอร์
ทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้มีผู้เสียชีวิตมากถึง
1,000 ศพ ส่วนใหญ่อยู่ที่รัฐทมิฬนาฑู และรัฐอันดราประเทศ
อีกทั้งยังมีผู้บาดเจ็บประมาณ 400 คน

★ ธรณีพิโรธแรงสุดในรอบ 40 ปี

ผู้เชี่ยวชาญด้านแผ่นดินไหวของอิสราเอลระบุว่า
แผ่นดินไหวที่ชวาภาคตะวันตกที่ถล่มเป็นแผ่นดินไหว
ครั้งใหญ่ที่สุดในรอบ 40 ปี และเป็นครั้งรุนแรงที่สุดนับ
ตั้งแต่เกิดธรณีพิโรธเขย่ารัฐตอนกลางของสหรัฐฯ เมื่อปี
2507 อีกทั้งยังเป็นแผ่นดินไหวรุนแรงที่สุดเป็นอันดับ 8
ของโลกเท่าที่มีการบันทึกนับตั้งแต่ปี 2448 เป็นครั้งมา
สำหรับแผ่นดินไหวที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตมากที่สุด คือ
แผ่นดินไหวที่ชวาตอนกลางของอินเดียน เมื่อปี 2519
ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 242,000 ศพ ทั้งนี้ แผ่นดินไหว
ที่ชวาภาคตะวันตกเกิดขึ้นนับแต่ยุคที่มีการเกิดธรณีพิโรธ
เขย่าเมืองบน ของอินเดียน เมื่อวันที่ 28 ธ.ค. ปีที่แล้ว
ทำให้มีผู้เสียชีวิต 41,000 ศพ

★ มาเลเซีย-สิงคโปร์ก็อ่วม

สำนักข่าวต่างประเทศรายงาน ว่า แผ่นดินไหวถล่ม
จากแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ชวาภาคตะวันตกของมาเลเซีย
หลายแห่งของมาเลเซีย ทำให้มีผู้เสียชีวิตอย่างเฉียบ
พล 42 ศพ บาดเจ็บที่โรงพยาบาลหลายสิบคน และ
ยังสูญหายอีกกว่า 100 คน โดยเหยื่อรวมทั้งชาวต่างชาติ
ซึ่งอ่วมใหญ่ 18 ศพ เช่นเดียวกับผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิต
จากภาค "มาตุ เพื่ออิน" มาเลเซียมี 1 และอีก 1 ศพ
ที่เกาะลังกาวี เป็นชายชราที่ชราภาพวัย 70 ปี มีอก
จากนี้ ยังมีรายงานว่ามีจมน้ำอีกหลายราย เรือประมง
สูญหายกว่า 30 ลำ คาดว่าเรือประมงที่จมน้ำจะพุ่งสูงขึ้นไปอีก
มาก เมื่อมีการสำรวจและกู้ศพตามชายฝั่งต่างๆ เจ้าหน้าที่
มาเลเซียเผยด้วยว่า แผ่นดินไหวครั้งนี้ยังส่งผลกระทบต่อ
ไปทั่วอย่างน้อย 9 รัฐในมาเลเซีย ขณะเดียวกัน ความ
รุนแรงของแผ่นดินไหวยังส่งผลกระทบต่อไปถึงสิงคโปร์และ
บังกลาเทศด้วย แต่ไม่มีรายงานความเสียหายรุนแรงหรือ
ผู้เสียชีวิต

★ มัลดีฟส์-ออสเตรเลียรับเคราะห์

ขณะที่บนหมู่เกาะมัลดีฟส์ ซึ่งได้ฉายา "สวรรค์ของ
นักท่องเที่ยว" ในมหาสมุทรอินเดีย ก็ถูกคลื่นยักษ์ถล่ม
เข้าถล่ม ส่งผลให้หลายพื้นที่ ราวครึ่งทาง 2 ใน 3 ของ
กรุงมอลเดนครบถล่มเกือบทั้งหมด บางพื้นที่ระดับ
น้ำท่วมสูงถึง 1.2 เมตร มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวน
หนึ่ง ส่วนถนนบินนานาชาติหลักในกรุงมอลเดือ
ปิดให้บริการไม่ทันกำหนด ส่วนเกาะ "โคโคส" ดินแดน
อันห่างไกลของออสเตรเลียในมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งมี
ประชากรราว 550 คน ถูกคลื่นยักษ์ถล่มราวครึ่งเมตร
อีกถล่ม แต่ป้องกันยังไม่รายงานความเสียหายหรือ
ผู้เสียชีวิต

★ ผู้นำทั่วโลกร่วมเสียใจ-อวยส่งเงินช่วยเหลือ

ผู้นำหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประธานาธิบดี
นาลันดีเยร์ ปูติน ของรัสเซีย นายกรัฐมนตรี ฌอง
ปิแยร์ ราฟฟาเนลลี แห่งฝรั่งเศส ได้ส่งความแสดงความเสียใจ
มาซึ่งผู้นำประเทศในเอเชีย ได้แก่ อินเดียน อินโดนีเซีย
ไทย และฟิลิปปินส์ ที่ประสบกับคลื่นยักษ์ จนเป็นเหตุให้มี
ผู้เสียชีวิตหลายพันศพ โดยโฆษกกระทรวงการต่างประเทศ
แถลงด้วยว่า ทางภาครัฐจับจะตั้งกองทุนประมาณ 11-16
2 ปี แผ่นดินไหวครั้งนี้ของบรรพบุรุษที่สูญหายไป
ศรีลังกาและอินโดนีเซียในอีก 2-3 ปีข้างหน้า ขณะ
เดียวกันก็จะส่งเงินช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยที่
ร่วมการประสบ ภัยโศกนาฏกรรมครั้งนี้ เพื่อช่วยเหลือ
กับความช่วยเหลือซึ่งประเทศประสบภัยพิบัติคือองศา
จากต่างชาติ ขณะที่รัฐบาลเยอรมนี นอกจากจะส่งสาร
แสดงความเสียใจแล้วก็จะส่งมอบความช่วยเหลือ
มาให้แก่ประเทศในเอเชีย ส่วนสหภาพยุโรป (อียู) ได้มอบ
เงินช่วยเหลือฉุกเฉินสำหรับนำไปช่วยเหลือผู้ประสบภัย
ให้แก่ประเทศต่างๆในเอเชีย เป็นเงิน 3 ล้านยูโร หรือ

ราว 160 ล้านบาท ด้านกระทรวงการต่างประเทศแอฟริกา
ได้แถลงว่าที่ชาวแอฟริกาใต้ 4 คนสูญหาย ขณะเกิดคลื่น
ยักษ์ถล่มแอฟริกาใต้ เช่นเดียวกับสถานทูตที่จีนยาประจำ
ประเทศไทยที่ระบุว่า มีนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวนหนึ่ง
เสียชีวิตที่ภูเก็ต

★ ผู้เชี่ยวชาญชี้งานนี้เคยเป็นหมื่น

นายคอบิต เบอร์โกลาโซ เจ้าหน้าที่ที่ทบวงการ
ฉุกเฉินอิตาลี ให้สัมภาษณ์สำนักข่าวเอเอ็นเอเอ จาก
กรุงโรมว่า คลื่นยักษ์หลายระลอกที่พัดถล่มพื้นที่ชายฝั่ง
ของมหาสมุทรอินเดีย หลังเกิดแผ่นดินไหวนอกชายฝั่ง
อินโดนีเซีย รวมแล้วอาจมีผู้เสียชีวิตมากถึงหมื่นศพ
หรือมากกว่าหากการณ์นี้ถือเป็นกรณีพิพาท

★ ยอดตายหัวเอเชียใกล้หมื่นศพ

ต่อมา สำนักข่าวเอพีรายงานจากกรุงนิวเดลีว่า
จากคลื่นยักษ์ถล่มหลายประเทศในเอเชียว่า ขณะนี้มี
22,000 คน วันที่ 28 ธ.ค. ตามเวลาในประเทศไทย มีการ
ยืนยันตัวเลขผู้เสียชีวิตแล้วกว่า 7,000 ศพ โดยที่ศรีลังกา
5,000 ศพ อินโดนีเซีย 1,875 ศพ อินเดียน 1,500 ศพ
ไทย 198 ศพ มาเลเซีย 42 ศพ มัลดีฟส์ 15 ศพ และ
บังกลาเทศ 2 ศพ ขณะที่ยังมีสูญหายอีกหลายพันคน
ส่วนใหญ่เป็นลูกเรือประมง ขณะที่ในด้านการช่วยเหลือ
ของนานาชาติ รัฐบาลญี่ปุ่นประกาศจะส่งทีมแพทย์ไป
ช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามคำร้องขอของรัฐบาลศรีลังกา
พร้อมมอบเงินช่วยเหลือแก่ประเทศที่ประสบภัย ขณะที่
รัฐบาลอินเดีย ผู้บริหารจากในประเทศจะส่งทีมแพทย์
อีก แต่ในขณะนี้ยังไม่มีความช่วยเหลือให้แก่ประเทศ
ที่ประสบภัยรวมทั้งไทย และรัฐบาลออสเตรเลียแถลงการ
มอบความช่วยเหลือเป็นมูลค่า 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
หรือราว 40 ล้านบาท มาให้แก่ประเทศที่ประสบภัยพิบัติ
จากคลื่นยักษ์ครั้งนี้

SOURCE : ผู้จัดการรายวัน

DATE : 5 มกราคม 27 ธันวาคม 2547 PAGE : 1,2

เหยื่อสึนามิทะเล 6,300

รอยเตอร์/เอเอฟพี - คลื่นยักษ์สูง 10 เมตร อันเกิดจากแผ่นดินไหวบนเกาะสุมาตราที่วัดความดันสะเทือนได้ 8.9 ตามมาตราริกเตอร์ จูโจมต่มหาสมุทรอินเดียในวัย ศรีลังกา อินเดีย มาเลเซีย พม่า และไทย ทำให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 6,300 คน บาดเจ็บและสูญหายอีกจำนวนมาก หน่วยบรรเทาทุกข์อีคารีบีบอกคนตายมีสิทธิฝังหลักหมัน

โครงการสำรวจทางธรณีวิทยาของสหรัฐฯ เผยว่า เหตุแผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นวันนี้ (26) เมื่อเวลา 7.59 นาฬิกาตามเวลาประเทศไทย ที่จังหวัดอาจะเนบน เกาะสุมาตราทางเหนือของอินโดนีเซียมีวัดความรุนแรงได้ 8.9 ตามมาตราริกเตอร์ จุดี มาที่ในธร นักธรณีวิทยาของโครงการสำรวจทางธรณีวิทยาของสหรัฐฯ

ทั้งนี้บางแหล่งหลายสำที่เกาะราชา ต.วาวี อ.เมืองระดบไม่ท่วมสูง 7-8 เมตร บริเวณกลางลำน้ำ นอกจากนี้โรงแรมในถิ่นที่หาดกมลา อ.กมลา อ.เกาะราชาไม่ท่วมสูงถึงบริเวณชั้นสองของโรงแรม มีน้ำท่วมเพียงเล็กน้อยกว่า 30 ซม.และมีรายงานว่า มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก แต่ยังไม่ยืนยันจำนวนที่แน่ชัด ซึ่ง อบต.กมลา กำลังประสานงานขอเรือบรรทุก 3 ลำ เพื่อรับศพที่ท่าเรือที่บริเวณท่าเรือที่บริเวณแหลมพรหมเทพ อ.เมือง คลื่นลมแรงจัด ขณะเดียวกันเห็นบริเวณชายฝั่ง อ.เมือง ซึ่งเป็นจุดชมทัศนียภาพของ จ.ภูเก็ต ประชาชนนับพัน

อพยพหนีน้ำขึ้นไปพักบน หรือสิ่งของเครื่องใช้ และสัตว์เลี้ยง ส่วนหาดป่าตอง อ.กะทู้ นักท่องเที่ยวและประชาชน พากันอพยพไปอยู่ในพื้นที่สูง และ มีท่าเรือจากทางจังหวัดท่าเรือท่าเรือทุกประเภทเข้าไปในพื้นที่ และนายอุดมศักดิ์ อัครราชทูตผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต ได้รีบแจ้งสื่อมวลชนว่า มีสำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นและสั่งการให้ช่วยประชาชน และนักท่องเที่ยวย่างเร่งด่วน

ซีอีโอเกิดประกาศภาวะฉุกเฉิน นายอุดมศักดิ์ อัครราชทูต ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตเปิดเผยว่าได้ประกาศภาวะฉุกเฉินทุกพื้นที่เพราะมีคลื่นยักษ์ถล่มเข้ามาเป็นระยะถึง 3 ครั้ง โดยครั้งแรกหลังจากเกิดแผ่นดินไหวในช่วง 08.00 น. คลื่นยักษ์ได้ถล่มเข้ามาด้านทิศตะวันตกของเกาะ หลังจากนั้นเวลาประมาณ 10.00 น. เกิดคลื่นยักษ์สูงที่ตอมโดมเจ้าท่าฝั่ง และ ช่วงเวลาประมาณ 13.00 น. คลื่นลูกที่สามก็ได้ถล่มเข้ามาฝั่งอีกฝั่ง ทำให้บ้านเรือน และร้านค้าของผู้ประกอบการบริเวณหาดเสียหายจำนวนมาก และ ขณะนี้ได้มีเรือส่งมอบยาไปแล้วจำนวน 50 ลำ มีประชาชนได้รับบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก และมีผู้เสียชีวิตอีกหลายคน

นายอุดมศักดิ์ กล่าวไว้ สำหรับสะพานสะพานหินออก (สายเก่า) มีรอยร้าวจากเหตุการณ์

ครั้งนี้ จึงประกาศงดใช้เส้นทางจราจรดังกล่าว เนื่องจากเกรงอันตรายที่เกิดขึ้นเนื่องจากระดับน้ำที่ยังเคลื่อนตัวอยู่อย่างรุนแรง ส่วนสะพานข้ามจังหวัดภูเก็ตกับพื้นที่รอบนอกฝั่งสามารถใช้งานได้ตามปกติ

คุณหญิงพรทิพย์ โรดดิเอร์ หัวหน้าสำนักงานผู้สื่อข่าวรายงานด้วยว่า ล่าสุดเมื่อเวลาประมาณ 21.00 น. นายอุดมศักดิ์ อัครราชทูตผู้ว่าราชการจังหวัด ได้มอบหมายให้สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดภูเก็ต ออกประกาศทางสถานีวิทยุทุกคลื่นใน จ.ภูเก็ตว่า หากมีผู้ใดพบเห็นเด็กผู้ชายสวมเสื้อสีฟ้า เล่นเจ็ตสกี ก่อนเกิดเหตุ คลื่นยักษ์ริศหน้าเมือง ให้รีบโทรแจ้ง 191 หรือ 112

นายประทีป แซ่จัน ชาวจีนเชื้อสายฮกเก้ง จ.ภูเก็ต แห่งภัตตาคารที่ท่าหลังซามวิทอคมแห่งเมืองหัว จึงได้เดินทางไปดูบรรยากาศที่พื้นที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ดังกล่าวซึ่งจุดเกิดเหตุทางไปตมเป็นพื้นที่บริเวณชายหาดกมลา และหาดสุรินทร์ พบว่ามีผู้บาดเจ็บเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่นอนแช่น้ำที่บริเวณหาดกมลา นอกจากนี้ที่บริเวณหาดคอกเขาที่มีผู้ไปเล่นน้ำที่นักท่องเที่ยวลงเล่นน้ำได้นั้นพบว่า น้ำทะเลบริเวณส่วนดังกล่าวได้พัดหายไปเกือบ 2 เมตร จนเห็นแนวหินล่อยอย่างชัดเจน ส่วนสิ่งก่อสร้างต่างๆที่บริเวณริมชายหาดทั้ง 2 แห่งได้รับความเสียหายหมด รวมถึงโรงแรมต่างๆ ภูเก็ต ที่ตั้งอยู่บริเวณหาดได้รับความเสียหายอย่างมาก เพราะถูกคลื่นยักษ์ซัดเอาสิ่งของต่างๆ มากมายของโรงแรม เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ภาชนะ และเตียงลงทะเลไปหมด

หลังจากนั้นบริเวณหาดคอกเขา อ.ตะกั่วป่า เจ้าหน้าที่กู้ภัยได้ถูกคลื่นยักษ์ซัดขนาดใหญ่ซัดถล่มเข้ามาทำให้เกิดน้ำท่วมที่เกาะสูงถึงหลังคาบ้าน ประชาชนและนักท่องเที่ยวกว่า 100 คน ต้องขึ้นไปอยู่บนหลังคาบ้าน เนื่องจากอพยพขึ้นไปอยู่บนที่สูง ส่วนใหญ่ได้รับบาดเจ็บ โดยล่าสุดพบศพแล้ว 100 ราย สูญหายอีกกว่า 100 คน และยังไม่ได้รับการ

ติดต่อจากหน่วยงานใด ๆ เข้ามาให้ความช่วยเหลือ "อติธรรม.คลัง" ซึ่งเวสต์อินเดียน ฆนทกัณเฑาะพรม ต้นเตี้ย อติธรรม.คลัง ซึ่งเป็นพ่อของนางกนกวรรณ กุลจรรยาวิวัฒน์ ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ เขต 1 จ.พังงา พร้อมทีมงานได้เดินทางไปที่โรงพยาบาลสมิธตันเบิร์กสอร์ท ซึ่งเป็นของนายอนุพงศ์ สงวนนาม นายกษมากรมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพังงา ตั้งอยู่ริมหาดบ้านเมือง ต.เค็กคัก อ.ตะกั่วป่า อยู่ติดชายหาดประมาณ 200 เมตร ปรากฏว่า ช่วงที่นายบรม และนางกนกวรรณ ลงจากเรือ ปรากฏว่า คลื่นยักษ์สูงประมาณ 10 เมตรพัดเข้ามาพอดี ส่งผลทำให้นายบรม เสียชีวิต ส่วนนางกนกวรรณ ได้รับบาดเจ็บสาหัส ถูกนำตัวเข้ารับการรักษาคือที่โรงพยาบาลตะกั่วป่า

นางกนกวรรณ เปิดเผยว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นถือว่าคลื่นยักษ์มาเร็วมากจนตั้งตัวไม่ทัน และ ขณะนี้ถูกชายคนเล็กหายไปกับคลื่นยักษ์พร้อมที่เลี้ยง ส่วนถูกชายคนโตนำท่วมปอด ส่วนคนบาดเจ็บสาหัส จึงอยากเตือนประชาชนที่รอดชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าว อย่างเพิ่งเข้าไปในพื้นที่เพราะเชื่อว่าจะมีคลื่นยักษ์มาอีก 2-3 ลูก ซึ่งเป็นอันตรายมาก

"เกาะพีพี" คนสูญหายนับร้อย ที่เกาะพีพี ถูกคลื่นยักษ์สูงขนาด 5-10 เมตร ซัดโถมเข้าใส่ตามชายทะเลจังหวัดกระบี่ 5 อำเภอ คือ เกาะลันตา เกาะลันตาเหนือ เกาะลันตาใต้ และอ่าวลึกโดยพื้นที่ประสบภัยเริ่มตั้งแต่เกาะพีพี หมู่ที่ 7 ต.อ่าวม่วง อ.เมืองกระบี่ คลื่นได้ซัดเข้าใส่อย่างหนัก ซ้ำยังมีทะเลโคล และโรงแรม ร้านค้าต่างๆ พัง เหลือเพียงโรงแรมไม่กี่หลัง นอกจากนี้ยังมีนักท่องเที่ยวที่รอดชีวิตจำนวนมากหายไปกับคลื่น ขณะเดียวกันประชาชนและนักท่องเที่ยวต่างชาติหลายพันคนขึ้นไปอยู่บนที่ยอดเขา ไร้รอดได้ทุกหาด

จากนั้นคลื่นได้ซัดเข้ามาที่เกาะไผ่ เกาะปะทะเกาะห้อง อ่าวไร่เลย์ ทำให้มีนักท่องเที่ยวและเรือเร็วเรือหางยาวจำนวนมาก ถูกคลื่นซัดแตก ส่วนที่หาดอ่าวพราน หมู่ที่ 2 ต.อ่าวพุน คลื่นซัดเข้าใส่ร้านค้าหน้าหาด ซึ่งมีคนนอนอยู่บนที่มุ้งสูงและลดระดับลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้คนนอนหน้าหาดเต็มไปด้วยทราย และจากไม่จากเรือ รวมทั้งกระจุกร้านค้าเสียหายบางส่วน แต่ทำให้เรือหางยาวและเรือเร็วเกือบ 500 ลำ ถูกคลื่นซัดแตก และจมหายไปจนหมดหน้าหาด เช่นเดียวกับที่หาดนพรัตนธารา ซึ่งอยู่ติดกัน มีเรือจอลดลอยลำอยู่หน้าหาดถูกคลื่นซัดแตกไปมากมาย กินด้วย รวม 2 ชายหาดนี้พบผู้เสียชีวิตเป็นชาวไทยและต่างชาติ 6 คน

ขณะที่เกาะตอง ถูกถล่มพังขาดค้ำโครงไม้ อ่าวลึก มีรายงานเรือคลื่นได้ซัดเรือหายไปจำนวนมาก รวมทั้งมีผู้เสียชีวิต 2 ราย และบาดเจ็บอีกกว่า 10 คน เจ้าหน้าที่ได้เข้าให้การช่วยเหลือภาคเงบออกจากเกาะแล้วกำลังโรงพยาบาลกระบี่ ส่วนที่เกาะหินตา คลื่นสูงประมาณ 5 เมตร ซัดเข้าฝั่งทำให้เรือโดยสายและเรือหางยาวจำนวนมากถูกซัด เช่นเดียวกับบึงกมลาหน้าหาดที่ตำบลกมลาตำบลถูกคลื่นซัดพังไปนับสิบหลัง

ทั้งนี้ หลังเกิดเหตุ จ.กระบี่ ได้ตั้งศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวที่ประสบอุบัติเหตุทางน้ำและอุบัติเหตุทางบกที่สถานีกลางจังหวัดและอำเภอต่างๆ ที่มีผู้ได้รับความเดือดร้อน รายงานล่าสุดเมื่อวันที่ 17.30 น. มีผู้เสียชีวิตที่พบศพรวม 40 ราย และผู้บาดเจ็บรวมกว่า 200 คน ทางจังหวัดขอรับการสนับสนุนและอุปกรณ์จาก ครบ.42 ชุดละ 4 ล้านบาท มาให้การช่วยเหลือลำเลียงผู้บาดเจ็บนำส่งโรงพยาบาลกรณีอย่างเร่งด่วน แต่ทำโดยยากลำบากเนื่องจากลำเลียงได้แค่ครั้งละ 5-6 คนเท่านั้น ขณะที่ผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตสูงขึ้นเรื่อยๆ ค่าย

มีรายงานข่าวแจ้งด้วยว่า นายป่วน พูลพงษ์ นักธุรกิจชื่อดังในพื้นที่ อ.อ่าวลึก จ.กระบี่ ได้เสียชีวิตที่ จ.ภูเก็ต เนื่องจากเดินทางมาเล่นกอล์ฟ ซึ่งญาติได้ไม่พบศพกลับไป อ.อ่าวลึกให้แพทย์ทำการชันสูตรศพแล้ว

ครั้งนี้เกิดเหตุที่เกาะตะกั่วกับ 60 คน นายอำเภอ นาย จันทวิฑูร์ หัวหน้าฝ่ายสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดตรัง กล่าวว่า มีรายงานผู้เสียชีวิตจากปรากฏการณ์คลื่นยักษ์ในพื้นที่รวม 5 ราย ส่วนตัวเลขของผู้นับบาดเจ็บยังไม่แน่นอน แต่ส่วนใหญ่บาดเจ็บจากการถูกกระแทกของคลื่นจนทำให้ร่างกายไม่ปะทะเข้ากับหาดทราย รวมถึงไม่สามารถประคองตัวล้มลงนอนในน้ำได้ ส่วนอีกส่วนหนึ่งบาดเจ็บในบริเวณของบ้านเรือน ร้านค้า หรืออื่นๆ ได้ จนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะสงบ

นอกจากนี้ ยังได้รับรายงานว่ามีเกาะตะกั่วมีนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศสได้รับบาดเจ็บ 1 ราย และยังมีผู้ตกค้างอยู่บนเกาะอีก 66 คน และที่เกาะก้ามกรามอีกกว่าครึ่งร้อย ซึ่งได้ประสานไปยังหน่วยยามฝั่งที่ปัตตานี เพื่อส่งเฮลิคอปเตอร์เข้าไปทำการช่วยเหลือเนื่องจากไม่สามารถนำเรือสปีดโบ๊ตเข้ามาได้

ล่าสุดเมื่อเช้านี้ที่ 7-ธันวาคม 70 นายณกันต์ วิเศษแสน ผู้ว่าการจังหวัดสตูลเปิดเผยว่า พบผู้เสียชีวิตจากปรากฏการณ์ธรรมชาติคลื่นสูงประมาณ 8 เมตร สูงกว่า เมื่อช่วงเวลาประมาณ 10.00 น.โดยเป็นชาวประมง 5 คน ขณะออกนอกฝั่งประมง และบาดเจ็บอีก 6 ราย โดยอยู่ระหว่างการศึกษาค้นหาศพหาย โดยเฉพาะชาวประมงบางส่วนที่ออกไปทำประมงในช่วงเช้า ซึ่งหลังเกิดเหตุได้เร่งประสานไปยังกองบิน 56 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ส่งเฮลิคอปเตอร์ มาช่วยเหลือนักประมงและชาวบ้านที่อยู่บนเกาะ โดยเฉพาะเกาะอาดัง และเกาะพิเหล๊ะ ต.เกาะสาหร่าย อ.เมือง จ.สตูล เนื่องจากมีรายงานว่ามีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าวช่วงเทศกาลปีใหม่

ส่วนที่ จ.ระนอง รองผู้ว่าราชการจังหวัดระนองเปิดเผยว่า จากการตรวจสอบพบว่า มีผู้เสียชีวิตกว่า 70 ราย บาดเจ็บอีกจำนวนมาก ส่วนผู้สูญหายยังไม่มีความชัดเจน

ทัพเรือเร่งช่วยเหลือติดบนเกาะพีพี

พล.ร.อ.สุวิทย์ เรืองธรรมณ์ เสนอธิการทหารเรือให้สัมภาษณ์กรณีเหตุแผ่นดินไหวในหลายจุดของประเทศไทยว่า หลังเกิดเหตุได้รับรายงานว่ามีประชาชนติดอยู่ตามเกาะต่างๆ หลายแห่ง ซึ่งกองทัพเรือได้ส่งเครื่องบินขึ้นไม่ลาดตระเวนตรวจว่ามีเรือล่มอยู่กลางทะเลมากน้อยเพียงใด รวมทั้งมีประชาชนติดอยู่ตามเกาะอย่างไรหรือไม่ จึงพบว่าเกาะพีพีมีคนที่ติดอยู่ประมาณ 3,000-4,000 คน จึงได้ส่งเฮลิคอปเตอร์ไปช่วยเหลือแล้ว ขณะเดียวกันได้ส่งเรือที่จะสามารถบรรทุกคนได้จำนวนมากไปที่เกาะต่างๆ แล้วเช่นกัน นอกจากนี้ได้ระดม

เฮลิคอปเตอร์จากจังหวัดสงขลาและอำเภอสตูลที่ป จังหวัดสตูลบุรี มาช่วยอีกจำนวนหนึ่ง

"เราได้อิทธิพลที่กักตุนน้ำในทะเลอยู่ในขณะนี้เพียงเท่านี้เพราะระบบการกักตุนน้ำที่ค่อนข้างยาก สถานการณ์ในทะเลขณะนี้ระดับของคลื่นเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เรือของเราที่กำลังเดินทางไป แต่คงต้องใช้เวลานานกว่าถึงพายุยามไปช่วยเหลือ แต่ยังไม่ถึงที่เหตุ ส่วนที่มีข่าวว่าจะมีคนสูงเข้ามา อีกระลอกนั้น เป็นกรณีเดียวกับเกาะพีพีหรือคัมภีร์จะมีคลื่นลักษณะนี้ตามมาเป็นระลอกๆ เราก็จะให้เครื่องบินของเราขึ้นไปตรวจดูเพราะจะเห็นได้เลยว่าคลื่นเข้ามาเป็นระยะๆ และจะได้เตือนภัย" เสนอธิการทหารเรือ กล่าว

ด้าน พล.ร.อ.สามพ อิมระปาด ผบ.ทหารเรือกล่าวว่า กองทัพเรือได้ส่งเรือหลวงจักรีนฤเบศร และเรือหลวงนเรศวร ซึ่งเป็นเรือขนาดใหญ่ออกไปช่วยเหลือประชาชนในหมู่เกาะต่างๆ แล้ว ทั้งนี้คงต้องใช้เวลานานในการช่วยเหลือประชาชนพอสมควร เพราะมีประชาชนหลายพันคนที่ยังติดค้างอยู่บนเกาะ โดยกองทัพเรือไม่สามารถส่งเรือเล็กหรือเฮลิคอปเตอร์เข้าไปช่วยเหลือได้ เนื่องจากไม่แน่ใจสถานการณ์ว่าจะเกิดคลื่นขนาดใหญ่อีกหรือไม่

ทีม "คอลเซ็นเตอร์" บริการลูกค้าโลกเที่ยว

ท่ามกลางวิกฤติ พลโลก รวมภาคไทย พร้อมด้วยนายสุวิทย์ คุณกิตติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ และสิ่งแวดล้อม นายสุธรรม แสงประทุม รมช.มหาดไทย นายพงศ์มา เกษทอง รองอธิบดีกรมป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ได้เดินทางมาติดตามตรวจสอบความเสียหายในพื้นที่ จ.ภูเก็ตที่เกิดจากคลื่นยักษ์ถล่มหลังจากเกิดแผ่นดินไหว โดยนายโกสิน ได้สั่งให้ จ.ภูเก็ต ตั้งคอลเซ็นเตอร์ภาษา อังกฤษขึ้นก่อนเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างชาติได้ติดต่อสอบถามและติดตามหาญาติ เนื่องจากเหตุการณ์ครั้งนี้มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศอยู่ด้วยจำนวนมาก โดยคอลเซ็นเตอร์จะมีผู้ที่สามารถพูดภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสอื่นๆ ได้หลายภาษา

นอกจากนี้ยังได้สั่งการให้ทางจังหวัดประสานไปยังโรงแรมต่างๆ เพื่อสอบถามข้อมูลการเข้าพักที่แท้จริงของนักท่องเที่ยวว่ารวมทั้งจำนวนผู้สูญหายด้วย ในส่วนของนักท่องเที่ยวที่ติดค้างอยู่ตามเกาะต่างๆ นั้นขณะนี้ได้มีการช่วยเหลือกลับมายังเกาะภูเก็ตแล้วบางส่วนโดยให้เจ้าหน้าที่โรงแรมในหัวเมืองและศาลเจ้าต่างๆ

ส.จังหวัดรับผู้บาดเจ็บ 24 คน

ด้านนายแพทย์วิรัช เทียนถาวร ปลัดกระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า ได้สั่งการให้จัดตั้งศูนย์กักตุนผู้บาดเจ็บขึ้น 3 แห่ง คือ ที่โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต โรงพยาบาลกระบี่ และโรงพยาบาลพังงา เพื่อเป็นศูนย์กลางรองรับผู้บาดเจ็บหรือคนไข้ และให้ตำรวจโดยเฉพาะท้องฟ้าจัดตั้งไอซียู และเครื่องช่วยหายใจ และให้ประกาศใช้แผนภัยธรรมชาติทางทะเล ทั้ง 3 จังหวัด และได้สั่งการให้โรงพยาบาลหาดใหญ่ โรงพยาบาลนครศรีธรรมราช โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานีที่อยู่ใกล้เคียง เตรียมแพทย์พยาบาล และสำรองเลือดและท้องฟ้าจัดตั้งไอซียู รองรับเหตุการณ์ครั้งนี้อย่างดี 24 ชั่วโมง โดยมอบหมายให้นายแพทย์วิศิษฐ์นึ่งเสรี รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข และศูนย์ันเรนทร เป็นแกนประสานความช่วยเหลือ และได้สั่งการสำรองทีมแพทย์ พยาบาลจากส่วนกลางไว้ 20 ทีม พร้อมออกปฏิบัติการหากได้รับการร้องขอ

เตือนให้ระวังน้ำท่วมฉับพลันอีก

นายสมศักดิ์ โพธิ์สิทธิ์ อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี แถลงว่า ตามทฤษฎีเมื่อเกิดแผ่นดินไหวไหวรุนแรงแล้วจะเกิดคลื่นยักษ์ไปแล้ว ระยะนี้จะไม่เกิดเหตุซ้ำอีก เพราะเหตุแผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นเกิดขึ้นถึง 2 ครั้ง 2 จุด คือ ที่หมู่เกาะสุมาตรา และประเทศพม่า และมีพายุไต้ฝุ่นอีกไปแล้ว จึงมีการปลดปล่อยพลังงานที่สะสมไว้ไปแล้ว ซึ่งพบด้วยว่าที่หมู่เกาะในโตปาซึ่งเป็นจุดรอยตะเข็บของเปลือกโลกมีการเกิดแผ่นดินไหวอย่างต่อเนื่องตลอดเมื่อคืนนี้จึงคาดว่าหลังคลื่นทะเลสงบเป็นปกติแล้วจะไม่มีคลื่นขนาดใหญ่อีกตามปกติ

"ตามหลักวิชาการเกิดแผ่นดินไหวจะเกิดคลื่นไหวไหวจากแรงคลื่นแผ่นดินไหว ก่อตัวเป็นคลื่นยักษ์ใน 1 นาทีหลังเกิดแผ่นดินไหว โดยยอดคลื่นจะสูงเป็นครึ่งหนึ่งของความลึกของท้องคลื่นสามารถที่จะเกิดเมื่อคืนนี้ ยังไม่ถือว่าเป็นอันตรายเพราะคลื่นในระยะนี้ก่อนที่จะก่อตัวสูงมาก หากเป็นคลื่นนี้ จะต้องส่งผลกระทบต่อชายฝั่งในรัศมีวงกว้างห่างจากฝั่งเกิน 1 กิโลเมตรขึ้นไป แต่ที่ภูเก็ตยังไม่ถึงขั้นนั้น เพียงแต่เป็นคลื่น"

สำหรับความเสียหายที่น่าเป็นห่วง คือ สิ่งของที่ระดับน้ำสูง ซึ่งได้รับรายงานว่าคลื่นสูงที่ภูเก็ตส่งผลกระทบต่อความสูงของตึก 3 ชั้น ประชาชนที่อยู่ตามชายฝั่งทะเลอันดามัน โดยเฉพาะพื้นที่ จ.ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล รวมทั้งหมู่เกาะในทะเลอันดามัน ให้ระวังน้ำท่วมฉับพลัน

นายสมศักดิ์กล่าวอีกว่า เหตุแผ่นดินไหวครั้งนี้ นับได้ว่าประเทศไทยได้รับผลกระทบรุนแรงมากกว่าทุกครั้งที่เคยเป็นมา สำหรับเหตุแผ่นดินไหวครั้งนี้ถือว่าจบแล้ว แต่ก็มีครั้งต่อไปในระดับภาคใต้หรือมากกว่านี้อาจเกิดคลื่นระดับสูงได้อีกส่วนจะเกิดอีกเมื่อใดไม่สามารถบอกได้ บอกได้แต่ว่าไม่เกิดใน 1-2 วันนั้นแน่นอน

อย่างไรก็ตาม หลังคลื่นระดับสูงจะมีคลื่นเป็นระลอกๆ จึงมีผลกระทบเรื่องน้ำท่วมตามมา สำหรับพื้นที่ภาคเหนือถึงแถบตะวันตกติดกับชายแดนพม่า เป็นพื้นที่ที่กรมทรัพยากรธรณีประกาศเป็นบริเวณเสี่ยงภัยแผ่นดินไหวอยู่แล้ว รวมทั้งกรุงเทพฯ และบริเวณภาค ซึ่งมีความเสี่ยงที่ค่อนข้างสูงได้ประสานกรมโยธาธิการไปแล้ว การออกแบบก่อสร้างอาคารต่างๆ การมีการคำนวณเมื่อเรื่องการป้องกันแผ่นดินไหวไว้ด้วย

คดีต้อนผู้บาดเจ็บ 24 คน

ด้านนายอติชัย ไชรัตนิก รมท.ที่รักษาการเปิดเผยว่า ยังไม่ได้รับรายงานความเสียหายสถานศึกษาในจังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากเหตุแผ่นดินไหว สำหรับการหยุดเรียนการสอนนั้นผู้บริหารสามารถสั่งการปิดชั่วคราวได้และควรจัดหาสถานที่ทดแทนขณะซ่อมแซมโรงเรียนให้เด็กได้เรียนอย่างต่อเนื่อง

นายอำเภอ สกุดตัน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ตเปิดเผยว่า ขณะนี้กำลังตรวจสอบความเสียหายของสถานที่และบ้านพักครู ซึ่งสถานศึกษาที่ตั้งอยู่บริเวณเทศบาลตองและหาดกะรน และสถานศึกษาที่อยู่ตามเกาะเสียหายมากเพราะคลื่นได้ซัดเข้าหาฝั่งจนเป็นหน้ากลอง ซึ่งขณะนี้ศูนย์บัญชาการศูนย์ช่วยเหลือการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ตกำลังไปโรงเรียนชั่วคราววันหนึ่งก่อน วัน เพื่อตรวจสอบผลกระทบ

"สุธาวิทย์" สั่งระดมแพทย์ช่วยด่วน

นางสุธาวิทย์ เกตุราชพันธ์ รมว.สาธารณสุข

เปิดแผนภายหลังเดินทางไปได้โดยเครื่องบินสี 130 ไปที่ จ.ภูเก็ตว่ากระทรวงสาธารณสุขได้ส่งระดมยาและเวชภัณฑ์ รถฉุกเฉิน รวมทั้งทีมแพทย์และพยาบาลจากโรงพยาบาลระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราชเข้ามาช่วยแล้ว ส่วนรถพยาบาลฉุกเฉิน 20 กว่าคันนั้นได้ลงพื้นที่เพื่อลำเลียงผู้ป่วยจากจุดเกิดเหตุเรียบร้อยแล้ว นอกจากนั้น ยังได้ส่งการแพทย์ไปพื้นที่ 4 จังหวัดคือ ปทุมธานี สิงห์บุรี นครนายก และนนทบุรี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแพทย์ผ่าตัดจำนวน 15 คนขึ้นเครื่องบินเที่ยวพิเศษในวันนั้นเพื่อเข้าช่วยทำการปฏิบัติการเป็นไปอย่างรวดเร็วในอีกแห่งหนึ่งแล้ว

เรื่องที่น่าหนักใจก็คือ การลำเลียงผู้ป่วยฉุกเฉินด้วยเฮลิคอปเตอร์ทำไม่ได้ เพราะท้องฟ้าปิดไม่สว่างทราบนักได้ ส่วนการรักษาพยาบาลผู้ป่วยเจ็บนั้น ขณะนี้ได้กระจายเตียงไปทุกศูนย์ราชการต่างๆ เนื่องจากโรงพยาบาลเต็มหมด แต่ก็เป็นที่น่ายินดีที่เรือหลวงจักรีนฤเบศร์มาถึงแล้ว

คุณหญิงสมอรธรรมรัฐเพ็ญคนธรรมา พ.ญ.คุณหญิงพรทิพย์ โจนส์สันนี่ รอง ผอ.สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ให้สัมภาษณ์ภายหลังรับทราบข้อมูลผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์ถล่มว่า ผู้เสียชีวิตจำนวนมากอาจเข้าที่หลังถ้ำกัน หรือใจจะตีสูงจนศพไม่ทัน เนื่องจากบุคลากรจากสถาบันนี้เข้ามาเพียง 20 กว่าคน เท่านั้น ส่วนที่งานนี้ก็เป็นทีมเดิมที่เคยสอบคดีที่ตากใบ คาดว่าในวันนี้น่าจะเดินทางกลับได้แล้วอีก 10 กว่าคนแต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ จึงอยากจะไม่ให้รัฐบาลช่วยระดมคนจากโรงเรียนแพทย์ต่างๆ กระทรวงสาธารณสุข มาช่วยก่อนที่ศพจะนำก่อน ซึ่งจะทำให้การพิสูจน์ตัวเลขตายอย่างไม่เป็นทางการ

สำหรับยอดผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บอย่างไม่เป็นทางการ เมื่อเวลาประมาณ 22.30 น. มีผู้เสียชีวิตรวม 278 คน และได้รับบาดเจ็บ 3,323 คน โดย

มีรายละเอียดดังนี้ ภูเก็ตเสียชีวิต 86 คน ได้รับบาดเจ็บ 699 คน กระบี่ เสียชีวิต 36 คน ได้รับบาดเจ็บ 344 คน พังงา เสียชีวิต 87 คน ได้รับบาดเจ็บ 1,902 คน ตรัง เสียชีวิต 5 คน ได้รับบาดเจ็บ 42 คน ระนอง ผู้เสียชีวิต 57 คน ได้รับบาดเจ็บ 88 คน สตูล เสียชีวิต 7 คน ได้รับบาดเจ็บ 250 คน

นอกจากนี้ ยังมีนักท่องเที่ยวติดอยู่บนเกาะพวงทอง จ.พังงา อีกประมาณ 400 คน และเกาะราชา จ.ภูเก็ต ประมาณ 200 คน โดยอาจพักเรือจะส่งเรือเข้าไปรับกลับฝั่งวันนี้ (27 ธ.ค.)

นายกรัฐมนตรีแสดงความเสียใจต่อประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุภัยพิบัติครั้งนี้ นายกรัฐมนตรี ได้ขึ้นเครื่องบินเที่ยวพิเศษจากสนามบิน 9.30 น. เดินทางขึ้นภูเก็ต เมื่อเวลา 20.15 น. จากนั้น นายกรัฐมนตรี และคณะได้เดินทางไปที่ศาลากลาง ภูเก็ต หรือเรียกประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขและเยียวยาผลกระทบที่ได้รับจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์ถล่ม หลังจากให้มณฑลรัฐมนตรีได้ขึ้นเครื่องบินสำรวจความเสียหาย พร้อมกับเปิดเผยว่าจะอยู่ในพื้นที่ไปสักระยะหนึ่งก่อนเพื่อสั่งการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีเปิดเผยบนเครื่องบินเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยว่า ขณะนี้มียเจ้าหน้าที่ได้ลงไปอยู่ในพื้นที่หมดเรียบร้อยแล้ว ส่วนตัวรู้สึกตกใจและเสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งทุกฝ่ายพยายามเข้าไปช่วยเหลืออย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประเทศไทยยังไม่เคยประสบกับเหตุการณ์เช่นนี้มาก่อน การเตรียมเครื่องมือต่างๆ จึงมีไม่มาก จึงจากการสอบถามไปยังประเทศญี่ปุ่น ทราบว่าการที่จะรู้ล่วงหน้าว่าจะมีการเกิดแผ่นดินไหวเกิดขึ้นเป็นเรื่องที่ยากพอสมควร แต่จะพยายามหาแนวทางป้องกันให้ต่อไป

	เสียชีวิต	บาดเจ็บ
ภูเก็ต	86	699
พังงา	87	1,902
กระบี่	36	344
สตูล	7	250
ระนอง	57	88
ตรัง	5	42
รวม	278	3,323

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เวลา 22.00 น.

SOURCE : ข่าวสด

DATE : วันอังคารที่ 28 ธันวาคม 2547

PAGE : 7

เหตุแผ่นดินไหว-คลื่นยักษ์ทั่วโลก

ก่อนโศกนาฏกรรม 26 ธันวาคม '47

• ด้านเหตุการณ์โศกนาฏกรรมแผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์ที่นครเซี่ยงไฮ้ทั่วโลกในรอบ 40 ปี

แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในเอเชีย

ม.ศ. 2513 : มณฑลยูนนาน จีน คาย 15,621 คน

ช.ศ. 2517 : ทางตอนเหนือปากีสถาน คายกว่า 5,000 คน

ค.ศ. 2519 : แผ่นดินไหว 8.2 ริกเตอร์ถล่มเมืองตังชาน เมืองอุตสาหกรรมของจีนออกจากแผนที่โลก คาย 242,000 คน

ค.ศ. 2536 : รัฐมหาราษฏระ อินเดีย คาย 7,601 คน

ม.ศ. 2538 : เมืองโกเบ ญี่ปุ่น คาย 6,424

ค.ศ. 2542 : ตอนกลางเกาะไต้หวัน คาย 2,400 คน

ม.ศ. 2544 : รัฐคุชราต อินเดีย คาย 20,000 คน

คลื่นยักษ์ครั้งร้ายแรง

พ.ศ. 2503 : คลื่นยักษ์สูง 11 เมตร ฆ่าชาวซี 1,800 คน และทรัพย์สินเสียหายทั่วบ้านหลายหมื่นรายที่ซี

ศ.ศ. 2519 : คลื่นยักษ์คร่าชีวิตชาวฟิลิปปินส์แถบฮาลูโมโร คายกว่า 5,000 คน

ค.ศ. 2541 : แผ่นดินไหวนอกชายฝั่งชวาบนคลื่นยักษ์ถล่มบราซิลตอนเหนือฆ่าป้อมีนาทิม คาย 2,000 คน

● “แผ่นดินไหว” เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ เกิดจากแรงเค้นของตัวโลก ชั้นเปลือกของโลก ส่วนใหญ่แผ่นดินไหวมีลักษณะบริเวณขอบของแผ่นเปลือกโลกเป็นแนวแผ่นดินไหวของโลก

การเคลื่อนตัวดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากชั้นหินหลอมละลายที่อยู่ภายใต้เปลือกโลก ได้รับพลังงานความร้อนจากแกนโลก และลอยตัวผลักดันให้เปลือกโลกเคลื่อนบนเปลือกโลก ทำให้เปลือกโลกเคลื่อนตัวมีการเคลื่อนที่ในทิศทางต่างๆ ขึ้นพร้อมกับสะสมพลังงานไว้ภายใน บริเวณขอบของแผ่นเปลือกโลก จึงเป็นสาเหตุที่รุนแรง เลือดอัมฤกษ์หรือแตรกรรณ

หากบริเวณขอบของแผ่นเปลือกโลกใดๆ ไม่ผ่านหรืออยู่กับประเทศใดประเทศหนึ่งก็จะมีความเสี่ยงต่อภัยแผ่นดินไหวสูง เช่น ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย นิวซีแลนด์

นอกจากนั้น พลังที่สะสมในเปลือกโลกถูกส่งผ่านไปยังเปลือกโลกชั้นของทวีป ตรงบริเวณรอยร้าวของหินใต้พื้นโลกหรือที่เรียกว่า “รอยเลื่อน” เมื่อแรงบดหรือที่ประทุกันอยู่ได้รับแรงอัดมาก จะทำให้รอยเลื่อนมีการเคลื่อนตัวอย่างฉับพลันเกิดขึ้น แผ่นดินไหวเช่นเดียวกัน

● “คลื่นยักษ์”(ซีนามิ) ส่วนใหญ่เกิดจากแผ่นดินไหวใต้ทะเล ทำให้พื้นทะเลเลื่อน คลื่นเคลื่อนที่เร็ว 500-950 กม./ชม. พะทีอยู่ใตทะเลลึก ๑๐๐-๑๕๐ กม. และความยาวคลื่นยาวถึง 1๐๐-700 กม. แต่มีอยู่ถึง ๒๐ นาที น้ำขึ้น น้ำลง สูงได้ถึง ๓๐ เมตร

ภูเขาไฟระเบิดทำให้เกิดซีนามิได้เช่นกัน โดยในปี พ.ศ.2426 ภูเขาไฟ Kakaioa ระเบิดที่อินโดนีเซีย เกิดคลื่นยักษ์ทำให้คนตาย 36,500 คน และทรัพย์สินของประชาชนเสียหาย

SOURCE : สยามธุรกิจ

DATE : วันที่ 1-4 มกราคม 2548

PAGE : 1,7

ITVเยี่ยมเสนอข่าวได้

ช่อง 9-11 เสนอข่าว 5-3 แยกช่อง 7 สืบหน้าตามฟอร์ม

เช่นเดียวกับประเทศไทย "ไอทีวี" เกาะติดข่าว "สีนามิ" ตลอดได้ขุดเยี่ยม ทั้งห่างช่องอื่นๆ ไม่เห็นฝุ่น ขมรดถ่ายทอดสด 3 คืน พร้อม "ทิมสกายนิวส์" ขุดลงพื้นที่พื้นที่รายงานข่าวตลอด 24 ชั่วโมง ขณะที่ช่อง 9-11 ทีวีรัฐบาลแค่สลับผ่าน คืบคั้นรายงานข่าวมาคิดๆ ส่วน 3-5-7 ถูกอัดและ แยกเอาแต่เกมโชว์-ละครนำมา "คอลัมนิสต์-นักวิชาการ" สับทิวไทยโมโหใจเหตุการณ์มหาวิบัติของชาติ

จากกรณีคลื่นยักษ์ "สีนามิ" พัดถล่ม 6 จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล แหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศไทยตั้งแต่วเวลาประมาณ 09.30 น. ของวันที่ 26 ธันวาคม 2547 สร้างความเสียหายเหลือคณานับ

"ไอทีวี" สถานีข่าวขุดเยี่ยม

สำหรับสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้รับการชื่นชมจากประชาชนทั่วประเทศถึงการเกาะติดสถานการณ์คลื่นสีนามิพัดถล่มภาคใต้อย่างต่อเนื่องและครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด จนเรียกได้ว่า เป็นแหล่งรวมข้อมูลข่าวสารต่างๆ ด้านเกี่ยวกับเหตุการณ์นี้คือสถานีโทรทัศน์ไอทีวี โดยเริ่มรายงานเหตุการณ์ผ่านดินไหวที่เกาะสุมาตราตั้งแต่เวลา 09.00 น. ของวันที่ 26 ธันวาคม ซึ่งในระหว่างนั้นยังคงมีรายการตามปกติของทางสถานี และเมื่อเข้าสู่ช่วงบ่ายของวันที่ 28 ธันวาคม ไอทีวีได้ปรับผังรายการเพื่อรายงานเหตุการณ์คลื่นสีนามิอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยตัดโปรแกรมรายการอื่นๆ ของสถานีออก เพื่อรายงานเหตุการณ์นี้จนถึงเวลาประมาณ 24.00 น.

และเมื่อเข้าสู่วันที่ 27 ธันวาคม ไอทีวีได้นำเสนอข่าวคลื่นยักษ์สีนามิตลอดทั้งวัน ตั้งแต่เวลา 06.00-24.00 น. ต่อเนื่องจนถึงวันที่ 28 ธันวาคม โดยการนำเสนอข่าวจะเป็นการเสนอความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ และมีการพูดคุยกับผู้ที่เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ซึ่งฝั่งประชาชนทั่วประเทศติดตามด้วยความสนใจและขมุกขมูยให้ไอทีวีเป็นสถานีโทรทัศน์ที่เกาะติดข่าวสถานการณ์คลื่นสีนามิที่ดีที่สุด ทั้งนี้ ในเว็บไซต์ kapook.com มีการเปิดให้ลุ้นใจไหวตักจับอันดับสถานีโทรทัศน์ที่เกาะติด

มากที่สุดจาก 5 นาทีเป็น 10 นาที หลังจากนั้น ในช่วงค่ำเริ่มออกอากาศเรื่องขี้นยาวนานต่อเนื่อง โดยเริ่มออกฉายการขึ้นออกจากผังรายการเป็นบางส่วน และออกฉายการอื่นนอกจากผังและนำเสนอเฉพาะเรื่องนี้เต็มรูปแบบตั้งแต่วันจันทร์ที่ 27 ธันวาคม โดยคาดว่าจะยังคงรูปแบบนี้อย่างน้อยจนถึงวันศุกร์ที่ 30 ธันวาคม หากมีสถานการณ์ที่จำเป็นก็

จะยังคงการนำเสนอเต็มรูปแบบต่อไปตามความเหมาะสม

"ครั้งนี้ถือเป็นครั้งแรกที่ไอทีวีมีผังรายการทั้งหมดและเสนอข่าวเฉพาะกิจเต็มกำลังที่มีอยู่โดยใช้งบประมาณเต็มที่ไม่มีจำกัด" นายจักรชัย กล่าว

โมเสกใหม่-ช่อง 11 เสนอข่าว

ขณะที่การรายงานข่าวสถานการณ์คลื่นสีนามิพัดถล่ม 6 จังหวัดภาคใต้ของสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ประชาชนมีความคิดเห็นว่า ช่อง 9 หรือโมเสกใหม่ในทีวี และสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ซึ่งเป็นสื่อของรัฐขาดการนำเสนอข่าวข่าวไอทีวี โดยช่วงแรกเสนอเป็นรายงานข่าวสั้นๆ แล้วปรับเปลี่ยนเวลาเกาะติดสถานการณ์มากขึ้นเป็นบางช่วงในภายหลัง สรุปแล้วประชาชนเห็นว่าการนำเสนอข่าวของรัฐบาล 2 ช่องนี้ทำได้ดีในระดับ "เสนอข่าวดี" เท่านั้นในการเกาะติดเหตุการณ์ภัยพิบัติครั้งนี้

ทั้งนี้ ช่อง 9 เริ่มรายงานข่าวเหตุการณ์แผ่นดินไหวในช่วงเช้าวันที่ 26 ธันวาคม จากนั้นเริ่มรายงานข่าวทุกต้นชั่วโมง จนกระทั่งเข้ารายการคุยคุ้ยข่าวเวลา 12.00 น. เริ่มนับเหตุการณ์คลื่นสีนามิพัดถล่มมากขึ้น โดยใช้เวลาครึ่งชั่วโมงของรายการเสนอความเคลื่อนไหว และในช่วงบ่ายก็เริ่มเสนอข่าวคลื่นสีนามิเข้ามาเรื่อยๆ กระทั่งเวลา 19.00 น. เริ่มเสนอข่าวเพิ่มขึ้นและนำเสนอต่อเนื่องตลอดกลางจนถึงเวลาประมาณ 03.00 น. รุ่งขึ้นเช้าวันจันทร์ที่ 27 ช่อง 9 นำเสนอข่าวคลื่นสีนามิถล่มภาคใต้ทั้งวัน โดยเป็นการเสนอเหตุการณ์ความเคลื่อนไหว โทรทัศน์ทุกคู่กับผู้เชี่ยวชาญจากกรมอุตุนิยมวิทยา และกรมธรณีวิทยาให้อธิบายถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ส่วนสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 เริ่มรายงานข่าวเหตุการณ์ตั้งแต่เวลา 11.00 น. ของวันที่ 26 ธันวาคม โดยนำเสนอในรูปแบบของการรายงานข่าวต้นชั่วโมง หลังจากนั้นเวลา 13.00 น. ได้ยกเลิกผังรายการ

ปกติทั้งหมดเพื่อรายงานข่าวเหตุการณ์คลื่นสึนามิ
พัดถล่มพื้นที่ 6 จังหวัดภาคใต้ตลอดทั้งวัน และใน
วันที่ 27 และ 28 ธันวาคม ช่อง 11 ก็มีรายงาน
ข่าวความเคลื่อนไหวต่างๆ ตลอดทั้งวันเช่นกัน

5-3 แฉ/วิพากษ์สื่อ "น้ำเมา"

ด้านสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 และ
สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เลียงวิพากษ์วิจารณ์จาก
ประชาชนสรุปว่า "แฉ" ในการเล่นข่าวเหตุกา
รณ์ภัยพิบัติ โดยเฉพาะช่อง 5 นำเสนอข่าวได้
ปกติพอเพียง ทั้งที่มีเรื่องไม่เรื่องมีทั้งต้นฉบับ แฉ
ยังมีอุปกรณ์สนับสนุนจากกองทัพบกไม่เข้าเอช
เคอบเตอร์ หรือกำลังคนที่มาทนาย หากมีการวาง
แผนปฏิบัติการนำเสนอข่าวอย่างมีระบบเชื่อว่า
สามารถเป็นผู้ดำเนินการแกะตีความการณได้อย่าง
สนาย แต่ผลงานที่ปรากฏกลับเป็นเพียงการวาง
งานข่าวธรรมดาๆ เท่านั้น

สำหรับช่อง 3 แม้จะมีรายการเรื่องเล่าเข้า
ตี และผู้หญิงถึงผู้หญิง ที่รายงานข่าวเหตุการณ์
อย่างต่อเนื่องเป็นประจำในภาคเช้า แต่ก็เป็นเพียง
การอ่านข่าวให้ฟังจากหนังสือพิมพ์และตรวจสอบ
ความลับหน้าจากผู้เชี่ยวชาญทางโทรทัศน์ในช่วง
สั้นๆ เท่านั้น ไม่มีการปรับผังรายการเพื่อแกะตี
เหตุการณ์อย่างละเอียด

แต่ที่ได้รับความวิพากษ์วิจารณ์ว่า "แฉที่สุด" คือ
สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 เพราะนำเสนอข่าวเหตุการณ์
เป็นช่วงสั้นๆ เท่านั้น เช่น ช่วงข่าวเกิด 12.30 น.
และ 15.00 น. จากนั้นมีการนำเสนอเป็นข่าวใหญ่
ช่วงข่าวภาคค่ำเวลา 17.00-18.00 น. และช่วง
19.45-20.00 น. เป็นข่าวสรุปเหตุการณ์ โดยใน
ระหว่างวันช่อง 7 ยังคงนำเสนอโปรแกรมความบันเทิง
ไม่เว้นรายการเกมโชว์หรือรายการละครหลังข่าวเพียง
แต่มีการข่าวแทรกเป็นครั้งคราวถึงเวลา 01.00 น.

สัปดาห์ไทยไม่โลโซ "วทศ.ทศ."

การวิพากษ์วิจารณ์การรายงานข่าวเหตุ
การณ์คลื่นสึนามิพัดถล่มภาคใต้ในส่วนข้อมวล
ชนด้วยกันก็มีให้เห็นในคอลัมน์ของหนังสือพิมพ์
ต่างๆ ตัวอย่างเช่น คอลัมน์เทพาพิ โดย "ซูน" ใน
หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 28 ธันวาคม ท้าว่า
"ข่าวว่ามีแผ่นดินไหวรุนแรงที่สุมาตราครั้ง
แต่เรา แต่ดูข่าวทีวีบ้านเราแล้ว เหมือนไม่ถึงใหญ่
อะไรก็ ไม่มีใครตื่นตื่น ไม่มีใครเสนอข่าวอะไรให้
ดูเป็นเรื่องใหญ่เอาเสียเลย นอกเสียจากออกข่าว
ในภาคข่าวธรรมดาๆ เวลาต้นชั่วโมง ซึ่งคนก็ดูไม่
ไม่ดูมัน ส่วนรายการบันเทิงอื่น ๆ ยังคงมีความปกติ
ดูแล้วเหมือนกันว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้นเลยในเมืองไทย
จนกระทั่ง 4 โมงกว่า ผมมองกคร์ในคไปดูซีเอ็น
เอ็น กับ ซีบีซี ดูว่าเขาเสนอข่าวอย่างไร
ได้เรื่องเลยครับ เพราะเราเสนอเป็นข่าวใหญ่

แบบเบรกกิ้ง นิวส์ ฉายซ้ำฉายซ้ำไม่หยุดหย่อน
ตีความไปประเทศในไปประเทศนี้ จนสิ่งนี้เช่อยู่ที่
ภูเก็ต ประเทศไทยอยู่ตลอดเวลาของบีบีซี เสนอ
ละเอียดครบ ทำให้เห็นว่าเหตุการณ์ครั้งนี้เป็นเรื่อง
ใหญ่จริงๆ และเป็นข่าวใหญ่ที่โลกควรจะต้องมา
สนใจและเอาใจช่วย ต่างกับทีวีบ้านเรา ที่ไม่มีช่อง
ใดเลยจะขมขมตลอดเวลาที่รวมการเบรคเบรกกิ้ง
นิวส์อย่างเขา มีแค่โชว์อย่างโร้กียังออกอย่างนั้น
มีรายการบันเทิงอะไร ก็ออกอย่างนั้น ทั้งๆ ที่บ้าน
เราก็มีคนตายจำนวนมาก และเป็น 1 ในข่าวที่
โลกจับตามองอยู่"

ขณะที่ รศ.ดร.พิระ จิโรธภณ คณบดีคณะ
นิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แสดงความ
คิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวสารของโทรทัศน์ว่า
จากการติดตามการเสนอข่าวคลื่นยักษ์สึนามิ โทร
ทัศน์ไทยไม่ได้ทำหน้าที่ของสื่อมวลชน เพราะ
สื่อมวลชนต้องนำเสนอข่าวสารออกสู่สังคม คือ
เป็นหน้าที่ที่ประกาศนรก และเป็นหน้าที่สำคัญที่สุด
ของสื่อมวลชน ทั้งที่เรารบอกกล่าวการเตือนภัยต่างๆ
เพื่อให้สมาชิกในสังคมได้รับรู้ ได้เตรียมตัว และใน
ส่วนของผู้ที่ไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์จะให้ความ
ช่วยเหลือกัน ไม่ใช่เพียงแต่เหตุการณ์ภัยธรรมชาติ
ภัยพิบัติได้เท่านั้น เหตุการณ์ที่มีผลต่อสังคมอื่นๆ
ก็ควรจะรายงานโดยทันทีไม่ว่าจะสื่อรายการอะไร
เพื่อให้มีความต่อเนื่องในการนำเสนอ

"สื่อโทรทัศน์ของไทย เมื่อมองในเรื่องของ
ธุรกิจ ถ้าไม่มีธุรกิจ สื่อมวลชนก็อยู่ไม่ได้ แต่ขณะ
เดียวกัน เราต้องมองด้วยว่าหน้าที่ไหนสำคัญกว่า
กัน ระหว่างสังคม หรือธุรกิจ ซึ่งครั้งนี้ความยอม
สละรายได้จากการขายการปะจําบ้าง หากเรายังจะ
ยึดอยู่แต่ธุรกิจเท่านั้น ความศรัทธาของสมาชิกใน
สังคมก็หมดไปด้วย สำหรับช่อง 11 ไม่นับว่าทำ
หน้าที่ได้แค่ไหน แต่มีความพร้อมในระดับภูมิภาค
พอสมควร ขณะที่ ITV รายงานโดยทันทีค่อนข้าง
จะให้ความสำคัญกับเหตุการณ์นี้อยู่เหมือนกัน ส่วน
ช่อง 3 และช่อง 7 ขณะนี้ไม่มีบท จึงเป็นวันหยุด
ต้องมีการปิด มีสปอนเซอร์จำนวนมากดูบั้นกัน
รายการก็ไม่น่าเป็นห่วงเสนอรายการของทางสถานี
ทั้งหมด แต่ความต่อเนื่องของข่าวสารน่าจะมี
มากกว่านี้ไม่ว่าจะเป็นภัยพิบัติเรื่องใหญ่ หรือ
เรื่องเด็กอาจจะต้องเสนอรายการประจำวันบ้าง
ต้องเลือกรายได้บ้าง แต่เพื่อสร้างความศรัทธาให้
สาธารณชน"

"สื่อเองก็ประมาณการค่าไปช่น้อย อาจ
จะเห็นว่าไม่ป็นเรื่องใหญ่โตมาก ถ้านักข่าว
หรือสื่อมวลชนถ้ามีจิตสำนึกมาก จะทำให้สื่อ
โทรทัศน์มีบทบาทมากทีเดียว เมื่อเปรียบเทียบกับ
สื่ออื่น จะเสนอข่าวได้รวดเร็ว ได้เห็นภาพอยู่
ในเหตุการณ์"

ร.ดร.พิระ กล่าววว่า สื่อโทรทัศน์ควรจะ

ตีความในการเสนอข่าวสาร เพราะแต่ละสถานีมี
เงินทุนซึ่งน่าจะนำเงินมาลงทุนในเรื่องการรายงาน
ข่าว และควรให้เป็นนโยบายหลักของแต่ละสถานี
ไม่ว่าจะเป็นสถานีของรัฐหรือของเอกชนก็ตาม

แนวโน้มของสื่อมวลชนในปัจจุบันมีแนวโน้ม
ไปในทางธุรกิจเป็นส่วนใหญ่ ทั้งๆ ที่บางครั้งที่ราย
การข่าว ก็ยังเน้นในเรื่องธุรกิจ ความบันเทิง จะ
เป็นความสนุกสนานมากกว่าที่เป็นเช่นนี้ เพราะ
การแข่งขันของสื่อ จะมุ่งเป้าไปที่เรตติ้งของแต่ละ
รายการ และการตลาดมากขึ้น ทำให้สื่อกลายเป็น
เป็นเครื่องมือของคณมางกลุ่มที่ต้องการใช้สื่อเป็น
เครื่องมือในการต่อรอง และเมื่อสื่อไม่ตอบสนอง
กลุ่มคนเหล่านี้ก็อาจจะต้องพบกับการถล่มถ้าง
การถูกบีบต่างๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเรื่องของธุรกิจก็ถือเป็น
เรื่องจำเป็นที่ต้องแข่งขันกัน แต่เราอาจลดความ
สำคัญของธุรกิจลงบ้างในเมื่อเรามีสิ่งสำคัญกว่า
เรื่องของธุรกิจ คือ เรื่องของสาธารณชนของสังคม

"ในโอกาสปกติ ธุรกิจทำได้ แต่ต้องอยู่ใน
ความพอเหมาะพอดี ต้องให้บทบาททั้งด้านธุรกิจ
และสังคมมีความถ่วงดุลกัน โดยเฉพาะช่วงนี้ มี
ความสับสนในการสื่อสาร คนอยู่ในเหตุการณ์ เกิด
การสับสนสับสนในเรื่องของการติดต่อ แต่เชื่อ
ว่าอนาคตยังคงมีอยู่ต่อไปอีก แต่ต้องพัฒนา
ระหนักต่อสังคมมากขึ้น บางครั้งความสุขที่ได้
ถ้าไรที่เติบโต แต่หน้าที่หลักของสื่อ อย่างน้อยผู้
ถือหุ้น หรือตัวละครในตลาดหลักทรัพย์ หรือแม้แต่
สื่อองค์กรของตนเองเพียงอย่างเดียว ทำให้การ
แสดงความคิดเห็นต่างๆ ออกไป นำเป็นห่วงมาก
ควรจะต้องแข่งขันเรื่องคุณภาพ เพื่อสร้างความ
ศรัทธาให้แก่สังคม"

Source - โพสต์ทูเดย์ (Tb)

Wednesday, January 05, 2005 08:45

17443 XTHAI V%PAPERL P%PTD

กรุงเทพฯ-05 ม.ค.-โพสต์ทูเดย์

รายงานจากบริษัท นิลเส็น มีเดีย รีเสิร์ช โทแดนค์ แจ้งว่า ในการวัดความนิยมรายการโทรทัศน์ หรือ
 ละครหลังข่าว หรือรายการวาไรตี้อื่นๆ ต้องเสียแชมป์ให้กับสถานีไอทีวี โดยเรตติ้งช่วง โพรมิ โทม์ของวันที่ 26 ธันวาคม ซึ่งเป็น
 วันแรกที่คลื่นยักษ์สึนามิถล่มตั้งแต่ช่วงเช้า ไอทีวีเรตติ้งเพิ่มเป็น 6.45 รองไปเป็นช่อง 7 เรตติ้ง 5.98

นอกจากนี้ ช่อง 9 หรือ โมเดิร์นไนน์ สามารถแซงช่อง 3 ขึ้นมาเรตติ้งเป็นที่ 3 ได้ด้วย 3.83 ส่วนช่อง 3 เรตติ้ง
 ลดเหลือ 3.81 ขณะที่ช่อง 5 เรตติ้งอยู่ที่ 0.68

"ปกติเรตติ้งช่อง 7 จะป้อนอยู่กับช่อง 3 ที่เป็นอันดับ 2 ในช่วง โพรมิ โทม์ โดยต่างฝ่ายต่างใช้ละครหลังข่าว
 เป็นตัวดึงดูด เดลิเวอรี่ไปช่อง 7 เรตติ้งช่วง โพรมิ โทม์จะอยู่ที่ 8-11 บางวันที่ละครออกนิยมนิวฮาวน เรตติ้งจะ
 พุ่งขึ้น 13-14 หรือบางเรื่องเคยทำได้มากถึง 16 มานแล้ว แต่จากการที่ข่าวคลื่นยักษ์ถล่ม และแนวโน้มขยายวง
 กว้าง และความเสียหายใน 6 จังหวัดของไทยหึ่งอันตรายถึงชีวิตมาก มีผู้เสียชีวิตมากถึงหลายพันคน บางหมู่บ้าน
 โคนคลื่นถล่มหายไปทั้งหมู่บ้าน ทำให้คนส่วนใหญ่หันมาดูข่าวมากกว่ารายการบันเทิง หรือละครหลัง
 ข่าว" แหล่งข่าวจากบริษัท นิลเส็น มีเดียฯ ให้ความเห็น

ทั้งนี้ ในส่วนของเรตติ้งทั้งสัปดาห์วันที่ 27 ธันวาคม 2547-2 มกราคม 2548 ซึ่งเป็น ช่วงที่ผลของคลื่น
 ยักษ์ขยายวง จะมีการรายงาน เรตติ้งในอีก 2 วันนี้--จบ--

คอลัมน์ เห็นมาอย่างไร เขียนไปอย่างนั้น : ไอทีวี เกาะคิด สีนามิ

Source - เคล็ดนิวส์ (Tb)

Thursday, January 06, 2005 19:30

3662 XTHAI XCLUSIVE V%PAPERL P%DND

ธรณีพิบัติ สีนามิ ทำให้เราได้เห็น หลายสิ่งหลายอย่าง ด้วยกันเราได้เห็น ผู้เสียชีวิตจำนวนมากจากธรณีพิบัติในครั้งนี้ อิน โคนีเซีย คายมากที่สุดเกือบแสนคน ความมาด้วย ศรีลังกา อินเดีย และ ไทยเราได้เห็น น้ำใจจากคนทั่วโลก บริจาคเงินและสิ่งของแก่ผู้ประสบภัย เฉพาะ ประเทศญี่ปุ่น รัฐบาลของเขาประกาศทันทีว่า บริจาคเงินช่วยเหลือ 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา มีทำที่ยึก ๆ อัก ๆ กว่าจะตัดสินใจ บริจาคเป็นเงิน 350 ล้านดอลลาร์สหรัฐหนังสือพิมพ์เขาที่ไชน่ามอร์นิ่งโพสต์ของฮ่องกง ดิพิมพ์บทสัมภาษณ์ นายตึก ชิ ยวน กรรมการผู้อำนวยการองค์การการกุศลแห่งหนึ่ง ได้วิจารณ์รัฐบาลฮ่องกงไว้ว่า การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย สีนามิ ของฮ่องกงนั้น TOO LATE, TOO LITTLE หมายถึงว่า นอกจากจะช่วยช้าแล้วยังช่วยจำนวนน้อยอีกด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ควรอย่างยิ่งเอแบคโพล มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เสนอ ผลสำรวจเรื่อง ผลกระทบจากคลื่นยักษ์ สีนามิ ถล่มภาคใต้ในสายตาประชาชน จากกลุ่มตัวอย่างใน กท. และ ปริมณฑล รวมถึงหัวเมืองใหญ่ เช่น เชียงใหม่ ขอนแก่น และ สงขลา พบว่าประชาชน ติดตามข่าวคลื่นยักษ์ ถล่มทุกวัน คะแนนนิยมต่อรัฐบาล โดยภาพรวมและต่อตัวนายกรัฐมนตรีมีเพิ่มขึ้นบุคคลที่ประชาชนประทับใจในการทำงานแก้ปัญหาครั้งนี้ 5 อันดับแรก มี พ.ญ.คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ บุคลากรหน่วยกู้ภัย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ทหารเหล่าทัพต่าง ๆ และสื่อมวลชนนี้คือ โพลจากสถาบันการศึกษา แต่โดยความเป็นจริงแล้ว ทุกฝ่ายและทุกคนเห็นคือน้อยกันจริง ๆ เพื่อแก้ปัญหาผลจากภัยพิบัติ สีนามินอกจาก พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีจะลงพื้นที่อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ และบริหารจัดการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนแก่ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว ประชาชนคนไทยทุกหมู่เหล่าต่างกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนและแก้ปัญหาเรา ไม่เคยเห็นวงการสื่อ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นพิเศษกว่าข่าวและเหตุการณ์อื่น ๆ เสนอข่าวความเคลื่อนไหวคิดต่อกันนานหลายวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานีโทรทัศน์บางสถานีคัดรายการบันเทิงทิ้ง เอาเวลา มาเสนอข่าว เหตุการณ์ และการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนแทนอย่างต่อเนื่องกันทั้งวันสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี โลกเด่นเป็นที่สุด ได้เสนอรายงานข่าวความเคลื่อนไหวก่อนใครที่อื่น ตั้งแต่เช้าวันอาทิตย์ที่ 26 ธันวาคม 2547 และเกาะติดข่าวต่อเนื่องตลอดทั้งวัน โดยขกรายการบันเทิงต่าง ๆ ออกไป เปิดโอกาสให้เป็นเวลาของการเสนอข่าว เหตุการณ์ และความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับภัยจาก สีนามิ อย่างเต็มที่สถานีโทรทัศน์ช่องอื่นทำได้จำกัดเพราะความไม่พร้อมเรื่องทีมงานและ ข้อจำกัดเรื่องผังรายการบันเทิง ไอทีวี เอาจริงส่งทีมข่าว ทั้งส่วนกลางและภูมิภาคทั่วประเทศลงพื้นที่ 6 จังหวัดเป็นร้อยคน พร้อมทั้งอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องมือที่สามารถถ่ายทอดสด และรายงานสด จากพื้นที่มาออกหน้าจอ ไอทีวีกว่า 10 จุดส่วนในเรื่อง การรับบริจาค

ทีวี เป็นผู้เริ่มดำเนินการระดมเงินและสิ่งของอย่างรวดเร็ว และ ทันเหตุการณ์ จนสามารถส่งของจำเป็นในการบรรเทาความช่วยเหลือ ได้ในวันหลังเกิดเหตุการณ์วันเคียววันจันทร์ที่ 27 ธันวาคม 2547 โดยสายการบินแอร์เอเชีย 2 เที่ยวบิน สิ่งของหนัก 30 ตัน สายการบินคิงเฟล 4 เที่ยวบิน รับสิ่งของหนัก 60 ตัน เครื่องบินซี 130 ของกองทัพอากาศถึงของอีก 40 ตัน ความช่วยเหลือบรรเทาบรรทุกหลายร้อยคันลำเลียงสิ่งของไปสู่พื้นที่ภาคใต้ ต่อเนื่องกันหลายวันผลงานของ ไอทีวี ปรากฏเพราะผู้บริหาร ระดับสูงเองจริงจัง นายวิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล ประธานกรรมการบริหาร และ นายบุญคดี ปลั่งศิริ ประธานกลุ่มชินคอร์ปอเรชัน ได้ไปลงพื้นที่ด้วยตัวเอง พร้อมทั้งส่ง ผอ.สถานีโทรทัศน์ ไอทีวี อัญญา สุวรรณปากแพรก และทีมงานลงไปบริหารจัดการเรื่องการแจกสิ่งของเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่สุดสืบมา แม้จะเป็นภัยพิบัติของชาติ แต่ทำให้เราได้รู้ถึงวิสัยทัศน์และการบริหารจัดการแก้ปัญหาของรัฐบาล รู้ถึงความคิด วิสัยทัศน์ของนักการเมืองที่สงบปากสงบคำ เก็บตัวเพราะไม่สามารถ ไม่มีปัญหาหาทางทำงานแก้ปัญหา รู้ถึงจิตใจอันงดงามของคนไทย รู้ถึงความสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบของคนทำงานในด้านต่าง ๆ และรู้นิสัย สันดานของบางสื่อว่าใครเป็นอย่างไร โดยเฉพาะในยามที่ประชาชนต้องการพึ่งพิง ต้องการข่าวสารสำหรับ ไอทีวี ต้องขอชมเชยว่า VERY FAST, VERY GOOD ไม่เหมือนกับคนส่งกง ที่เขาวิจารณ์รัฐบาลของเขาว่า TOO LATE, TOO LITTLE แต่อย่างใดการกระทำของ ไอทีวี ในครั้งนี้ แม้กระทั่ง ซีเอ็นเอ็น ก็ควรจะทิ้งอนุภพ-จบ-

--เฉลิมวิทย์ ฉบับวันที่ 7 ม.ค. 2548--

ข่าวหุ้น

Source - ทันทัน (Tb)

Friday, January 07, 2005 08:56

33284 XTHAI XECON XFINSEC ZSTOCK XCORP V%PAPERL P%THD

กรุงเทพฯ--7 ม.ค.--ทันหุ้น

ที่มา : ทันหุ้น

บริษัทหลักทรัพย์ ไทยพาณิชย์ จำกัด นักลงทุนแห่งหนึ่ง

กำไรขาดรับรายได้โฆษณาต้น มงแนวด้านราคา 15.10 บาท และแนวรับ 14.30 บาท

ราคาหุ้นITVปรับตัวเพิ่มขึ้นแรงท่ามกลางมูลค่าการซื้อขายหนาแน่น โดยราคาหุ้นวานนี้(6ธ.ค.)เปิดตลาดที่ 14.30 บาท เพิ่มขึ้นสูงสุดระหว่างวันที่ 14.70 บาท และปิดตลาดที่ 14.40 บาทเพิ่มขึ้น 0.30 บาท หรือ 2.13% มูลค่าการซื้อขาย 325 ล้านบาท

นายโกสินทร์ ศรีไพบูลย์ ผู้จัดการฝ่ายวิเคราะห์หลักทรัพย์ บริษัทหลักทรัพย์ ยูโอบี เคย์เฮียน (ประเทศไทย) จำกัด กล่าวว่า การปรับตัวของราคาหุ้น ITV มาจากผลกระทบในเชิงจิตวิทยาของนักลงทุนที่มีปฏิกริยาตอบรับกับข่าวเรื่องเรตติ้งของทางสถานีไอทีวีจากผลสำรวจของนิลเสน มีเดีย รีเสิร์ช เมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา ซึ่ง ไอทีวีมีเรตติ้งคิดอันดับ 3 รองลงมาจากรอง 7 และช่อง 3

ขณะเดียวกันเหตุการณ์รณิพิบัติภัยที่เกิดขึ้นใน 6 จังหวัดภาคใต้ ได้ส่งผลเชิงบวกต่อเรตติ้งของทาง ไอทีวี อย่างชัดเจน เพราะเป็นสถานีเพียงช่องเดียวที่ไม่เป็นรายการบันเทิง แต่เกาะติดสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลให้เรตติ้งในช่วงดังกล่าวขึ้นมามีอันดับ 1 นำสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง และทำให้นักลงทุนเข้าลงทุนในหุ้น ITV สึกคัก เพราะคาดว่าITVจะมีรายได้จากค่าโฆษณาที่เพิ่มขึ้นจากการที่มีเรตติ้งเป็นอันดับหนึ่ง

ฝ่ายวิเคราะห์ได้ประมาณการราคาที่เหมาะสมตามปัจจัยพื้นฐานของบริษัทไว้ที่ 16.60 บาท และยังคงแนะนำ "ซื้อลงทุน" โดยแนวโน้มทางเทคนิคประเมินแนวรับราคาที่ 14.30 บาท แต่มีแนวด้านสำคัญที่ 15 .10 บาท ซึ่งหากสามารถผ่านไปได้คาดว่าราคาหุ้นจะมีโอกาสไต่ระดับขึ้นไปสูงได้อย่างต่อเนื่อง

"แต่ ITV ยังมีความเสี่ยงจากประเด็นเรื่องค่าลิขสิทธิ์ของศาลฎีกาในเรื่องค่าสัมปทานที่ยังไม่มีความชัดเจน"นายโกสินทร์กล่าว

นางสาวสุภากร สุจิรัตนวิมล ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์หลักทรัพย์ บริษัทหลักทรัพย์ นครหลวงไทย จำกัด กล่าวว่า แนวโน้มของITV มีอัตราการเติบโตของรายได้ต่อเนื่องประกอบกับการปรับผังรายการได้ส่งผลให้ความนิยมต่อทางสถานีปรับตัวสูงขึ้น รวมถึงการปรับเปลี่ยนมาใช้วิธีแบ่งรายได้ค่า โฆษณาแก่นเจ้าของรายการแทนวิธีการให้เข้าทำให้รายได้ค่า โฆษณาที่เพิ่มขึ้นมาก จึงยังแนะนำ "ซื้อ" โดยให้ราคาเป้าหมายไว้ที่ 19.30 บาท ภายได้สมมติฐานที่ ITV จะชนะคดีและเสียค่าสัมปทานขั้นต่ำที่ระดับ 230 ล้านบาท หรือ 6.5% ของรายได้--จบ--

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

Source - ข่าวหุ้น (Tb)

Friday, January 07, 2005 04:11

51666 XTHAI XECON XFINMKT V%PAPERL P%KHD

กรุงเทพฯ-7 ม.ค.-ข่าวหุ้น

ไครภพ เคยตั้งแต่ปรับฝั่ง โฆษณาเพิ่ม ส่งผลรายได้เพิ่มขึ้นด้วย ยืนยันไม่เคาะขึ้นค่าโฆษณา นิลเส็นฯ สรุป
เรตติ้งช่วงสิ้นปีพบว่าช่อง 7 ได้อันดับหนึ่งเพราะสัญญาณครอบคลุมทั่วประเทศ แต่ด้านเทียบบัณฑิตการ
เคเบิล ITV มีถึง 171%

นายไครภพ ลิ้มปัทม์ ในฐานะผู้ที่จะเข้าซื้อหุ้น บริษัท ไอทีวี จำกัด(มหาชน) ในสัดส่วน 10% เปิดเผย
ว่า จากการทำไอทีวีมีเรตติ้งขึ้นอันดับ 3 ตามผลสำรวจความนิยมล่าสุดเมื่อเดือนพ.ย.47 นั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมา
จากการปรับฝั่งรายการในช่วงเดือนเม.ย.47ซึ่งส่งผลให้สัดส่วนรายได้โฆษณาเพิ่มขึ้น 17% เทียบกับไตรมาส
แรกของปีที่มีเพียง 15%

สัดส่วนรายได้โฆษณาที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว เป็นผลมาจากรายการบันเทิง โดยรายการที่สามารถสร้าง
รายได้โฆษณาสูงสุด คือ เกมเศรษฐี ทไวไลท์ โชว์ ขวนขึ้น ช่วงสัปดาห์ยาว

สำหรับรายการใหม่ที่จะเข้ามาเสริมในปี 48 นั้น ก็น่าจะเป็นตัวเพิ่มรายได้โฆษณาได้เช่นกัน เห็นได้
จากอัตราการจอง โฆษณาที่จะมีเข้ามาเต็มแทบทุกรายการแล้ว โดยรายการใหม่ที่ถูกมองว่าน่าจะเป็นตัวดึง
โฆษณาได้ ประกอบด้วย

การ์ตูนยอดฮิตดราگونบอล ซานเมตติ้ง ราชันย์แห่งภูติ วันพีซภาค 2 ซึ่งจะแพร่ภาพในวันเสาร์-อาทิตย์
ช่วงเวลา 7.00-8.30 น. รายการวาไรตี้ใหม่ "ควลป่วนจอ" ของค่ายกันคนา รายการ "ใครรักใคร หัวใจ
ตรงกัน" ของสาวคิม และรายการการ ยู โนว์ มี (YouKnoe Me(A Little Go)) รวมทั้งซีรีส์หนังเอเชีย จากญี่ปุ่น
และเกาหลีกลับมาฉายอีกครั้ง หลังจากที่เคยสร้างความฮือฮามากแล้วในปีก่อน

"อีกส่วนหนึ่งของรายได้โฆษณาที่เพิ่มขึ้นมา เป็นผลมาจากไอทีวีไม่เคาะปรับขึ้นค่าโฆษณาจาก 2.5 แสน
บาทต่อนาที ในขณะที่คู่แข่งมีอัตราค่าโฆษณาบางช่วงสูงถึง 5 แสนบาทต่อนาที ซึ่งถือเป็นจุดแข็งของไอทีวี
ในการเคเบิลค่อไป และยืนยันว่าตลอดปี 48 ไอทีวียังไม่มีแผนการปรับขึ้นค่าโฆษณาอย่างแน่นอน" นาย
ไครภพ กล่าว

ไครภพ ลิ้มปัทม์ ในฐานะผู้ที่จะเข้าซื้อหุ้น บริษัท ไอทีวี จำกัด(มหาชน) ในสัดส่วน 10% เปิดเผย
ว่า จากการทำไอทีวีมีเรตติ้งขึ้นอันดับ 3 ตามผลสำรวจความนิยมล่าสุดเมื่อเดือนพ.ย.47 นั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมา
จากการปรับฝั่งรายการในช่วงเดือนเม.ย.47ซึ่งส่งผลให้สัดส่วนรายได้โฆษณาเพิ่มขึ้น 17% เทียบกับไตรมาส
แรกของปีที่มีเพียง 15%

และลดอัตรารับเงินได้เสียถึง 40%

แต่ได้มีคำสั่งให้ปฏิบัติตามคำสั่งของไอทีวีในเรื่องการปิดเครื่องตั้งที่คลองขี้เหล็กตั้งแต่วันที่ 26
กันยายน 2547 ถึงวันที่ 1 มกราคม 2548 ยกเว้นค่าของปีโทรทัศน์ที่มี 10 ปีที่ครบรอบที่สุด คือ ช่อง 7 ดน
ท์และช่อง 33 ไอทีวีเป็นต้น

ถ้าสำหรับสถานีไอทีวียังไม่สามารถแข่ง विकขอมขิดได้ เนื่องจากปัจจุบันยังไม่สามารถแพร่ภาพกระจาย
สัญญาณครอบคลุมทั่วประเทศทุกขอกทุกมุม เช่นเดียวกับช่องอื่น อีกทั้งพฤติกรรมคนไทยส่วนใหญ่นิยมรับ
ชมรายการบันเทิง เพื่อพักผ่อนหย่อนใจจากการทำงาน โดยเฉพาะละครซึ่งช่อง 7 ครอบแรมปิดครหลังข่าว
ช่อง 3 ครอบรายการบันเทิงหลากหลายรูปแบบให้เลือกชม เช่น เกมโชว์ ทอล์คโชว์

ส่วนค่าตอบแทนที่สนับสนุนให้ไอทีวีตั้งเร่งกำลังจุดอ่อนอย่างเร่งด่วน คือ เรตคิงของ ไอทีวีทุ่งกระจุค
แทรกช่อง 7 เพียงแต่วันแรกที่เกิดเหตุการณ์สึนามิเท่านั้น อาจเพราะคนไทยสนใจติดตามข่าวสารเพียงชั่ว
ระยะสั้นๆ

ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ไอทีวี กล่าวยอมรับว่า ขณะนี้ไอทีวียังมีจุดอ่อนในเรื่องการแพร่ภาพ
กระจายสัญญาณซึ่งครอบคลุมทั่วประเทศ 76 จังหวัดแล้วก็จริง แต่บางแห่งยังเป็นจุดบอดอยู่ไม่ถึง คิดเป็น
สัดส่วนประมาณ 10% เช่น เกาะแก่งต่างๆ บนภูเขาหรือเทือกเขาสลับซับซ้อน ซึ่งคาดว่าจะครอบคลุมทุก
พื้นที่เช่นเดียวกับสถานีโทรทัศน์อื่นๆ เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ (ตารางประกอบ)เร

ช่อง 72 ช่อง 7 ไอทีวี ช่อง 33 โมเดิร์นไนน์ ช่อง 3 ไ
ทีวี4 ช่อง 3 ช่อง 9 ช่อง 95 ช่อง 5 ช่อง 5 ช่อง 56 ช่อง 11 ช่อง 11 ช่อง 11ที่มานิสเก็น มีเดีย รีเสิร์ช--จบ--

ภาคผนวก ข

- เอกสารการดำเนินการจัดสรรเงินบริจาคในโครงการ
“ไอทีวีร่วมมือร่วมใจเพื่อผู้ประสบภัย”
- แผนการจัดการ ศูนย์ประสานงานชุมชนบ้านน้ำเค็ม
จ.พังงา

การดำเนินการจัดสรรเงินบริจาคในโครงการ
"ไอทีวีร่วมมือร่วมใจเพื่อผู้ประสบภัยภาคใต้"

จากเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยใน 6 จังหวัดภาคใต้เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 นั้น ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้เป็นสื่อกลางในการรับบริจาคสิ่งของและทุนทรัพย์เพื่อนำไปช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยในชื่อโครงการ "ไอทีวี ร่วมมือร่วมใจเพื่อผู้ประสบภัยภาคใต้" ซึ่งทางสถานีได้รับเงินบริจาคจากประชาชนและหน่วยงานภาคเอกชน เป็นจำนวนถึง 220,000,000 บาท (สองร้อยยี่สิบล้านบาท) โดยทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้ดำเนินการจัดสรรเงินบริจาคเพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนเบื้องต้นในด้านสิ่งของอุปโภคบริโภค ซึ่งเป็นความจำเป็นเร่งด่วนโดยได้มอบให้กับประชาชนที่ประสบภัยในจังหวัดพังงา,ภูเก็ต,ระนองและกระบี่ รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือประชาชนในด้านการสร้างที่อยู่อาศัย ทุนการศึกษา และฟื้นฟูอาชีพและสิ่งแวดล้อมหลังประสบภัย ซึ่งทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้จัดสรรเงินบริจาคของประชาชนดังนี้

การจัดสรรเงินบริจาค	ยอดเงิน (ล้านบาท)	ของเงินบริจาค %
1. การสร้างบ้านถาวรและของใช้ภายในบ้านประมาณ 800 หลัง	121	55.1 %
2. การซ่อมแซมและก่อสร้างโรงเรียนและวัด	40	18.2 %
3. ทุนการศึกษาและพัฒนาเด็ก	21	9.6 %
4. การฟื้นฟูจิตใจ ส่งเสริมอาชีพและสิ่งแวดล้อม	18	8.2 %
5. การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยฉุกเฉินเร่งด่วนในระยะแรก	20	9.1 %
รวมค่าใช้จ่าย	220	100 %

สถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้นำเงินบริจาคของประชาชนจัดสรรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้ประสบภัย
อาทิ การร่วมก่อสร้างบ้านพักถาวรกับหน่วยงานภาคเอกชนและเหล่าทัพต่าง ๆ รวมทั้งการให้ทุนการศึกษาแก่เด็ก
กำพร้าและเด็กที่ไร้สัญชาติและสิ่งแวดลอมต่างๆภายหลังจากเหตุการณ์ภัยพิบัติเพื่อให้ผู้ประสบภัยได้มีที่อยู่
อาศัยเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีโครงการต่างๆดังนี้

1. การก่อสร้างบ้านร่วมมือร่วมใจ ซึ่งเป็นบ้านถาวรให้กับผู้ประสบภัยโดยร่วมมือกับภาคเอกชน ก่อสร้าง
บ้านพักถาวรดังนี้
 - บ้านร่วมมือร่วมใจ ต.บางหลูด อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา เนื้อที่ 18 ไร่ จำนวน 228 หลัง
 - บ้านร่วมมือร่วมใจชุมชนชาวประมงพื้นบ้าน บริเวณคลองปากบาง หาดป่าตอง จ.ภูเก็ต
จำนวน 16 หลัง
 - บริเวณ ส.กมลา จ.ภูเก็ต จำนวน 6 หลัง
2. สนับสนุนการก่อสร้างบ้านพักถาวรให้กับผู้ประสบภัยของหน่วยงานราชการ
 - บ้านถาวรโดยกองทัพอากาศ จ.ระนอง จำนวน 142 หลัง
 - บ้านถาวรโดยกองทัพเรือ บริเวณเกาะคอเขา จ.พังงา จำนวน 21 หลัง
 - บ้านถาวรโดยตำรวจตระเวนชายแดน บ้านทะเลนอก จ.ระนอง จำนวน 20 หลัง
 - บ้านถาวรให้ผู้ประสบภัยโดยกองทัพบก ที่บ้านน้ำเค็ม 200 หลัง
 - บ้านถาวรให้ผู้ประสบภัยโดยสำนักโยธาธิการ กระทรวงกลาโหม อ.เมือง และ อ.เหนือคลอง
จ.กระบี่ จำนวน 48 หลัง
3. สนับสนุนการก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ระดับพื้นที่จุดใจโดยมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาด
ไทย จ.พังงา จำนวน 3 ศูนย์
4. ก่อสร้างวัดกมลา จ.ภูเก็ต
5. การก่อสร้างโรงเรียนบ้านกะหลิม จ.ภูเก็ต (อยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้างจะเสร็จสิ้นในเดือน
เมษายน 2549)
6. การให้ทุนการศึกษาแก่เด็กกำพร้า ผ่านมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์, ผ่านโทรทัศน์
รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยและมูลนิธิพระคาบถ
7. โครงการฟื้นฟูอาชีพและสิ่งแวดลอม โดยทางไอทีวีจะมีโครงการเพื่อช่วยฟื้นฟูจิตใจ สร้างอาชีพ และ
ปกป้องสิ่งแวดลอมโดยรอบเพื่อที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของผู้ประสบภัยดีขึ้นเป็นลำดับ อาทิ
 - จัดตั้งกองทุนตลาดหลักทรัพย์ไอทีวีเพื่อผู้ประสบภัยสินามิบ้านน้ำเค็ม ร่วมกับตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย
 - สนับสนุนโครงการเรียนรู้ด้านอาชีพการรับซื้อและจำหน่ายปลาบ้านน้ำเค็ม ร่วมกับตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย
 - มอบกระชังเลี้ยงปลาเพื่อช่วยเหลือชาวประมงที่ประสบภัย

- มอบเหรียญและทุนให้กับกรมวิทยากรทางทะเลและชายฝั่งสำหรับการเก็บขยะใต้ทะเลและติดตั้งทุ่นสำหรับผู้เรือในแนวปะการังรวมทั้งร่วมจัดกิจกรรมดำน้ำฟื้นฟูปะการังและเก็บขยะใต้น้ำเพื่อฟื้นฟูสภาพของปะการังภายหลังจากเหตุการณ์ธรณีพิบัติ
- สนับสนุนเงินให้กับคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในโครงการฝึกอาชีพจากประสบการณ์จริง จำนวน 25 ศูนย์ที่บ้านน้ำเค็ม จ.พังงา โครงการฝึกอาชีพจากสถานการณ์จริง โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้สำรวจว่าประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างและอยู่ในภาวะว่างงาน โดยทางสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้สำรวจว่าประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างและอยู่ในภาวะว่างงาน โดยทางสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้สำรวจว่าประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างและอยู่ในภาวะว่างงาน โดยทางสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้สำรวจว่าประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างและอยู่ในภาวะว่างงาน โดยทางสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้สำรวจว่าประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างและอยู่ในภาวะว่างงาน

8. สนับสนุนโครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยของจังหวัดกระบี่

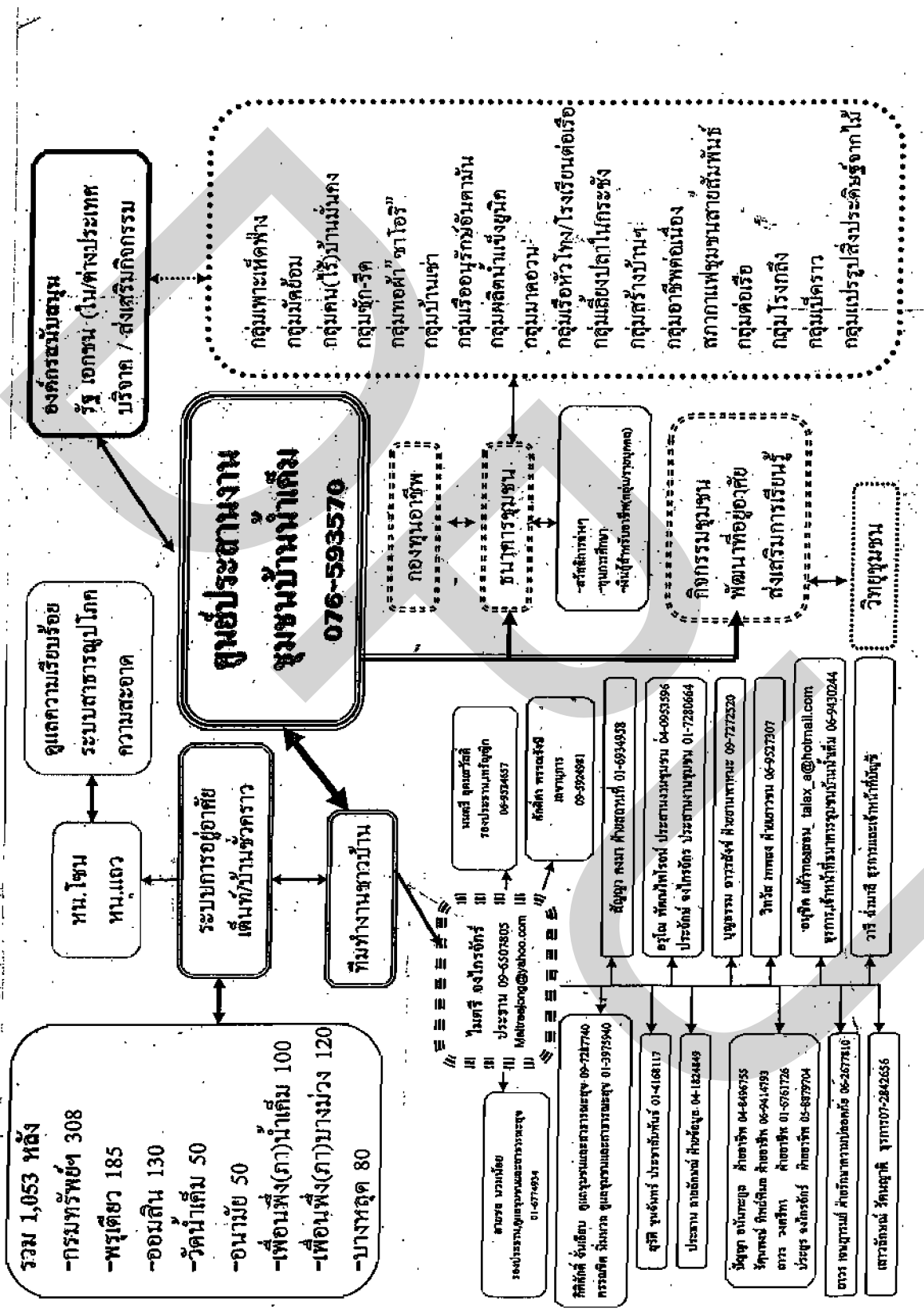
- โครงการก่อสร้างระบบประปาขนาดใหญ่ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37
- โครงการก่อสร้างถนนภายในหมู่บ้านผู้ประสบภัยพิบัติ อ.เหนือคลอง
- ค่าติดตั้งระบบไฟฟ้าและระบบประปา หมู่บ้านผู้ประสบภัยพิบัติภัย อ.เหนือคลอง
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องปั่นไฟและเสื่อยยนต์สำหรับเคลื่อนย้ายตู้เรือของตู้ต่อเรือชุมชน

9. สนับสนุนการติดตั้งหอกระจายข่าวและติดตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้า จำนวน 3 แห่ง จ.ภูเก็ต (กำลังดำเนินการก่อสร้างและติดตั้ง)

10. กิจกรรมการฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กับผู้ประสบภัย

- กิจกรรมแบ่งปันปันกำลังใจให้กับผู้ประสบภัยที่ศูนย์อพยพบ้านบางม่วง อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา
- กิจกรรมแบ่งปันปันกำลังใจที่โรงเรียนบ้านท่าพวน กิ่งอำเภอสุขสำราญ จ.ระนอง
- กิจกรรมแบ่งปันปันกำลังใจที่บ้านร่วมมือร่วมใจ ต.บางม่วง อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา
- กิจกรรมรณรงค์จากใต้ถุนเหนือ ร่วมกับกองทัพอากาศโดยนำเด็กกำพร้าจากเหตุการณ์ธรณีพิบัติจากจังหวัดภูเก็ตและกระบี่ไปทัศนศึกษาที่ จังหวัดเชียงใหม่

นอกจากนี้ ทางสถานีฯ ยังได้แบ่งงบประมาณไว้สำหรับค่าใช้จ่ายจำเป็นเร่งด่วนต่างๆ ที่มีการขอความช่วยเหลือมาโดยตลอด โดยทางสถานีฯ ได้จัดสรรเงินบริจาคของประชาชนเพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้ประสบภัย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล

รัชনীวรรณ ดวงแก้ว (ลิลลี่)

ผู้ช่วยบรรณาธิการ Hot News Hot Weekend

ผู้สื่อข่าว อาวุโสสายข่าวการเมือง

(ประจำทำเนียบรัฐบาล และผู้ประกาศนอกสถาน

ที่ทำเนียบติดตามนายกรัฐมนตรี)

ตำแหน่ง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ Hot News Hot Weekend

ประวัติการศึกษา

มัธยมปลาย ราชวินิตบางแก้ว ปี 2532

ปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี 2536

ปริญญาโท สาขานิเทศศาสตร์ กลุ่มวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ประวัติการทำงาน

- ผู้ช่วยบรรณาธิการ Hot News Hot Weekend สถานีโทรทัศน์ ทีไอทีวี เริ่มปี 2549 – ปัจจุบัน
- ผู้ช่วยบรรณาธิการ Hot News Hot Weekend
- ผู้สื่อข่าว อาวุโสสายข่าวการเมือง
(ประจำทำเนียบรัฐบาล และผู้ประกาศนอกสถาน
สถานีโทรทัศน์ไอทีวี เริ่มทำงาน ปี 2538 – 2549
- ผู้สื่อข่าวนอกสถานี ทำเนียบรัฐบาล สถานีวิทยุ INN เริ่มทำงาน
2537 – 2539

รางวัลเกียรติยศ

- ผู้นำกิจกรรมกองเชียร์ทำเนียบรัฐบาล